

Jelgavas
reģiona
bibliotēku

GADA PĀRSKATS

Jelgavas reģiona bibliotēku 2025. gada darba pārskata sagatavošanā piedalījās:

- Lāsma Zariņa, JPB direktore;
- Linda Langenfelde, JPB direktores vietniece metodiskajā darbā;
- Anna Siliņa, JPB sabiedrisko attiecību speciāliste;
- Olga Spirta, JPB BIS ALISE sistēmas administratore;
- Haralds Bukšs, JPB datortīkla administrators;
- Andra Poota, JPB novadpētniecības speciāliste;
- Veronika Papaurele, JPB biroja vadītāja;
- Vivita Armanoviča, JPB Klientu apkalpošanas nodaļas vadītāja
- Maija Rubauska, JPB Informācijas resursu attīstības nodaļas vadītāja;
- Liāna Pastere, JPB Saimniecības nodaļas vadītāja;
- Viktorija Agafonova, JPB Reģionālās bibliotekārās mācību nodaļas vadītāja;
- Gundega Kalniņa, JPB Reģionālās bibliotekārās mācību nodaļas vecākā bibliotekāre;
- Jana Ķepīte, Jelgavas Pārlielupes bibliotēkas vadītāja;
- Baiba Jaunzeme, bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis” vadītājas p.i.;
- Aiga Volkova, Miezītes bibliotēkas vadītāja.

© Jelgavas Pilsētas bibliotēka, 2026

Satura rādītājs

Pārskata perioda kopsavilkums	7
Darba prioritātes un sasniegumi	7
Jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide	7
Nozīmīgi/jauni projekti	8
LG500 Kulminācijas gads – pirmajai grāmatai latviešu valodā	8
Mākslīgā intelekta (MI) izmantošana bibliotēku darbā	10
Bibliotēku iesaiste sava reģiona ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā	11
Lasītveicināšanas aktivitātes	13
1. Vispārīgs bibliotēkas/reģiona bibliotēku raksturojums	13
Īss situācijas apraksts	13
Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā	14
Bibliotēku akreditācija	14
2. Finansiālais nodrošinājums	14
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	15
Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi	15
Jaunu ēku būvniecība	16
Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām, ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi	17
Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums)	17
Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā	18
4. Personāls	20
Personāla raksturojums	20
Apbalvojumi un pateicības	22
Finansējums personāla attīstībai	23
Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā – bērnu un jauniešu apkalpošana	28
Problēmas un to risinājumi personāla jomā	29
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	29
Galvenie rādītāji	29
Esošo pakalpojumu pilnveide	33
Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums	34
Digitālie pakalpojumi	35
Bibliomāts	36
3td E-grāmatu bibliotēka	37

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti; jaunu lasītāju piesaiste	40
Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām	41
Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā	43
Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām	47
Uzziņu un informācijas darbs	53
Bibliotēkas izglītojošā darbība	56
Medijpratība	63
Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums	64
Iekšzemes un starptautiskais SBA	69
Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā	71
6. Krājums	73
Krājuma komplektēšanas politika un organizācija	73
Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums	74
Krājuma rādītāji	76
Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā	78
Datubāzes	80
Krājuma un datubāzu popularizēšana	82
Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”	85
Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi	85
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	87
Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji	87
Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām	89
Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes	91
Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi	99
8. Novadpētniecība	100
Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes, jauninājumi novadpētniecības darbā	100
Novadpētniecības krājums	101
Novadpētniecības darba veicināšana	102
Bibliotēkas darbība “Stāstu bibliotēku” tīklā	104
Novadpētniecības istabas	105
Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības, problēmas	105
9. Projekti	106
Projektu apraksts	106
Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem	122

10. Publicitāte.....	124
Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana	125
Bibliotēkas informācija tīmeklī	126
Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi.....	130
Publicitāte Jelgavas novada pašvaldību publiskajās bibliotēkās	131
11. Sadarbības tīkla raksturojums	132
Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām	132
Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes.....	133
Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība	135
Bibliotēku interešu aizstāvības darbs	135
Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā	136
Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā.....	136
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs	138
Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā	138
Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts.....	139
Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām	142
Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem.....	143
Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)	144
Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi.....	144

Apzīmējumu saraksts

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
BIS ALISE	Bibliotēku informācijas sistēma ALISE
BJB	Bērnu un jauniešu bibliotēka
BJV žūrija	Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
ES	Eiropas Savienība
IFLA	<i>International Federation of Library Associations and Institutions</i> (Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija)
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
JN	Jaunrades nams
JPB	Jelgavas Pilsētas bibliotēka
KAN	Komplektēšanas un apstrādes nodaļa
KISC	Kultūras informācijas sistēmu centrs
KM	Kultūras ministrija
LALIGABA	Latvijas Literatūras gada balva
LBB	Latvijas Bibliotekāru biedrība
LBTU	Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte
LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka
LNB BAC	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs
LNERB	Latvijas Neredzīgo bibliotēka
LU	Latvijas Universitāte
LR	Latvijas Republika
NS	Novadpētniecība un senie izdevumi
PII	Pirmsskolas izglītības iestāde
PPII	Privātā pirmsskolas izglītības iestāde
RGB	Reģiona galvenā bibliotēka
SBA	Starpbibliotēku abonements
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
UNESCO	<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i> (Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija)
VID EDS	Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēma
VKKF	Valsts kultūrkapitāla fonds
ZRKAC	Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs

Darba prioritātes un sasniegumi

Jelgavas reģiona bibliotēku prioritātes un sasniegumi ir akcentēti šādās darbības jomās:

- datubāzu un elektronisko resursu mērķtiecīga popularizēšana, kā arī bibliotēku lietotāju informācijpratības un digitālo prasmju pilnveide;
- sistemātisks darbs ar bērnu un jauniešu auditoriju, veicinot lasītprasmi un kultūras līdzdalību;
- aktīva darbība novadpētniecības jomā, tostarp iesaiste “Latvijas grāmatai 500” notikumā;
- pagastu bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide un metodiskā atbalsta nodrošināšana Jelgavas reģiona bibliotēkām;
- kvalitatīvas un pieejamas bibliotekārās apkalpošanas nodrošināšana vietējās kopienas iedzīvotājiem;
- pabeigta bijušā Ozolnieku novada kopkataloga integrācija Jelgavas reģiona bibliotēku tiešsaistes katalogā.

Katru gadu Jelgavas bibliotēkās tiek izvirzīta viena nozīmīga darba prioritāte. 2025. gadā tā bija Jelgavas vēsturisko un mūsdienu kultūrdevumu daudzināšana Latvijas izaugsmē, kopības stiprināšanā un kultūras bagātināšanā. Gada laikā tika atzīmēti vairāki Jelgavai nozīmīgi kultūras notikumi: “Latviešu grāmatai 500”, Aspazijai 160. jubileja, Krišjānis Baronam 190. jubileja, Heinriham Alunānam 190. jubileja, kā arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkai 105. dzimšanas diena. Tika godināti arī XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki un Jelgavas pilsēta savā 760 gadu jubilejā.

Ikvienā pasākumā un notikumā strādājam tā, lai tie būtu pieejami cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, lai viņu dzīve kļūtu labāka, pilnvērtīgāka, lai, piemēram, izstādes atklāšanā, sarunā ar māksliniekiem, grāmatu autoriem neredzīgiem cilvēkiem tiktu uzburta verbāla glezna, fotogrāfija vai rakstnieka darbs.

Savukārt Miezītes bibliotēkā gandrīz pusgada garumā norisinājās klusā akcija “Kabacim būs būt” (vairāk pārskata 49. lpp.).

Jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide

Jelgavas novada publiskajās bibliotēkās turpināta pakalpojumu attīstība, paplašinot to pieejamību un stiprinot bibliotēku lomu vietējā kopienā:

- grāmatu kolekciju veidošana reģiona kopkatalogā, nodrošinot ērtāku dokumentu meklēšanu un rezervēšanu;

- lasītāju apkalpošana dzīvesvietās, piegādājot literatūru cilvēkiem ar ierobežotām pārvietošanās iespējām;
- pielāgotās literatūras popularizēšana cilvēkiem ar redzes un citiem funkcionāliem traucējumiem;
- bibliomāta kā nozīmīga lasītāju apkalpošanas pilnveides elementa ieviešana Ozolnieku pagasta bibliotēkā;
- regulāra informācijas par jaunajām grāmatām un pasākumiem publicēšana sociālajos tīklos;
- vietējai kopienai nozīmīgu novadpētniecības fotostāstu veidošana un publicēšana tiešsaistē;
- bibliotēkas nostiprināšana kā ģimenēm ar bērniem piemērota brīvā laika pavadīšanas vieta;
- lasītāju un interešu klubu darbības paplašināšana;
- trīs jaunu bibliotēku iesaiste programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Nozīmīgi/jauni projekti

Pārskata gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka īstenoja vairākus vietēja un starptautiska mēroga projektus, kas veicināja lasīšanas kultūru, sabiedrības izglītību, digitālo prasmju attīstību un sociālo integrāciju. Ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu tika realizēts projekts “**Rakstnieces uz stāstu tilta**”, kura laikā bibliotēkās notika tikšanās ar latviešu autorēm, popularizējot latviešu oriģinālliteratūru. Pārskata gadā atbalstu saņēma arī projekts “**Autoru balsis jaunajiem lasītājiem**”, kura aktivitātes paredzētas 2026. gadā. Sadarbībā ar biedrību “Libro” un LNB Atbalsta biedrību tika īstenots projekts “**Mazo Pūcēnu skoliņa Jelgavā**”, veicinot bērnu interesi par lasīšanu jau agrīnā vecumā.

Bibliotēka turpināja dalību starptautiskos projektos, tostarp **Nordplus Adult un Erasmus+ programmās**, kas veicina bibliotekāru profesionālo kompetenču attīstību un starptautisku sadarbību.

Tāpat bibliotēka iesaistījās projektos, kas attīsta iedzīvotāju digitālās prasmes un veicina sabiedrības integrāciju. Projektu īstenošana stiprināja bibliotēkas lomu kā nozīmīga izglītības, kultūras un kopienas atbalsta centra.

Interreg VI-A projekts “INCLUSIVE” Jelgavas reģionā rada atbalstu sociāli mazaizsargātām grupām, izveidojot sensorās lasītavas un profesionālās informācijas punktus.

LG500 Kulminācijas gads – pirmajai grāmatai latviešu valodā 500

Jelgavas Pilsētas bibliotēka aktīvi iesaistījās norišu kopas “**Latviešu grāmatai 500**” piecu gadu programmā. Arī pārskata gadā, kas bija LG500 kulminācijas gads, Jelgavas pilsētas un novada bibliotēkās tika īstenotas vairākas radošas un saturiski bagātas iniciatīvas.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tika organizēts “**Aspazijas un bibliotēkas draugu simpozijs**” – īpaša tikšanās vieta atklātām sarunām, pārdomām un neparastiem viedokļiem. Pasākums bija veltīts izcilajai novadniecei Aspazijai 160. jubilejas gadā un bibliotēkas 105. gadadienai. Simpozijs kļuva par platformu radošām diskusijām par kultūras mantojuma nozīmi, literatūras vietu sabiedrībā un bibliotēkas lomu mūsdienu kultūrtelpā. Aspazijas dzimšanas dienas rīts pavadīts pasaku piknikā (sk. pie “Stāstu bibliotēkas”) Lielupes krastā, ar turpinājumu Barona zālē literārā pēcpusdienā veltītā Aspazijas dzīvei un literārajam mantojumam <https://ej.uz/fv5h>. Pavasarī Jelgavas Pilsētas bibliotēkā norisinājās Ģimenes diena bibliotēkā “Kompliments bibliotēkai un grāmatai”, kurā atklājām mūsu visvecāko un īpašo grāmatu vēsturi un noslēpumus. Ar stāstiem par senām un īpašām grāmatām mūsu bibliotēkas krājumā, kā arī par Jelgavas grāmatizdevējiem un viņu veikaliņiem viesojāmies Latvijas Neredzīgo biedrības Jelgavas filiālē. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tika novadītas tematiskās ekskursijas “Grāmatai pa pēdām” un “Grāmatas ceļš bibliotēkā” bērniem un skolēniem. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas lasītavā bija apskatāmas tematiskās izstādes – Heinriham Alunānam 190, G. Ā. Reieram 230, “Grāmatas par grāmatām”. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā norisinājās Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensību Zemgales fināls, kura scenogrāfiskais un scenāriskais ietvars tika veltīts latviešu grāmatas 500 gadu vēsturei. Zāles iekārtojumā un sacensību starpspēlēs tika izmantots stāsts par pirmās latviešu valodā iespiestās grāmatas likteni un nozīmīgākajiem piecsimt gadu grāmatniecības vēstures notikumiem (sk. pie “Darbs ar bērniem un jauniešiem”). Jelgavas Pilsētas bibliotēka pievienojās akcijai “Mans grāmatplaukts”. Tika izveidotas 8 publikācijas JPB tīmekļa vietnē “Urķa atradums” par Jelgavas grāmatizdevēju un arī īpašām grāmatām bibliotēkas krājumā, kā arī digitāli radīti stāsti par Jelgavas grāmatizdevējiem “Novadpētniecības rika” (sk. pie “Novadpētniecība”).

LG500 kulminācijas pasākumā 8. novembrī Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tika izveidota tematiskā tējnīcā “Pie Jelgavas grāmatniekiem”, kurā kopīgi vērojām tiešraidi no Latvijas Nacionālās bibliotēkas “Cauri tumsai ar grāmatu”, kā arī piedalījāmies ar videostāstu par Jelgavas grāmatizdevējiem tiešraidē “Novadpētnieku launagā”.

JPB **filiālbibliotēka Miezītes bibliotēka** latviešu grāmatas piecsimtgades svētkos godināja Raini un Aspaziju ar fotokonkursu “Mans foto ir kā dzeja” un īsiestudējumu “Nezūdošā vēstule”. Gan Miezītes bibliotēka, gan JPB **filiālbibliotēka Pārlielupes bibliotēka** iesaistīja lasītājus kopīgās grāmatu izstādēs. Pārlielupes bibliotēka LG500 kulmināciju 8. novembrī atzīmēja ar literāri-muzikālu pasākumu “Latviešu stāstu brančs” bibliotēkā.

Norišu ciklā “Latviešu grāmatai 500” aktīvi iesaistījās **Jelgavas novada bibliotēkas**, rīkojot dažādas tematiskas izstādes un radošas aktivitātes. Tematiskajās izstādēs eksponētas senas grāmatas vai tematiskas grāmatu izlases gan no bibliotēku, gan lasītāju krājumiem. Suminot latviešu grāmatas, Jelgavas novada bibliotēkās tika rīkotas bibliotekārās nodarbības, diskusijas lasītāju klubīnos, akcijas grāmatu izcelšanai un radošas nodarbes. Glūdas pagasta **Bramberges bibliotēka** ar savu stāstu

piedalījās LNB Bibliotēku attīstības centra rakstu konkursā “Bibliotēka muižā”, stāsta īpašā vērtība tajā, ka Bramberges bibliotēkas vadītāja ir arī Bramberges muižas saimniece. *Rakstu konkurss “Bibliotēka muižā”* Sadarbībā ar Bramberges muižu, tika organizēta izstāde “Latviešu grāmatai 500. Pavārgrāmatu izstāde”, kas tika izvietota bibliotēkas telpās un pēc tam arī Bramberges muižas telpās, jo 20. gs. sākumā pavārgrāmatu autore Minjona jeb Hermīne Zālīte dzīvojusi un saimniekojusi Brambergē.

Platonas pagasta **Lielvircavas bibliotēkā** radošajā nodarbībā “Mana pirmā grāmatiņa” bērni izmēģināja grāmatas tapšanas procesu, Glūdas pagasta **Nākotnes bibliotēkā** zīmēja apsveikumus “Latviešu grāmatai 500”, Sesavas pagasta **Sesavas bibliotēkā** nodarbībā ar grāmatu “Ja es būtu grāmata” bērni vērtēja grāmatas un fantazēja par tām nākotnē. Pārskata gadā Sesavas pagasta **Bērvircavas bibliotēka** atzīmēja 75. gadu jubileju, izveidots videostāsts “Ceļojums laikā: Bibliotēkas vēsture un bibliotekāri!” <https://ej.uz/ckdno>. Cenu pagasta **Vainu bibliotēkā** piecsimtgade tika atzīmēta skandējot tautasdziesmas, izceļot tās kā vienu no senākajiem latviešu valodas pierakstu veidiem, kā arī ar pasākumu “Dzimšanas dienas svinības” bibliotēkai tuvējā parkā, kur pirmās latviski izdotās grāmatas vēsture tika izspēlēta burtu un vārdu uzdevumos un kustību spēlēs. Kalnciema pagasta **Valgundes bibliotēkā** īpašu ievērību izpelnījies radošais konkurss “500 vārdi vienā bildē”, kurā lasītāji tika aicināti iepazīt latviešu autoru darbus, fotografēties bibliotēkas fotostūrītī un dalīties savās lasīšanas sajūtās. Jaunsvirlaukas pagasta **Vecsvirlaukas bibliotēkā** ēnu teātrī tika izrādīta latviešu tautas pasaka “Vecīša cimdiņš”, bet bērni, attīstot iztēli un stāstītprasmi, piedāvāja savu pasakas versiju. Aktivitātē “Pēdējā lapa – 500 gadi” lasītāji no sev nozīmīgas grāmatas izvēlējās pēdējās lappuses fragmentu, izveidojot izstādi “Pēdējo lapu siena”, bet “Grāmatas laika kapsula 500” akcijā izvēlējās un ievietoja bibliotēkas laika kapsulā grāmatu nākamajām paaudzēm.

Jelgavas pilsētas un novada bibliotēkas, iesaistoties visā norišu kopas “Latviešu grāmatai 500” garumā, īpaši kulminācijas gadā, veikušas pārdomātas radošas un izglītojošas aktivitātes, jundot interesi par nacionālo literatūru un latviešu valodas svarīgumu, vēršot uzmanību uz bibliotēku lomu un nozīmi nacionālā kultūras mantojuma glabāšanā, pieejamībā un izmantošanā, stiprinot nacionālo identitāti un pašapziņu, un turpina šīs vērtības uzturēt bibliotēku ikdienas darbā, aptverot visdažādākās lietotāju grupas.

Mākslīgā intelekta (MI) izmantošana bibliotēku darbā

Mākslīgā intelekta straujā attīstība un piedāvātās iespējas rosinājusi atsevišķus ģeneratīvos mākslīgā intelekta rīkus izmantot arī bibliotēku darbā, atvieglojot materiālu veidošanu bibliotēkas piedāvātajām nodarbībām, piemēram, latviešu valodas sarunvalodas klubīnam, kā arī palīgīdzeklis ideju ģenerēšanā un tekstu rediģēšanā. Sevišķu vērību mākslīgā intelekta rīkiem 2025. gadā

pievērsusi Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Reģionālā bibliotēkā mācību nodaļa, piedāvājot nodarbības par mākslīgā intelekta rīkiem Jelgavas pilsētas un novada bibliotēkariem, kā arī bibliotēkas lietotājiem dažādās vecuma grupās – sākot no vidusskolēniem līdz pat senioriem. Kopumā pārskata periodā par mākslīgā intelekta rīkiem tika izglītoti 85 interesenti. Piemēram, Digitālās nedēļas ietvaros tika vadīta plaši apmeklēta nodarbība “Mākslīgā intelekta rīki *Chat Gpt, Copilot* un *Gemini* ikdienai”, bet biedrības “Jelgavas nacionālo kultūras biedrību asociācijas” projekta “Izglītība un jaunas iespējas!” ietvaros tika vadīts trīs nodarbību cikls par mākslīgā intelekta rīku daudzveidīgajām iespējām visiem interesentiem. 2025. gadā noritējusi sadarbība arī ar filiālēm, ieinteresējot par aktuāliem mākslīgā intelekta jautājumiem un datu drošību Pārlielupes un Miezītes bibliotēku Lasītāju klubiņu seniorus.

Pilsētas bibliotēkas darbinieki 2025. gadā padziļināti apguvuši mākslīgā intelekta aktualitātes daudzveidīgos tālākizglītībasursos, lai iegūtās zināšanas pielietotu nodarbību izdales materiālu, publicitātes materiālu, kā arī prezentāciju veidošanai.

Mākslīgais intelekts atsevišķos bibliotēkas darba procesos tiek izmantots kā palīglīdzeklis, tomēr vizuālo materiālu izstrādē tas netiek pielietots. Veidojot plakātus, afišas un citus publicitātes materiālus, ir svarīgi ņemt vērā konkrētā pasākuma specifiskās iezīmes, mērķauditoriju un precīzi attēlot nepieciešamo informāciju un vizuālos elementus. Šādu materiālu sagatavošanā būtiska ir individuāla pieeja, radošs redzējums un konteksta izpratne.

Vienlaikus mākslīgais intelekts tiek izmantots kā atbalsta rīks ideju ģenerēšanā. Tas palīdz plānot pasākumus, piedāvājot iespējamo aktivitāšu variantus dažādām vecuma grupām un tematikām. Šādā veidā iespējams paplašināt skatījumu, rast jaunas ierosmes un efektīvāk strukturēt pasākumu programmas.

Tāpat mākslīgais intelekts pēc nepieciešamības tiek izmantots tekstu koriģēšanai un rediģēšanai – valodas stila uzlabošanai, gramatikas kļūdu labošanai un teksta skaidrības pilnveidošanai. Kopumā mākslīgais intelekts mūsu bibliotēkas darbā kalpo kā palīgrīks radošajā un organizatoriskajā procesā, saglabājot cilvēka lomu kā galveno satura un vizuālās identitātes veidotāju.

Bibliotēku iesaiste sava reģiona ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā

Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada attīstības programmā 2023.–2029. gadam ir definēti rīcību virzieni. Rīcības virzieni ir konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai. Bibliotēku darbība atbalsta ikvienu no rīcības virzieniem:

- **Izglītība mūža garumā un konkurētspēja darba tirgū** – Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada bibliotēkas aktīvi strādā, lai ikviens iedzīvotājs varētu saņemt viņam nepieciešamo informāciju un pakalpojumus gan apgūstot jaunas zināšanas, gan pilnveidojot jau esošās. Piemēram, notiek apmācības datubāzu lietošanā, jaunu viedierīču lietošanā, kā arī sniedzot

atbalstu izmantot dažādu valsts un pašvaldības elektronisko pakalpojumu izmantošanai, piemēram, e-Latvija e-veselība, VID, LAD u.c.

- **Veselības un sociālo pakalpojumu pieejamība, iedzīvotāju labklājība.** Tā kā bibliotēku pakalpojumi ir bez maksas, tad bibliotēka ir vienīgā vieta, kur cilvēks var saņemt visu, kas vien nepieciešams viņa mūžizglītošanai, kultūras procesu atbalstīšanai un vajadzību īstenošanai. Jelgavas valstspilsētas bibliotēkām ir cieša sadarbība ar Veselības veicināšanas nodaļu (Jelgavas Sociālo lietu pārvalde). Katru mēnesi visās bibliotēkās tiek izvietoti jauni bukleti, kas aptver dažādas veselības veicināšanas jomas gan veicinot aktīvu dzīvesveidu, mācot par veselīgu uzturu, gan informējot par dažādu saslimšanu riskiem un profilaksi.
- **Konkurētspējīgi pakalpojumi kultūras, tūrisma un sporta jomās.** Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālajos tīklos ik mēnesi skatāms “Novadpētniecības rikas” videorullītis, kas atraktīvā veidā stāsta par Jelgavai svarīgiem notikumiem, cilvēkiem un kultūrvietām. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā mēs piedāvājam izzinošus, kultūrizglītojošus pasākumus un ekskursijas, piemēram, “Sienas, kas runā” par bibliotēkas ēku Akadēmijas ielā 26 un tās vēsturi. Mūsu bibliotēkas veidotie resursi noder arī pašvaldības kultūras un tūrisma jomu speciālistiem viņu profesionālajā darbībā.
- **Mobilitāte un sasniedzamība.** Jelgavas pilsētas un novada bibliotēkas piedāvā dažādus resursus cilvēkiem ar funkcionāliem lasīšanas traucējumiem un neredzīgiem cilvēkiem. Daudzus pakalpojumus var saņemt mājās un klausīties klausāmgrāmatas, tai skaitā pielāgoto literatūru, protams, jau tradicionāli piegādājam grāmatas u.c. materiālus mājās cilvēkiem, kuri uz bibliotēku nevar paši atnākt. Jelgavas novadā 20 pagastu bibliotēkas nodrošina grāmatu un periodisko izdevumu piegādi mājās.
- **Teritorijas un resursu efektīva apsaimniekošana.** Bibliotēkas kā kultūrvietas savus pasākumus organizē gan savās telpās, gan ārtelpās, piemēram, Miezītes bibliotēka piedalījās savas apkaimes svētkos un pie bibliotēkas atvēra savu āra lasītavu, tādējādi paplašinot kultūrvietas sasniedzamību un daudziem apkaimes iedzīvotājiem atklājot no jauna lasīšanas pieredzi. Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada pašvaldības apzinās bibliotēku kā vidi un vietu, kur organizēt apkaimju aktīvo cilvēku tikšanos.
- **Vides kvalitātes uzlabošana un dabas vērtību ilgtspējīga apsaimniekošana.** Bibliotēkas ir vietas, kur iegūt zināšanas par vidi un dabas vērtībām. Bibliotēkās notiek izstādes, tikšanās ar cilvēkiem, kuri izglīto citus par vidi un dzīvo dabu.
- **Konkurētspējīga, radoša un klimatneitrāla uzņēmējdarbība un industriālā attīstība.** Bibliotēkās ir pieejama visa veida informācija, kas nepieciešama uzņēmējdarbībai. Jaunākā

un drošicamākā informācija pieejama datubāzēs. Par tām stāstām visiem interesentiem, arī LBTU studentiem.

- **Vieda un atvērta pārvaldība, drošība.** Jelgavas bibliotēkas strādā daudzos virzienos, lai uzlabotu digitalizācijas procesus, lai nodrošinātu viegli pieejamu informāciju, lai ikviens iedzīvotājs justos droši milzīgajā informācijas jūrā. Regulāri notiek mācības dažādām mērķgrupām gan medijpratības, gan informācijpratības jomās.

Lasītveicināšanas aktivitātes

Gan Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, gan tās filiālbibliotēkās, kā arī Jelgavas novada bibliotēkās notikušas dažādas lasītveicināšanas aktivitātes iesaistot lasīšanā gan mazos jelgavniekus un mazos Jelgavas novada lasītājus, piemēram, organizējot lasīšanas veicināšanas programmas “Grāmatu starts” Mazo pūcēnu skoliņas trīs dienu nodarbības, gan veidojot un rādot mazizrādes bērniem un pieaugušajiem. Lasītprieks tiek popularizēts ikvienā aktivitātē gan bibliotēku ģimeņu dienās, gan tiekoties ar autoriem un māksliniekiem, gan lasītāju un latviešu valodas klubos.

Jelgavas novada bibliotēkas lasītājus iesaistījušas lasītveicināšanas programmās “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un “Grāmatu starts” kopumā 20 bibliotēkas, 8 pagastu bibliotēkas organizējušas tikšanos ar grāmatu autoriem projekta “Bērnu grāmatu autori Jelgavas novada publiskajās bibliotēkās”, iesaistījušas lasītājus Grāmatu svētku norisēs, kā arī lasīšanas klubos. Vilces pagasta bibliotēka un Bērvircavas bibliotēka skolēnus iesaistījušas Skaļās lasīšanas sacensībās.

1. Vispārīgs bibliotēkas/reģiona bibliotēku raksturojums

Īss situācijas apraksts

Jelgavas valstspilsētā bibliotekāros un informācijas pakalpojumus sniedz 4 publiskās bibliotēkas, 13 izglītības iestāžu bibliotēkas, Jelgavas pilsētas pašvaldības pieaugušo izglītības iestādes “Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs” Metodiskā bibliotēka, LBTU Fundamentālā bibliotēka, kā arī pakalpojumu sniegšanas vieta O. Kalpaka ielā 16, kur tiek nodrošināts bibliotekārais un informacionālais pakalpojums iedzīvotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir Jelgavas valstspilsētas pašvaldības kultūras, izglītojoša un informācijas iestāde, kura 2021. gadā atkārtoti akreditēta reģiona galvenā bibliotēkas statusā.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkai ir 3 filiālbibliotēkas – Jelgavas Pārlielupes bibliotēka, Miezītes bibliotēka un bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis”.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir reģionālais bibliotēku mācību centrs, starpbibliotēku abonementa centrs Zemgalē. Tā veic reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas, nodrošinot metodisko un konsultatīvo atbalstu Jelgavas valstspilsētas 4 publiskajām bibliotēkām, 13 izglītības iestāžu bibliotēkām, 25 Jelgavas novada pašvaldības publiskajām bibliotēkām un 18 izglītības iestāžu bibliotēkām. Jelgavas Pilsētas bibliotēka veido Jelgavas reģiona bibliotēku krājuma kopkatalogu, kas aptver 61 bibliotēku krājumus un nodrošina tā pieejamību ikvienai no šīm bibliotēkām un tās lietotājiem.

Jelgavas novads sastāv no 16 teritoriālām vienībām – Cenu, Elejas, Glūdas, Jaunsvirlaukas, Kalnciema, Lielplatones, Līvberzes, Ozolnieku, Platones, Salgales, Sesavas, Svētes, Valgundes, Vilces, Vircavas un Zaļenieku pagastiem. Publisko bibliotēku tīklu veido 25 pagastu bibliotēkas un viena pakalpojumu sniegšanas vieta Salgales pagastā Emburgā. Pagastu bibliotēkas ir Jelgavas novada Kultūras pārvaldes struktūrvienības. Cenu pagasta Ānes bibliotēka jau trīs gadus veic VPVKAC funkcijas.

1.1. tabula

Jelgavas pilsētas un novada bibliotēku sadarbības modeļi

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Jelgavas pilsētā	Jelgavas novadā
Centralizēts	X	
Decentralizēts		X
Jaukta tipa		

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, tās filiālbibliotēkās un Jelgavas novada pašvaldības publisko bibliotēku tīklā izmaiņas darbībā 2025. gadā nav notikušas.

Bibliotēku akreditācija

Pārskata periodā Jelgavas pilsētas un novada bibliotēku akreditācija nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

Jelgavas valstspilsētas pašvaldības piešķirtais finansējums ir attīstību veicinošs (sk. 2.1. tabulu). Jelgavas Pilsētas bibliotēka veiksmīgi strādā, lai sagatavotu projektus, ar kuru palīdzību bibliotēka iegūst papildinājumu pašvaldības piešķirtajiem naudas līdzekļiem.

Jelgavas pilsētas bibliotēku izdevumi

	2023	2024	2025
Izdevumi kopā (EUR)	836 068	896 822	896 660
Darbinieku atalgojums (bruto)	517 275	570 535	585 417
Krājuma komplektēšana	43 315	45 300	45 302

Jelgavas novada bibliotēku finanšu līdzekļus veido Jelgavas novada pašvaldības piešķirtais finansējums, kas ir pietiekams novada bibliotēku tīkla stabilai darbībai, kā arī katras bibliotēkas funkciju veikšanai un attīstībai. Piešķirtajam finansējumam pēdējo 3 gadu laikā ir pozitīva dinamika (sk. 2.2. tabulu). Visām Jelgavas novada pagastu bibliotēkām ir savs budžets, kuru apstiprina Jelgavas novada dome. Pārskata periodā darbinieku atalgojums nav palielināts.

Bibliotēku finansiālais nodrošinājums Jelgavas novadā

	2023	2024	2025
Izdevumi kopā (EUR)	836 068	775 844	752 382
Darbinieku atalgojums (bruto)	517 275	554 416	545 580
Krājuma komplektēšana	43 135	73 336	73 210

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums**Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi**

2025. gadā būtiski rekonstrukcijas projekti netika veikti nevienā no Jelgavas pilsētas bibliotēkām.

Pārskata gadā galvenā uzmanība tika veltīta esošās infrastruktūras funkcionālajai uzturēšanai, neuzsākot jaunus kapitālās rekonstrukcijas projektus. Tā vietā, lai īstenotu apjomīgus pārbūves projektus, prioritāte tika piešķirta plānveida uzturēšanas un avārijas remontdarbiem.

Visās Jelgavas Pilsētas bibliotēkas (JPB) filiālbibliotēkās tika veikti mazie un avārijas remontdarbi, tai skaitā durvju, rokturu un slēdžu remonts un nomainīšana, griestu apgaismojuma atjaunošana, sienu krāsojuma atjaunošana, parketa atjaunošana, ventilācijas elementu uzlabošana, stikla pakešu nomainīšana, tehnisko iekārtu remonts un citi saimnieciskie darbi, nodrošinot telpu funkcionālo un vizuālo uzturēšanu.

2025. gadā bibliotēka noslēgusi dažāda veida pakalpojumu, piegādes, nomas, uzturēšanas un sadarbības līgumus, nodrošinot iestādes funkciju nepārtrauktību un saimniecisko darbību.

Ar pašvaldības piešķirto finansējumu, pie Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un Miezītes bibliotēkas stabilu darbību veic bibliomāti un grāmatu nodošanas iekārtas, nodrošinot iespiedizdevumu saņemšanu un nodošanu 24 stundas diennaktī, kas būtiski uzlabo pakalpojumu pieejamību ārpus bibliotēkas darba laika. Ņemot vērā iedzīvotāju interesi un pakalpojuma pieprasījumu, bibliomāta uzstādīšana būtu nepieciešama arī Bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” un Pārlielupes bibliotēkā, kā arī nākotnē apsverama lielāka apjoma bibliomāta uzstādīšana pie Jelgavas Pilsētas bibliotēkas, Akadēmijas ielā 26.

Sekmīgi savas funkcijas 2025. gadā pildīja nomātais autotransports, nodrošinot vienotā grāmatu fonda apriti starp JPB un filiālbibliotēkām, remontmateriālu sagādi, metodiskā darba nodrošināšanu Jelgavas pilsētas un novada bibliotēkas, kā arī pieredzes apmaiņas braucienu organizēšanu un profesionālo aktivitāšu īstenošanu.

2025.gada nogalē tika saņemts būtisks mēbeļu ziedojums 4 690 EUR apmērā no biedrības “Latvijas Nacionālās Bibliotēkas Atbalsta biedrība”. Bibliotēkas papildinātas ar noderīgām mēbelēm, lai telpas kļūtu funkcionālākas un ērtākas darbam.

Pārlielupes bibliotēkas attīstības jautājums 2025. gadā netika virzīts finansiāla atbalsta trūkuma dēļ. Bibliotēka dibināta 1948. gadā, bet kopš 1996. gada atrodas telpās Loka maģistrālē 17. Lai gan 2016. gadā veikts kosmētiskais remonts, joprojām nav atrisināti būtiski jautājumi - vides pieejamība personām ar kustību traucējumiem, autostāvvietu nodrošinājums, kā arī ēkas tehniskā stāvokļa problēmas. 2024. gadā veiktajā tehniskajā apsekošanā konstatēti būtiski konstrukciju un jumta bojājumi, un saņemts negatīvs atzinums par ēkas turpmāku ekspluatāciju bez būtisku uzlabojumu veikšanas. Lai mazinātu bojājumu radīto risku, ēkas jumts vairākkārt tiek tīrīts no lietus ūdens un sniega sanesumiem. Neskatoties uz veiktajiem regulāriem apkopes darbiem, ēkas droša ekspluatācija joprojām nav iespējama bez nepieciešamo konstrukciju un jumta remonta īstenošanas.

Miezītes bibliotēka un bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis” piedāvā apmeklētājiem gaišas, ērtas un viegli pieejamās telpas, kur radīta patīkama vide lasīšanai, mācībām un aktivitātēm. Bibliotēku telpas ir labā tehniskā stāvoklī, funkcionāli piemērotas apmeklētājiem un nodrošinātas ar pietiekamu mēbeļu un tehnisko aprīkojumu.

Jaunu ēku būvniecība

2025. gadā Jelgavas pilsētā un novadā nav notikusi jaunu ēku būvniecība bibliotēku vajadzībām.

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām, ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

2025. gadā Jelgavas Pilsētā bibliotēkas un tās filiālbibliotēku paplašināšana vai pārvietošana uz citām telpām nav notikusi.

Jelgavas novadā 2025. gada pavasarī tika pabeigta Zaļenieku kultūras nama ēkas renovācija. Pēc tās noslēguma Zaļenieku pagasta Zaļenieku bibliotēka atgriezās savās telpās kultūras nama ēkā. Bibliotēkai tagad ir plašākas telpas, pievilcīga un mūsdienīga vide, kā arī izveidota sensorā lasītava. Rudenī tika veikta Līvberzes pagasta pārvaldes ēkas renovācija, kuras ietvaros paplašinātas un labiekārtotas arī Līvberzes pagasta bibliotēkas telpas. Decembrī Jaunsvirlaukas pagasta Staļģenes bibliotēka no Staļģenes pamatskolas ēkas pārcēlās uz jaunām, ievērojami plašākām telpām Staļģenes ciema centrā.

Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums)

2025. gadā JPB un tās filiāļu informācijas tehnoloģiju infrastruktūra atrodas labā tehniskajā stāvoklī. Tika veikta regulārā datortehnikas apkope un programmatūrās atjaunināšana, nodrošinot nepieciešamos drošības un funkcionalitātes atjauninājumus.

Pārskata periodā Jelgavas pilsētas pašvaldība piešķīra 37 jaunus datorus. Vienlaikus veiksmīgi pabeigta operētājsistēmu migrācija datoriem, kas vecāki par pieciem gadiem. Šobrīd visas sistēmas ir atjauninātas uz *Windows 11* operētājsistēmu, tādējādi nodrošinot augstākus drošības standartus un optimālu sistēmu savietojamību.

Datortehnikas inventarizācijas dati liecina par būtiskiem uzlabojumiem tehnikas vienību sastāvā:

- 42 datoru vienības ir jaunākas par pieciem gadiem, kas nodrošina augstu veiktspēju un atbilst mūsdienu darba prasībām;
- 42 datoru vienības pārsniedz piecu gadu ekspluatācijas periodu.

Lai gan ievērojama daļa tehnikas pārsniedz optimālo ekspluatācijas laiku, visas vienības tiek uzturētas pilnā darba kārtībā. Vecākām sistēmām veikti nepieciešamie tehniskie uzlabojumi veiktspējas palielināšanai un nodrošināta pilnvērtīga *Windows 11* darbība. Tomēr, plānojot ilgtermiņa attīstību, nepieciešams savlaicīgi paredzēt šo datortehnikas vienību pakāpenisku nomaiņu, lai nākotnē izvairītos no darba efektivitātes samazināšanās.

Jelgavas pilsētas bibliotēku IKT nodrošinājums 2025. gadā

	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Pārlielupes bibliotēka	Miezītes bibliotēka	BJB "Zinītis"
Datortehnika	56	10	7	11
<i>t. sk. darbiniekiem</i>	28	4	4	5
<i>t. sk. apmeklētājiem</i>	25 (t.sk. 10 planšetdatori)	6	3	6
<i>t. sk. ar nolietojumu mazāku par 5 g.</i>	32	5	5	
<i>t. sk. ar nolietojumu lielāku par 5 g.</i>	24	5	2	11
Serveru kopskaits	1			
Printeru kopskaits	10	3	3	2
Skeneru kopskaits	4	1	1	1
Pašapkalpošanās sistēma	1			1
Videonovērošanas sistēma	ir	ir	ir	ir

Bibliotēku materiāli tehniskais nodrošinājums darbam ar bērniem un jauniešiem IKT jomā ir vērtējams kā labs.

Bērnu un jauniešu bibliotēka "Zinītis" piedāvā 2 interaktīvos galdus, kas nodrošina izglītojošas un interaktīvas digitālās aktivitātes.

Visās bibliotēkās bērniem un jauniešiem tiek nodrošināts bezmaksas bezvadu internets, kas ļauj izmantot viedierīces mācībām, informācijas iegūšanai un dažādām citām izglītojošām un izklaidējošām aktivitātēm.

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Lai arī saimnieciskā darbība un pakalpojumu sniegšana 2025. gadā noritēja sekmīgi, augstās energoresursu izmaksas un ēku tehniskais nolietojums (JPB un Pārlielupes bibliotēkas) prasa investīciju piesaisti turpmākajos gados.

Lai nodrošinātu iestādes ilgtspēju un pakalpojumu kvalitāti, Jelgavas Pilsētas bibliotēkas galvenajai ēkai nepieciešama rekonstrukcija, darbus plānojot energoefektivitātes paaugstināšanā, telpu funkcionālo paplašināšanu un inženiertehnisko mezglu sakārtošanā, nepieciešama pilna fasādes

atjaunošana, lai saglabātu pilsētas arhitektonisko tēlu, elektroosmozes sistēmas funkciju atjaunošana, lai apturētu mitruma izplatību un likvidētu pelējumu, kas apdraud krājuma saglabāšanu un apmeklētāju veselību, pilnīga kanalizācijas sistēmas un elektroinstalācijas uzlabošana, nodrošinot mūsdienu slodzēm atbilstošu jaudu un drošību, energoefektīva LED apgaismojuma uzstādīšana un kosmētiskais remonts telpu vizuālajai atjaunošanai, novecojušo logu nomaiņa un gaismekļu modernizācija, tieši ietekmējot iestādes uzturēšanas izmaksu samazināšanos, telpu vizuālā atsvaidzināšana, radot mūsdienīgu un lietotājiem saistošu vidi, kā arī šobrīd neizmantoto telpu labiekārtošanu, izveidojot inovatīvu, drošu un daudzfunkcionālu vidi, ļaujot palielināt piedāvāto kultūrizglītības pasākumu skaitu un nodrošināt papildu brīvpieejas telpas iedzīvotājiem.

Pārlielupes bibliotēkas tehniskās apsekošanas rezultāti 2024. gadā norāda uz augstu risku – ēkas stāvoklis neatbilst mūsdienu būvnormatīviem, nav nodrošināta pilnvērtīga vides piekļūstamība personām ar kustību traucējumiem, senioriem un vecākiem ar bērnu ratiņiem. Nepieciešams kapitāls remonts vai stratēģisks lēmums par pārvietošanu uz mūsdienīgām telpām. 2025. gadā turpinājās sarunas ar pašvaldību par finansējuma piesaisti un alternatīvu telpu apzināšanu, lai nodrošinātu drošu un mūsdienīgu kultūrvidi Pārlielupes mikrorajona iedzīvotājiem.

Pārskata periodā konstatēts, ka apmeklētāju vidū augsti pieprasītajai *Nintendo Switch* spēļu konsolei radušies tehniski bojājumi. Šobrīd tiek izvērtētas remonta iespējas, taču, ja tehnisku iemeslu dēļ tas nebūs lietderīgi, jāplāno jaunas iekārtas iegāde, lai nodrošinātu pakalpojuma nepārtrauktību.

Tāpat turpina saasināties situācija ar nolietoto drukas tehniku. Arvien biežāk tiek novērotas tehniska rakstura problēmas A3 printerim Pārlielupes bibliotēkā un Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, kuru remonts nolietojuma dēļ vairs nav tehniski iespējams vai ekonomiski pamatots. Lai saglabātu augstu klientu apmierinātības līmeni un pakalpojumu kvalitāti, nepieciešams izskatīt iespējas šo printeru nomaiņai vai citas alternatīvas.

Kopumā 2025. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka un tās filiālbibliotēkas nodrošināja stabilu un nepārtrauktu darbību, saglabājot pakalpojumu kvalitāti un pieejamību sabiedrībai, vienlaikus iezīmējot attīstības prioritātes – īpaši infrastruktūras uzlabošanu un bibliomātu tīkla paplašināšanu nākotnē.

Jelgavas novada bibliotēkās tehniskais aprīkojums ir atbilstošs pakalpojumu nodrošināšanai un darba vajadzībām. Pārskata gadā regulāri tika veikta multifunkcionālo un kopēšanas iekārtu tehniskā apkope. Jelgavas novada pašvaldības IT nodaļa nodrošināja informācijas tehnoloģiju atbalstu tehnisku problēmu novēršanā. IT nodaļas speciālisti profesionāli un operatīvi sadarbojās ar KISC par VVBIS tīkla nodrošināšanu saistībā ar Staļģenes bibliotēkas pārcelšanu uz jaunām telpām.

2025. gada sākumā Ozolniekos notika divas tikšanās ar Jelgavas novada deputātiem par ēkas, kurā atrodas Ozolnieku pagasta bibliotēka un PII "Pūcīte" filiāle, tehnisko stāvokli un iespējamām uzlabojumiem. Pārskata periodā uzlabojumi ēkā netika veikti. Gada pēdējā darba dienā Ozolnieku

pagasta bibliotēkā elektrības bojājuma radīta pārsprieguma dēļ tika bojāti divi datori, interneta rūteris un apsardzes signalizācijas galvenais bloks. Avārijas sekas tika novērstas 2026. gada sākumā – bojātie datori aizstāti ar bibliotēkas lietotājiem paredzētajiem datoriem. Pēc budžeta apstiprināšanas plānots iegādāties jaunu datoru darbinieka vajadzībām.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

9.1. Attīstīt kvalitatīvu, uzticamu, ilgtspējīgu un noturīgu infrastruktūru, tostarp reģionālo un pārrobežu infrastruktūru, lai atbalstītu ekonomikas attīstību un iedzīvotāju labklājību, īpaši pievēršoties pieejamas un taisnīgas piekļuves nodrošināšanai visiem

9.c Ievērojami palielināt piekļuvi informācijas un sakaru tehnoloģijai un tiekties uz to, lai līdz 2020. gadam nodrošinātu vispārēju un pieejamu piekļuvi internetam vismazāk attīstītajās valstīs

11.4. Nostiprināt centienus aizsargāt un nosargāt pasaules kultūras un dabas mantojumu.

4. Personāls

Personāla raksturojums

2025. gada beigās Jelgavas pilsētas bibliotēkās kopā strādāja 40 darbinieki (37 sievietes un 3 vīrieši), no tiem 31 bibliotekārais darbinieks:

- Jelgavas Pilsētas bibliotēkā – 21;
- Miezītes bibliotēkā – 3;
- Jelgavas Pārlielupes bibliotēkā – 3;
- Bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” – 4.

29 darbinieki strādāja pilnu slodzi, 2 darbinieki – nepilnu slodzi. 2025. gadā divi darbinieki pārtrauca darba attiecības, bet 3 cilvēki uzsāka darba attiecības, aizpildot brīvās štata vietas.

21 Jelgavas pilsētas bibliotēku darbiniekam ir bibliotekārā izglītība, no tiem 12 darbiniekiem – augstākā bibliotekārā izglītība (sk. 4.1. tabulu). Pārskata gadā 1 darbinieks mācījās 160 stundu profesionālās pilnveides programmā un kārtoja kvalifikācijas eksāmenu, noslēgumā iegūstot 4. līmeņa profesionālo izglītību un kvalifikāciju “Bibliotekārs”.

4.1. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku bibliotekāro darbinieku izglītība

Ar bibliotekāro izglītību kopā	21
<i>t. sk. ar maģistra grādu</i>	<i>6</i>
<i>t. sk. ar bakalaura grādu</i>	<i>6</i>

<i>t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	1
<i>t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)</i>	
<i>t. sk. ar profesionālo vidējo izglītību</i>	
<i>III profesionālais kvalifikācijas līmenis / 4. LKI līmenis</i>	8
Ar izglītību citās jomās kopā	6
<i>t. sk. ar maģistra grādu</i>	3
<i>t. sk. ar bakalaura grādu</i>	3
<i>t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	
<i>t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)</i>	
Ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	4

Visas Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas vada un par bibliotēku darbu atbild bibliotēkas vadītājs.

2025. gada beigās Jelgavas novada pašvaldību publiskajās bibliotēkās kopā strādāja 34 bibliotekārie darbinieki, no tiem nepilnā slodzē 5 darbinieki. Pārskata periodā notika vadītāju nomaiņa 2 bibliotēkās – Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkā un Sesavas pagasta Bērvircavas bibliotēkā. Par Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkas vadītāju kļuva bijusī Bērvircavas bibliotēkas vadītāja, savukārt, Bērvircavas bibliotēkā vadītājas amatā stājās konkursa kārtā izraudzīta persona.

11 Jelgavas novada bibliotēku darbiniekiem ir bibliotekārā izglītība, no tiem 7 darbiniekiem – augstākā bibliotekārā izglītība, 2 bibliotēku vadītājiem ir 4. līmeņa profesionālā izglītība ar kvalifikāciju “Bibliotekārs” (sk. 4.2. tabulu).

4.2. tabula

Jelgavas novada bibliotēku bibliotekāro darbinieku izglītība

Ar bibliotekāro izglītību kopā	10
<i>t. sk. ar maģistra grādu</i>	5
<i>t. sk. ar bakalaura grādu</i>	2
<i>t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	1
<i>t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)</i>	
<i>t. sk. ar profesionālo vidējo izglītību</i>	

<i>III profesionālais kvalifikācijas līmenis / 4. LKI līmenis</i>	2
Ar izglītību citās jomās kopā	19
<i>t. sk. ar maģistra grādu</i>	6
<i>t. sk. ar bakalaura grādu</i>	8
<i>t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību</i>	5
<i>t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)</i>	
Ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	5

Apbalvojumi un pateicības

12. novembrī Dobelē notika Latvijas Bibliotekāru biedrības Zemgales nodaļas bibliotekāru rudens seminārs, kura laikā tika pasniegta gada balva “Gada bibliotekārs Zemgalē 2025”.

No Jelgavas reģiona balvai bija pieteiktas četras bibliotēku speciālistes – Inga Buholca (Ozolnieku bibliotēka), Larisa Batkauske (Valgundes bibliotēka), Andra Poota (Jelgavas Pilsētas bibliotēka) un Baiba Karčevska (Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis”).

Žūrijas simpātiju balvu saņēma Larisa Batkauske un Baiba Karčevska, bet godpilno titulu “Gada bibliotekārs Zemgalē 2025” žūrija piešķīra Andrai Pootai, Jelgavas Pilsētas bibliotēkas novadpētniecības speciālistei. Balvā Andra saņēma īpaši šim notikumam izgatavotu mākslinieces Asnates Zuteses stikla balvu.

Andra Poota ir izcila novadpētniece, kurai piemīt spēja ieraudzīt un izcelt Latvijas kultūrvēstures pērles un dārgumus. Viņa prot ar šīm vērtībām dalīties saistošā, iedvesmojošā un emocionāli bagātā veidā. Viņas vadībā 2025. gadā Jelgavā tika organizēti daudzpusīgi pasākumi, iesaistot dažādas paaudzes un daudzinot Jelgavas kultūrvēstures mantojumu un personības.

Organizēts “Aspazijas un bibliotēkas draugu simpozijs” – īpaša tikšanās vieta atklātām sarunām, pārdomām un neparastiem viedokļiem.

Lai popularizētu Aspazijas personību un daiļradi jaunākās paaudzes vidū, Andra sagatavoja un īstenoja izglītojošu spēli “Iepazīsti Aspaziju!”, kas veicināja skolēnu interesi par literatūru un kultūrvēsturi, rosinot pētniecisku un radošu pieeju mācībām.

Viņas stāstnieces talants ir īpaši spilgts – ar aizrautību un bagātīgu humora devu Andra spēj noturēt klausītāju uzmanību un radīt neaizmirstamu pieredzi. Nav nejaušība, ka viņa ir aktīva UNESCO LNK tīkla “Stāstu bibliotēkas” dalībiece, un ar saviem stāstiem viesojas visā Latvijā.

Ik gadu valsts svētku ieskaņā Jelgavas Pilsētas bibliotēka godina savu “**Gaismas nesēju**” jeb darbinieku, kurš gada laikā iedvesmojis pārējos. Arī šo titulu pārskata gadā kolēģi piešķīra Andra Pootai, kura ir spilgta personība Latvijas bibliotekāru saimē – profesionāle, kuras darbs, enerģija un sirdsdegsmes iedvesmo kolēģus un sabiedrību.

4.1. att. Titulu “Gada bibliotekārs Zemgalē 2025” un “Gaismas nesējs” ieguvēja Andra Poota

Finansējums personāla attīstībai

Jelgavas pilsētas bibliotēkās finansējumu profesionālās pilnveides nodrošināšanai piešķir ikgadējo budžeta līdzekļu ietvaros. Katram darbiniekam tiek iepļānoti līdzekļi profesionālajai pilnveidei un savu kompetenču paaugstināšanai. Jelgavas pilsētas bibliotēkās finansējums šim nolūkam ir pietiekams. Papildu finansējums personāla attīstībai un pieredzes apmaiņas braucieniem tiek piesaistīts arī ar ES projektu pieaugušo izglītības sektora atbalstu.

2025. gadā finansējums personāla attīstībai bija pietiekošs, mācību process (nodarbības, semināri u.c. aktivitātes) notika gan klātienē, gan tiešsaistē. Joprojām aktīvi tika izmantotas savam amatam un darba pienākumiem atbilstošas bezmaksas nodarbības.

2025. gadā vienas bibliotēkas speciāliste uzsāka mācības LNB 160 stundu programmā “Bibliotēku zinību pamati”.

Arī Jelgavas novada pašvaldība nodrošina finansiālo atbalstu darbinieku profesionālajai pilnveidei pietiekamā apmērā.

Jelgavas pilsētas bibliotekāru apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p.k	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	Datu valsts inspekcija	Personas datu aizsardzība mazajiem un vidējiem uzņēmējiem	7	Attālināti
2.	IHU	NEDLib apmācību programma		Klātienē
3.	PVPPI "Centrālā pārvalde	Vidējā līmeņa digitālā pašapkalpošanās prasmes	8	Klātienē
4.	Bauskas Centrālā bibliotēka	Seminārs "Sadarbība, iedvesma un drošība"	4	Klātienē
5.	Latvijas Drošāka interneta centrs	Pieredzēt mākslīgo intelektu	8	Attālināti
6.	LNB	Par dalību projektā LIBRA.I	13	Attālināti
7.	LU Open Minded	Pareiza un moderna rakstu valoda – korektora padomi	6	Attālināti
8.	LNB	Konference "Literatūras zināšanas lasītveicinātājiem"	5	Klātienē
9.	KISC	Tiešsaistes darbnīca "3td.lv grāmatu piedāvājumu izveide, izmantojot MI rīkus"	2	Attālināti
10.	LNB	ERASMUS+ mobilitātes zināšanu pārneses lekcija "Viena tēma – dažādas auditorijas. Veiksmīgākās pārbaudītās pieejas"	2	Klātienē
11.	IT Izglītības fonds	Cilvēcīgi par tehnoloģijām skolotājiem	58	Attālināti
12.	Interreg ES	Sociālajam riskam pakļauto personu psiholoģiskās, komunikācijas un izglītības īpatnības darbā ar cilvēkiem ar invaliditāti, sociālā riska grupas bērniem un senioriem.	24	Klātienē
13.	LNB	Spēliskošana pieaugušo izglītībā	5	Attālināti
14.	Baltijas Datoru akadēmija	Vadi, radi, izzini: mākslīgais intelekts darbībā	5	Attālināti
15.	Ideju lauks	Valodas jomas prasmju attīstības veicināšana pirmsskolā, izmantojot "Kamishibai"	6	Klātienē
16.	Rīga TechGirls	Figma lietotnes pamati	4	Attālināti
17.	Rīgas Kultūras koledža	Emocionālās labbūtības veicināšana bibliotēku darbiniekiem	4	Klātienē

N.p.k	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
18.	LNB	Medijpratība kā akadēmiskā darba kompetence	4	<i>Attālināti</i>
19.	Cert.lv	Virtuālā vide-2025. Apdraudējuma evolūcija	4	<i>Attālināti</i>
20.	Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs	No pirmā soļa līdz pirmajam teikumam	6	<i>Klātienē</i>
21.	Latvijas Bērnu labklājības tīkls	Bērnu līdzdalības īstenošana	24	<i>Klātienē</i>
22.	LNB	Medijpratība kā akadēmiskā darba kompetence	4	<i>Attālināti</i>
23.	LBB Zemgales nodaļa	Semināri "Vārda spēks, kas iedvesmo rītdienai" un "Svētki grāmatai, bibliotēkai, bibliotekāram"	12	<i>Klātienē</i>
24.	RTU	Praktiskā pedagoģija darbā ar pieaugušajiem	36	<i>Attālināti</i>
25.	Tietoevry	Padziļinātie kursi, Sistēmas ALISE pārvaldība	8	<i>Attālināti</i>
26.	Latviešu valodas aģentūra	Aktuālas tendences jaunākajā latviešu literatūrā	12	<i>Attālināti</i>
27.	LU	Mākslīgā intelekta izmantošana ikdienā	50	<i>Attālināti</i>
28.	RTU	Mākslīgais intelekts praktiskai lietošanai uzņēmumos	10	<i>Attālināti</i>
29.	LBN	X Latvijas stāstnieku konference "Stāsti par mieru kara ēnā: Latvijas stāstnieki starp padarīto un darāmo"	7	<i>Klātienē</i>
30.	LR Saeima	"Lasīšana digitālajā laikmetā"	5	<i>Klātienē/ Attālināti</i>
31.	Lauku partnerība "Lielupe"	Nodarbību cikls "Jelgavas novada kultūras pārstāvju kapacitātes celšana" (Efektīva komunikācija, Lietišķā etiķete, Stils un dzīvesveids, Personīgās enerģijas pārvaldība efektīvam darbam)	15	<i>Klātienē</i>
32.	Latvijas Kultūras akadēmija Tālākizglītības centrs un Lauku partnerība "Lielupe"	Tālmācības kurss (80h) "Novadpētniecība: Mantojuma saglabāšana un komunikācija"	28	<i>Attālināti</i>
33.	LBB	Seminārs "Bibliodoma. Latvijas bibliotēkas un to krājumi kara ēnā: izaicinājumi, iespējas un atbildība".	5	<i>Klātienē/ Attālināti</i>

N.p.k	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
34.	LBB	Konference "Iesaiste, sadarbība, attīstība - bibliotēkas veiksmes pamats"		
35.	LNB	Kultūras mantojuma digitalizācija un tā likumīga pieejamība plašai sabiedrībai.	7	<i>Klātienē</i>
36.	LNB	Rīgas Grāmatu svētki, starptautisks simpozijs lasīšanas un grāmatu nākotnei "Tiesības uz lasīšanu. Rīgas manifest"		

Pārskata periodā Jelgavas pilsētas un novada bibliotēku darbinieki piedalījās dažādos profesionālās pilnveidesursos un semināros, ko organizēja Latvijas Nacionālā bibliotēka, Kultūras informācijas sistēmu centrs, Jelgavas valstspilsētas pašvaldība, Jelgavas novada pašvaldība, Latvijas Drošāka interneta centrs, Baltijas Datoru akadēmija, Eiropas Komisija, Latviešu valodas aģentūra u.c. Mācības notika gan klātienē, gan attālināti (sk. 4.3. tabulu).

JPB darbinieki apmeklēja tikšanās ar autoriem, kā arī piedalījās grāmatu atvēršanas pasākumos, tiešsaistē piedalījās dažādās ar bibliotēku darbu, literatūru u. c. saistītas konferencēs, semināros, lekcijās, prezentācijās. Pieredzes iegūšanai tika izmantota iespēja sekot līdzi citu Latvijas bibliotēku un institūciju tiešsaistē organizētajiem pasākumiem. Viens no šī brīža aktuālajiem tematiem ir mākslīgais intelekts. Vairāki kolēģi izmantoja iespēju gan attālināti, gan klātienē apgūt zināšanas par mākslīgā intelekta sistēmu darbības principiem un iespējām to pielietot bibliotēku darbā.

Projekta ietvaros divi bibliotēkas darbinieki devās **pieredzes apmaiņas braucienā uz Itāliju**, lai piedalītos Erasmus+ programmas stratēģiskās partnerības projekta profesionālajā izglītībā "Ilgtspējas un pārvaldības kompetenču attīstība kultūras atmiņas institūcijās" darba grupas tikšanos, divi darbinieki devās **uz Tallinu** (Igaunija), Nordplus Adult 2024 mobilitātes projekta "Libraries: Lifelong Literacy Labs" ("Bibliotēkas Mūžizglītības laboratorijas", projekta Nr. NPAD-2024/10214) ietvaros, lai iepazītos ar viņu piedāvātajām neformālās izglītības aktivitātēm un metodēm bibliotēkās.

Kā ik gadu, arī pārskata gadā jūnijā notika **pieredzes apmaiņas brauciens**, šoreiz uz **Ventspils reģiona bibliotēkām**. Tā mērķis bija iepazīt kolēģu pieredzi darbā ar bērniem un jauniešiem, novadpētniecības jomā un vietējās kopienas iesaistē bibliotēkas aktivitātēs, kā arī darbā ar pielāgoto literatūru.

2025. gadā Jelgavas novada bibliotēku speciālisti stiprināja savu profesionālo kapacitāti, apmeklējot 4.3. tabulā uzskaitītos profesionālās pilnveides pasākumus, kā arī papildināja bibliotēkas

darbā nepieciešamās zināšanas, piedaloties mācībās Jelgavas novada pašvaldības īstenoto projektu ietvaros.

Pārskata gadā bibliotēkas speciālistiem bija iespēja piedalīties 24 stundu klātienes mācību ciklā **“Sociālajam riskam pakļauto personu psiholoģiskās, komunikācijas un izglītības īpatnības”**, kas notika Jelgavas novada pašvaldības projekta **“Iekļaujošo bibliotēku tīkls sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām” (INCLUSIVE)** ietvaros. Apgūtās zināšanas palīdzēs labāk izprast dažādu iedzīvotāju grupu vajadzības un darbā izmantot tām atbilstošas metodes un pakalpojumus.

Jelgavas novada pašvaldība un Lauku partnerība **“Lielupe”** organizēja 15 stundu klātienes mācību ciklu **“Jelgavas novada kultūras pārstāvju kapacitātes celšana”**, kas bibliotēku speciālistiem ļāva pilnveidot zināšanas par efektīvu komunikāciju, lietišķo etiķeti un stilu, kā arī to pielietojumu profesionālajā darbā un saskarsmē ar bibliotēkas apmeklētājiem.

2025. gada septembrī bibliotēku speciālisti no Ozolnieku pagasta Ozolnieku bibliotēkas, Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkas, Glūdas pagasta Bramberģes bibliotēkas, kā arī Zaļenieku pagasta Ūziņu un Zaļenieku bibliotēkas kopā ar 45 dalībniekiem no Bauskas, Dobeles un Augšdaugavas novadiem uzsāka profesionālo pilnveidi novadpētniecības jomā 80 stundu tiešsaistes mācību kursā **“Novadpētniecība: mantojuma saglabāšana un komunikācija”**. Kursu organizē Jelgavas novada pašvaldība sadarbībā ar Latvijas Kultūras akadēmijas Tālmācības centru un Lauku partnerību **“Lielupe”**. Mācību laikā līdz 2026. gada 18. martam dalībnieki reizi nedēļā tiešsaistē apgūst trīs modulūsus par kultūras mantojuma saglabāšanu, dokumentēšanu un sadarbību ar kultūras mantojuma institūcijām valsts un pašvaldību līmenī.

Latvijas–Lietuvas pārrobežu programmas projekta **“Network of Inclusive Libraries for People of Disadvantaged Social Groups”** (**“Iekļaujošu bibliotēku tīkls sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām”**, projekta Nr. LL-00143) īstenošanas laikā, kura ietvaros Zaļenieku pagasta Zaļenieku bibliotēkā tika izveidota Sensorā lasītava, pagastu bibliotēku vadītājiem bija iespēja attālināti piedalīties izglītojošās mācībās **“International Competence Supervision of Library Employees”** (**“Bibliotēku darbinieku starptautisko kompetenču pilnveide”**). Šo iespēju izmantoja Jelgavas novada bibliotēku vadītājas ar labām angļu valodas zināšanām.

Pozitīvi vērtējams, ka pagastu bibliotēku speciālisti aktīvi izmanto dažādu institūciju piedāvātās tiešsaistes lekcijas un mācības. Īpaši aktīvas ir speciālistes no Ozolnieku pagasta Ozolnieku bibliotēkas, Glūdas pagasta Bramberģes bibliotēkas, Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkas un Vilces pagasta Vilces bibliotēkas. Iegūtās zināšanas kalpo kā būtiska pievienotā vērtība bibliotēku darbā.

Analizējot Jelgavas novada pagastu bibliotēku speciālistu profesionālās pilnveides aktivitāti, secināms, ka pārskata periodā tā bijusi īpaši intensīva.

Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā – bērnu un jauniešu apkalpošana

Jelgavas pilsētas un Jelgavas novada bibliotēku speciālistes, kuras strādā ar bērniem un jauniešiem, regulāri saņem informāciju no Latvijas Nacionālās bibliotēkas un piedalās tās organizētajos tīklošanās un profesionālās pilnveides pasākumos.

Pakalpojumi bērniem un jauniešiem tiek nodrošināti visās Jelgavas reģiona publiskajās bibliotēkās neatkarīgi no tuvumā esošajām izglītības iestādēm un bērnu skaita pagastā. Tādēļ bibliotēku darbiniekiem ir būtiski sekot līdzi aktuālajām tendencēm, darba virzieniem un metodēm darbā ar šo mērķgrupu.

Pārskata periodā bibliotēku speciālistes piedalījās vairākos profesionālās pilnveides pasākumos:

- **Latvijas skolu un bērnu bibliotekāru 2. lasītpatikas forumā** (8 st., Tukums), kura mērķis bija pulcināt un iedvesmot skolu un publisko bibliotēku bibliotekārus kopīgām lasītveicināšanas aktivitātēm. Forumā tika akcentēta lasīšanas paraduma nozīme bērna attīstībā, bibliotēku loma lasītprieka veicināšanā, apzinātas grāmatu izvēles veidošana un pieredzes apmaiņa starp skolām un bibliotēkām;
- **Darbnīcā “Valodas jomas prasmju attīstības veicināšana pirmsskolā, izmantojot “Kamishibai”**” (6 st., mācību telpa “Ideju lauks”, Rīga). Mācībās tika apgūta *Kamishibai* (“papīra teātra”) metode, kas palīdz attīstīt bērnu valodas prasmes, klausīšanās iemaņas un interesi par grāmatām. Tā veicina bērnu radošumu, paplašina vārdu krājumu un rosina aktīvu iesaisti stāstījuma procesā. Iegūtās zināšanas iespējams veiksmīgi izmantot bibliotēku lasītveicināšanas pasākumos;
- **Seminārā “No pirmā soļa līdz pirmajam teikumam”** (6 st, ZRKAC, Jelgava), kas sniedza starpdisciplināru skatījumu uz bērnu agrīnās lasītprasmes attīstību, akcentējot emocionāli pozitīvas saskarsmes ar grāmatām nozīmi, priekšā lasīšanu, dialogu par tekstu un multimodālu pieeju (stāstniecību, kustību, dramatizāciju) izmantošanu lasītprieka veicināšanā;
- Biedrības “Latvijas Bērnu labklājības tīkls” mācībās **“Bērnu līdzdalības īstenošana”** (24 st., Latvijas Bērnu labklājības tīkls, Rīga), kurās tika apgūti bērnu līdzdalības principi un praktiskās iespējas to integrēšanai institūciju darbā, uzsvērtā bērnu viedokļa nozīme pakalpojumu attīstībā un bibliotēkas kā drošas un iekļaujošas vides loma bērnu iesaistē;
- **Starptautiskajā konferencē “Literatūras zināšanas lasītveicināšanai”** (5 st., Latvijas Nacionālā bibliotēka, Rīga), kurā tika akcentēta nepieciešamība bibliotekāriem orientēties bērnu un jauniešu literatūras aktualitātēs, sadarboties ar skolām un vecākiem, kā arī izmantot digitālos rīkus un sociālos medijus lasītveicināšanas darbā;

- Mācībās “Sociālajam riskam pakļauto personu psiholoģiskās, komunikācijas un izglītības īpatnības darbā ar sociālā riska grupas bērniem” (8 st, Interreg ES, Jelgavas novads), kurās tika aplūkotas sociālā riska bērnu psiholoģiskās īpatnības, ģimenes un sociālās vides ietekme uz bērna attīstību, kā arī komunikācijas un konfliktsituāciju risināšanas metodes darbā ar šo mērķgrupu.

Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā ik gadu tiek pievērsta īpaša uzmanība bibliotēku darbinieku tālākizglītībai un profesionālajai izaugsmei. Bibliotēku speciālisti tiek motivēti turpināt mācības nozarē, un augstu tiek novērtēta darbinieku iniciatīva pilnveidot savas profesionālās zināšanas un prasmes.

Jelgavas novada pagastu bibliotēkas ir Kultūras pārvaldes struktūrvienības, tādēļ Jelgavas Pilsētas bibliotēka pagastu bibliotēku speciālistiem nav tiešais darba devējs. Vienlaikus Jelgavas Pilsētas bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka sniedz metodisko atbalstu un iesaistās profesionālās darbības izvērtēšanā. Tās viedoklis par pagastu bibliotekāru profesionālajām zināšanām un nepieciešamo profesionālo pilnveidi tiek uzklausīts un ņemts vērā.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Galvenie rādītāji

5.1. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku pamatrādītāji

	2023	2024	2025	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	13 053	13 028	14 052	-0,2 %; +7,7 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	<i>6 479</i>	<i>6 399</i>	<i>7 311</i>	<i>- 1 %; +14,3 %</i>
Jelgavas Pilsētas bibliotēka	5 076	4 798	5 105	- 5 %; +6,4 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	<i>1 654</i>	<i>1 480</i>	<i>1 768</i>	<i>- 11 %; +19,5 %</i>
Pārlielupes bibliotēka	2 038	2 242	2 379	+ 10 %; +6,1 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	<i>866</i>	<i>1015</i>	<i>1 131</i>	<i>+ 17 %; +11,4 %</i>
Miezītes bibliotēka	1 610	1 828	2 025	+ 14 %; +10,8 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	<i>719</i>	<i>834</i>	<i>952</i>	<i>+ 16 %; +14,2 %</i>
BJB “Zinītis”	4 329	4 160	4 543	- 4 %; +9,2 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	<i>3 240</i>	<i>3 070</i>	<i>3 460</i>	<i>- 5 %; +12,7 %</i>

Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	97 502	98 154	106 6774	+ 0,7 %; + 8,8 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	32 875	33 579	36 381	+ 2 %; + 8,3 %
Jelgavas Pilsētas bibliotēka	41 609	40 646	43 569	- 2 %; + 7,2 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	4 530	4 229	4 940	- 7 %; + 16,8 %
Pārlielupes bibliotēka	14 369	14 960	18 510	+ 4 %; + 23,7 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	5 044	5 635	6 771	+ 12 %; +20,2 %
Miezītes bibliotēka	12 919	14 882	16 938	+ 15 %; + 13,8 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	4 504	5 881	6 176	+30 %; + 5 %
BJB "Zinītis"	28 605	27 666	27 757	- 3 %; + 0,3 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	18 797	17 834	18 494	-5 %; +3,7 %
Virtuālais apmeklējums	364 505	396 093	533 462	+ 9 %; + 34,7 %
Izsniegums kopā	175 981	197 987	213 290	+12 %; + 7,7 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	142 910	150 962	164 116	+9 %; + 3,2 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	21 387	25 380	26 269	+6 %; +3,5 %
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	38 950	45 108	45 333	+ 16 %; +0,5 %
Jelgavas Pilsētas bibliotēka	89 953	99 166	105 062	+ 10 %; + 6 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	75 201	74 367	75 383	- 1 %; + 1,4 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	12 032	11 552	15 733	- 4 %; +36,2 %
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	8 011	10 335	8 219	+ 29 %; -20,5 %
Pārlielupes bibliotēka	26 336	30 790	31 746	+ 17 %; +3,1 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	21 342	21 830	26 533	+ 2 %; + 21,5 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	4 592	8 635	4 901	+ 88 %; +43,24 %
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	5 376	6 452	8 003	+ 20 %; + 24 %
Miezītes bibliotēka	21 191	23 589	28 871	+ 11 %; + 22,4 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	17 435	20 235	25 308	+ 16 %; + 25,1 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	3 306	3 208	3 366	- 3 %; +4,9 %
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	5 463	6 694	7 166	+ 23 %; +7,1 %
BJB "Zinītis"	38 501	44 442	47 611	+ 15 %; + 7,1 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	30 191	34 530	36 892	+ 14 %; +6,8 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	1 457	1 985	2 269	+ 36 %; +14,3 %

<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	20 100	21 627	21 945	+ 8 %; +1,5 %
Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pilsētā*	23	23	23	
t. sk. bērni līdz 18 g. *	52	51	59	

* Aprēķināts pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem.

Analizējot Jelgavas valstspilsētas bibliotēku darbības rādītājus laika posmā no 2023. līdz 2025. gadam, vērojamas gan īslaicīgas svārstības, gan izteikta izaugsmes tendence 2025. gadā.

Aktīvo lietotāju skaits 2024. gadā saglabājās gandrīz nemainīgs, salīdzinot ar 2023. gadu, savukārt 2025. gadā fiksēts būtisks pieaugums. Kopējais aktīvo lietotāju skaits palielinājās par 7,7 %, savukārt bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam skaits pieauga par 14,3 %. Tas norāda uz mērķtiecīga darba rezultātiem bērnu un jauniešu auditorijas piesaistē.

Bibliotēku apmeklējuma rādītāji apliecina līdzīgu tendenci. 2024. gadā kopējais apmeklējums pieauga minimāli, bet 2025. gadā tas palielinājās par 8,8 %. Bērnu auditorijas apmeklējums šajā periodā pieauga par 8,3 %. Straujākais apmeklējuma pieaugums vērojams Pārlielupes un Miežītes bibliotēkās, kas apliecina apkaimju bibliotēku nozīmīgo lomu vietējās kopienas iesaistē.

Virtuālo apmeklējumu skaitam gadu no gada ir tendence augt. 2025. gadā tas palielinājies visās Jelgavas pilsētas bibliotēkās – kopumā pieaugums ir par 34 %. Tas ir apliecinājums iedzīvotāju aktivitātēm tiešsaistē – Jelgavas reģiona tiešsaistes kopkataloga pārlūkošana un grāmatu pasūtīšana, novadpētniecības resursu, e-grāmatu, digitālizēto un digitāli veidoto resursu izmantošana, digitālo uzziņu pieprasījumu, kā arī informācijas meklēšanu bibliotēkas tīmekļa vietnē, sociālo tīklu apmeklēšanu u.c.

Izsnieguma rādītāji visā analizētajā periodā uzrāda stabilu izaugsmi. 2024. gadā kopējais izsniegums palielinājās par 12 %, bet 2025. gadā – vēl par 7,7 %. Lielāko izsnieguma daļu veido grāmatas, kuru izsniegums pieaug visās bibliotēkās, īpaši Miežītes un Pārlielupes bibliotēkās. Periodisko izdevumu izsniegumā novērojamas svārstības, taču kopumā saglabājas pieaugoša tendence.

Bērniem paredzēto materiālu izsniegums 2024. gadā pieauga ievērojami, savukārt 2025. gadā pieaugums bija minimāls, kas var liecināt par pakalpojuma piesātinājumu vai auditorijas paradumu maiņu.

Kopumā 2025. gads iezīmējas kā izaugsmes gads gandrīz visos galvenajos darbības rādītājos. Bibliotēku attīstību būtiski veicina bērnu un jauniešu auditorija, kā arī apkaimju bibliotēku aktīvā darbība, kas stiprina bibliotēku lomu vietējās kopienās. Šāda rādītāju dinamika izskaidrojama ar to, ka bibliotēkas mērķtiecīgi strādā ar dažādām lietotāju grupām, organizē lasītveicināšanas pasākumus, apmācības, nodarbības. Bez tam šis darbs tiek veikts arī ar pielāgotās literatūras lietotājiem Jelgavas

Pilsētas bibliotēkā, kā arī Miezītes un Pārlielupes bibliotēkas aktīvi darbojas katra savā mikrorajonā, veidojot lietotājiem pievilcīgu vidi, organizējot pasākumus, interešu klubus. Pieaugošie skaitļi liecina, ka cilvēki joprojām apmeklē bibliotēku un lasa, līdz ar to svarīgi nodrošināt daudzpusīgu, interesantu piedāvājumu.

5.2. tabula

Jelgavas novada bibliotēku pamatrādītāji

	2023	2024	2025	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	8 985	8 916	9 251	- 0,8 % +3,8 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	<i>3 150</i>	<i>3 240</i>	<i>3 389</i>	<i>+ 2,9 %; +4,6 %</i>
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	96 218	95 390	103 964	- 0,9 %; + 9 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	<i>30 873</i>	<i>30 910</i>	<i>33 435</i>	<i>+ 0,1 %; + 8,2 %</i>
Virtuālais apmeklējums	13 822	212 289	90 509	+ 1436 %; - 57,4 %
Izsniegumu kopskaits	166 112	178 625	206 097	+ 8 %; +15,4 %
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	<i>18 847</i>	<i>21 468</i>	<i>26 429</i>	<i>+ 14 %; + 23 %</i>
Izdevumu veidi				
<i>grāmatas</i>	<i>94 470</i>	<i>101 909</i>	<i>12 4061</i>	<i>+7,9 %; + 22 %</i>
<i>periodiskie izdevumi</i>	<i>70 757</i>	<i>76 247</i>	<i>81 895</i>	<i>+ 8%; + 7,4 %</i>
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita novadā*	27	27	28	
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.*</i>	<i>49</i>	<i>50</i>	<i>55</i>	

* Aprēķināts pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem.

Jelgavas novada pašvaldības publisko bibliotēku tīkla pamatrādītāji ir stabili, vienlaikus katru gadu vērojama pozitīva dinamika.

Aktīvo lietotāju skaits 2025. gadā pieauga par 3,8 %, sasniedzot 9 251 lietotāju. Bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam skaits palielinājās par 4,6 %.

Fiziskais bibliotēku apmeklējums 2025. gadā palielinājās par 9 %, pārskata gada beigās jau pārsniedzot 100 tūkstošus apmeklējumu. Arī bērnu auditorijas fiziskais apmeklējums pieauga par 8,2 %, apliecinot bērnu un jauniešu interesi par bibliotēkas pakalpojumiem klātienē. Šāds apmeklējumu skaits ir likumsakarīgs, jo aizvadītais gads pagāja nozīmīgu notikumu zīmē – “Latviešu grāmatai 500” un novadnieces Aspazijas 160 gadu jubileja. Bibliotēkas šos notikumus atzīmēja ar daudzveidīgām aktivitātēm, piesaistot plašu visu vecumu apmeklētāju loku. Būtisks faktors ir arī

augošais iedzīvotāju pieprasījums pēc valsts un pašvaldību e-pakalpojumiem, kā arī nepieciešamība apgūt prasmes to izmantošanā. Svarīgi atzīmēt, ka bibliotēkas arvien pārliecinošāk apliecina sevi kā nozīmīgus kopienas centrus, kur iedzīvotāji var saņemt ne tikai bibliotēkas un informācijas pakalpojumus, bet arī aktīvi iesaistīties sabiedriskajās un pilsoniskajās aktivitātēs.

Virtuālais apmeklējums 2025. gadā, salīdzinot ar 2024. gadu, samazinājās par 57,4 %, kas skaidrojams ar iepriekšējā periodā sasniegto ļoti augsto pieauguma bāzi, kas veidojusies no nekorekti veiktas sociālo tīklu rādītāju atspoguļošanas.

Izsniegumu kopskaits 2025. gadā pieauga par 15,4 %, sasniedzot 206 097 izsniegumu. Bērniem līdz 18 gadiem izsniegto dokumentu skaits palielinājās par 23 %, kas ir īpaši būtisks pieaugums. Kā norāda pagastu bibliotēkas, jūtami pieaug interese par jaunajām grāmatām, lasītāji seko līdzīgi jauniem izdevumiem, bibliotēkās veidojas rindas gan pēc latviešu oriģinālliteratūras, gan tulkotās literatūras. Patīkami pārsteidz bērniem un jauniešiem paredzēto resursu izsniegums, kas liecina par bibliotekāru profesionālajām spējām bērņus motivēt un ieinteresēt lasīšanai. Vērtējot pēc izsniegto dokumentu veidiem, redzams, ka grāmatu izsniegums palielinājās par 22 %, savukārt, periodisko izdevumu izsniegums – par 7,4 %. Tas apliecina ievērojamu grāmatu pieprasījuma kāpumu un stabilu interesi par periodiskajiem izdevumiem.

2025.gadā tika pabeigta bijušā Ozolnieku novada 4 publisko bibliotēku kataloga apvienošana ar Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogu. Tas atstājis pozitīvu ietekmi uz Jelgavas novada bibliotēku kopējiem rādītājiem. Ozolnieku pagasta bibliotēkas pārskatā lasāms: “Bibliotēkas galvenie rādītāji pārskata periodā pieauguši. Lasītāju skaits palielinājies par 167, tas ir lasītāju – bērnu līdz 18 gadu vecumam palielinājums. Šādu rezultātu sniegusi lasītāju apkalpošanas uzsākšana Jelgavas reģiona kopkataloga datubāzē, jo lasītāju datubāzē ievadīti visi reģiona skolu skolēni, līdz ar to, skolēnam apmeklējot bibliotēku, bija iespēja izsniegt nepieciešamos iespieddarbus. Līdz šim Ozolnieku datubāzē bieži vien bērniem nepieciešamās grāmatas saņēma vecāki, jo bērni nebija pierakstīti par lasītājiem. Ozolnieku publiskajām bibliotēkām nebija sasaistes ar mācību iestādēm”.

Bibliotekārais aptvērums 2025. gadā pieauga līdz 28 % (2024. gadā – 27 %), bet bērnu un jauniešu mērķgrupā tas sasniedza 55 % (2024. gadā – 50 %), kas norāda uz ļoti augstu bibliotēkas pakalpojumu izmantošanas līmeni bērnu un jauniešu vidū.

Esošo pakalpojumu pilnveide

Jebkuram bibliotēkas lietotājam tika piedāvāta iespēja saņemt bezmaksas lietotāja karti, ar iespēju izvēlēties kartes formātu: papīra laminēta karte vai e-karte. 2025. gadā tika izveidotas 479 e-kartes un 343 papīra laminētās kartes. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā lietotāju kartes pēc pieprasījuma tika veidotas visa reģiona publisko un izglītības iestāžu bibliotēku lietotājiem.

Lietotāju ērtībai katra mēneša beigās bibliotēkas tīmekļvietnē tika veidoti visu pilsētas publisko bibliotēku jaunieguvumu saraksti. Elektroniskajā kopkatalogā atlasītie jaunāko informācijas vienību apraksti, anotācijas, attēli sagrupēti pārskatāma, viegli izmantojama saraksta veidā. Informācija un saite uz sarakstu tika nosūtīta uz to lietotāju e-pastiem, kuri izvēlējušies saņemt informāciju par jaunieguvumiem bibliotēkā. 2025. gadā izveidoti 12 jaunieguvumu saraksti.

Aktīvi tika izmantota grāmatu nodošanas iekārta, kura atrodas ārpus Jelgavas Pilsētas bibliotēkas telpām. Tā kā Jelgavas pilsētas publiskās bibliotēkas jau vairākus gadus piedāvā iespēju vienā bibliotēkā paņemt izdevumus nodot citā, daudzi izmanto grāmatu nodošanas iekārtu, it īpaši BJB “Zinītis” lietotāji. Šis pakalpojums, tāpat kā bibliomāts, kļuvis lietotāju iecienīts, jo tad nav jāpieskaņojas bibliotēku darba laikam, bet pakalpojums tiek nodrošināts. Pie Miezītes bibliotēkas pieejami divi pakalpojumi vienā iekārtā – iespēja gan grāmatas saņemt, gan tās iekārtā nodot. Turpinājām iepriekšējos gados uzsākto iniciatīvu – skolēniem vasaras mēnešos, kad ir slēgta izglītības iestāžu bibliotēka, tika piedāvāta iespēja nodot tajās paņemtās grāmatas. Pakalpojums bija pieprasīts, tādēļ arī turpmāk vasaras brīvlaikos skolēni publiskajās bibliotēkās varēs nodot arī izglītības iestāžu grāmatas.

Atskaites gadā palielinājusies Jelgavas Pilsētas bibliotēkas izsniegšanas saņemšanas iekārtas izmantojamība. 2025. gadā iespēju pieslēgties lietotāji izmantojuši 2 353 reizes, izsniegtas 2 122 informācijas vienības, bet nodotas atpakaļ 1 954 informācijas vienības. Rādītāju paaugstināšanos veicinājusi aktīvā bibliotekāru darbība, informējot un apmācot potenciālos iekārtas lietotājus. Iekārtas darbība tika demonstrēta arī pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņiem un skolēniem, studentiem un citiem interesentiem, kuri apmeklēja bibliotēku organizētās grupās un tika iepazīstināti ar tās piedāvātajiem pakalpojumiem un iespējām.

Lasītavā/nozaru abonementā izvietoti brīvpieejas datori un BIS ALISE veikta to izmantošanas uzskaitē. Kopā – **2 865** reizes, visaktīvāk janvārī (**360** lietojumu reizes).

Pārskata gadā 136 lietotājiem tika piegādāti iespieddarbi uz mājām. 20 no 25 novada publiskajām bibliotēkām šādi apkalpoja 111 lietotājus, bet četras Jelgavas pilsētas publiskās bibliotēkas – 25 pilsētas iedzīvotājus. Vienam Jelgavas Pilsētas bibliotēkas lietotājam ar redzes problēmām tika nodrošināta priekšā lasīšana.

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums

Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” kopš 2023. gada augusta ļoti pieprasīts maksas pakalpojums ir grāmatu ievākošana ar *Speedy Cover* plēvi (2025. gadā iekasēti 612,83 eiro, bet pērn – 757,50 eiro). Vispieprasītākais šis pakalpojums ir pirms jaunā mācību gada augustā un septembrī, taču arī gada laikā šad tad kādam ir vajadzība ievākot grāmatas. Pārlielupes bibliotēkā minētais pakalpojums pieejams jau otro gadu un ir ļoti pieprasīts gan pirms mācību gada sākuma, gan mācību

gada laikā. Pārlielupes bibliotēka ir vienīgā vieta šajā Jelgavas pusē un arī pieguļošajām novada teritorijām. Arī Miezītes bibliotēkā 2025. gada pirmo reizi piedāvāts tāds pakalpojums, kā grāmatu ievākošana. Tas gan ir maksas pakalpojums, tomēr, skolai sākoties, pēc tā ir liels pieprasījums.

Digitālie pakalpojumi

Jelgavas Pilsētas tīmekļvietnē izvietota tiešsaistes forma lietotāju reģistrācijai attālināti: https://ej.uz/tiessaistes_registracija. Lietotāji var reģistrēties bibliotēkā attālināti apstiprinot savu identitāti ar e-parakstu. Pierēģistrējoties, iespējams norādīt, kādas datubāzes lietotājs vēlas izmantot, un vai akceptē informācijas saņemšanu e-pastā. Šis pakalpojums bibliotēkā tika ieviests Covid-19 pandēmijas laikā un kopš tā laika tiek piedāvāts, kaut gan pašlaik izmantojamība vairs nav īpaši liela. 2025. gadā šo iespēju izmantoja 20 potenciālie bibliotēkas lietotāji. Kaut gan tas ir mazāk nekā 2024. gadā (38 lietotāji), šāda iespēja arī turpmāk lietotājiem tiks piedāvāta. Iespējams, ka attālināti reģistrēto skaits samazinājies tādēļ, ka jāizmanto e-paraksts. Analizējot lietotājus, kuri reģistrējušies, pēc vecumgrupām, 15 lietotāji bijuši 20–40 gadus veci, bet vecāki par 40 gadiem tikai 5. Daļa no šādi reģistrētiem lietotājiem bibliotēku apmeklēja arī klātienē, bet vairums izmantoja tikai piekļuvi datubāzēm, 3td.lv vai pasūtīja izdevumus no bibliotēkas ar iespēju saņemt tos bibliomātā.

Jebkuram bibliotēkas lietotājam tika piedāvāta iespēja saņemt bezmaksas lietotāja karti, ar iespēju izvēlēties kartes formātu: papīra laminēta karte vai e-karte. 2025. gadā tika izveidotas 479 e-kartes un 343 parastās kartes. Kā var secināt pēc skaitļiem, e-kartes lietotāji izvēlas biežāk nekā fiziskā formāta kartes. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā lietotāju kartes pēc pieprasījuma tika veidotas visa reģiona publisko un izglītības iestāžu bibliotēku lietotājiem.

Bibliotēka "Zinītis" izveidoja oriģinālprogrammu lasītveicināšanai "Atrodi pats" 2.–7. klašu skolēniem. Programmas mērķis ir veicināt skolēnu patstāvību lasāmvielas izvēlē, popularizēt tematisko grāmatu katalogu un paplašināt viņu redzesloku par dažādām tēmām, izmantojot grāmatas un žurnālus, tāpēc tajā iekļautas arī nozaru literatūras grāmatas un praktiskās darbošanās grāmatas, lai lasīšanu sasaistītu ar radošām nodarbēm. Dalībniekiem tika izsniegtas lasītāju grāmatiņas ar desmit interesantām un izzinošām tēmām, kā arī sadaļa par žurnāliem un katrai no tēmām pievienoti jautājumi, uz kuriem jāatbild, lasot attiecīgo literatūru. Programma tika veidota, balstoties uz Jelgavas Pilsētas bibliotēkas bērnu un jauniešu tematisko katalogu "Atrodi pats", tāpēc katras tēmas lapā atrodams kvadrātkods, kuru noskenējot var ērti piekļūt elektroniskajam katalogam, kurā apkopotas grāmatas par attiecīgo tematu. Programmā iekļautas gan daiļliteratūras grāmatas, gan nozaru literatūra, kā arī bērnu un jauniešu žurnāli.

Lasīšanas programmā ietvertās tēmas un uzdevumi:

- "Eksperimenti un triki" – iepazīsti grāmatu par eksperimentiem vai burvju trikiem un apraksti kādu paša izmēģinātu piemēru;

- “Darbojos!” – izvēlies radošu uzdevumu no grāmatas, izmēģini to praksē un pieraksti, ko jaunu esi apguvis;
- “Zaļā domāšana” – paskaidro, kāpēc ir svarīgi rūpēties par apkārtējo vidi, atsaucoties uz grāmatā lasīto;
- Grāmatu sērijas “Laipni lūgti muzejā”, “Kā dzīvē” un sadaļa “Kosmoss” – iepazīsti šīs sērijas grāmatas un enciklopēdijas par Visumu, kā arī pieraksti interesantus faktus, ko uzzināji;
- “Tautu pasakas” – iepazīsties ar pasakām un izskaidro, kādas dzīves gudrības tajās atklājas;
- “Emocijas” – iepazīsti stāstus par emocijām un atspoguļo, ko jaunu esi uzzinājis par jūtām un to izpausmēm;
- “Skolas dzīve” – salīdzini savus skolas piedzīvojumus ar grāmatas notikumiem;
- “Draudzība” – pārdomā un apraksti draudzības nozīmi un vērtības, balstoties uz lasīto;
- “Žurnāli bērniem” – izvērtē bērnu un jauniešu žurnālus un paud savu viedokli par to saturu un interesantākajām tēmām.

Programmu popularizējām skolās, medijos un bibliotēkas ekskursijās. Kopumā programmā iesaistījās un lasītāju grāmatiņas paņēma 100 dalībnieki, no kuriem aizpildītas lasītāju grāmatiņas atpakaļ iesniedza 24 (10 zēni un 14 meitenes) visvairāk 11-gadnieki.

Bibliomāts

Arvien iecienītāks lietotāju vidū kļūst Jelgavas Pilsētas bibliotēkas bibliomāts. Kopumā 2025. gada laikā šo pakalpojumu izmantojuši **2 603** (2024. gadā 2 103 lietotāji) lietotāji, vidēji bibliotēkas darba dienā tika ievietoti pasūtījumi **10** lietotājiem (salīdzinājumam – 2024. gadā 8). Pasūtot izdevumus elektroniskajā kopkatalogā, lietotājam tiek dota iespēja pielikt norādi, ka vēlas saņemt izdevumu bibliomātā. Tiem lietotājiem, kuri iestājušies rindā uz kādu izdevumu un izteikuši vēlēšanos to saņemt bibliomātā, BIS “ALISE” lietotāja datus piezīmju laukā tas tiek piefiksēts. Analizējot datus par to, kad lietotāji izņēmuši pasūtītos izdevumus, vērojams, ka **27 %** to ir darījuši ārpus bibliotēkas darba laika. Vislielākais bibliomāta izmantošanas skaits novembrī – **261** un decembrī – **265,6 %** no bibliomāta lietotājiem ir skolēni, bet **8 %** – seniori. Pārējie **86 %** ir dažāda vecuma bibliotēkas lietotāji, kuri izvēlējušies saņemt pasūtītos izdevumus sev ērtā laikā. Jelgavas Pilsētas bibliomātu izmanto kā pilsētas (**82 %**) un novada (**16 %**) iedzīvotāji, tā arī Dobeles reģionā dzīvojošie bibliotēkas lietotāji (**2 %**). Analizējot iegūtos rādītājus, var izdarīt secinājumus, ka bibliotēkas klienti kopumā apmierināti ar piedāvāto pakalpojumu, jo tas būtiski atvieglo informācijas nesēju saņemšanu. Bibliotekāru darba apjomu tas nesamazina, drīzāk otrādi, papildina ar tehnisko jautājumu risināšanu (nodalījumu veiksmīga atvēršana, problēmas ar kodu utt.), izdevumu savlaicīgas izņemšanas monitoringu. Miezītes bibliotēkas bibliomātu izmantojuši 264 bibliotēkas lietotāji, kuriem izsniegti 430 iespieddarbi.

Bibliomāts **Ozolnieku pagasta Ozolnieku bibliotēkā** lietotājiem pieejams 2 gadus un šī pakalpojuma izmantotāji izsakās atzinīgi par iespēju saņemt un nodot grāmatas ārpus bibliotēkas darba laika. Pārskata periodā lasītāji iespieddarbu saņemšanu bibliomātā izmantojuši 261 (2024. gadā – 90) reizi, bibliomāta izmantošana pieaugusi 2,5 reizes, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Bibliomāta grāmatu nodošanas nodalījuma uzskaitē netiek veikta, bet, katru dienu tiek izņemtas grāmatas no nodošanas nodalījuma. Diemžēl, gada laikā bija gadījumi, kad bibliomāts nedarbojās, nebija iespējams ievietot un lasītājam saņemt grāmatas. Ozolnieku bibliotēkas bibliomāts risina bibliotēkas pieejamības problēmu: iekļūšana bibliotēkā 3. stāvā ir apgrūtināta māmiņām ar maziem bērniem, ratiņiem. Māmiņas iecienījušas iespēju saņemt grāmatas bibliomātā.

3td E-grāmatu bibliotēka

5.3. tabula

E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati Jelgavas reģiona bibliotēkās*

	2023	2024	2025
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	1 374	1 534	1 670
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	130	160	136
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	11 056	13 651	16 044
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	1 851	2 595	2 393

* KISC dati.

2025. gadā no Jelgavas reģiona “3td e-GRĀMATU bibliotēkā” reģistrēts **136 jauns lasītājs**, lasītājiem izsniegtas **2 393 e-grāmatas**. Analizējot 2025. gada rādītājus jākonstatē, ka nedaudz samazinājies gan jauno lietotāju skaits, gan izsniegto grāmatu skaits.

Kultūras informācijas sistēmu centrs (KISC) novērtēja bibliotēkas darbu 3td e-grāmatu bibliotēkas izmantošanā – pēc lasītāju skaita bibliotēka ieguva 4. vietu, bet pēc e-grāmatu izsnieguma – 3. vietu starp visām 34 ALISE instancēm.

Pārskata gadā autorizācijas dati no jauna piešķirti 1 053 bibliotēku lietotājiem (par 12 % mazāk salīdzinājumā ar 2024. gadu). Piešķirot lietotājiem autorizācijas datus, parastā procedūra ir iepazīstināšana ar autorizētā lietotāja iespējām (attālināti pasūtīt un rezervēt izdevumus; pagarināt tos; piekļūt “3td e-GRĀMATU bibliotēkai”).

Reģistrācija bibliotēkā ir vienkārša un intuitīvi saprotama. Informācija par e-grāmatu bibliotēku norādīta bibliotēku izdales lapās par datubāzēm (sk. 5.1. attēlu).

Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogs

Lietotāja v.: _____

Parole: *Biblioteka1%*

jelgavasbiblioteka.lv
jelgava.biblioteka.lv/alise

Saņemot lietotāja vārdu un paroli bibliotēkā, kopkatalogā var rezervēt grāmatas vai citus izdevumus, pagarināt izsniegšanas termiņu, pierakstīties rindā populāras grāmatas saņemšanai.

3td.lv e-GRĀMATU bibliotēka

Ar e-kataloga pickļuves datiem reģistrējies vietnē 3td.lv un lasi e-grāmatas latviešu valodā!

e-kataloga mobilā versija

info@biblioteka.jelgava.lv

5.1. att. Izdales lapa par datubāzēm

3td.lv atrodami arī skolu programmās iekļautie latviešu autoru darbi. Šobrīd pieejamas lasīšanai daudz e-grāmatas, kas paredzētas tieši jaunākajai paaudzei. Lasītāju skaits e-grāmatu bibliotēkā vecuma grupā līdz 25 gadiem palielinājās par 1,4 %, sasniedzot 21,6 %. 3td.lv platforma ir piemērs tam, kā tehnoloģijas var veicināt jauniešu interesi par grāmatām un palīdzēt attīstīt lasītprasmi.

Jelgavas pilsētas bibliotēku darbinieki aktīvi popularizē “3td e-GRĀMATU bibliotēku” un stāsta par tās ieguvumiem gan bibliotēku lietotājiem, gan kolēģiem no Jelgavas novada pašvaldību publiskajām un izglītības iestāžu bibliotēkām.

Bibliotēkas saturs 7 gadu laikā tiek regulāri papildināts ar jaunām e-grāmatām. Katru nedēļu JPB atjauno kolekciju (sk. 5.2. attēlu).

3td E-grāmatu bibliotēkas jaunumi

Skatīt vairāk >

5.2. att. 3td E-grāmatu bibliotēkas jaunumi Jelgavas reģiona bibliotēku tiešsaistes kopkatalogā

E-grāmatu bibliotēkas lietotāji pozitīvi novērtēja grāmatu kolekcijas, kas atbilst šī brīža aktualitātei (sk. 5.3. attēlu).

5.3. att. E-grāmatu bibliotēkas grāmatu kolekcija

Informācija par grāmatas pieejamību “3td e-grāmatu bibliotēkā” ir pievienota grāmatas bibliogrāfiskajam aprakstam un ir redzama bibliotēkas tiešsaistes katalogā <https://jelgava.biblioteka.lv/AlisePAC> (sk. 5.4. attēlu).

5.4. att. Grāmatas apraksts Jelgavas reģiona bibliotēku tiešsaistes kopkatalogā

Sistēmas lietotāji katru mēnesi saņem informāciju par jaunumiem vietnē 3td.lv. 2025. gadā tika sagatavoti 12 jaunu saraksti, kuros ievietoti grāmatu vāki, pievienotas saites uz grāmatām, kā arī informācija par kolekcijām, kuras veido Kultūras informācijas sistēmu centra (KISC) darbinieki.

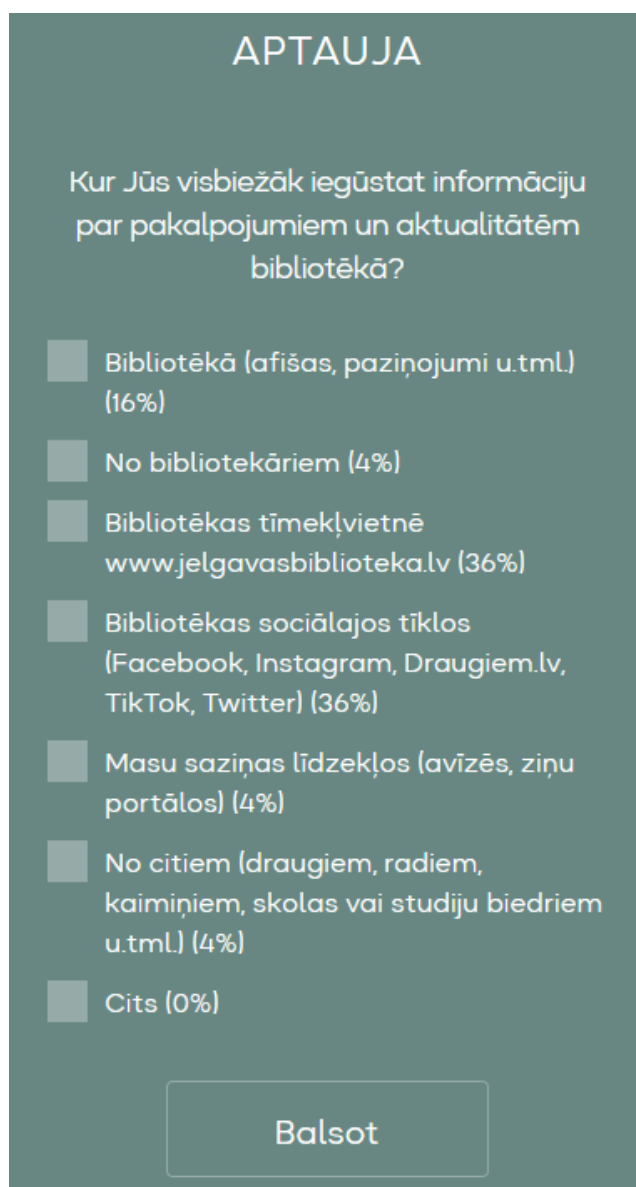
5.5. att. Reklāmkarogs “3td e-grāmatu bibliotēka” JPB tīmekļvietnē

Kultūras informācijas sistēmu centra (KISC), “Tietoevry Latvia” un Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas (LIKTA) rīkotajā konkursā Latvijas skolu jauniešiem “3td.lv e-grāmatu stāsti ekrānā” piedalījās arī Jelgavas Valsts ģimnāzijas izglītojamie ar darbu “Digitālās lasīšanas popularizēšana caur 3td.lv” (<https://www.youtube.com/watch?v=rDepbmCd7LI>).

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņāšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti; jaunu lasītāju piesaiste

Jaunu lasītāju piesaiste ir svarīgs bibliotēkas attīstības elements, un šajā kontekstā svarīga ir ikviena kvalitatīvi veikta bibliotēkas aktivitāte, kas tiek organizēta gan klātienē, gan arī sociālajos medijos.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir veikusi nozīmīgu soli, 2024. gadā pārejot uz jauno tīmekļvietni. Šī pārmaiņa ne tikai uzlabo pieejamību un lietotāju pieredzi, bet arī veicina aktīvu komunikāciju ar sabiedrību. Lai veidotu ciešāku saikni ar lasītājiem un iegūtu vērtīgu atgriezenisko saiti, tīmekļvietnē ir pieejama ekspresaptauja, kas ļauj apmeklētājiem atbildēt uz dažādiem bibliotēkai aktuāliem jautājumiem (sk. 5.6. attēlu). Šāda pieeja nodrošina, ka bibliotēka spēj labāk izprast sabiedrības vajadzības un uzlabot savu darbību.

5.6. att. Ekspresaptauja JPB tīmekļvietnē

Jelgavas novadā iedzīvotāju aptauja par sniegto pakalpojumu kvalitāti un pieejamību tika veikta 2024. gadā. Tā parādīja objektīvu ainu par esošajiem piedāvātajiem pakalpojumiem, un to, kas pakalpojumu kvalitātē un daudzveidībā ir jāuzlabo.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

2023. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā ekspluatācijā tika nodots lifts. Tas būtiski uzlabojis vides pieejamību – tagad ēkas otro un trešo stāvu ērti var apmeklēt arī cilvēki ar kustību traucējumiem un vecāki ar bērnu ratiņiem. Līdz šim tas bija apgrūtināts, jo uz otro un trešo stāvu veda tikai kāpnes. Pakalpojumu pieejamība šīm mērķgrupām ir nodrošināta arī bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” un Miezītes bibliotēkā. Pakalpojumu nav iespējams nodrošināt Pārlielupes bibliotēkā.

Ņemot vērā, ka Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, tās filiālbibliotēkās un arī Jelgavas novada pagastu bibliotēkās pakalpojumi tiek sniegti arī iedzīvotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem, Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīmekļvietne veidota pielāgotā formātā. Tas nozīmē, ka iespējams pāriet uz pielāgoto režīmu (melni burti uz dzeltena fona), uzspiežot uz brillēm lapas augšējā labā stūrī. Šāda krāsu kombinācija ir vieglāk uztverama iedzīvotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem.

Jelgavas reģionā bibliotēku pieejamība pakāpeniski uzlabojas. Apmēram pusei bibliotēku – Kalnciema pagasta Kalnciema bibliotēkai, Valgundes pagasta Tīreļu bibliotēkai, Platones pagasta Platones bibliotēkai, Zaļenieku pagasta Zaļenieku bibliotēkai, Līvberzes pagasta Līvberzes bibliotēkai, Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkai, Cenu pagasta Ānes bibliotēkai, Cenu pagasta Vainu bibliotēkai un Svētes pagasta Svētes bibliotēkai ir izbūvētas uzbrauktuves, nodrošinot piekļuvi arī cilvēkiem ratiņkrēslos. Pacēlāji ir pieejami Elejas pagasta Elejas un Ozolnieku pagasta Ozolnieku bibliotēkās. Tomēr piekļuve joprojām nav nodrošināta bibliotēkām, kas atrodas 2. stāvos. No 25 Jelgavas novada pagastu bibliotēkām ēku 2. stāvā atrodas 9 bibliotēkas (skatīt 5.4. tabulu). Tuvākajā laikā risinājums nav rodams.

5.4. tabula

Jelgavas novada bibliotēkas, kas atrodas ēku 2. stāvā

N.p.k.	Bibliotēka	Pieejamība
1.	Elejas pagasta Elejas bibliotēka	ir lifts
2.	Ozolnieku pagasta Ozolnieku bibliotēka	ir lifts
3.	Valgundes pagasta Valgundes bibliotēka	ir lifts
4.	Platones pagasta Lielvirnavas bibliotēka	nav
5.	Lielplatones pagasta Lielplatones bibliotēka	nav
6.	Vilces pagasta Ziedkalnes bibliotēka	nav
7.	Sesavas pagasta Bērvircavas bibliotēka	nav
8.	Salgales pagasta Garozas bibliotēka	nav
9.	Glūdas pagasta Nākotnes bibliotēka	nav

Pie visām bibliotēkām ir izvietots zvans vai norādīts bibliotēkas tālruna numurs, lai apmeklētāji ar kustību traucējumiem varētu paziņot par savu apmeklējumu un saņemt nepieciešamo atbalstu.

24 pagastu bibliotēkas pēc lietotāju pieprasījuma nodrošina grāmatu piegādi dzīvesvietā. Šī iespēja vairāk jāpopularizē, kā arī jāpilnveido sadarbība ar sociālajiem darbiniekiem.

Diemžēl vecākiem ar bērnu ratiņiem nokļūšana bibliotēkas 2. stāvā joprojām ir apgrūtināta.

Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā

Balstoties uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam pamatprincipiem, viena no Jelgavas Pilsētas bibliotēkas izvirzītajām prioritātēm bija bibliotekāro pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana personām ar redzes traucējumiem, nodrošinot tām kultūras, informācijas un savstarpējās komunikācijas vajadzību apmierināšanu.

5.5. tabula

Galvenie darba rādītāji darbā ar pielāgotās literatūras pakalpojumiem

	2024	2025	Salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	364	573	+ 209
<i>t.sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem</i>	86	204	+ 118
Apmeklējumu skaits	2 163	2 113	- 50
<i>t.sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem</i>	175	336	+ 161
Izsniegums	12 457	13 399	+ 942
<i>t.sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem</i>	3 130	3 339	+ 209
Deponētais krājums (gada beigās)	2580	2 814	+ 234

Savu ikdienas darbu plānojām, paredzot atbilstošus, iekļaujošus pasākumus cilvēkiem ar dažādiem funkcionāliem traucējumiem, lai minētās personas savu iespēju robežās varētu dzīvot neatkarīgu un pilnvērtīgu dzīvi, realizējot sevi viņus interesējošās jomās. Praktiski pakalpojums tiek organizēts tā, ka divas reizes nedēļā lietotāji tiek apkalpoti Jelgavas Pilsētas bibliotēkas pakalpojuma sniegšanas vietā Pulkveža O. Kalpaka ielā 16-306, kur plauktos viegli pieejamā un ērtā veidā izvietota daļa no pielāgotās literatūras krājuma kompaktdisku formā, kā arī grāmatas palielinātajā drukā un vieglajā valodā. Daļa krājuma atrodas Jelgavas Pilsētas bibliotēkas telpās 1. stāvā, ērti pieejamā vietā. Visa saistošā informācija ir izvietota arī JPB tīmekļvietnē <https://jelgavasbiblioteka.lv/>. Paralēli tam tiek veikts skaidrojošais darbs par pielāgotās literatūras izmantošanas iespējām, pieejami informatīvi bukleti. Tie piedāvāti arī attiecīgās mērķgrupas radniekiem un pietuvinātām personām, kuras ir Jelgavas Pilsētas bibliotēkas lietotāji.

2025. gadā arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājumā tika izcelti pielāgotās literatūras izdevumi. Grāmatas vieglajā valodā un palielinātajā drukā aplīmētas ar uzlīmēm un pielikta informācija elektroniskajā kopkatalogā, kā arī izdevumi pieaugušajiem novietoti kopā ar deponēto pielāgotās literatūras krājumu.

Iespēju robežās bibliotēka cenšas nodrošināt pielāgotās literatūras lietotājiem maksimāli komfortablus apstākļus bibliotēkas rīkoto pasākumu laikā, rezervējot viņiem speciāli atzīmētas

sēdvietas pirmajās rindās, kurām ērti piekļūt un vajadzības gadījumā pārvietoties. Bibliotēkā darbojas lifts, kas lietotājus var nogādāt 3. stāva K. Barona zālē, kur notiek liela daļa no bibliotēkas pasākumiem. Arī lektori un pasākuma vadītāji jau iepriekš tiek informēti, ka klausītāju rindās būs šādi cilvēki, tādējādi lektori var īpaši piedomāt pie tā, kā verbāli krāšņāk, saprotamāk, skaidrāk pasniegt informāciju. Tiek darīts visu iespējamais, lai cilvēki ar redzes vai kustību traucējumiem nejustos atstumti vai neiederīgi un varētu saņemt bibliotēkas pakalpojumus savā dzīvesvietā.

Veiksmīga sadarbība turpinās arī ar Latvijas Neredzīgo biedrības Jelgavas teritoriālo organizāciju, kuras biedri ir aktīvi bibliotēkas lietotāji. Aktīvākie no viņiem piedalās arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkas rīkotajos publiskajos pasākumos. Reizi nedēļā organizācijas biedri tiek uz kopīgām radošajām aktivitātēm (diskusiju klubiņu, tematiskām sarunām, priekšā lasījumiem, sensorās motorikas attīstīšanas nodarbībām (aplicēšana, filcēšana, keramikas un muzikālās nodarbības u.c.).

Regulārs atbalsts pielāgotās literatūras lietotāju apkalpošanā un skaidrošanas darbs sistēmas “Balss” lietošanā tika veikts ar Jelgavas, Dobeles un Bauskas novada bibliotekāriem:

- tika nosūtītas vairāk nekā 42 skaidrojošas e-pasta vēstules,
- vairāk nekā 26 telefonkonsultācijas un Whatsapp saziņas u.c.,
- 2025. gadā visām pagasta bibliotēkām tika izveidoti konti BALSS sistēmas lietošanai.

Rezultatīvie rādītāji 2025. gadā:

- bibliotēku lietotāju skaits – 179;
- izsniegto dokumentu skaits – 4944 vienības.

Pielāgotās literatūras lietotāju apkalpošanā iesaistījušās visas 25 Jelgavas novada publiskās bibliotēkas, aktīvākās no tām – Sesavas, Vilces, Līvberzes un Zaļenieku pagasta bibliotēkas.

Sadarbība veiksmīgi turpināta ar četrām sociālās aprūpes iestādēm, piesaistot jaunus lietotājus, apzinot klientu vajadzības un vēlmes, piedāvājot viņiem audiogrāmatas CD mp3 formātā, USB zibatmiņās, ikmēneša galveno notikumu apkopojumu seriālizdevumā “DOMA”, kā arī palielinātās drukas grāmatas, mūzikas diskus un grāmatas vieglajā valodā.

Rezultatīvie rādītāji 2025. gadā:

- lietotāju skaits ārējās apkalpošanas punktos – 114;
- izsniegto dokumentu skaits ārējās apkalpošanas punktos – 3745 vienības.

Sadarbība veiksmīgi turpināta arī ar divām specializētajām skolām. Lietotāju skaits skolās pieaudzis vairāk kā divas reizes. Palielinoties piedāvātajam bērnu grāmatu klāstam, pieaugusi arī interese par jaunākajām audiogrāmatām un palielinātās drukas grāmatām bērniem un jauniešiem.

Skolu bibliotekāres ir apguvušas “BALSS” sistēmas lietošanu un patstāvīgi darbojas tajā, lejuplādējot aktuālās grāmatas mācību procesam vai atpūtas brīžiem.

Rezultatīvie rādītāji 2025. gadā:

- lietotāju skaits skolās – 229;
- izsniegto dokumentu skaits skolās – 4659 vienības.

Deponētās literatūras krājums izvietots pakalpojumu sniegšanas vietā Pulkveža O. Kalpaka ielā 16 un Jelgavas Pilsētas bibliotēkas abonementā. Audiogrāmatu atskaņošanas kvalitāte tiek regulāri pārbaudīta un bojājumu gadījumā tās tiek aizstātas ar atjaunotām grāmatām vai norakstītas. 2025. gadā norakstīti 3 nepublicētie dokumenti (novadpētniecības mapes) un 11 audiogrāmatas.

2025. gadā krājumā saņemti 248 jaunieguvumi. Pārskata perioda beigās kopējais krājuma apjoms bija 2814 vienības, no kurām bērnu un jauniešu grāmatas – 174 vienības.

Saņemot sūtījumus no LnerB, deponētais krājums regulāri tiek papildināts un popularizēts.

Rezultatīvie rādītāji 2025. gadā:

- lietotāju skaits 2025. gadā, salīdzinot ar 2024. gadu, pieaudzis par 30 %;
- apmeklējumu skaits samazinājies par 2 % (darbinieka ilgstošas slimības dēļ);
- bērnu un jauniešu lietotāju apmeklējumu īpatsvars pieaudzis par 48%;
- izsniegumu skaits pieaudzis par 7 %;
- izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadu vecumam pieaudzis par 6 %.

Pieaugot nepieciešamībai pēc tehnoloģiskiem un digitāliem pakalpojumiem, bibliotēku iespējām un lasītāju IT prasmēm, palielinājies arī pieprasījums pēc audiogrāmatām digitālā formātā. 2025. gadā īpaša uzmanība tika pievērsta sistēmas “BALSS” popularizēšanai, kā rezultātā izsniegumu skaits pieauga no 502 2024. gadā līdz 839 2025. gadā, kas ir pieaugums par 40 %.

Rezultatīvie rādītāji 2025. gadā:

- audiogrāmatu izsniegumu skaits palielinājies par 4 %;
- USB izsniegums pieaudzis par 22 %;
- “BALSS” sistēmas izsniegums palielinājies par 40 %.

Saskaņā ar 2025. gada darba plānu tika organizētas jaunieguvumu tematiskās izstādes, dažādi publiskie pasākumi un sadarbības aktivitātes ar Latvijas Neredzīgo biedrības Jelgavas teritoriālo organizāciju.

Bibliotēkā regulāri notika radošās nodarbības sensorās motorikas attīstīšanai (aplicēšana, filcēšana, veidošana no māla u.c.), kā arī iknedēļas priekšā lasījumi par lasītājus interesējošiem tematiem un diskusiju klubiņa tikšanās.

Ieskatam – galveno pasākumu uzskaitījums, kuros piedalījās pielāgotās literatūras lietotāji 2025. gadā:

- Izstādes **“Pļavas kustībā: gads Lielupē”** atklāšana Jelgavas Pilsētas bibliotēkā (10.01.2025.);
- Ainara Mielava grāmatas **“Kad mēness jūrā krīt. Vārdi un gleznas”** atvēršanas pasākums (26.01.2025.);
- **Aspazija 160. dzimšanas dienas godināšanas pasākums** (18.03.2025.);
- Seminārs cilvēkiem ar redzes problēmām un lasīšanas grūtībām **“Jelgavas pirmie grāmatu izdevēji”** (21.05.2025.);
- **Aspazijas un bibliotēkas draugu simpozījs** (11.06.2025.);
- **Pieredzes apmaiņas brauciens uz Latvijas Neredzīgo biedrību** (skaņu ierakstu studija, Braila raksta muzejs, izstāde “Dievturi Latvijā”, pastaigu taka Juglas ezera malā, Engures jūrmalas apmeklējums) (29.07.2025.);
- Sarunas par Latvijas simboliem un leģendām kopā ar Draudzīgā aicinājuma padomes pārstāvjiem (tikšanās ar **J. Visocki, L. Guļevsku un K. Čaksti**) (17.09.2025.);
- **Dzejas dienas pasākums Jelgavas Pilsētas bibliotēkā** (18.09.2025.);
- **Tikšanās ar rakstnieci G. Krilovu** (26.10.2025.);
- **Lekcija “Pa senās Jelgavas latviešu grāmatu bodēm 19. gs. otrajā pusē”** (25.11.2025.);
- **Tikšanās ar bērnu grāmatu ilustratoru A. Paegli** (26.11.2025.);
- Rakstnieces **I. Ābeles grāmatu “Aspazijas debessjums” un “Mīlamā”** atvēršanas svētki (15.12.2025.);
- Lasījumi no A. Līces grāmatas **“Pie vārda vēja”**, godinot 2025. gadā mūžībā aizgājušos biedrības biedrus (16.12.2025.);
- Sarunu cikls **“Notikumi. Fakti. Personības”** (1 reizi mēnesī);
- Diskusiju klubiņš **“Latvijas noklusētā vēsture”** (1 reizi mēnesī);
- Tematiskais cikls **“Ceļojumu pērles”** (pēc lasītāju ierosinājuma);
- Jaunākās periodikas un jauno grāmatu anotāciju apskats (1 reizi nedēļā).

Secinājumi:

- Saskaņā ar 2025. gada decembrī veiktās pielāgotās literatūras lietotāju mutiskās aptaujas rezultātiem 99 % aktīvo lietotāju ir pilnībā apmierināti ar bibliotēkas piedāvāto pakalpojumu klāstu un bibliotekāres darbu;
- Bibliotēka iespēju robežās ņem vērā lietotāju izteiktos priekšlikumus, tostarp ieteikumus reproducējamo grāmatu izvēlei, kā arī nodrošina grāmatu piegādi mājās tiem lietotājiem, kuriem tas nepieciešams;
- Par 2025. gada nozīmīgāko notikumu aktīvie lietotāji atzina pieredzes apmaiņas braucienu uz Latvijas Neredzīgo biedrību, kura laikā bija iespēja iepazīties ar bibliotēkas darbu un pakalpojumiem, apmeklēt skaņu ierakstu studiju un vērot audiogrāmatu ierakstīšanas procesu, kā arī izstaigāt sajūtu taku Juglas ezera krastā, kas pielāgota cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Dalībnieki to novērtēja kā vērtīgu pieredzi, kuru būtu vēlams atkārtot.

Izaicinājumi:

- Mazināt cilvēku ar īpašām vajadzībām vientulības sajūtu, veidojot iekļaujošu vidi, nodrošinot pielāgotus apstākļus publiskajos pasākumos un veicinot sabiedrības izpratni par iekļaušanu;
- Nodrošināt pieaugošo pieprasījumu pēc tehnoloģiskiem un digitāliem pakalpojumiem, vienlaikus pilnvērtīgi integrējot bibliotēkas pakalpojumu lietotāju lokā cilvēkus ar redzes un citiem funkcionāliem traucējumiem;
- Attīstīt sadarbību ar izglītības iestādēm, ņemot vērā ierobežoto pielāgotās mācību literatūras piedāvājumu šai mērķauditorijai;
- Pilnveidot darbu bibliotēkas informācijas sistēmā – Latvijas Neredzīgo bibliotēkas kataloga krājuma uzskaites un lasītāju apkalpošanas programmā, kurā uzskaites un atskaišu kritēriji ne vienmēr sakrīt ar BIS ALISE sistēmā izmantotajiem.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā jau deviņo gadu darbojas 2016. gadā dibinātais **Lasītāju klubīšs**. Katras tikšanās laikā kopā pulcējas dažāda vecuma kopienas iedzīvotāji, kurus vieno interese par literatūru, domu apmaiņu un kopā būšanu.

2025. gadā notika deviņas tikšanās par dažādām literatūras un kultūras tēmām, un katram dalībniekam bija iespēja izteikt savu viedokli un ierosināt tēmas turpmākajām sarunām. Janvāra tikšanās tika veltīta grāmatai “Pa pēdām”, februārī uzmanība pievērsta Amora jeb mīlestības romāniem, savukārt martā tika atzīmēta novadnieces Aspazijas jubileja, pārrunājot viņas dzīvi un daiļradi. Aprīļa tikšanās noritēja vieglākā gaisotnē, pievēršoties jokiem un humoram literatūrā.

Kā ierasts, sezonas noslēgums maijā notika ārpus Jelgavas Pilsētas bibliotēkas – tika organizēts izbrauciens uz Jūrmalas pusi, sk. <https://ej.uz/c4bv>. Tā laikā apmeklēta Aspazijas māja, Dubultu radošais kvartāls un Jūrmalas Centrālā bibliotēka. Izbrauciens noslēdzās ar kopīgu pikniku un sarunām neformālā gaisotnē.

Rudenī klubiņa darbība turpinājās – septembrī tika apskatītas jaunākās tendences dzejā, oktobrī pārrunāts latviešu sieviešu devums romānu literatūrā, novembrī uzmanība pievērsta Latvijas valsts svētkiem un Ziemeļvalstu literatūras nedēļai, bet gada noslēgumā dalībnieki apmeklēja rakstnieces Ingas Ābeles grāmatas “Mīlamā” atvēršanas pasākumu.

Dalībnieku skaits tikšanās reizēs bija mainīgs – mazākais apmeklējums bija februārī (7 dalībnieki), savukārt lielākais – aprīlī (15 dalībnieki).

Pārskata periodā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā turpināja darboties latviešu valodas **Sarunvalodas klubiņš** mazākumtautību pārstāvjiem. Šis izglītojošais pakalpojums ir noderīgs tiem Latvijas iedzīvotājiem, kas vēlas uzlabot savas latviešu valodas zināšanas. “Sarunvalodas klubiņš” dod iespēju pilnveidot runātprasmi, lasītprasmi un rakstītprasmi, kā arī papildināt savu latviešu valodas vārdu krājumu. Klubiņa dalībniekiem ir pietiekami labas latviešu valodas zināšanas, lai izteiktos latviski, taču iedzīvotājiem ikdienā nav iespējas vingrināties, kā arī piemīt neliela valodas barjera, kas liedz runāt, jo iedzīvotāji baidās kļūdīties. “Sarunvalodas klubiņā” brīvā, nepiespiestā gaisotnē tiek runāts par dažādiem sadzīvei noderīgiem tematiem – iepazīšanos, veselību, dzīvesvietu, svētkiem u.c. tēmām. Klubiņa dalībniekiem dota iespēja izteikties latviski, kā arī apgūt katru tematu padziļināti, izmantojot bibliotekāru piedāvātos mācību materiālus.

Bibliotēku nedēļas ietvaros, kā veltījums latviešu grāmatas piecsimtgadei un bibliotēkas 105 gadu jubilejai, aprīļa beigās Jelgavas Pilsētas bibliotēkā norisinājās **Ģimenes diena “Kompliments bibliotēkai un grāmatai”** (<https://ej.uz/wsbs>). Dažāda vecuma mērķauditorijai bija iespēja darboties un ko jaunu uzzināt par grāmatām un bibliotēku. Pieaugušo auditorijai bija sarūpētas viktorīnas, konkursi un iespēja paklausīties lektoros, kuri iepazīstināja ar augļu koku kopšanu un laikapstākļu ietekmi uz dārzu. Pasākuma nobeigumā bija iespējams noklausīties sieviešu vokālā ansambļa “Guns” priekšnesumu.

Šis pasākums tika organizēts ģimenēm, tādēļ arī piedāvājums un darbošanās iespējas ikreiz ir daudzveidīgas. Lai iepazītos ar to pilnvērtīgi, sk. arī sadaļu “Darbs ar bērniem un jauniešiem”.

Cilvēku brīvā laika pavadīšanas veidi ir dažādi, daudziem tie saistīti ar aizrautīgu kolekciju veidošanu. Apzinot iedzīvotājus, lietotājus, kolēģus, lasītavā tika izliktas piecu kolekciju izstādes:

- Anitas Kozuliņas ceļojošā izstāde “Pūcīšu skola” (<https://ej.uz/mti8p>);
- Ligitas Abramenko apgleznotie papīra šķīvji (<https://ej.uz/zzfi>);
- Jelgavas Pilsētas bibliotēkas lietotājas ceļojumu suvenīru izstāde (<https://ej.uz/v4mb>);
- Zorģu bibliotēkas vadītājas Daces Frindas tautisko leļļu izstāde (<https://ej.uz/w7gg>);

- Mārītes Zalānes kolekcijas izstāde (<https://ej.uz/99izj>).

Jelgavas Pilsētas bibliotēka lasītājiem, kuri paši veselības problēmu dēļ nevar atnākt uz bibliotēku pēc iespieddarbiem, tos piegādā dzīvesvietā. Pārskata periodā šo pakalpojumu izmantoja 13 Jelgavas pilsētas iedzīvotāji, Vienam no šiem lasītājiem grāmatas tika ne vien piegādātas, bet arī lasītas priekšā.

Miezītes bibliotēkā turpat pus gada garumā norisinājās **“KABACIM BŪS BŪT” klusā akcija**. Tā sākotnēji bija iecerēta kā klusā un ar bibliotēku nesaistīta aktivitāte visā Latvijā, tomēr priecājamies, ka tā izraisīja milzīgu interesi ne tikai no iedzīvotājiem, bet arī no televīzijas žurnālistiem, kā arī pašu grāmatas “Kalendārs mani sauc” autoru Andri Kalnozolu, kurš savā grāmatā ietvēris epizodi par kabaci. Šī grāmata ir tā, no kuras Miezītes bibliotēkas bibliotekāre Eva Kulmane smēlās ideju par interesanto akciju. Sižets tika parādīts LTV1 7. augustā un TV3 ziņu izlaiduma raidījumā “900 sekundes” 21. augustā. Akcijas dalībnieces skaidro, ka šai idejai ir daudz dziļāks vēstījums – par dažādību. “Kabacim vieta dārzā, nevis puķu dobē, bet, kad viņš tur ielien, visi ziedi stāv malā un brīnās. Un tas ir tā, ka – vai nu mēs pieņemam to citādo, vai nu mēs viņu izravējam,” teic Miezītes bibliotēkas vadītāja Aiga Volkova.

Avoti:

1. <https://www.facebook.com/ltvzinas/videos/1475191593665851>
2. https://www.tiktok.com/@tv3_zinas/video/7540941319800179990
3. <https://tv3.lv/dzivesstils/darzs-un-maja/tavas-pilsetas-puku-dobes-peksni-uzradies-kabacis-izradas-latvija-uzdarbojas-slepena-mafija/>
4. <https://jauns.lv/raksts/zinas/668800-latvija-slepeni-uzdarbojas-kabacu-mafija-to-radijusi-bibliotekari>

Pirmo reizi pie Miezītes bibliotēkas tika rīkoti **“Apkaimes svētki”** (<https://ej.uz/aet2e>).

Bibliotēka piedalījās ar savām aktivitātēm savā teltī, kur piedāvājām apmeklētājiem:

- uzspēlēt spēli “Kas, Kur, Kad, Ar ko?” – izvelkot no katras burciņas pa vārdam, kopā saliekot teikumu, kas sanāk no grāmatu tēliem un viņu darbībām;
- uztaisīt savu grāmatzīmi savai grāmatai;
- pacienāties no dzejas zupas tovera un salikt savu unikālo dzejoli;
- kamēr bērni lēkā pa batutu, pasēdēt un ieadīt savu rindu gada čūskā;
- izmēģināt savus spēkus grāmatu nosaukumu atpazīšanā;
- izmēģināt savu veiklību un veiksmi zivtiņu makšķerēšanā.

Miezītes bibliotēkā pārskata gadā notika dažādas **tikšanās ar rakstniekiem, sabiedrībā zināmiem cilvēkiem:**

- uzņēmēju Viju Kilbloku;
- grāmatas “Laimes putekļi” autori Ievu Branti,
- aktrisi, rakstnieci un runas pedagoģi Zani Daudziņu;
- grāmatu “Sapņu mednieku ceļojums: pirmie soļi pasaulē” un “Sapņu mednieku ceļojums: sasniedzot jaunas virsotnes” autoriem Alīnu un Jēkabu Andrušaitiem.

Tradicionāli jau ceturto gadu Miezītes bibliotēkā pulcējas **adīšanas entuziasti**. Reizi mēnesī bibliotēkas telpās tiek organizētas nodarbības adīšanā. Nodarbības organizē bibliotekāre Eva Kulmane. Nodarbībās piedalās dalībnieces, kurām adīšana ir hobijs, taču daudzu gadu garumā ir izveidojušās lieliskas adīšanas prasmes. Nodarbību laikā dalībnieces dalās ar šīm zināšanām savā starpā, kā arī bieži tiek pieaicināti adīšanas meistari un organizētas meistardarbnīcas. Piemēram, 2025.g adā tika pieaicinātas tādas meistares kā Anita Masaļska, Ilze Haka un Baiba Pilāne. Baiba Pilāne ir cimdu un zeķu adīšanas speciāliste.

Pārlielupes bibliotēka 2025. gadā turpinājusi darbu pie bibliotēkas piedāvāto pakalpojumu paplašināšanas. Pirmajā pusgadā darbību turpinājis gan **Sarunvalodas pulciņš mazākumtautību pārstāvjiem “Es tevi saprotu, atbalstu, runāju!”** (pulciņa mērķis ir vērsts uz latviešu sarunvalodas apguvi vietējās kopienas mazākumtautību pārstāvjiem, veicinot viņu integrāciju sabiedrībā, kā arī radīt draudzīgu un atbalstošu vidi, kur dalībnieki var uzlabot savas valodas prasmes, praktizējot latviešu valodu ikdienas komunikācijā), gan Lasītāju klubiņš. Tomēr vispopulārākais ir **Senioru-rokdarbnieču pulciņš “RADĪTPRIEKŠ”**, kura mērķis ir veicināt bibliotēkas apmeklētāju-senioru sociālo iekļaušanos, aktīvu dzīvesveidu un radošās izpausmes, sekmēt savstarpēju atbalstu, kā arī apgūt un popularizēt dažādas rokdarbu tehnikas. Pulciņš ir atvērts ikvienam interesentam, kurš vēlas piedalīties radošajos procesos. No 2025. gada septembra pulciņš tiek apvienots ar Lasītāju klubiņu, tikšanās reizēs iekļaujot grāmatu lasījumus, sarunas par literatūru un bibliotēkas jaunāko krājumu.

Pārskata gadā Pārlielupes bibliotēkā notikušas sekojošas **tikšanās ar latviešu rakstniekiem:**

- grāmatas “Brūnās acis” autori Arlitu Laini Fedotovu;
- latviešu rakstnieci Zani Zustu;
- latviešu rakstnieci Lauru Dreizi.

Tikšanās reizes pulcējušas dažādu paaudžu Jelgavas iedzīvotājus (gan seniorus, gan jauniešus), tādējādi sekmējot starppaaudžu sadarbību, savstarpēju izpratni, atvērtu viedokļu apmaiņu un spēju respektēt atšķirīgus viedokļus.

Īpaši jāatzīmē pasākums **“Paaudžu tikšanās Mārtiņdienu sagaidot”**, kad bibliotēkā viesojās “Jelgavas pamatskola “Valdeka”-attīstības centrs” audzēkņi, kuri, sagaidot Krišjāņa Barona 190. dzimšanas dienu un tuvojošos Mārtiņdienu, kopā ar skolotāju bija sagatavojuši priekšnesumu, pieskandinot bibliotēku ar skanīgām dziesmām, mīklu minēšanu un pasaku stāstīšanu. Jautrās rotaļās vienojās kopā vairākas paaudzes – gan bērni, gan viņu pedagogi, gan senioru klubiņa “Radītprieks” dalībnieki un bibliotekāri.

Pārskata gadā atsaucību un interesi guvušas **izglītojošās nodarbības senioriem** Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Reģionālās bibliotēkārās mācību nodaļas vadītājas Viktorijas Agafonovas vadībā. Apskatītas tēmas gan par mākslīgo intelektu, tā iespējām, riskiem un izmantošanu, gan par krāpniecību tīmeklī (arī romantisko krāpšanu), riskiem un drošības pasākumiem.

Veicinot lasītāju un Jelgavas iedzīvotāju radošo talantu atklāšanu, kā arī piesaistot radošas personības no Latvijas, bibliotēkā tiek organizētas mākslinieciski **daudzveidīgas izstādes** (rokdarbi, fotogrāfijas, gleznas, zīmējumi un citi radošie darbi). Vislielāko popularitāti 2025. gadā guvušas sekojošas izstādes:

- Ilzes Gurtlavas lielziedu un tekstīliju izstāde “Kad dvēsele zied..”;
- Jelgavas pirmsskolas iestāžu pedagogu un vecāku radošo darbu izstāde “Ar pasaku pie rokas”;
- Aigas Kalniņas (@Aiga_sketch) miniatūrakvareļu izstāde;
- Evas Kulmanes rokdarbu personālizstāde “DzijaDzejo”;
- Ilzes Berķes sapņu ķērāju izstāde “Sapņiem pilni..”.

Saistībā ar šīm izstādēm notikušas arī Senioru klubiņa “Radītprieks” radošās nodarbības.

2025. gadā veiksmīgi turpinājusies **sadarbība ar Valsts sociālās aprūpes centra “Zemgale” filiāli “Jelgava”**, piedāvājot tās klientiem literāri muzikālus lasījuma par dažādām tēmām (piemēram, “Pasakas par ziediem”, “Jāni Peteru pieminot”, “Makss un Morics draiskojās”, “Ak, pavasar! Ak, pavasar!”, “Mums patīk kopā būt”, “Gaismas uzvara pār tumsu”). Šāda sadarbība sekmē klientu emocionālo labbūtību, veicina sociālo mijiedarbību un komunikāciju starp klientiem un bibliotekāru.

Tīmekļvietnē regulāri tiek izvietoti Pārlielupes bibliotēkas **lasītājas Gunitas Mazūres izlasīto grāmatu apskati**. Pozitīvi ir tas, ka šie apskati galvenokārt tiek rakstīti par jaunāko latviešu daiļliterāturu. Vienkopus grāmatu atsauksmes var izlasīt mūsu tīmekļvietnē www.facebook.com/parlielupe, atfiltrējot #grāmatasatsauksme.

Cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros lielu atsaucību guva aicinājums bibliotēkas apmeklētājiem piedalīties kopīgā Pārlielupes bibliotēkas grāmatu izstādes **“Mana iemīļotākā latviešu grāmata”** veidošanā. Kopīgas sarunas par senām un jaunām grāmatām, dažādi viedokļi – tas viss savijās latviešu grāmatas godināšanā.

Cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros 08. novembrī tika organizēts literāri muzikāls pasākums “**Latviešu stāstu brančs**”, kura laikā tika lasīti latviešu autoru stāsti.

Novembra beigās bibliotēkas apmeklētāji tika aicināti iesaistīties radošā aktivitātē “**Ziemassvētku labo vēlējumu zeķes kopadišana**”. Ziemassvētku laikā tapusi zeķe bija apskatāma bibliotēkā, mudinot ikvienu tajā ievietot sirsnīgus vēlējumus bibliotēkai un tās darbiniekiem.

Bet gada noslēgumā Ziemassvētku noskaņu pasākumā Pārlielupes bibliotēkā tika pulcināti Jelgavas Pilsētas bibliotēkas bijušie darbinieki–seniori, kā arī Pārlielupes un Miezītes bibliotēku atbalstītāji un draugi, izrādot pateicību par darba mūžā paveikto, kā arī cieņu, atcerēšanos un uzticību bibliotēkai. Pasākumā muzikālos priekšnesumus un dzejas lasījumus sniedza dziesminiece Anta Eņģele.

Jelgavas novada pagastu bibliotēkas cenšas aizsniegt un uzrunāt pēc iespējas plašākas iedzīvotāju mērķgrupas, piedāvājot viņu vajadzībām un interesēm atbilstošus pakalpojumus, aktivitātes un resursus. Iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem vai ierobežotu iespēju apmeklēt bibliotēku, tiek nodrošināta **iespieddarbu piegāde mājās**. Šo pakalpojumu nodrošina vairāk kā 20 pagastu bibliotēkas. Tā nav tikai grāmatu piegāde dzīvesvietā, bet komunikācija ar lasītāju, pārrunājot izlasīto un uzklusot vēlmes. Īpaša uzmanība veltīta lietotājiem ar redzes un lasīšanas traucējumiem. Bibliotēkas piedāvā lietotājiem pielāgoto literatūru no Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājuma, dažas bibliotēkas ir iegādājušās grāmatas palielinātā drukā un ierakstus. Vairāku gadu garumā Svētes pagasta Jēkabnieku bibliotēkas vadītāja veic **priekšlasīšanu mājās** cilvēkiem, kuri paši to nespēj.

Cenu pagasta Ānes bibliotēka sadarbībā ar sociālo dienestu pasākumu organizēšanā **iesaistīja cilvēkus ar īpašām vajadzībām**. Kopīgi tika sagatavoti pasākumu apraksti un vizuālie materiāli radošajām darbnīcām, kas tika organizētas bērniem. Šī sadarbība veicināja sociālo iekļaušanu un nodrošināja iespēju iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs.

2025. gadā **lasītāju klubu** tikšanās regulāri notika Zaļenieku pagasta Zaļenieku bibliotēkā, Platones pagasta Platones bibliotēkā, Valgundes pagasta Valgundes un Tīreļu bibliotēkā, 2014. gadā nodibinātais lasītāju klubiņš Vilces pagasta Vilces bibliotēkā gada laikā ir izaudzis līdz 32 dalībniekiem. 2025. gadā jauni lasītāju klubiņi nodibināti Svētes pagasta Svētes bibliotēkā un Sesavas pagasta Bērvircavas bibliotēkā bērnu grāmatu klubiņš “Grāmataināis intelekts”. Sesavas pagasta Sesavas bibliotēkā darbojās lasītāju un adīšanas klubiņš, Kalnciema pagasta bibliotēkā – vēstures klubiņš. Vilces pagasta bibliotēkā darbojas galda spēļu mīļotāju klubs.

Lasītāju klubiņu dalībnieki un čaklākie lasītāji tiek ne tikai bibliotēkā, bet dodas kopīgos braucienos. Tā, piemēram, Sesavas pagasta lasītāji viesojās Eduarda Pāvula muzejā Vietvalžos, Jūrmalas pilsētas muzejā, Aspazijas mājā un apskatīja Aspazijas pieminekli kāpās, gada nogalē

apmeklēja tematisko dzejas pasākumu Ā. Alunāna memoriālajā muzejā Jelgavā ar Imanta Ziedoņa dzeju un dziesmām. Ikgadējie **Jelgavas novada Grāmatu** svētki notika renovētajā Zaļenieku kultūras namā, kur atrodas arī bibliotēka. Svētku apmeklētāji tikās ar rakstnieci Dženu Andersoni un režisori un grāmatu autore Virdžīniju Lejiņu, sarunas vadīja kultūras žurnāliste Liega Piešiņa.

Bibliotēkas ir viens no nozīmīgākajiem pašvaldības partneriem pagastu svētku un Dzejas dienu pasākumu organizēšanā. Tā, piemēram, Kalnciema pagasta bibliotēka ar radošām un izzinošām aktivitātēm iesaistījās Kalnciema pagasta svētkos “Lielupes krasta svētki”, savukārt, “Dzejas dienu” ietvaros bibliotēkā viesojās dziesminieks Lauris Valters ar programmu “Mirkli ieklausies”. Pārskata periodā nozīmīgs pasākums īstenots Vilces bibliotēkā. Plaši apmeklēti bija pasākumi “Zemgales kultūrbagātība” – tikšanās ar grāmatu autori, tradīciju pētnieci un profesori Janīnu Kursīti, Arta Robežnieka dzejkoncerts “Sieviete un mīlestība latviešu autoru dzejā” Dzejas dienās. Ozolnieku bibliotēkā veiksmīgi un izzinoši bija tikšanās ar vēsturnieci Inesi Dreimani un tikšanās ar grāmatizdevēju Viju Kilbloku.

Uzziņu un informācijas darbs

Pārskata periodā Jelgavas Pilsētas bibliotēka nodrošināja regulāru un kvalitatīvu uzziņu un informācijas darbu, piedāvājot plašu pakalpojumu klāstu. Lietotājiem tika sniegtas gan vienkāršas, gan padziļinātas uzziņas, nodrošinātas izdrukas no dažādiem tiešsaistes avotiem (e-pasta vēstules, banku izdrukas un medicīnisko izmeklējumu pārskati, dažāda veida izziņas un apliecinājumi, informācija par deklarēto dzīvesvietu u.c.), kā arī izdrukas no dažādiem failu nesējiem un tiešsaistes meklētājiem, portāliem u.c. tīmekļvietnēm. Bibliotēka turpināja nodrošināt arī informācijas meklēšanu abonētajās datubāzēs, bibliotēkas elektroniskajā katalogā un novadpētniecības krājumos.

Uzziņu saturs ir gana daudzveidīgs un tas atkarīgs no bibliotēkas lietotāju profila, vecuma un digitālo prasmju līmeņa. Nereti nepieciešama padziļināta informācijas izpēte, kas var noslēgties ar individuālu vai atkārtotu konsultāciju, iesaistot vairākus bibliotekārus. Vienkāršās uzziņas galvenokārt ietver faktu noskaidrošanu – informāciju par bibliotēkas jaunieguvumiem, dažādu iestāžu kontaktinformāciju un darba laikiem, transporta kustību u.c. Bieži uzziņu darbs noslēdzas ar praktisku apmācību par viedtālruna, planšetes vai datora lietošanu, meklēšanas iespējām internetā un dažādu iestāžu datubāzēs, kā arī par pašas bibliotēkas pakalpojumiem, piemēram, kā izmantot bibliomātu, pašapkalpošanās iekārtas vai kā pilnvērtīgi izmantot elektroniskā kataloga iespējas, tostarp grāmatu rezervāciju veikšanu.

Plašākas uzziņas saistītas ar informāciju par pasākumu norises vietām un laikiem, normatīvajiem aktiem, daiļliteratūras un informācijas resursu atrašanu, kā arī tematisku materiālu sagādi. Nereti lasītāji lūdz palīdzību atrast grāmatu, kuru atpazīst vienīgi pēc vāka attēla savā

viedtālrunī, tikai aptuveni zina autoru, nosaukumu vai grāmatā apskatīto tematiku, vai lūdz atrast, kurā no pilsētas bibliotēkām konkrētais izdevums ir pieejams.

Daļa uzziņu atkārtojas sezonāli vai ar noteiktu regularitāti. Mēnešu mijā joprojām aktuāla ir skaitītāju rādījumu iesniegšana, pavasarī – iedzīvotāju ienākumu deklarāciju aizpildīšana. Regulāri pieprasītas banku kontu izdrukas dažādu iestāžu vajadzībām, kā arī sniegta palīdzība e-paraksta lietošanā.

Filiālbibliotēku un novadu bibliotēku uzziņu darbs

Filiālbibliotēkās un novada bibliotēkās uzziņu tematika atspoguļo konkrētās apkaimes iedzīvotāju profilu, intereses un vajadzības, un biežāk saistītas ar dažādu praktisku jautājumu risināšanu. Novada iedzīvotājiem īpaši svarīgas uzziņas par dažādu valsts un pašvaldības pakalpojumu saņemšanu. Bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” uzziņas visbiežāk pieprasa pedagogi un vecāki, interesējoties par audzināšanas, psiholoģijas un izglītības jautājumiem, savukārt pirmsskolu pedagogi meklē resursus tematiskajām nodarbībām. Skolēni izmanto bibliotēkas atbalstu zinātniski pētniecisko darbu izstrādē. BJB “Zinītis” darbā svarīga vieta ir tematiskā kataloga “Atrodi pats” uzturēšanai un pilnveidei. Tas tapis, sistematizējot biežāk pieprasītos informācijas resursus kopkatalogā un strukturējot tos pa tēmām. 2025. gadā darbu sācis jauniešiem paredzētais katalogs “Jaunietis jaunietim”, kura izveidē aicināti iesaistīties jaunie lasītāji vecumā no 13 līdz 25 gadiem, rekomendējot savas iecienītās grāmatas saviem vienaudžiem. Šī kataloga mērķis ir veicināt jauniešu lasītprasmi un interesi par literatūru, kā arī sniegt ieskatu par aktuālajām jauniešu lasīšanas tendencēm. Šī iniciatīva saistīta ar bibliotēkas iesaisti kustībā “Restarts lasīšanai”

Jelgavas novada bibliotēkās tiek nodrošinātas uzziņas visām iedzīvotāju grupām.

Darba meklētāji interesējas par darba vakancēm interneta portālos – visbiežāk www.ss.com, www.visidarbi.lv, www.nva.gov.lv, kā arī lūdz bibliotekāra palīdzību CV sastādīšanā.

Seniori un māsaimnieces ir viena no aktīvākajām bibliotēku apmeklētāju grupām un tas atspoguļojas arī pieprasītajās uzziņās. Seniori meklē informāciju par veselības jautājumiem un medicīnas pakalpojumiem, sociālās palīdzības pieteikšanu, kā arī par e-pakalpojumu pieteikumiem. Māsaimnieču interešu lokā ir uzziņas saistībā ar dārzkopību, lauksaimniecību, ēdienu gatavošanu, informācijas meklēšana pašizglītbai un par bērnu audzināšanas jautājumiem.

Izglītojošais darbs novada bibliotēkās notiek regulāri dažādām iedzīvotāju grupām, bet īpaši nozīmīgs tas ir sociāli mazaizsargātajiem cilvēkiem.

Maznodrošināto iedzīvotāju datorprasmes ir vājas un tas viņus attur apgūt jaunas tehnoloģijas un iemaņas, līdz ar to izmantot e-vidi informācijas meklēšanai. Bibliotēkas sniedz individuālās konsultācijas un apmācības, kas veicina tehnoloģiju apguvi un stiprina iedzīvotāju spējas patstāvīgi lietot tehnoloģijas.

Senioriem visbiežāk tiek sniegtas konsultācijas par rēķinu apmaksu internetbankā.

Arī novadu bibliotēkās uzziņu pieprasījumi bērnu un jauniešu segmentā saistīti ar mācību uzdevumu un skolas darbu izpildi, studiju iespējām, informācijas meklēšanu, elektronisko katalogu un datubāzu izmantošanu, aktuālajiem notikumiem Latvijā un pasaulē, dabas, vides un novadpētniecības jautājumiem.

Bērni un jaunieši meklējuši informāciju par drošību ikdienā un digitālajā vidē, kā arī MI rīku izmantošanu mācību procesā. Bibliotēkas sniegušas arī praktiskas konsultācijas viedierīču lietošanā.

Padziļinātās uzziņas un novadpētniecība

Nozīmīga uzziņu daļa Jelgavas Pilsētas bibliotēkā saistīta ar novadpētniecību, kas prasa specifiskas zināšanas un profesionālu kompetenci. Bibliotēka turpina uzturēt plašu novadpētniecības resursu klāstu, kas ļauj pilnvērtīgi atbildēt uz sarežģītiem pieprasījumiem. Pārskata gadā sniegtas teju 50 padziļinātās novadpētniecības uzziņas. Pieprasījumi ir par Jelgavas un novada vēsturi, ievērojamiem novadniekiem, kultūras darbiniekiem, kā arī vēsturiskiem notikumiem, piemēram, plūdiem, represijām, Dziesmu svētkiem. Lasītājus interesēja arī sociāli ekonomiskie un politiskie procesi pilsētā un valstī, piemēram, mājokļu politika, zvejniecība, tirgus darbības vēsture, demogrāfiskās tendences u.c. Regulāri saņemti pieprasījumi par dzimtu, pilskalnu, muižu, seno mājvietu, iestāžu vēsturi.

ESIP resurss

Pieprasījums pēc ESIP materiāliem bibliotēkā ir minimāls, jo trūkst izdales materiālu un Jelgavā aktīvi darbojas EDIT punkts. Līdz ar to uzziņu par Eiropas Savienību ir maz.

2025. gada maijā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā notika informatīvi izglītojošs pasākums “**Mīti un patiesības par Eiropu**”, kas pulcēja Jelgavas novada jauniešus, lai saistošā un interaktīvā veidā iepazītu Eiropas vērtības un Latvijas vietu Eiropas kultūrtelpā.

Pasākuma laikā dalībnieki, piedaloties atraktīvos uzdevumos un diskusijās, izzināja Latvijas un Jelgavas novada vēsturi, kā arī nozīmīgas personības Eiropas kontekstā. Aktivitātes bija veidotas tā, lai rosinātu kritisko domāšanu, palīdzētu apgāzt izplatītus mītus un stiprinātu izpratni par patiesībām, kas saistītas ar Eiropu un tās vērtībām. Īpašs uzsvars tika likts uz to, ka Latvija vēsturiski un kultūrvēsturiski vienmēr ir bijusi daļa no Eiropas telpas.

Pasākumā piedalījās aptuveni 40 dalībnieki – jauniešu centru vadītāji un aktīvie jaunieši no Jelgavas novada pagastiem. Tā galvenā tematiskā ievirze sasaucās ar Eiropas Komisijas prioritāti “ES demokrātijas aizsardzība un vērtību aizstāvēšana”.

Dalībnieku pārstāvniecība tika nodrošināta sadarbībā ar Jelgavas novada pašvaldības Jaunatnes lietu nodaļu, savukārt pasākuma saturiskā programma un aktivitātes tika izstrādātas, turpinot un attīstot sadarbību ar Jelgavas Pilsētas bibliotēku.

Izaicinājumi un risinājumi

Precīzi noteikt kopējo sniegto uzziņu skaitu joprojām ir sarežģīti, jo pastāv atšķirības uzziņu uzskaites metodēs un daļa datu zudusi, glabājot tos tiešsaistes vidē. 2026. gadā plānota plašāka speciālistu diskusija par uzziņu uzskaites metodiku un to, kā izmantot bibliotekāros resursus lietderīgi, nospraužot precīzākas robežas darba uzdevumam un sagaidāmajam rezultātam. Aplēses liecina, ka gada laikā bibliotēkā sniegtas apmēram 750 uzziņas, no kurām trešdaļa – digitālā formā. Precīzu uzskaiti apgrūtina arī tas, ka reizēm ir grūti nošķirt uzziņas no konsultācijām un praktiskām apmācībām. Piemēram, vienkāršs jautājums par pasākumu pilsētā var izvērsties plašākā apmācībā par ierīču, programmatūras vai drukas tehnoloģiju lietošanu.

Joprojām būtisks izaicinājums uzziņu un informācijas darbā ir sensitīvo personas datu klātbūtne. Nereti uzziņas pāraug situācijās, kurās lietotājiem nepieciešams strādāt ar e-pastu, internetbanku, medicīnas datubāzēm, e-pakalpojumiem un citiem resursiem, kuri prasa autorizāciju. Bibliotekāri šādos gadījumos nedrīkst veikt darbības lietotāja vietā, ievadīt paroles vai piekļūt personas datiem, taču daudziem apmeklētājiem digitālās prasmes ir nepietiekamas, un tas rada sarežģītus komunikācijas un pakalpojuma sniegšanas izaicinājumus. Situāciju bieži pastiprina valodas barjeras, bailes no tehnoloģijām, nevēlēšanās darboties patstāvīgi vai uztveres grūtības. Papildu slodzi rada arī citu iestāžu prakse klientus ar digitālām problēmām nosūtīt uz bibliotēku tā vietā, lai bez maksas apmācītu savu e-pakalpojumu lietošanā. Šī problēma prasa risinājumu valsts līmenī, lai iedzīvotāji varētu droši un bez finansiāliem šķēršļiem saņemt atbalstu darbā ar e-pakalpojumiem, īpaši gadījumos, kas skar sensitīvo datu izmantošanu.

Pieaugot informācijas troksnim digitālajā vidē, viltus ziņu daudzumam sociālajos medijos un pastiprinoties ar mākslīgā intelekta palīdzību radītajam saturam un dziļviltojumiem, paredzams, ka nākotnē sabiedrībā arvien akūtāk pieaugs vajadzība pēc patiesas un uzticamas informācijas, pirmavotiem un profesionāli apmācītiem cilvēkiem, kas spēs palīdzēt orientēties šajā informācijas jūklī. Tādēļ bibliotēku loma uzziņu un informācijas darbā pieaugs.

Bibliotēkas izglītojošā darbība

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ne tikai sniedz bibliotekāro, bibliogrāfisko un informacionālo apkalpošanu saviem lietotājiem, bet arī aktīvi veic izglītojošo darbību, uzsverot mūžizglītības nozīmi vietējās sabiedrības attīstībā.

Kopš 2021. gada par Jelgavas Pilsētas bibliotēkas izglītojošo darbību atbild Reģionālā bibliotēkārās mācību nodaļa, kurā strādā divi speciālisti. Tomēr nodaļas pamatuzdevumu veikšanā piedalās arī citi darbinieki – direktores vietniece metodiskajā darbā, sistēmbibliotekāre, novadpētniecības speciāliste un Informācijas resursu attīstības nodaļas darbinieki. Vairākiem bibliotekāriem, kuri aktīvi piedalās šajā procesā, papildus augstākajai bibliotekārajai izglītībai ir arī augstākā pedagoģiskā izglītība. Turklāt viņi regulāri papildina un uzlabo savas zināšanas andragoģijas jomā, piedaloties dažādosursos, semināros un starptautiskos projektos.

Bibliotēkas mācību klase ir aprīkota ar visu nepieciešamo tehniku (interaktīvā tāfele ar skārienjūtīgu darba virsmu, datori ar jaunāko programmatūru, planšetdatori). Mācībām pieejama arī K. Barona zāle ar 80 sēdvietu ietilpību un projektoru ekrānu. Tas dod iespēju organizēt profesionālās tālākizglītības seminārus pilsētas un novada bibliotēku darbiniekiem, ka arī regulāras un daudzpusīgas praktiskās nodarbības dažādām mērķgrupām – bibliotekāriem, pedagogiem, izglītojamiem, bibliotēkas lietotājiem u.c.

Jau vairākus gadus Jelgavas Pilsētas bibliotēka (JPB) piedāvā apgūt **datorprasmes ikvienam interesentam bez priekšzināšanām un iemaņām datora lietošanā**. Pārliecinoši lielākā daļa iedzīvotāju, kuri izmantojuši šo iespēju, ir vecākā gadagājuma cilvēki. Seniori apzinās nepieciešamību apgūt digitālās prasmes – tās veicina veiksmīgāku iekļaušanos sabiedrības norisēs, starppaaudžu komunikāciju, paplašina izglītošanās un arī brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Iesācējiem tiek piedāvāts desmit nodarbību cikls datorprasmju apguvei grupās (6–8 cilvēki katrā), divas vai trīs reizes nedēļā no rīta un pēcpusdienā. Nodarbības ilgums – 2,5 stundas. Dalībnieku skaits grupās ir neliels apzināti, lai katram dalībniekam būtu iespējams veltīt pienācīgu uzmanību. Mācību laikā tiek apgūti pirmie soļi darbā ar datoru, teksta rakstīšana, informācijas meklēšana tīmeklī. Nodarbībās var arī iemācīties izveidot savu e-pasta adresi, lietot e-pakalpojumu portālus, sociālos tīklus, uzzināt par drošību tīmeklī, atpazīt viltus ziņas u.c. Atsevišķa nodarbība ir paredzēta arī darbam ar planšetdatoriem.

2025. gadā bibliotēkā datornodarbības netika organizētas, jo Jelgavas valstspilsētas pašvaldība Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) Eiropas Savienības Atvēršanas fonda projekta “**Sabiedrības digitālo prasmju attīstība**” ietvaros nodrošināja iedzīvotājiem bezmaksas apmācības Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrā (ZRKAC). JPB Reģionālās bibliotēkārās mācību nodaļas vadītāja Viktorija Agafonova arī iesaistījās projekta īstenošanā un pārskata gadā ZRKAC novadīja nodarbības 18 grupām (kopumā 168 dalībniekiem). Projekta gaitā nodarbības tika organizētas arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkā – 4 bibliotekāru grupām (50 dalībniekiem).

Projekta ietvaros tika organizētas trīs līmeņu mācības, nodrošinot praktisku atbalstu dažādu paaudžu iedzīvotājiem. Pirmajā līmenī dalībnieki apguva pamata prasmes darbam ar datoru un

viedtālruni, e-pasta izveidi un lietošanu, informācijas meklēšanu tiešsaistē, kā arī digitālās drošības pamatprincipus krāpniecības risku mazināšanai. Otrajā līmenī tika apgūta e-paraksta izmantošana, internetbankas lietošana, saziņa lietotnēs, pirkumi internetā, failu pārvaldība un droša datu aizsardzība, kā arī informācijas kritiska izvērtēšana. Trešajā līmenī dalībnieki iepazinās ar e-pakalpojumiem (latvija.gov.lv, EDS, e-veselība, epakalpojumi.lv) un transporta un mobilitātes lietotņu izmantošanu ikdienā.

Bibliotēkas lietotājiem ar priekšzināšanām un iemaņām datora/viedierīču lietošanā, iepriekš piesakoties, ir pieejamas **individuālās konsultācijas konkrētos datora, viedtālruņa lietošanas un interneta izmantošanas jautājumos**. Konsultācijas tiek nodrošinātas gan klātienē, gan tiešsaistes platformā ZOOM. Bieži konsultācijām piesakās vecākā gadagājuma cilvēki, kuriem nepieciešama palīdzība viedtālruņa plašo funkciju apgūšanā. Individuālās konsultācijas dod iespēju strādāt ar klientu viņam piemērotā tempā, un daudziem tas ir ārkārtīgi būtiski, jo ļauj pārvarēt arī psiholoģiskos šķēršļus un nedrošību. Uz konsultācijām piesakās arī vidusskolēni, kuri raksta savus zinātniski pētnieciskos darbus un līdz ar to vēlas apgūt informācijas meklēšanu Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogā, uzzināt par datubāzēm un pilnveidot savas informācijas meklēšanas prasmes uzticamos informācijas avotos. Pēdējo gadu laikā ir novērots, ka audzis pieprasījums pēc individuālām konsultācijām iedzīvotāju vidū, kuri vēlas apgūt e-paraksta un e-adreses izveidošanu un izmantošanu. Aizvien lielāka interese tiek izrādīta arī par valsts e-pakalpojumu platformu izmantošanas iespējām, tostarp par pakalpojumu pieteikšanu, dokumentu iesniegšanu un saziņu ar valsts un pašvaldību iestādēm tiešsaistē. Tas apliecina sabiedrības vēlmi pilnvērtīgi izmantot digitālās iespējas un stiprina bibliotēkas nozīmi kā atbalsta punktu digitālo prasmju attīstībā.

	Piedāvājam bezmaksas individuālās konsultācijas datora, viedtālruņa lietošanas un interneta izmantošanas jautājumos!
Lai pieteiktos konsultācijai, aizpildiet zemāk esošo pieteikuma formu un atdodiet to bibliotēkas darbiniekam. Par konsultācijas laiku ar Jums vēlāk sazināsies telefoniski.	
Jūsu vārds _____	
Tālrunis _____	
Interesējošais temats _____ _____	

5.7. att. Pieteikuma veidlapa individuālām konsultācijām

Uz konsultācijām var pieteikties, aizpildot pieteikuma veidlapu bibliotēkā (sk. 5.7. attēlu) vai vietnē <https://ej.uz/JPB-konsultacijas>. Pārskata gadā sniegtas 66 individuālās konsultācijas (par 13 konsultācijām vairāk nekā 2024. gadā).

Bibliotēka ik gadu aktīvi iesaistās Latvijas mēroga iniciatīvās, kas akcentē digitālo prasmju apguves nozīmi, tostarp **“Digitālajā nedēļā”**. Pārskatā gadā JPB “Digitālās nedēļas 2025” ietvaros piedāvāja jebkuram interesentam iepazīt mākslīgā intelekta rīku *ChatGPT*, *Copilot* un *Gemini* izmantošanas iespējas ikdienā, laikrakstu tiešsaistes datubāzes *News.lv* un *Periodika.lv*, 3td E-grāmatu bibliotēku, populārākās datubāzes dzimtu pētniecībā, ka arī apgūt Jelgavas reģiona bibliotēku kopkataloga sadaļas “Mana bibliotēka” lietošanu. Filiālbibliotēkās skolēniem bija iespēja piedalīties lekcijās “Bīstama draudzība internetā” un “Digitālās prasmes videi un ilgtspējai”. Kopumā “Digitālās nedēļas 2025” organizētos pasākumus Jelgavas pilsētas bibliotēkās apmeklēja 98 cilvēki.

Papildus “Digitālās nedēļas” aktivitātēm bibliotēka organizēja arī **tematiskās nodarbības senioriem un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem**. Senioriem tika piedāvātas praktiskas nodarbības par mākslīgā intelekta rīku izmantošanu ikdienā, skaidrojot to iespējas informācijas meklēšanā, tekstu veidošanā un ikdienas situāciju risināšanā, kā arī pievēršot uzmanību drošībai digitālajā vidē un krāpniecības risku atpazīšanai. Savukārt NVO vadītāji apguva mākslīgā intelekta rīku praktisku pielietojumu organizāciju darbā – komunikācijas sagatavošanā, ideju ģenerēšanā un informācijas apkopošanā. Nodarbības veicināja digitālo kompetenču pilnveidi un mērķtiecīgu tehnoloģiju izmantošanu gan personīgajām, gan profesionālajām vajadzībām.

Pārskata periodā JPB tika turpināts īpašs pakalpojums bibliotēkas lietotājiem – **latviešu valodas Sarunvalodas klubiņš mazākumtautību pārstāvjiem**. Šis izglītojošais pakalpojums ir noderīgs tiem Latvijas iedzīvotājiem, kas vēlas uzlabot savas latviešu valodas zināšanas. Latviešu valodas sarunvalodas klubiņš dod iespēju arī Ukrainas bēgļiem un citiem trešo valstu pilsoņiem apgūt latviešu valodas runāšanas un klausīšanās prasmes, kas ir ļoti nozīmīgas, lai šie cilvēki iekļautos sabiedrībā. “Sarunvalodas klubiņš” dod iespēju iedzīvotājiem, kam latviešu valoda nav dzimtā, pilnveidot runātprasmi, lasītprasmi un rakstītprasmi, kā arī papildināt savu latviešu valodas vārdu krājumu. Ik pa laikam klubiņam pievienojas kāds jauns dalībnieks, šobrīd klubiņā aktīvi darbojas 12 biedri, kas ir optimāls skaits mācību procesa nodrošināšanai.

Klubiņa dalībniekiem lielākoties ir pietiekami labas latviešu valodas zināšanas, lai izteiktos latviski, taču iedzīvotājiem ikdienā nav iespējas vingrināties, kā arī piemīt neliela valodas barjera, kas liedz runāt, jo iedzīvotāji baidās kļūdīties. Sarunvalodas klubiņā jaukā, nepiespiestā atmosfērā tiek runāts par dažādiem sadzīvei noderīgiem tematiem – dienas režīmu, veselību, dzīvesvietu, svētkiem u.c. tēmām. Uzmanība tiek pievērsta arī Latvijas kultūras kanonam un Jelgavas novadpētniecībai, tā paplašinot dalībnieku zināšanas par Latvijas kultūru un vietējo vēsturi. Nodarbību gaitā klubiņa dalībniekiem dota iespēja izteikties latviski, kā arī apgūt katru tematu padziļināti, izmantojot

bibliotekāru piedāvātos mācību materiālus. Katrā nodarbībā tiek piedāvāti klausīšanās uzdevumi valodas klausīšanās prasmju pilnveidei, kā arī teksti lasīšanai un gramatikas uzdevumi.

Klubiņa apmeklētāji ir izrādījuši interesi pildīt mājasdarbus, jo tā ir iespēja papildus vingrināties un apgūt valodu, tādēļ tiek piedāvāti arī A2 valodas līmenim atbilstoši mājas darbi. Mājās izglītojamie pilda gramatikas un rakstīšanas uzdevumus, nākamajā nodarbībā mājas darbi tiek pārbaudīti.

“Sarunvalodas klubiņš” tika uzsākts 2023. gada 13. novembrī, tas norisinās reizi nedēļā 2 stundu garumā. Kopumā 2025. gadā “Sarunvalodas klubiņam” 457 dalībnieku apmeklējumi 47 nodarbību laikā. Klubiņa dalībnieki ir ļoti aktīvi nodarbību apmeklētāji, ja reizēm tiek organizētas pārceltās nodarbības, tad arī tās ir kupli apmeklētas.

Pateicoties latviešu valodas Sarunvalodas klubiņam, bibliotēka ir aktīvi piedalījies Eiropas Savienības līdzfinansētā projektā “Bibliotēku tilti: trešo valstu valstspiederīgo integrācijas un iekļaušanas veicināšana Eiropā, izmantojot Bibliotēkas un vietējās partnerības”, jo klubiņā darbojas mazākumtautību pārstāvji, piemēram, ukraiņi un gruzīni, kuriem latviešu valodas prasmju pilnīgošana sniedz iespēju veiksmīgāk integrēties sabiedrībā. Pārskata periodā sarunvalodas klubiņa mazākumtautību pārstāvji no Ukrainas un Gruzijas apmeklēja projekta hakatonu “Bibliotēku pakalpojumi cilvēku ar migrācijas pieredzi integrācijai” Ogres Centrālajā bibliotēkā.

Turpinot darbu sabiedrības integrācijas jomā, JPB iesaistījās arī biedrības “Latvijas Mazpulki” projektā “Uzzini un iesaisties!”, kura mērķis ir veicināt Ukrainas civiliedzīvotāju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā. Projekta ietvaros bibliotēkā tika novadīta **digitālo prasmju attīstības nodarbība ukraiņiem**, lai atvieglotu viņu ikdienas saziņu ar iestādēm un piekļuvi e-pakalpojumiem. Savukārt ukraiņu skolēniem organizēta nodarbība par pieejamajiem digitālajiem resursiem latviešu valodas apguvei, veicinot sekmīgāku iekļaušanos izglītības procesā un ikdienas saziņā.

2025. gadā bibliotēkas Reģionālā bibliotēkā mācību nodaļa strādāja, lai uzturētu, atjaunotu un izveidotu kontaktus ar pedagogiem un skolu bibliotekāriem, tādējādi piesaistot skolēnu mērķgrupu bibliotēkas īstenotajām nodarbībām. Bibliotēka skolēniem piedāvā plašu nodarbību klāstu, taču vispieprasītākās pērnajā gadā bija nodarbības “**Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām**” par drošticamiem informācijas avotiem un dažādām meklēšanas stratēģijām datubāzēs un citos resursos. Pārskata periodā bibliotēkas nodarbības apmeklēja 271 skolēns, kas ir līdzīgs skaits kā iepriekšējā gadā, kad nodarbības apmeklēja 272 skolēni.

Priecē, ka ilggadēja sadarbība izveidojusies ar Spīdolas Valsts ģimnāziju, skolas skolotāji un skolēni nodarbības atzīst par pētniecības darbiem noderīgām.

Jauna sadarbība 2025. gadā izveidojās ar Ozolnieku vidusskolu un Jelgavas 4. vidusskolu, tika vadītas nodarbības četrām vidusskolas klasēm.

Skolēni un skolotāji atzinīgi novērtēja Jelgavas Pilsētas bibliotēkas vadītās nodarbības, šo izglītojošo mācību dēļ pieauga arī datubāzu izmantošanas statistika, jo izglītojamie atzina bibliotēkas abonētās un veidotās datubāzes par noderīgiem palīgiem mācību procesā. Skolēni jautāja bibliotekāriem arī aktuālus jautājumus par mākslīgo intelektu.

Turpinot 2024. gadā aizsākto darbu, arī 2025. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tika piedāvātas **Veloskolas nodarbības skolēniem**. Pārskata periodā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā izglītoti 54 skolēni, kuri veiksmīgi ieguva velosipēda vadīšanas apliecības, savukārt vēl 225 bērni apmeklēja nodarbībās JPB filiālbibliotēkās.

Pedagogiem JPB piedāvā apgūt 6 stundu pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmas **“Pedagogu informācijpratības uzlabošana un pilnveide”** un **“Ievads medijpratībā”**. Abas programmas ir licencētas pašvaldībā un dod iespēju pedagogiem saņemt apliecinājumus par dalību mācībās. Tomēr pārskata gadā neviena pieteikuma dalībai netika saņemta, kas, iespējams, skaidrojams ar pedagogu plašajām profesionālās pilnveides iespējām citās institūcijās, kā arī lielo darba noslodzi un ierobežoto laika resursu.

JPB metodiskajā pārraudzībā atrodas 25 Jelgavas novada publiskās bibliotēkas, konsultatīvā un metodiskā palīdzība, regulāras nodarbības tiek nodrošinātas arī pilsētas un novada izglītības iestāžu bibliotekāriem. Nodarbību piedāvājumā ir dažādas tēmas – darbs ar BIS ALISE, informācijas meklēšana JPB bibliotēkas veidotajās un abonētajās datubāzēs, digitālo un vizuālo materiālu veidošana, dažādu rīku un programmu pielietojums bibliotekārajā darbā, novadpētniecības materiālu krājuma un ierakstu veidošana, u.c. Bibliotekāriem ir iespēja arī pieteikt sev interesējošus tematus profesionālajai pilnveidei. Pārskatā gadā bibliotekāriem novadītas 20 nodarbības, kas notika gan klātienē, gan tiešsaistē ZOOM platformā.

Detalizēts JPB pārskata gadā novadīto nodarbību saraksts pa tēmām un mērķgrupām skatāms 5.6. tabulā.

5.6. tabula

2025. gadā novadītās nodarbības pa tēmām un mērķgrupām Jelgavas Pilsētas bibliotēkā

Nr.p.k.	Nodarbības temats	Mērķgrupa	Dalībnieku skaits
1.	Grāmatas un tiešsaistes resursi latviešu valodas apguvei ukraiņu skolēniem.	Skolēni	17
2.	Informācijas kārtojums un meklēšana bibliotēkā.	Skolēni	39
3.	Veloskolas nodarbības.	Skolēni	54
4.	Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām.	Skolēni	271
5.	E-paraksta izveidošana un lietošana.	Bibliotekāri	15
6.	Datubāzu izmantošana bibliotekārajā darbā.	Bibliotekāri	14

7.	Mācību spēles un viktorīnas ar <i>Kahoot</i> un <i>Mentimeter</i> rīkiem.	Bibliotekāri	27
8.	Ģenerējošie mākslīgā intelekta rīki <i>Chat Gpt</i> , <i>Copilot</i> un <i>Gemini</i> .	Bibliotekāri	29
9.	Tematisko kolekciju veidošana BIS ALISE	Bibliotekāri	79
10.	Bibliotēku informācijas sistēmas "ALISE" pilnvērtīga izmantošana. Vienoti principi procesos – uzskaitē, atskaitēs.	Bibliotekāri	48
11.	Bibliogrāfisko ierakstu veidošana Jelgavas novadpētniecības datubāzē	Bibliotekāri	4
12.	Iespieddarbu un citu dokumentu norakstīšana.	Bibliotekāri	2
13.	Vizuālo materiālu veidošana ar tiešsaistes grafiskā dizaina rīku <i>Canva</i> .	Bibliotekāri	22
14.	Datubāzes <i>Lursoft</i> izmantošana (Uzņemumu un gada pārskatu datubāze, nozaru finanšu koeficienti).	Bibliotekāri	10
15.	Datubāzes <i>EBSCO</i> un <i>Britannica</i> .	Bibliotekāri	5
16.	Mākslīgā intelekta rīki ikdienā.	Bibliotekāri	14
17.	Digitālās pamatprasmes. 3. līmenis.	Bibliotekāri	50
18.	Latviešu valodas Sarunvalodas klubiņš.	Iedzīvotāji	14
19.	Mākslīgā intelekta rīki <i>ChatGpt</i> , <i>Copilot</i> un <i>Gemini</i> ikdienai.	Iedzīvotāji	12
20.	Jelgavas reģiona bibliotēku kataloga sadaļa "Mana bibliotēka"	Iedzīvotāji	5
21.	Lasi avīzes tiešsaistē datubāzēs <i>News.lv</i> un <i>Periodika.lv</i>	Iedzīvotāji	8
22.	Satiec savu grāmatu E-grāmatu bibliotēkā (<i>3td.lv</i>)	Iedzīvotāji	8
23.	Populārākās datubāzes dzimtu pētniecībā.	Iedzīvotāji	5
24.	Iepazīšanās ar mākslīgo intelektu: nodarbība senioriem.	Iedzīvotāji	20
25.	Kā atpazīt krāpniekus: nodarbība senioriem par finanšu drošību.	Iedzīvotāji	10
26.	Digitālās prasmes Ukrainas civiliedzīvotājiem.	Iedzīvotāji	10
27.	Mākslīgā intelekta rīki Jelgavas nacionālo kultūras biedrību asociācijas projekta "Izglītība un jaunas iespējas!" ietvaros	NVO vadītāji	10

Pārskata periodā JPB filiālbibliotēkas aktīvi īstenoja izglītojošas un sabiedrību iesaistošas aktivitātes dažādām vecuma grupām. Bērnu un jauniešu bibliotēkā "Zinītis" notika tematiskas nodarbības skolēniem par Eiropas Savienību, vides ilgtspēju, drošību tīmeklī un kibernobinga riskiem u.c. Savukārt Miezītes un Pārlielupes bibliotēkās iedzīvotājiem tika nodrošinātas individuālas konsultācijas datoru un viedierīču lietošanā, e-kataloga un datubāzu izmantošanā, kā arī informācijas meklēšanā digitālajā vidē.

Ar pilnu Jelgavas pilsētas bibliotēku tematisko ekskursiju un bibliotekāro stundu piedāvājumu dažādām mērķgrupām iespējams iepazīties JPB tīmekļvietnē <https://jelgavasbiblioteka.lv/piedavajam/pakalpojumi/ekskursijas-un-macibas/>.

Šāda pieceja dod iespēju potenciālajiem bibliotēkas lietotājiem saistošā veidā iepazīties ar bibliotēkām, tās pakalpojumiem un plašajām iespējām uzticamas informācijas ieguvē.

Straujais tehnoloģiju attīstības temps pieprasa aizvien jaunas zināšanas visām sabiedrības grupām, tostarp arī senioriem. Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas, īstenojot izglītojošo darbību, piedāvā dažādas aktivitātes un apmācības, lai palīdzētu iedzīvotājiem apgūt jaunas prasmes.

Bibliotēkās tiek nodrošinātas individuālās konsultācijas viedierīču apguvei un e-pakalpojumu izmantošanai. Pēdējā gada laikā īpaši liela interese bijusi par elektroniskā paraksta apguvi, kas visvairāk saistījies seniorus.

Medijpratība

Medijpratībai allaž ir aktuāla nozīme bibliotēkas darbā. Sevišķi mūsdienu maldīgās informācijas daudzuma un mākslīgā intelekta rīku attīstības laikmetā ir svarīgi mācīties atšķirt patiesu informāciju no maldinošas.

2025. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Reģionālā bibliotekārā mācību nodaļas vadītāja turpināja daļību VARAM projektā “Sabiedrības digitālo prasmju attīstība”, izglītojot iedzīvotājus ar dažādām digitālām prasmēm par daudzveidīgiem, ikdienā aktuāliem jautājumiem, tostarp medijpratību. Kopumā projekta ietvaros izglītoti 218 iedzīvotāji.

Bibliotēkas skolēniem piedāvātajās nodarbībās “Virtuālie bibliotēkas resursi – atbalsts mācībām” bibliotekāres skar aktuālus medijpratības jautājumus.

Medijpratības jautājumiem veltītas bija atsevišķas “Digitālās nedēļas” nodarbības, tā nodarbību “Digitālās prasmes videi un ilgtspējai” vadīja bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis”, bet Miezītes bibliotēkā norisinājās lekcija “Bīstama draudzība internetā”.

Medijpratības izpratnei un aktuālajam krāpniecības un mākslīgā intelekta radītam saturam veltītas tēmas tika aplūkotas gan latviešu valodas sarunvalodas klubiņā, gan arī Miezītes un Pārlielupes bibliotēkas Lasītāju klubiņos.

Reģionālās bibliotekārās mācību nodaļas vadītāja Viktorija Agafonova regulāri informē kolēģus ar LNB Bibliotēku attīstības centra medijpratības nozares eksperta Emīla Rotgalvja sagatavotajiem jaunumiem medijpratības jomā.

2025. gadā bibliotēkas darbinieces aktīvi izglītojušās par medijpratības jautājumiem, piemēram, apmeklējušas tīmekļsemināru “Medijpratība kā akadēmiskā darba kompetence”, kā arī

kursus par mākslīgā intelekta rīkiem, kas palīdz atšķirt mākslīgā intelekta radītu saturu no reālām fotogrāfijām vai video materiāliem.

Jelgavas novada bibliotekāru rudens seminārā, kas norisinājās Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, kā lektors bija pieaicināts žurnālists, publicists un sociālo zinātņu pētnieks Aivars Madris, kurš savu priekšlasījumu veltīja nopietnajai bērnu un jauniešu “smadzeņu puves” problemātikai un jauniešu koncentrēšanās grūtībām, kas cieši saistītas ar jauniešu internetā patērēto saturu. Pētnieks lekcijā norādīja, ka saturiski tukšais, nenozīmīgais sociālo mediju saturs iznīcina spriestspēju, kas tik nepieciešama medijpratībai.

5.7. tabula

Medijpratības pasākumi/mācības

Norises – pasākumi/mācības	Norišu skaits	Apmeklējums
Medijpratības jautājumiem veltīti pasākumi pieaugušajiem	1	
Medijpratības jautājumiem veltīti pasākumi bērniem un jauniešiem līdz 18.g.		
Medijpratības mācības bērniem un jauniešiem līdz 18.g.v	7	301
Medijpratības mācības pieaugušajiem	23	232

Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums

Jelgavas reģiona tiešsaistes katalogs kā pakalpojums izmantots visās Jelgavas reģiona publiskajās bibliotēkās un izglītības iestāžu bibliotēkās.

Pārskata gadā tika pabeigta divu tiešsaistes kopkatalogu – Jelgavas reģiona bibliotēku tiešsaistes kataloga un Ozolnieku novada bibliotēku kopkataloga (Ozolnieku, Ānes, Garozas un Vainu bibliotēkas) – apvienošana vienotā kopkatalogā.

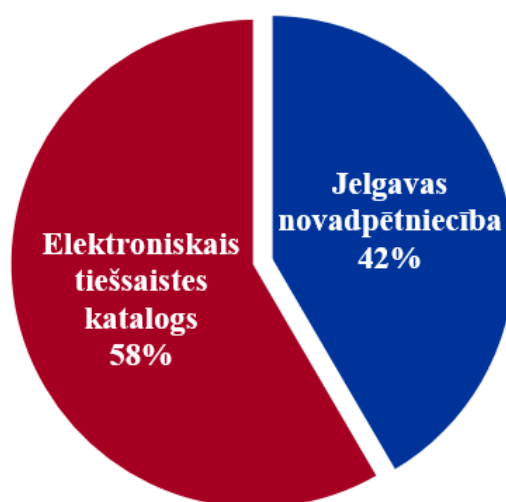
Tās ietvaros:

- noslēdzās Ozolnieku kopkataloga bibliotēku krājuma rekatalogizācijas process – pievienoti 30 749 izdevumi;
- no Ozolnieku kopkataloga uz Jelgavas reģiona bibliotēku tiešsaistes kopkatalogu importēti bibliogrāfiskie novadpētniecības dati par Ozolniekiem, nodrošinot novadpētniecības materiālu saglabāšanu, pieejamību un pēctecību;
- autentificēta lietotāja darbības turpmāk notiek Jelgavas reģiona bibliotēku tiešsaistes katalogā; lietotājiem tika piedāvāta iespēja izvēlēties lasītāja kartes formātu – papīra laminētu karti vai e-karti;

- pēc datu ievadīšanas Jelgavas reģiona bibliotēku tiešsaistes kopkatalogā Ānes un Garozas bibliotēkās tika veiktas krājuma pārbaudes.

Tāpat ir pilnveidota un nodrošināta vienota Jelgavas reģiona bibliotēku kopkataloga darbība un pakalpojumu pieejamība, izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas. Elektroniskajā kopkatalogā atspoguļoti visu Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada bibliotēku krājumi, kā arī lietotājiem nodrošināta iespēja attālināti rezervēt dokumentus un elektroniski pagarināt to izmantošanas termiņu.

JPB uztur un veido divas BIS ALISE datubāzes – tiešsaistes katalogu **un** Jelgavas novadpētniecības datubāzi (sk. 5.8. attēlu).

5.8. att. JPB BIS ALISE datubāzes

Jelgavas tiešsaistes katalogā (<https://jelgava.biblioteka.lv/AlisePAC>) no 2025. gada pieejama informācija par **61 bibliotēkas krājumu**, tostarp:

- **4 pilsētas pašvaldības bibliotēku** krājumiem – Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiāļu: Jelgavas Pārlielupes bibliotēkas, Miezītes bibliotēkas, kā arī bērnu un jauniešu bibliotēkas “Zinītis”;
- **25 Jelgavas novada pašvaldību bibliotēku** krājumiem, tai skaitā Ozolnieku bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietas Emburgas ciemā;
- **31 izglītības iestādes bibliotēkas** krājumiem (13 Jelgavas valstspilsētā un 18 Jelgavas novadā);
- **Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra** metodiskās bibliotēkas krājumu.

No 2025. gada Vircavas pamatskolas Platones filiāles bibliotēka pilnā apmēra izmanto SKOLU ALISE, kā arī Jelgavas mūzikas vidusskolas bibliotēkas krājums pilnībā ievadīts (rekatalogizēts) sistēmā.

Visas kopkataloga dalīb bibliotēkas strādā ar BIS ALISE moduļiem: Cirkulācija, SBA, Komplektēšana.

2026. gada 1. janvārī tiešsaistes katalogā (https://jelgava.biblioteka.lv/Alise4_5) ierakstu skaits – 163 873, aktuālā informācija par 714 740 monogrāfisko izdevumu eksemplāriem, 42 844 turpinājumresursu eksemplāriem.

Jelgavas tiešsaistes katalogā tiek ievadīti ne tikai jaunie bibliogrāfiskie ieraksti, bet arī regulāri papildināti un rediģēti agrāk ievadītie ieraksti. Uzlabota datu kvalitāte: rediģēti 12 946 ieraksti, 1 560 autoritatīvie ieraksti, 2 839 anotācijas.

Notiek regulārs darbs pie lietotāju elektroniskās datubāzes ierakstu pārbaudes, tika veikti Integritātes testi, ka arī Cirkulācijas Integritātes testi (pēc visiem kritērijiem). 2025. gadā rediģēti 26 851 lietotāju konti, dzēsti dati par 2 473 lietotājiem.

Pārskata periodā tika izveidoti 1 023 jaunie apraksti, importēti 3 005 ieraksti, izveidoti 6 autoritatīvie ieraksti, importēti 4 238 autoritatīvie ieraksti. Pavisam izveidotas 2 022 anotācijas.

Tāpat turpinājās darbs ar Autoritatīvo datubāzi, gadā beigās datubāzē bija 34 599 ieraksti.

Norakstīti 57 772 eksemplāri, t. sk. Jelgavas pilsētas bibliotēkās – 4 989.

Jelgavas novadpētniecībā ierakstu skaits – 116 762.

Tiešsaistes kataloga izmantošana 2025. gadā palielinājās: sesiju kopskaits – 460 446 (no tām autentificētas – 21 351).

Rediģēta informācija par Jelgavas novada un izglītības iestāžu bibliotēku katalogiem – piesaistīta jaunā AlisePAC saite <https://jelgavasbiblioteka.lv/par-mums/citas-bibliotekas> un <https://www.jelgavasnovads.lv/lv/bibliotekas>.

Saņemot lietotāja vārdu un paroli savā bibliotēkā, lietotāji tiešsaistes katalogos var rezervēt grāmatas, pierakstīties rindā populāras grāmatas vai žurnālu saņemšanai u.c. Šo iespēju pozitīvi novērtēja un 2025. gadā izmantoja 7 838 lietotāji. 2025. gadā autorizācijas dati no jauna piešķirti 1 053 lietotājiem.

Bibliotēku lietotāji pozitīvi novērtē jauno lasītāju katalogu <https://jelgava.biblioteka.lv/AlisePAC>. Tiek atzinīgi vērtēts tā vizuālais noformējums, ātrāka dokumentu meklēšana, kā arī iespējas pievienot materiālus vēlmju sarakstam, novērtēt grāmatu, ielūkoties sadaļās *Jaunumi*, *Kolekcijas*, autorizēties ar eParaksts mobile, labot informāciju sadaļā *Mans kants* un meklēt tikai savas bibliotēkas katalogā.

Lietotāju darbības tiešsaistes kataloga

Darbība	Skaitis
Lietotājs pielietoja meklēšanas filtru	57 8133
Lietotājs skatīja bibliogrāfisko ierakstu	208 731
Lietotājs autorizējies	35 564
Lietotājs skatīja izsniegumus	25 042
Lietotājs skatīja rezervācijas pieprasījumus	19 430
Lietotājs pieprasīja pagarinājumu	14 010
Lietotājs pasūtīja izdevumu	10 452
Lietotājs pievienoja vēlmi	5 264
Lietotājs skatīja savas vēlmes	4 945
Lietotājs iestājies rindā	3 931
Lietotājs apstiprināja reģistrēšanos	820
Lietotājs uzsāka reģistrēšanos	724
Lietotājs aizmirsta paroli	566
Lietotājs skatīja profila datus	531
Lietotājs mainīja paroli	262
Lietotājs izvēlējās katalogu	197
Lietotājs pievienoja vērtējumu	55
Lietotājs skatīja savus vērtējumus	41

Jelgavas novada publiskās un izglītības iestāžu bibliotēku bibliotekāri novērtēja iespēju veidot grāmatu kolekcijas un attēlot tās lietotājiem savos katalogos. Gada laikā katalogos tika izveidotas 114 kolekcijas: 78 – publiskajās bibliotēkās, 36 – izglītības iestāžu bibliotēkā. Piemēram, “Jaunietis jaunietim. 16-19 gadi”, “Jaunietis jaunietim. 13-15 gadi”, “Stāsti bērniem”, “Latviešu bērnu dzeja”, “Mazais pūķis Kokosrieksts”, “Fantāzijas pasaule”, “Kultūras kanons”, “Maija mēneša jubilārs Māris Rungulis”, “Vasara grāmatu nosaukumos”, “Rokdarbi rudens vakariem”, “Spokainie oktobra svētki”, “Grāmatas vizāžistiem”, “Ziemas garajiem vakariem” u.c.

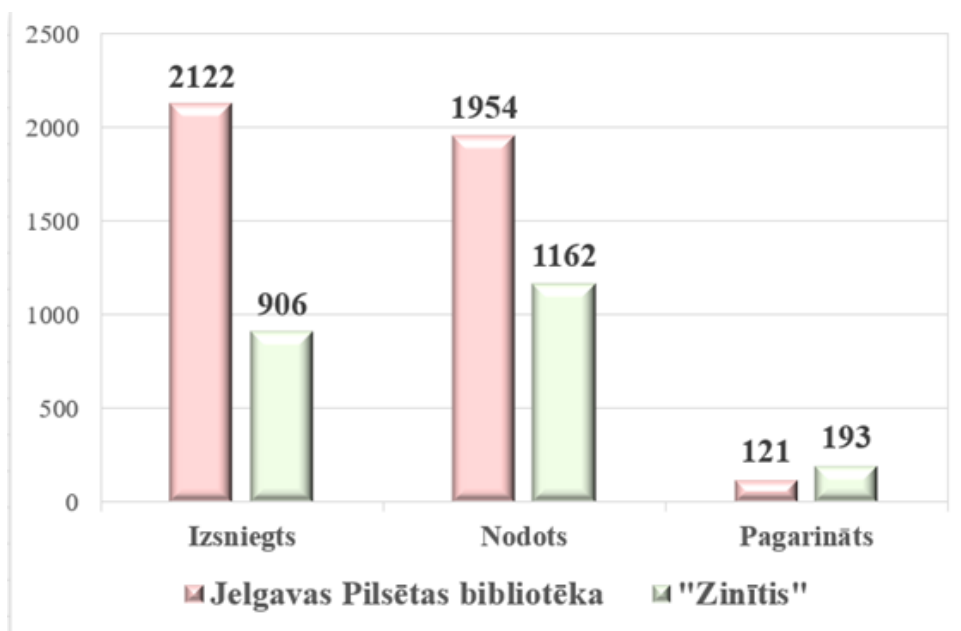
Jelgavas Pilsētas bibliotēka veido jaunas kolekcijas un pastāvīgi papildina esošās: “Bibliotekāri iesaka”, “3td E-grāmatu bibliotēkas jaunumi”, “Periodiskie izdevumi”, ”Ledus pieskāriens”, “Pavasariġgais sieviešu spēka mēnesis”, “Dzejas dienas 2025”, “Latviešu grāmata gadsimtu gaitā (Latviešu grāmatai 500)”, “Ziemošana” u.c.

Bērniem un jauniešiem domātās kolekcijas: “Restarts lasīšanai. Vecumgrupas 5+ līdz 7+” , “Restarts lasīšanai. Vecumgrupas 9+ līdz 11+”, “Restarts lasīšanai. Vecumgrupas 15+ un pieaugušie”, “Domā zaļi”, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2025”, “Palielinātās drukas izdevumi bērniem” u.c.

Pārskata gada turpināts reġistrēt datorlietotājus sistēmā, izmantojot Cirkulācijas moduļa iespēju – Ierīču pārvaldību.

Jau astoņus gadus Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” darbojas pašapkalpošanās iekārtas. Ar iekārtu palīdzību bibliotēku lietotāji var paši noformēt bibliotēkās paņemto izdevumu izsniegšanu (saņemt no bibliotēkas) un nodošanu (nodot bibliotēkā grāmatas), izsniegt sev rezervētus izdevumus, kā arī pagarināt paņemto izdevumu lasīšanas termiņu; izdrukāt čeku, kurā redzama visa informācija – bibliotēkā paņemto izdevumu saraksts un datums, līdz kuram izdevums ir izsniegts. Informāciju par izdevumiem no pašapkalpošanās iekārtas iespējams nosūtīt uz e-pastu.

Izsniegto un saņemto eksemplāru skaits caur pašapkalpošanās iekārtām Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” palielinājās (sk. 5.9. attēlu)

5.9. att. Izsniegto un saņemto eksemplāru skaits caur pašapkalpošanās iekārtām

Jelgavas pilsētas bibliotēku SBA rādītāji

SBA	2023	2024	2025
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	324	306	255
t.sk. no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	56	46	7
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1 529	1859	1 715

2025. gadā JPB un to filiālbibliotēku krājumu SBA kārtā izmantoja 25 Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas un 4 izglītības iestādes bibliotēkas. Visaktīvāk SBA pakalpojumu (saņemt izdevumus no Jelgavas pilsētas bibliotēkām) izmantoja Sesavas pagasta bibliotēka (416 eks.), Zaļenieku pagasta bibliotēka (223 eks.), Glūdas pagasta Bramberģes bibliotēka (158 eks.) un Nākotnes bibliotēka (137 eks.).

Atskaites gadā tikai 7 izdevumi tika saņemti no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas, jo lietotāju pieprasījums tika apmierināts no deponētā krājuma, pielāgotās literatūras jaunieguvumiem un sistēmas “BALSS”.

Lai nodrošinātu lasītājus ar izdevumiem, kas nav pieejami JPB vienotajā krājumā, tika veikta to pasūtīšana SBA kārtā arī no citām Latvijas bibliotēkām (sk. 5.10. tabulu).

Jelgavas pilsētas bibliotēku SBA pieprasījumu izpildei izmantotie bibliotēku krājumi

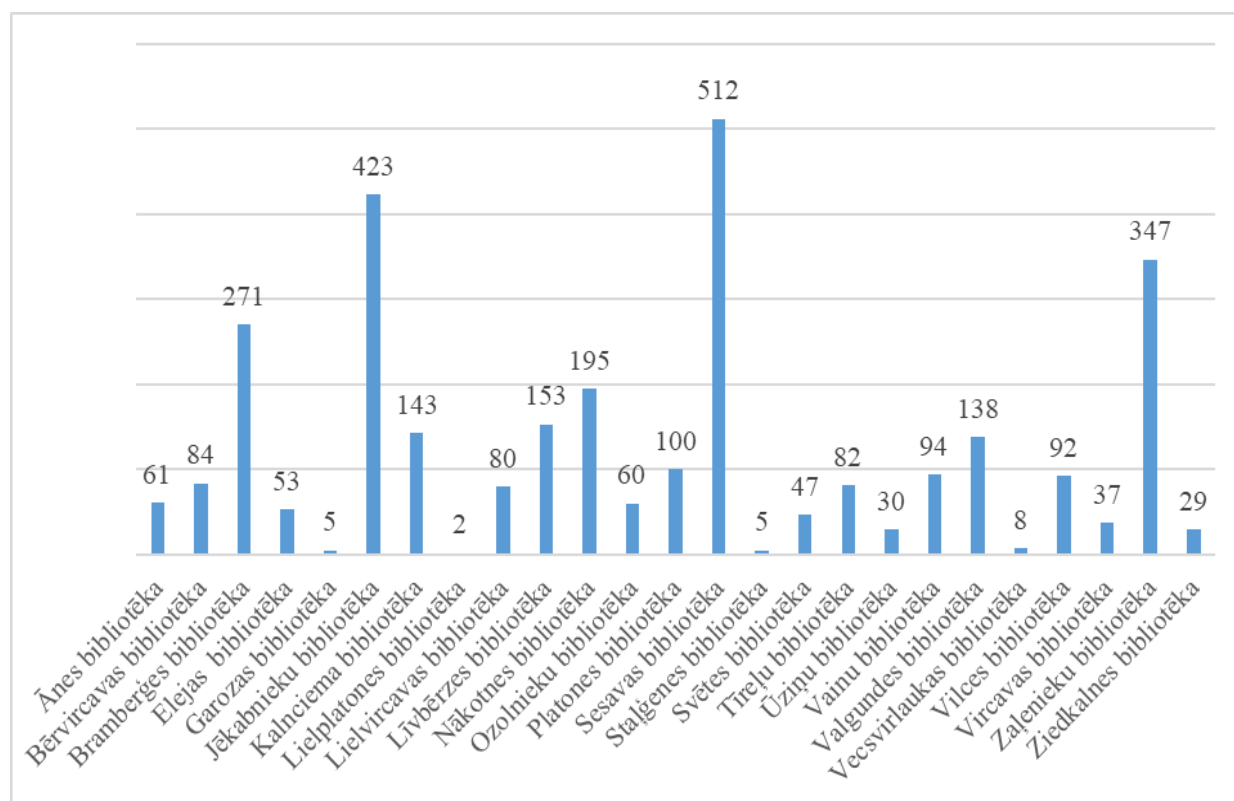
Bibliotēka(-as)	Saņemto dokumentu skaits		
	2023	2024	2025
Latvijas Nacionālā bibliotēka	5	4	7
Latvijas Universitātes bibliotēka			1
Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada izglītības iestāžu bibliotēkas un ZRKAC Metodiskā bibliotēka	111	88	36
Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas	152	168	212

Kopumā pārskata gadā izpildīti jeb saņemti 255 SBA pieprasījumi un uz citām bibliotēkām nosūtīti 1 715 izdevumi. Pieprasījumu tematika bija daudzveidīga, gan nozaru, gan daiļliteratūras darbi, kā arī izdevumi, uz kuriem izveidojusies rinda. Starptautiskais SBA nav izmantots.

Jelgavas novada bibliotēku SBA rādītāji

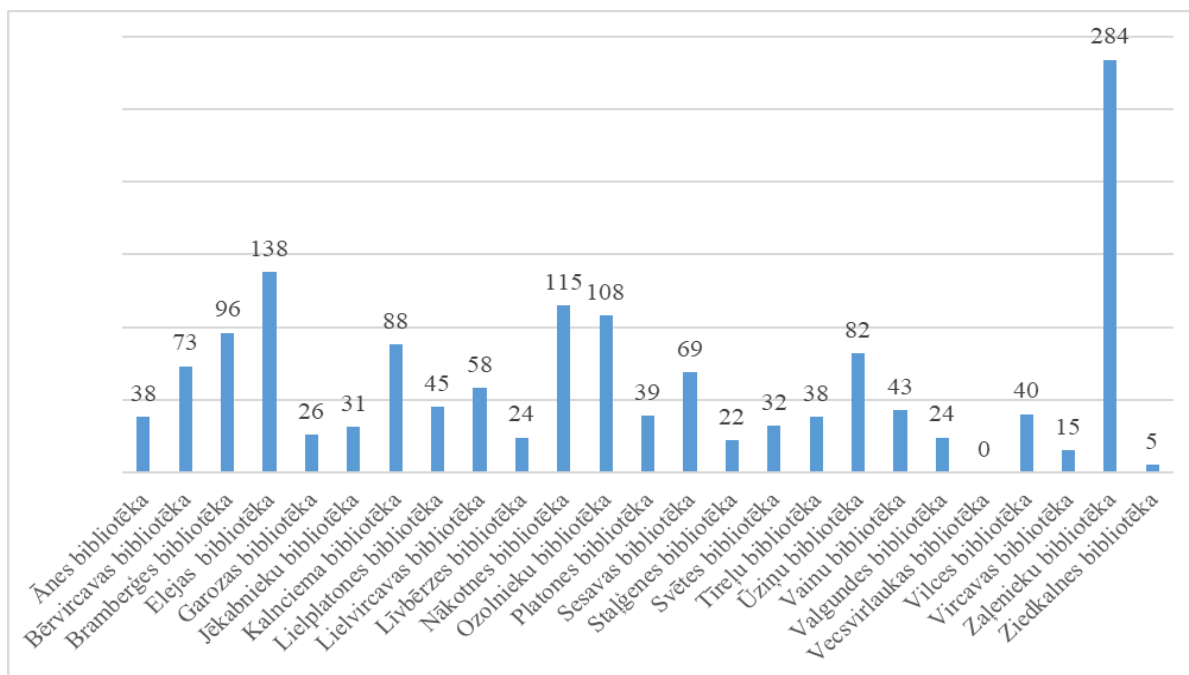
SBA	2023	2024	2025
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	2 393	3 065	3 116
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1 091	1 335	1 641

Jelgavas novada bibliotēkās pārskatā gadā palielinājies gan no citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu daudzums (sk. 5.11. tabulu), gan uz citām Latvijas bibliotēkām SBA kārtā nosūtīto dokumentu daudzums. Tas norāda uz intensīvāku bibliotēku sadarbību, uzlabotu darbības efektivitāti un vēlmi sniegt saviem lietotājiem plašāku informāciju un literatūru.

5.10. att. No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits Jelgavas novada bibliotēkās

2025. gadā visvairāk dokumentu SBA kārtā ir saņēmusi Sesavas bibliotēka (sk. 5.10. attēlu), bet nosūtījusi (sk. 5.11. attēlu) Zaļenieku pagasta Zaļenieku bibliotēka (512 eks. un 284 eks. atbilstoši).

5.11. att. Uz citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits Jelgavas novada bibliotēkās

Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

2025. gadā Pārlielupes bibliotēkā tika konstatēti būtiski infrastruktūras, drošības un vides pieejamības izaicinājumi, kas ierobežo bibliotēkas spēju nodrošināt kvalitatīvus un iekļaujošus pakalpojumus atbilstoši Bibliotēku likuma prasībām un var apdraudēt sekmīgu bibliotēkas akreditāciju 2026. gadā. Bibliotēkas telpas nav pilnībā pieejamas cilvēkiem ar kustību un redzes traucējumiem, senioriem un vecākiem ar maziem bērniem. Tāpat pastāv drošības riski – nav avārijas izejas, konstatēti bojāti logi un jumta noplūdes. Nepietiekams apgaismojums, apgrūtināta piekļuve un autostāvvietu trūkums, kā arī degradēta apkārtējā vide negatīvi ietekmē bibliotēkas tēlu un apmeklētību.

Par būtiskāko risinājumu tiek uzskatīta bibliotēkas pārvietošana uz jaunām, mūsdienīgām un pieejamām telpām, kas nodrošinātu drošu, iekļaujošu un funkcionālu vidi visām sabiedrības grupām. Tas veicinātu pakalpojumu kvalitāti, sabiedrības līdzdalību, informācijas pieejamību un bibliotēkas lomas stiprināšanu kā kopienas centru Pārlielupē un tai piegulošajās teritorijās.

Pārskata gadā arī Miezītes bibliotēkā aktualizējās pieejamības jautājumi. Lai gan pie ēkas ir izbūvēta uzbrauktuve cilvēkiem ratiņkrēslos un vecākiem ar bērnu ratiņiem, pasākumu pieejamība ne vienmēr ir nodrošināta. Piemēram, tikšanās ar rakstnieci Zani Daudziņu notika bibliotēkas otrajā stāvā, kur apmeklētājs ar kustību traucējumiem fiziski nevarēja nokļūt. Tas aktualizēja nepieciešamību meklēt risinājumus, lai pasākumi būtu pieejami visiem apmeklētājiem, piemēram, nodrošinot pasākumu translāciju pirmajā stāvā ar bibliotēkara starpniecību jautājumu nodošanai pasākuma dalībniekiem.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā pieejamību būtiski uzlabojusi lifta izbūve, tomēr joprojām saglabājas problēma ar lielu durvju skaitu, kas apgrūtina pārvietošanos un iekļūšanu bibliotēkas telpās. Iespēju robežās dažas durvis tiek turētas atvērtas, taču tas pilnībā neatrisina pieejamības jautājumu.

Savukārt bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis” darbojas 2020. gadā atjaunotās, plašās telpās ēkas otrajā stāvā. Telpu plānojums tiek pielāgots lasītāju vajadzībām, īpaši ģimenēm ar maziem bērniem, nodrošinot plašāku vietu bērnu abonementa telpās rotaļām un kopīgai laika pavadīšanai. Bibliotēka ir pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem un vecākiem ar bērnu ratiem – ēkas pagalma pusē pieejams lifts, ko apmeklētāji aktīvi izmanto. Tomēr problēmas rada regulāri pārpildītā publiskā autostāvvietā.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

4.4. Līdz 2030. gadam ievērojami palielināt to jauniešu un pieaugušo skaitu, kuriem ir nodarbinātībai, pienācīgas kvalitātes darba veikšanai un uzņēmējdarbībai piemērotas prasmes — tostarp tehniskās un profesionālās prasmes

4.6. Līdz 2030. gadam nodrošināt, ka visi jaunieši un ievērojama daļa pieaugušo — gan vīriešu, gan sieviešu — apgūst rakstpratību un rēķinātprasmi

4.7 Līdz 2030. gadam nodrošināt, ka visi apmācāmie apgūst zināšanas un prasmes, kas vajadzīgas ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, tostarp izglītojot par ilgtspējīgu attīstību un ilgtspējīgu dzīvesveidu, civiltiesībām, dzimumu līdztiesību, veicinot miera un nevardarbības kultūru, globālo pilsoniskumu un radot izpratni par kultūras daudzveidību un kultūras ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā

10.2. Līdz 2030. gadam nodrošināt un veicināt visu iedzīvotāju sociālo, ekonomisko un politisko iekļaušanu neatkarīgi no vecuma, dzimuma, invaliditātes, rases, etniskās piederības, izcelsmes, reliģiskās pārliecības vai ekonomiskā vai cita statusa

11.4. Nostiprināt centienus aizsargāt un nosargāt pasaules kultūras un dabas mantojumu

16.10. Nodrošināt publisku piekļuvi informācijai un aizsargāt pamatbrīvības saskaņā ar valstu tiesību aktiem un starptautiskajiem nolīgumiem

17.17. Veicināt un sekmēt efektīvas publiskā un privātā sektora un pilsoniskās sabiedrības partnerības, pamatojoties uz partnerību pieredzi un resursu nodrošināšanas stratēģijām

6. Krājums

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājums ir universāls un tiek veidots atbilstoši reģiona attīstības tendencēm, nozari reglamentējošajiem dokumentiem un Bibliotēku nozares stratēģijā 2023–2027 ietvertajiem pamatprincipiem, ievērojot bibliotēkas lietotāju vajadzības un intereses, nodrošinot kultūras, izglītības un mūžizglītības iespējas, veicinot lasīšanas prasmes.

2025. gadā tika atjaunināta Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājuma attīstības koncepcija. Komplektējot Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiālbibliotēku krājumus, Informācijas resursu attīstības nodaļa vadās pēc šī dokumenta. Bibliotēkā darbojas Krājuma komplektēšanas komisija, kas izvērtē un risina nozīmīgus komplektēšanas jautājumus, kas saistās ar krājuma kvalitātes attīstību un prioritāšu izvērtēšanu. Veicot kārtējo komplektēšanu, notiek regulāra sadarbība ar JPB Klientu apkalpošanas nodaļu un filiālbibliotēkām, izvērtējot lietotāju pieprasījumus (“Atteikumu žurnāls” u.c.).

Atjauninātajā koncepcijā ietvertas būtiskas izmaiņas un papildinājumi atsevišķos jautājumos. Pirmkārt, koncepcijā nostiprināts jau kopš 2022. gada ievērotais princips **nekomplektēt agresorvalstīs izdotos izdevumus** (jebkura veida), kas attiecas gan uz pirkumiem, gan dāvinājumiem. **Precizēti nosacījumi reliģiska satura izdevumu komplektēšanā**, nosakot, ka bibliotēka nekomplektē reliģiska satura informācijas resursus, kas nav saistīti ar Latvijā reģistrētām tradicionālajām konfesijām Latvijas Republikas Civillikuma 51. panta izpratnē. Izņēmums ir reliģiska satura informācijas resursi, kam ir vispārēja vai kultūrvēsturiska nozīme, kurus izdod Latvijā vispāratzītas izdevniecības vai kuri izdoti ar valsts atbalstu.

Koncepcijā ir precīzi iezīmēts arī JPB un filiālbibliotēku **krājuma profils**, kas nosaka:

- prioritātes krājuma iegādē;
- finansējuma sadali starp Jelgavas Pilsētas bibliotēku un tās filiālbibliotēkām;
- proporciju jaunieguvumiem latviešu valodā un svešvalodās;
- jaunieguvumu eksemplaritāti atkarībā no bibliotēkas un izdevuma veida;
- proporciju bērnu un pieaugušo auditorijai paredzēto jaunieguvumu iegādē BJB “Zinītis” un ierobežo pieaugušo auditorijai domāto grāmatu un periodisko izdevumu iegādi;
- precīzāku kārtību, kādā notiek lietotāju nozaudēto vai sabojāto informācijas resursu aizvietošana.

Jelgavas novada pagastu bibliotēkām krājuma komplektēšanas politikas dokuments nosaka, kā tiek īstenoti bibliotēku krājuma attīstības, komplektēšanas un rekomplektēšanas procesi. 2024. gadā tika izstrādāts jauns krājuma komplektēšanas dokuments – Jelgavas novada publisko

bibliotēku krājuma attīstības koncepcija 2024.–2029. gadam. Dokumentā noteikts, ka netiek komplektēta: “agresorvalstīs izdotu manipulatīva, nepatiesa, militāro varenību slavinoša satura literatūra”. Jāatzīst, ka par šo vienoto pagastu bibliotēku nostāju nav novērotas iedzīvotāju pretenzijas un neapmierinātība. Ja lietotāji vēlas lasīt grāmatas krievu valodā, tad viņiem ir iespēja tās pasūtīt no Jelgavas Pilsētas bibliotēkas iepriekšējo gadu iegādātā grāmatu klāsta, jo arī JPB nekomplektē agresorvalstīs izdoto literatūru.

Jelgavas novada Kultūras pārvalde rīko sarunas ar katra pagasta bibliotēkām, īpašu uzmanību veltot tieši krājuma komplektēšanai. Tiek pieaicināta JPB metodiskā darba speciāliste, lai kopīgi izanalizētu nepieciešamo finansējumu grāmatām un periodiskajiem izdevumiem, ņemot vērā cenu pieauguma prognozes. Ja pagastā ir divas bibliotēkas, tās cenšas savstarpēji koordinēt iepērkamās grāmatas, lai nenotiktu nedublēšanās. No nozaru literatūras bibliotēkas cenšas iegādāties tieši to, pēc kā bibliotēkā ir pieprasījums.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

6.1. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēku krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2023	2024	2025
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	43 135	45 355	45 302
<i>t. sk. grāmatām</i>	<i>33 813</i>	<i>36 015</i>	<i>36 602</i>
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	<i>9 135</i>	<i>9 123</i>	<i>8 105</i>
Finansējums krājumam uz 1 iedz. Jelgavas pilsētā	0,75	0,76	0,76

Pašvaldības finansējums tradicionāli veido lielāko daļu no bibliotēkai pieejamā finansējuma krājuma papildināšanai. Sadalījums 2025. gadā: pašvaldības finansējums – 87 %, dāvinājumi no privātpersonām un organizācijām – 10 %, pārējais (valsts atbalsta programmas) – 3 %. Nedaudz samazinājās dāvinājumu apjoms, kas daļēji skaidrojams ar to, ka 2025. gadā nav bijuši lieli dāvinājumi no Jelgavas sadraudzības pilsētām, kā tas bija iepriekšējos gados (30 % no dāvinājumiem 2024. gadā un 15 % – 2023. gadā).

Monogrāfiskajiem izdevumiem tika novirzīti 82 % bibliotēkas krājumam paredzētā pašvaldības finansējuma, datubāzēm – 5,5 % kopējā finansējuma, bet periodiskajiem izdevumiem – 12,5 %.

Pašvaldības finansējums monogrāfiskajiem izdevumiem 2025. gadā pieauga par 3 %, no kura lielā daļa (98 %), kā ierasts, novirzīta grāmatu iegādei. Savukārt finansējums periodisko izdevumu

(t.sk. datubāžu) abonēšanai būtiski saruka (-11 %), kas, saskaroties ar būtisku cenu pieaugumu jau otro gadu pēc kārtas (līdz pat 70 % pieaugums atsevišķiem populārākajiem periodiskajiem izdevumiem), rezultējās ar dramatisku periodisko izdevumu klāsta samazinājumu. Izmaiņas vismazāk skāra BJB “Zinītis”, jo vēsturiski šajā bibliotēkā jau ir vismazākais periodisko izdevumu piedāvājums, kas skaidrojams ar to, ka bērni/jaunieši periodiskos izdevumus lasa maz, savukārt pieaugušie nav šīs bibliotēkas pamatauditorija. Miezītes bibliotēkai 2026. gadam abonēti par 5 izdevumiem mazāk (-16 %), Pārlielupes bibliotēka zaudējusi 7 izdevumus (-25 %), bet visvairāk cieta JPB lasītava (-33 % jeb 22 nosaukumi). Arī gadu iepriekš cenu kāpuma dēļ JPB kopumā zaudēja 15 % nosaukumu, atsakoties no izdevumiem svešvalodās un mazāk pieprasītajās nozarēs. Krājuma komisija, vērtējot iespējas samazināt periodisko izdevumu piedāvājumu 2026. gadam, vērā ņēma izsniegumu, izdevumu saturisko pusi un bibliotēkas profilu.

Kopumā uz vienu pilsētas iedzīvotāju finansējums krājuma papildināšanai pēdējos 2 gados palicis nemainīgs – 0,76 EUR apmērā jeb 3,22 EUR uz vienu aktīvo bibliotēkas lietotāju 2025. gadā. No vienas puses varētu vēlēties lielāku dinamiku finansējuma izaugsmē, taču no otras puses, ņemot vērā bibliotēkas vidējo grāmatu izsniegumu un bibliotēkas krājumu vērtību naudas izteiksmē, vidējais bibliotēkas lasītājs pagājušajā gadā ietaupījis ne mazāk kā 76 EUR uz grāmatām vien un, ņemot vērā kopējo lasītāju skaitu, tas veidoja ne mazāk kā 1 miljonu eiro gadā lielu ietaupījumu, kas palika ģimenes budžetā.

6.2. tabula

Jelgavas novada bibliotēku krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2023	2024	2025
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	71 070	73 3336	73 210
<i>t. sk. grāmatām</i>	<i>48 900</i>	<i>50 552</i>	<i>50 430</i>
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	<i>22 170</i>	<i>22 784</i>	<i>22 780</i>
Finansējums krājumam uz 1 iedz. Jelgavas novadā.	2,14	2,18	2,20

Jelgavas novada pašvaldības piešķirtais finansējums krājuma komplektēšanai ir stabils (sk. 6.2. tabulu). Tomēr jāņem vērā, ka arī grāmatu un periodikas cenas ir augušas. Pieaugot preses abonēšanas izmaksām, samazināts abonēto periodisko izdevumu skaits. Grāmatu cenu pieaugums radījis iegādāto grāmatu skaita samazinājumu.

Papildus pašvaldības piešķirtajam finansējumam, krājumi ir papildināti no LNB programmām “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”.

Jelgavas pilsētas bibliotēku krājuma rādītāji

	2023	2024	2025
Jaunieguvumi kopā	7 012	6 741	6 503
<i>t. sk. grāmatas</i>	4 231	3 892	3 893
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	893	906	941
<i>t. sk. bērniem</i>	1 110	1 052	1515
Izslēgtie dokumenti	5 877	11 744	5 003
Krājuma kopskaits	128 084	123 081	124 581
Grāmatu krājuma apgrozība	1,28	1,40	1,50
Periodisko izdevumu apgrozība	2,00	2,60	2,67

Krājuma sastāvs

Kopējais krājuma apjoms 2025. gadā saglabājies stabils (1,2 % pieaugums). Joprojām krājuma lielāko daļu veido grāmatas, kuru īpatsvars turpina lēnām pieaugt (no 88,6 % 2021. gadā līdz 89,4 % 2025. gadā), samazinoties pārējām krājuma vienībām. Periodisko izdevumu vienību īpatsvars krājumā pēdējo 5 gadu laikā samazinājies no 8,2 % uz 8,0 % (uz žurnālu rēķina – cenu straujā pieauguma dēļ), bet audiovizuālo materiālu īpatsvars samazinājies no 2,6 % uz 1,9 %, jo tie kā informācijas nesējs piedzīvo savu norietu – esošie nolietojas, bet jauni netiek pieprasīti un iegādāti. No pārējām krājuma vienībām visvairāk pieaudzis galda spēļu klāsts, tomēr uz kopējā fona to skaits ir niecīgs. Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Jelgavas filiālbibliotēkas deponētais krājums veido 2,3 % no kopējā JPB krājuma.

Izdevumi latviešu valodā veido 82 %, krievu – 13 %, angļu – 3 % un pārējās svešvalodas – 2 % no krājuma. Izdevumu īpatsvars latviešu valodā pēdējo 5 gadu laikā pieaudzis no 77 % līdz 82 %, izdevumi krievu valodā samazinājušies no 18,1 % līdz 12,9 %, bet izdevumu skaits angļu valodā lēnām audzis no 2,9 % līdz 3,4 %. Tas skaidrojams ar samazinātu grāmatu iegādi krievu valodā un palielinātu pieprasījumu pēc grāmatām angļu valodā. Joprojām valsts līmenī nav atrisināts jautājums, kur iegādāties populāro daiļliteratūru krievu valodā, kas nebūtu izdota agresorvalstīs. Tā kā JPB nekomplektē agresorvalstīs izdotos izdevumus, klāt nāk ļoti maz jauno izdevumu krievu valodā, bet esošie – dabiski nolietojas.

Kopš 2022. gada stabili pieaug latviešu daiļliteratūras īpatsvars jaunieguvumos (no 20,7 % līdz 24,2 %), kas ir interesanta tendence, jo Latvijas grāmatniecības tirgū vērojama pretēja tendence – latviešu oriģinālliteratūras īpatsvars sarūk. Arī kopējā krājumā latviešu oriģinālliteratūras īpatsvars pēdējos 5 gados lēnām audzis no 8,4 % līdz 11,0 %.

Nozaru dalījumā krājums ir stabils un izmaiņu tajā pēdējo 5 gadu laikā bijis ļoti maz: daiļliteratūra veido teju 39 % no visa krājuma, bērnu literatūra 20 %, bet pārējais 41 % sadalās starp dažādu nozaru izdevumiem, starp kuriem visvairāk pārstāvētas sociālās zinātnes, māksla un vispārīgā nodaļa.

Grāmatu un periodisko izdevumu izaugsme vērtējama kā stabila. Periodisko izdevumu apgrozījums varētu augt pat vēl straujāk, kas saistīts ar to, ka naudas trūkuma un pieaugošo cenu dēļ samazināts maz izmantoto izdevumu klāsts.

Jaunieguvumi

Pēc vienību skaita grāmatas joprojām veido lielāko daļu jaunieguvumu (60 %), periodiskie izdevumi – 37 %, bet pārējais (spēles, audiovizuālie materiāli, u.c.) veido nebūtisku daļu (3 %) no visiem jaunieguvumiem.

2025. gadā bibliotēka iegādājusies nedaudz vairāk latviešu daiļliteratūras (+4 %) un krietni vairāk bērnu/jauniešu auditorijai domātas grāmatas (+44 %), kas sasniedza teju piekto daļu no visiem jaunieguvumiem. Zināmā mērā tas atspoguļo arī lasītāju profila izmaiņas – pēdējo 5 gadu laikā bērnu/jauniešu īpatsvars aktīvo bibliotēkas lietotāju vidū pieaudzis no 38 % 2021.gadā līdz 52 % 2025. gadā. It sevišķi bērnu/jauniešu skaits lasītāju vidū audzis filiālbibliotēkās, kur pieaudzis arī jaunieguvumu piedāvājums šai auditorijai. Iemesls bērnu/jauniešu grāmatu pieaugumam jaunieguvumos daļēji skaidrojams arī ar izmaiņām uzskaites metodoloģijā. Kopš 2025. gada sākuma pilnīgi visas bērnu/jauniešu auditorijai (līdz 18.g.v.) domātas grāmatas jaunieguvumos BIS ALISE statistikas laukos tiek uzskaitītas kā bērnu/jauniešu grāmatas. Vēsturiski daļa no šīm grāmatām netika tur ieskaitītas (piemēram, bērnu nozaru grāmatas un jauniešu daiļliteratūra), kas apgrūtināja precīzi novērtēt bērnu/jauniešu auditorijai domātas literatūras patieso īpatsvaru bibliotēkas krājumā.

6.4. tabula

Jelgavas novada bibliotēku krājuma rādītāji

	2023	2024	2025
Jaunieguvumi kopā	16 659	16 383	15 691
<i>t. sk. grāmatas</i>	<i>5 369</i>	<i>5 114</i>	<i>5 365</i>
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	<i>2 063</i>	<i>1 656</i>	<i>1 742</i>
<i>t. sk. bērniem</i>	<i>1 038</i>	<i>1 336</i>	<i>2 203</i>

Izslēgtie dokumenti	19 057	23 889	25 741
Krājuma kopskaits	163 013	155 071	145 125
Grāmatu krājuma apgrozība	1,0	1,3	1,0
Periodisko izdevumu apgrozība	2,5	2,8	3,0

Salīdzinot 2025. gadu ar 2024. gadu, vērojamas vairākas būtiskas izmaiņas krājuma un jaunieguvumu rādītājos.

Krājuma kopskaits 2025. gadā turpinājies samazināties – no 155 071 vienības 2024. gadā līdz 145 125 vienībām 2025. gadā (–6,4 %). Samazinājums skaidrojams ar ievērojami lielāku izslēgto dokumentu skaitu nekā jaunieguvumu apjomu. Pārskata periodā aktīvs darbs ar krājumu norisinājās Staļģenes bibliotēkā, jo tika slēgta bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vieta Dzirmiekos. Saistībā ar Ozolnieku bibliotēku kataloga apvienošanu ar Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogu, krājumu pārskatīšana un norakstīšana notika arī bijušā Ozolnieku novada bibliotēkās, īpaši Ānes bibliotēkā, kur krājuma apjoms pārskata periodā attiecībā pret 2024. gadu samazinājās par 39 %.

Jaunieguvumu kopskaits 2025. gadā nedaudz samazinājies – no 16 383 vienībām 2024. gadā līdz 15 691 vienībai 2025. gadā (–4,2 %). Tas skaidrojams ar to, ka finansējums komplektēšanai pārskata periodā saglabājies 2024. gadā piešķirtā finansējuma apjomā, taču gan grāmatu, gan periodisko izdevumu cenas ir augušas.

Grāmatas joprojām veido lielāko daļu jaunieguvumu, un to skaits 2025. gadā pat pieaudzis – no 5 114 līdz 5 365 vienībām (+4,9 %). Līdz ar to grāmatu īpatsvars jaunieguvumos ir palielinājies.

Latviešu daiļliteratūras jaunieguvumu skaits pēc krituma 2024. gadā atkal pieaudzis – no 1 656 līdz 1 742 vienībām (+5,2 %), tomēr tas joprojām nav sasniedzis 2023. gada līmeni.

2025. gadā pozitīva dinamika vērojama bērnu literatūras segmentā – jaunieguvumu skaits palielinājies no 1 336 vienībām 2024. gadā līdz 2 203 vienībām 2025. gadā, kas +64,9 %.

Kopumā 2025. gadā iezīmējusies tendence – kopējais krājuma apjoms samazinās, jo notikusi dokumentu izslēgšana no krājuma, taču vienlaikus tiek stiprināts bērnu literatūras segments un uzturēts stabils jaunieguvumu līmenis. Pieaug periodisko izdevumu izmantošanas aktivitāte, kamēr grāmatu aprīte saglabājas līdzšinējā līmenī. Lietotāju pieprasījuma nodrošināšanā būtiska nozīme ir arī aktīvai SBA izmantošanai Jelgavas novada bibliotēku tīklā.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā

Tā kā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīklā bērnu un jauniešu auditorijas apkalpošanā specializējas filiālbibliotēka “Zinītis”, lielākā daļa bērnu un jauniešu auditorijai domāto grāmatu, kas iegādāta par pašvaldības finansējumu, jeb 39 % tika novirzīta tieši uz šo bibliotēku, kas salīdzinoši ar 2024. gadu ir mazāk, jo arī filiālbibliotēkas pagājušajā gadā ļoti aktīvi papildināja savus krājumus

ar bērnu/jauniešu literatūru – Miezītes bibliotēka saņēma 24 %, Pārlielupes bibliotēka – 23 %, bet JPB – 14% no visiem jaunieguvumiem bērnu/jauniešu auditorijai. Saskaņā ar Krājuma attīstības koncepciju, BJB “Zinītis” kā vienīgā no filiālbibliotēkām var saņemt vairākus viena nosaukuma eksemplārus. Vērtējot kopējo bērnu/jauniešu literatūras īpatsvaru bibliotēkas jaunieguvumos, 2025. gadā bija redzams pieaugums. BJB “Zinītis” jaunieguvumos bērnu/jauniešu literatūras īpatsvars veidoja 53 % (68 % – ja vērtē tikai grāmatas), Miezītes bibliotēkā – 23 %, Pārlielupes bibliotēkā – 24 %, bet JPB – 9 %.

2025. gadā samazinājies LR Kultūras ministrijas un Latvijas Nacionālās bibliotēkas finansētās lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" ietvaros saņemto grāmatu skaits (sk. 6.5. tabulu). Tas saistīts ar to, ka bibliotēka šo aktivitāti izvērta tikai filiālbibliotēkās, jo tur ir lielāks bērnu/jauniešu īpatsvars.

6.5. tabula

Programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” Jelgavas pilsētas bibliotēkās

	2023	2024	2025
Eksemplāri	144	113	87
Vērtība, EUR	1 394	1 147	849

Kā ļoti veiksmīga ir uzskatāma papildus dalījuma ieviešana (7+) programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatu sadalījumā sākot ar 2025. gadu, jo plaša starp 5+ un 9+ šķita pārāk liela.

Ir notikušas diezgan lielas izmaiņas komplektēšanas politikā attiecībā uz BJB “Zinītis”. Atjaunotā Krājuma attīstības koncepcija nosaka, ka bērnu un jauniešu bibliotēkā ne mazāk kā 75 % no visiem jauniegūtajiem monogrāfiskajiem izdevumiem un ne mazāk kā 65 % no visiem abonēto periodisko izdevumu nosaukumiem jāatbilst bērnu un jauniešu auditorijai. Pieaugušo daiļliteratūra turpmāk netiks komplektēta, izņemot atsevišķus gadījumus, piemēram, izglītības iestāžu ieteicamā literatūra. Grāmatas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas" ietvaros arī turpmāk tiks komplektētas pilnā apjomā, savukārt nozaru literatūra – ja tā saturiski orientēta uz psiholoģiju, pašizaugsmi, bērnu audzināšanu, mācībām, ģimenes dzīvi, sadzīves organizēšanu, pārtiku, rokdarbiem un veselīgu dzīvesveidu, u.tml. Šīs izmaiņas ieviestas, lai veidotu līdzsvarotāku un veselīgāku bērnu un jauniešu literatūras proporciju BJB “Zinītis” krājumā, vienlaikus efektīvāk izmantojot pašvaldības finansējumu un stiprinot BJB “Zinītis” identitāti kā bērnu un jauniešu bibliotēkai.

Jelgavas novada pagastu bibliotēkās veic mērķtiecīgu darbu, lai nodrošinātu kvalitatīvu krājumu visu vecumu bērniem un jauniešiem. 2025. gadā no kopējā krājuma pagastu bibliotēkās, bērnu un jauniešu literatūra veido aptuveni 14,3 %. Liela uzmanība tiek pievērsta krājuma

papildināšanai un popularizēšanai. Saskaņā JPB BIS ALISE datiem, bērnu grāmatas vairāk nekā 40 % no visiem grāmatu jaunieguvumiem. Šī tendence korelē ar bērnu un jauniešu segmenta aptvēruma pieaugumu no 50 % līdz 55 %. Rādītāju paralēlā dinamika liecina par savstarpēji saistītu attīstību – pieaugot jaunākās auditorijas īpatsvaram, tiek mērķtiecīgi stiprināts arī tai paredzētais krājuma piedāvājums. Grāmatu skaita palielinājums bērnu un jauniešu literatūras krājumā būtiski uzlaboja piedāvājuma daudzveidību un pieejamību, kā arī veicināja bibliotēkas apmeklējuma pieaugumu. Palielinājās izsniegto grāmatu skaits, pieauga bērnu un jauniešu iesaiste lasīšanas veicināšanas aktivitātēs, kā arī nostiprinājās bibliotēkas loma kā nozīmīgam izglītības un kultūras atbalsta centram vietējā kopienā.

Kā katru gadu, arī pārskata periodā, nozīmīgs ieguldījums krājuma papildināšanā ir lasītveicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatu kolekcija. Priecē, ka katru gadu pieaug iesaistīto bibliotēku skaits.

6.6. tabula

Programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” Jelgavas novada bibliotēkās

	2023	2024	2025
Eksemplāri	384	362	580
Vērtība, EUR	3 718,33	4 825,37	5 662,79
Bibliotēku skaits	14	17	20

Datubāzes

Vērtējot 2025. gada datubāzu lietošanas statistiku, jāsecina, ka pieprasījums pēc abonētājās datubāzēs pieejamās informācijas ir pieaudzis *News.lv* datubāzei, bet citi elektroniskie resursi pērnajā gadā izmantoti retāk nekā 2024. gadā (sk. 6.7. tabulu).

6.7. tabula

Jelgavas pilsētas bibliotēkās pieejamo datubāzu izmantojums*

Datubāze	2023	2024	2025 (+/- salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu)
 letonika.lv			
lejuplāžu skaits	10 641	8 251	6403 (-1 848)
 news.lv			
lejuplāžu skaits	5 605	6 491	7166 (+675)
 EBSCOhost			
lejuplāžu skaits	927	1 049	737 (-312)
 EBSCO eBooks			

lejuplāžu skaits	266	265	124 (-141)
 Britannica Library			
lejuplāžu skaits	3 607	2 673	472 (-2 201)
 LURSOFT®			
lejuplāžu skaits	312	253	238 (-15)
JPB veidotā datubāze “Ievērojami cilvēki Jelgavā”			
lejuplāžu skaits	1 160	615	621 (+6)
 Delfi Plus			
lejuplāžu skaits		1 908	525 (-1 383)

* LNB dati

Šajā pārskata periodā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Reģionālā bibliotēkā mācību nodaļa organizējusi un vadījusi bibliotēkārās stundas gan bibliotēkāriem, gan nodarbības 272 skolēniem, tādējādi popularizējot aktuālo, mācību nolūkiem izmantojamo datubāzu saturu.

Par 29,7 % ir sarucis datubāzes *EBSCOhost* lejupielāžu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu.

Datubāzes *Letonika.lv* izmantojums pērnā gada laikā ir samazinājies par 22,4 %. Jāatzīst, ka *Letonika.lv* galvenā mērķgrupa – skolēni – datubāzi izmanto, pieslēdzoties ar saviem e-klases piekļuves datiem, jo lielākā daļa Jelgavas skolu ir šo datubāzi abonējušas.

Britannica Library lejupielādes uzrāda 82 % samazinājumu, taču iegūtie dati nav objektīvi, jo 2025. gadā datubāzei bija sarežģījumi ar statistikas datu izguvi mainītas datu iegūšanas pieejas dēļ. *Britannica Library* datubāzes atsūtītais statistikas apkopojums atspoguļoja periodu no 2025. gada janvāra līdz jūlijam, kaut gada otrajā pusē, laika posmā no augusta līdz decembrim, tika novadītas vairākas nodarbības par šo resursu, un tas tika aktīvi izmantots, tādējādi pērnā gada statistiku nevar uzskatīt par drošicamu šīs datubāzes izmantošanas statistiku.

News.lv lietojumā vērojams 10 % pieaugums. Tas saistīts ar lielāku interesi par Laikrakstu bibliotēkas rakstiem un cītīgu bibliotēkas bibliogrāfu darbu.

Nedaudz sarucis *LURSOFT* datubāzes izmantojums, tas varētu būt saistāms ar SIA “Lursoft” piedāvājumu visu izglītības iestāžu audzēkņiem mācību un studiju darbu izstrādei izmantot īpaši veidotu pakalpojumu “Studenta komplekts”. Studenti par noteiktu samaksu var paši piekļūt datubāzē iekļautajai informācijai un analītiskajiem pakalpojumiem.

Teju nemainīga palikusi Jelgavas Pilsētas bibliotēkas veidotās datubāzes “Ievērojami cilvēki Jelgavā” statistika.

Kopumā jāatzīst, ka datubāzu statistika 2025. gadā ir samazinājusies. To šogad ietekmējuši vairāki apstākļi – *Britannica Library* statistikas uzskaites nepilnības; specifiski zinātniski pētniecisko darbu temati, par kuriem datubāzēs nevar atrast informāciju; mākslīgā intelekta rīku uzlabojumi un to ievērojama izmantošana mācību procesā, aizmirstot par drošticamiem avotiem – datubāzēm.

Jelgavas novada bibliotēkās pieejamo datubāzu izmantojums katru gadu pieaug (sk. 6.8. tabulu). Īpaši pieaudzis datubāzes *News.lv* izmantojums. Tas skaidrojams ar laikraksta *Zemgales Ziņas* abonēšanas cenas pieaugumu, kā rezultātā vairākas bibliotēkas no šī izdevuma abonēšanas atteikušās. Tādēļ bibliotēkās aktīvi tiek popularizēta datubāzes *News.lv* izmantošana aktuālās informācijas, notikumu un dzimtu pētniecībai.

6.8. tabula

Jelgavas novada bibliotēkās pieejamo datubāzu izmantojums*

Datubāze	2023	2024	2025 (+/- salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu)
 letonika.lv			
lejuplāžu skaits	5 157	6 753	9 640 (+2 887)
 news.lv			
lejuplāžu skaits	879	954	3 277 (+2 323)

Kā uzsver Zaļenieku bibliotēkas vadītāja, nozīmīga loma datubāzu izmantošanas veicināšanā ir bibliotekāra iniciatīvai un izpratnei par šo resursu popularizēšanu – lietotāju datoros datubāzes ikdienā tiek atvērtas un sagatavotas izmantošanai. Savukārt Tīreļu bibliotēkā lasītāji datubāzi *News.lv* bieži izmanto dažādu ēdienu recepšu meklēšanai. Staļģenes bibliotēkā, kur aktīvi tiek veikts novadpētniecības darbs, datubāze tiek izmantota informācijas meklēšanai gan par Jelgavas reģionu, gan citu reģionu laikrakstos publicētajiem rakstiem.

Krājuma un datubāzu popularizēšana

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas lietotāju apkalpošanas vietās tika eksponētas izstādes, kas tika mainītas regulāri reizi mēnesī. Daļa izstāžu tika iekļautas kārtējā gada plānā, bet tika eksponētas arī izstādes bibliotēkā rīkotu pasākumu, tikšanās reizī laikā. Katru mēnesi daiļliteratūras abonementā tika eksponētas arī tematiska izstādes par mēnesim atbilstošu tēmu ar pieskaņotu noformējumu. Krājums tika popularizēts arī bibliotēkas tīmekļvietnē - eksponējot virtuālās izstādes, interesantākos jaunieguvumus un ievietojot informāciju sociālajos tīklos.

2025. gadā uzsākta sadarbība ar Sociālo lietu pārvaldes Veselības veicināšanas nodaļu, pievēršot sabiedrības uzmanību dažādām veselības problēmām. Katrs mēnesis veltīts atsevišķai

tēmai, veselības veicināšanas nodaļas darbinieki piegādāja izdales materiālus un bibliotekāri izvietoja literatūru par attiecīgo tēmu. Sadarbība tiks turpināta 2026. gadā.

6.9. tabula

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā eksponētas izstādes 2025. gadā*

Bibliotēkā	102
<i>t.sk. sadarbībā ar Jelgavas valstspilsētas pašvaldības Veselības veicināšanas nodaļu</i>	12
Virtuālās izstādes	12
Kopā	114

Popularizējot literatūru, lasīšanu un bibliotēkas krājumu, Jelgavas Pilsētas bibliotēkas logos tika izlikti pašu veidoti plakāti, iepazīstinot garāmgājējus ar lasītāko literatūru Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un grāmatu blogeru ieteikumiem.

Jau piekto gadu Jelgavas pilsētas svētku laikā bibliotēkas darbinieki organizēja akciju – iespēju paņemt lietotāju dāvinātas grāmatas un informatīvus materiālus par bibliotēku no bibliotekāriem, kuri devās braucienā ar divriteņiem pa pilsētu.

Jelgavas reģiona kopkataloga pirmajā lapā tika veidotas interesantas tematiskas grāmatu kolekcijas (sk. <https://jelgava.biblioteka.lv/AlisePAC>).

Jelgavas Pilsētas bibliotēka izvietoja informāciju un jaunieguvumu sarakstus (arī par struktūrvienībām) sociālajos tīklos un tīmekļvietnē. Gada laikā izveidoti un publicēti 12 saraksti. Mēneša beigās lietotāji, kuri bija izvēlējušies iespēju saņemt informāciju par jaunieguvumiem, saņēma e-pastu ar jaunieguvumu piedāvājumu. Jaunieguvumi tika izvietoti arī bibliotēkā, ar papildus izliktiem jaunieguvumu sarakstiem drukātā formātā, lai ar tiem varētu iepazīties apmeklētāji, kuri nevēlas to darīt elektroniskā formā.

Krājums tika popularizēts arī grāmatu apskatos lasītāju klubiņa tikšanās reizēs.

2025. gadā datubāzes tika popularizētas ar bibliotekāro stundu palīdzību. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Reģionālā bibliotekārā mācību nodaļa organizējusi un vadījusi bibliotekārās stundas gan bibliotekāriem, gan skolēniem, tādējādi popularizējot datubāzu saturu. Datubāze *Letonika.lv* tikusi popularizēta, demonstrējot pareizos vārdu locīšanas piemērus latviešu valodas sarunvalodas klubiņa dalībniekiem.

Pārlielupes bibliotēkā 2026. gadā turpināta krājuma popularizēšana gan tematisko izstāžu veidā (61 izstāde, t.sk. 12 sadarbībā ar Jelgavas Sociālo lietu pārvaldi), gan sociālajos tīklos (izvietojot informāciju par jaunākajām grāmatām), gan sociālo tīklu lietotājiem piedāvājot iespēju iepazīties ar grāmatu atsauksmēm, ko sagatavojuši Pārlielupes bibliotēkas lasītāja Gunita Mazūre. Krājums tiek popularizēts Lasītāju klubiņa un Senioru klubiņa “Radītprīeks” tikšanās reizēs.

Joprojām ļoti aktuāls ir krājums vieglajā valodā, kuru teksti ir viegli uztverami un izlasāmi ne tikai tiem cilvēkiem, kuriem ir pastāvīgas vai īslaicīgas lasīšanas vai valodas uztveres grūtības, bet arī mazākumtautību pārstāvjiem, kuri apgūst latviešu valodu. Bērniem un jauniešiem no mazākumtautību ģimenēm, kur ikdienā nerunā latviešu valodā, šādas grāmatas ir lieliska iespēja ne tikai lasīt, bet arī pilnībā uztvert tekstu. Šo krājuma kopu aktīvi izmanto Valsts sociālās aprūpes centra "Zemgale" filiāles "Jelgava" klienti. Šajā pārskata periodā bibliotēkā tika ieviesta jauna aktivitāte — Izstāžu galerijā izvietotās izstādes tiek papildinātas ar tematisku literatūras izlasi vai papildinātas ar bērnu vecumgrupai atbilstošu tematisku literatūras lasījumu. Piemēram, novembrī apskatāmā Evas Kulmanes rokdarbu izstāde "Dzija dzejo" tika veiksmīgi sasaistīta ar U. Kestleres grāmatu "Kā Otto pie džempera tika", kas bija iekļauta arī Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ieteicamo grāmatu sarakstā. Turpinās krājuma popularizēšana gan grāmatu kopu atlasēs, gan sagatavojot tematiskās nodarbības bibliotēkā pirmsskolas iestādēm.

Jaunieguvumi tika popularizēti arī Miezītes bibliotēkā un bērnu un jauniešu bibliotēkā "Zinītis" gan izliekot tos bibliotēku Jaunumu plauktos, gan izvietojot informāciju sociālajos tīklos.

Katra Jelgavas novada pašvaldību publisko bibliotēku īstenotā aktivitāte pamatā ir bijusi saistīta ar bibliotēkas krājuma un pašas bibliotēkas popularizēšanu;

Informāciju par krājumu, jaunieguvumiem, literatūras izstādēm un lasītāko grāmatu topiem bibliotēkas regulāri ievietoja savu bibliotēku *Facebook* lapās, kā arī informēja apmeklētājus uz vietas bibliotēkās. 2025. gadā katra bibliotēka izveidoja vidēji 20 grāmatu izstādes, daļa no tām bija aplūkojamas arī virtuālajā vidē sociālajos tīklos.

Krājumu popularizēšanai bibliotēkas piedāvāja arī periodisko izdevumu izstādes. Tāpat bibliotēkās bija skatāmas izstādes, kas veltītas ievērojamu cilvēku jubilejām, kā arī šogad viņšaulē aizgājušajām personībām.

Lai veicinātu krājuma apgrozību, bibliotēkās turpinājās iepriekšējos gados iesāktais cikls – "Nepelnīti aizmirstās grāmatas". Šādi lasītājiem tika piedāvāts ieskatīties senāko gadu izdotajās grāmatās, kuras ir nepelnīti piemirstas bibliotēkas plauktos, bet ir interesantas vēl joprojām.

Vairākas Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas praktizēja metodi, ka vecāka gadagājuma lietotāji pa telefonu individuāli tika konsultēti par bibliotēkas grāmatu un preses izdevumu jaunumiem un piedāvājumu. Arī piegādājot grāmatas dzīvesvietā, neizpalika bez sarunas par bibliotēkas jaunieguvumiem un citām vērtīgām grāmatām.

Pagastu bibliotēku lietotājiem uz vietas pieejamas divas datubāzes. Aktīvāk tās izmanto skolu jaunatne laikā, kad skolās ir projektu nedēļas un skolēni dodas meklēt informāciju. Materiālu meklēšanai vienmēr bibliotēku speciālistes iesaka izmantot datu bāzes *Letonika.lv* un *News.lv*. Lielāka interese ir par *News.lv*, jo tur var izlasīt sev interesējošos laikrakstus, kas bibliotēkās netiek abonēti papīra formātā.

Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”

LNB īstenotās programmas "Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām" ietvaros pieejamais finansējums pēdējos 3 gados bijis nemainīgs un, lai arī tas sastāda vien nelielu daļu no krājumam komplektēšanai pieejamā finansējuma, tas ir vērtīgs papildinājums un dod iespēju iegādāties mazāk pieejamus/iepriekš nepamanītus izdevumus.

6.10. tabula

Programmas “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” ietvaros saņemtās grāmatas Jelgavas reģiona bibliotēkās

	2023	2024	2025
Jelgavas pilsētas bibliotēkās			
Eksemplāri	52	52	52
Vērtība, EUR	684	678	676
Jelgavas novada bibliotēkās			
Eksemplāri	398	362	356
Vērtība, EUR	4 452	4 238	4 219

6.13. tabula

Lasītāko grāmatu tops Jelgavas reģiona bibliotēkās 2025. gadā

	Grāmatas autors	Grāmatas nosaukums	Izdevējs	Izdošanas gads	Izsniegumu skaits
1.	Daudziņa Zane	“Bērnudienas komunālijā”	“Zvaigzne ABC”	2024. g.	375
2.	Makfadena Frīda	“Kolēģe”	“Latvijas Mediji”	2025. g.	325
3.	Kovaļova Lelde	“Klusie kaimiņi”	“Zvaigzne ABC”	2024. g.	297
4.	Makfadena Frīda	“Mājkalpotājas noslēpums”	“Latvijas Mediji”	2024. g.	264
5.	Makfadena Frīda	“Mājkalpotāja”	“Latvijas Mediji”	2023. g.	256

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi

Viens no sāpīgākajiem izaicinājumiem Jelgavas pilsētas bibliotēkās 2025. gadā bija periodisko izdevumu nosaukumu samazinājums nepietiekama finansējuma un cenu straujā pieauguma dēļ. Jelgavas Pilsētas bibliotēka bija spiesta atteikties no mazāk izmantotiem izdevumiem, tostarp vērtīgiem nozaru žurnāliem, kas bibliotēkai kā reģionālajam centram bija labs papildinājums krājumam.

Arī Krājuma attīstības koncepcijas pārstrādāšana bija saistīta ar dažādiem izaicinājumiem, jo tajā iekļautas vairākas būtiskas pārmaiņas, kas saistītas arī ar izpratnes maiņu, kā komplektējams krājums atbilstoši ik katras bibliotēkas profilam un uzdevumiem, kā arī ņemot vērā ģeopolitisko

kontekstu. Kopumā jaunais dokuments vērtējams pozitīvi, jo sniedz lielāku skaidrību un sakārto pieeju krājuma komplektēšanā.

Tradicionāli aktuāls jautājums ir rindu garums uz populārākajiem izdevumiem, ko bibliotēka mazina ar papildus eksemplāru skaitu – 2 līdz 3 eksemplāri populārākajām grāmatām, tomēr iespējas iegādāties viena nosaukuma vairākus eksemplārus ir salīdzinoši ierobežota. Lai apmierinātu lasītāju pieprasījumu attiecībā uz bērnu un jauniešu grāmatām, jaunā Krājuma attīstības koncepcijas pieļauj lielāku eksemplaritāti BJB “Zinītis” jaunieguvumos. Pārējos gadījumos kā risinājumu bibliotēka piedāvā 3td.lv piedāvātās iespējas un SBA pakalpojumu.

Jelgavas novada pašvaldību publisko bibliotēku krājuma komplektēšanā lielāks uzsvars jāliek latviešu oriģinālliteratūras komplektēšanai, lai nepieļautu šīs krājuma daļas kritumu, kas vērojams pēdējo gadu periodā. Pozitīvi vērtējams, ka palielinājies jaunieguvumu skaits bērniem un jauniešiem, taču pastāv bažas, ka tas ietekmē jaunieguvumu skaitu pieaugušajiem un nozaru literatūras klāstu.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

4.4. Līdz 2030. gadam ievērojami palielināt to jauniešu un pieaugušo skaitu, kuriem ir nodarbinātībai, pienācīgas kvalitātes darba veikšanai un uzņēmējdarbībai piemērotas prasmes — tostarp tehniskās un profesionālās prasmes

4.6. Līdz 2030. gadam nodrošināt, ka visi jaunieši un ievērojama daļa pieaugušo — gan vīriešu, gan sievietes — apgūst rakstpratību un rēķinātprasmi

4.7. Līdz 2030. gadam nodrošināt, ka visi apmācāmie apgūst zināšanas un prasmes, kas vajadzīgas ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, tostarp izglītojot par ilgtspējīgu attīstību un ilgtspējīgu dzīvesveidu, cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesību, veicinot miera un nevardarbības kultūru, globālo pilsoniskumu un radot izpratni par kultūras daudzveidību un kultūras ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā

11.4. Nostiprināt centienus aizsargāt un nosargāt pasaules kultūras un dabas mantojumu

16.10. Nodrošināt publisku piekļuvi informācijai un aizsargāt pamatbrīvības saskaņā ar valstu tiesību aktiem un starptautiskajiem nolīgumiem.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā nav atsevišķas Bērnu un jauniešu nodaļas, Daiļliteratūras abonementā ir izveidotas atsevišķas zonas bērniem, pusaudžiem un jauniešiem. Bērnu literatūras zonā ir iekārtots stūrītis pirmsskolas vecuma bērniem, kurā bērni kopā ar vecākiem var pavadīt laiku lasot vai radoši darbojoties. Lietotāju apkalpošanu veic Klientu apkalpošanas speciālisti, savukārt aktivitāšu organizēšanā un vadīšanā – Ģimenes dienas, ekskursijas, Kamišibai izrādes, tematiskie pasākumi u.c. iesaistās arī pārējie bibliotēkas speciālisti.

Bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis” atrodas piecu minūšu attālumā no Jelgavas Pilsētas bibliotēkas, vienā ēkā ar Jaunrades namu “Junda”. Abās filiālbibliotēkās (Parlielupes un Miezītes bibliotēkās) ir atsevišķa telpa, kurā izvietots krājums bērniem un jauniešiem.

Tabulā “Bibliotēkas pamatrādītāji” pārskata 5. nodaļā redzams, ka 2025. gadā galvenie darba rādītāji ir palielinājušies visās Jelgavas pilsētas bibliotēkās. To veicinājis pārdomāts un mērķtiecīgs darbs ar bērnu un jauniešu auditoriju, kā arī cieša sadarbība ar izglītības iestādēm un vecākiem.

Būtisks faktors ir arī bērnu un jauniešu iesaiste valsts lasīšanas veicināšanas programmās un pašu bibliotēku organizētajās aktivitātēs. Bibliotēku aktīvo darbu, ieinteresējot bērnus un jauniešus lasīt un lietderīgi pavadīt laiku bibliotēkā, raksturo aptvēruma rādītājs, kas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir pieaudzis no 51 % līdz 59 % attiecībā pret Jelgavas valstspilsētā deklarēto bērnu un jauniešu (līdz 18 gadu vecumam) skaitu. Līdz ar to ir likumsakarīgi, ka lietotāju skaits ir palielinājies arī katrā bibliotēkā, kopā visās bibliotēkās pieaugums ir 14,3 %. Savukārt apmeklējuma pieaugums salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir 8,3 %. Pārskata periodā kopējais izsniegumu skaits ir bijis stabils.

Aplūkojot katras bibliotēkas pamatrādītājus, redzams, ka Bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” palielinājies reģistrēto lietotāju skaits un apmeklējums. Bibliotēkas apmeklējuma pieaugums ir saistīts ar bibliotēkā notikušo aktivitāšu apjomu: mazizrāde ”Mollis un ērms”, lasītveicināšanas programma ”Atrodi pats”, ”Iepazīsti Aspaziju” u.c. nodarbības. Reģistrēto pieaugušo auditorija trīs gadu periodā ir stabila un būtiski nesvārstās – 1 090 lasītāji virs 18 gadiem.

Parlielupes bibliotēkā 2025. gadā reģistrēti 1 131 bērni un jaunieši vecumā līdz 18 gadu vecumam, kas ir 48 % no kopējā lietotāju skaita un par 11 % vairāk nekā iepriekšējā pārskata periodā. Bibliotēkas apmeklējumā bērnu un jauniešu kategorijā šis rādītājs ir mainījies par 20 %, līdz ar to izsnieguma statistika, salīdzinot ar pagājušo gadu, šajā kategorijā arī ir palielinājusies – par 24 %. Rādītāju palielinājums, kaut arī neliels, bet ir izskaidrojams ar bibliotēkas izvirzīto prioritāti 2025. gadam – dažādu pakalpojumu piedāvājums lasītveicināšanai (sadarbība ar izglītības iestādēm – grāmatu kopas apmaiņa, ekskursijas un tematiskās nodarbības bibliotēkā, literāri pasākumi ģimenēm ar bērniem u.tml.).

Miezītes bibliotēkā bērni un jaunieši līdz 18 gadiem bibliotēkā sastāda 47 % no kopējā lasītāju skaita. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu tas ir par 1 % vairāk. Pārskata periodā lietotāju skaits palielinājies par 14,2 %, apmeklējums par 5 %, savukārt izsniegums par 7,1 %.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā lasītāju skaits bērnu un jauniešu grupā ir palielinājies par 19,5 %, apmeklējumu skaita pieaugums ir 16,8 %, savukārt izsniegumu skaits ir samazinājies. Tas varēti būt skaidrojams ar to, ka bibliotēka neturpina dalību “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā”.

Jāatzīmē, ka 2025. gada statistikas rādītāji vērtējami ļoti pozitīvi, jo to pieaugumu veicinājuši ne tikai lasīšanas veicināšanas pasākumu organizēšana bibliotēkās un literatūras popularizēšana, bet arī bibliotēku darbinieku profesionālās kapacitātes un kompetences stiprināšana darbā ar bērniem un jauniešiem – mācības, dalība semināros, pieredzes apmaiņas aktivitātēs.

Jelgavas novada bibliotēkās darbs ar bērniem gadu no gada ir nemainīga darba prioritāte. To precīzi ir noformulējusi Valgundes bibliotēkas vadītājas atziņa: *“Darbs ar bērniem un jauniešiem un viņu lasīšanas veicināšana līdzinās sportam – tas prasa regulāru treniņu, iedrošinājumu un bibliotekāra nepārtrauktu klātbūtni. Tiklīdz šis process tiek pārtraukts, pat uz īsu brīdi, neizbēgami sākas lasītprasmes un intereses mazināšanās, līdzīgi kā sportā, zaudējot treniņu ritmu, tiek zaudēta arī fiziskā forma.”*

2025. gada statistikas dati liecina, ka Jelgavas novadā iedzīvotāju – bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam skaits ir samazinājies par 2,7 %. Tomēr bibliotēku darba rādītāji liecina par pozitīvu dinamiku darbā ar šo mērķgrupu.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, lietotāju skaits pieaudzis par 4,8 %. Tas atspoguļojas arī aptvērumā – pagastu bibliotēku pakalpojumus izmanto 55 % Jelgavas novadā deklarēto bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam, kas ir par 5 procentpunktiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Apmeklējumu skaits pieaudzis par 8,2 %. Īpaši jāuzsver, ka gadu no gada palielinās izsniegumu skaits. Salīdzinot ar 2024. gadu, pārskata periodā tas pieaudzis par 23 %.

Lai gan Jelgavas novada pagastu bibliotēku kopējie darba rādītāji ir pozitīvi, atsevišķās bibliotēkās vērojams kritums. Skolu un pirmsskolas izglītības iestāžu pārvietošana ēku renovācijas laikā būtiski ietekmēja Platones pagasts bibliotēkas ierasto darba ritmu un rezultātos rādītājus. Bibliotēkai nācās pārtraukt iknedēļas nodarbības, kurās bērni kopā ar pedagogiem pulcējās tematiskajām aktivitātēm. Staļģene bibliotēka ilgu gadus bija izvietota Staļģenes pamatskolas ēkā, kur jau gadu notika renovācijas darbi, un skolēni mācījās citā, no bibliotēkas attālākā ēkā. Līdz ar to gan skolēniem, gan skolotājiem bija apgrūtinātas iespējas apmeklēt bibliotēku. Bibliotēkas vadītāja maiņas laikā Bērvircavas bibliotēkas pieejamība bija ierobežota divus mēnešus. Bērni un jaunieši to izjuta īpaši, jo bija pieraduši daudz laika pavadīt bibliotēkā un iesaistīties dažādās aktivitātēs.

Kopējais bibliotēku darba rādītāju pieaugums apliecina, ka Jelgavas novada pagastu bibliotēkās tiek īstenots regulārs, mērķtiecīgs un kvalitatīvs darbs ar bērniem un jauniešiem, kā arī liela uzmanība tiek pievērsta lasīšanas veicināšanai:

- bibliotēku krājumi regulāri tiek papildināti ar bērnu un jauniešu interesēm un vajadzībām atbilstoša literatūras piedāvājuma nodrošināšana;
- bērnu un jauniešu iesaiste lasīšanas veicināšanas aktivitātēs un programmās. 2025. gadā programmās “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un “Grāmatu starts” piedalījās aptuveni 476 bērni un jaunieši;
- ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu ik gadu tiek īstenots projekts “Tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada publiskajās bibliotēkās”. 2025. gadā autori viesojās un ar lasītājiem tikās 9 pagastu bibliotēkās;
- pagastu bibliotēkas sniedz atbalstu skolēniem, gatavojoties Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības vietējam un reģionālajam posmam, īpaši aktīvas ir Vilces un Bērvircavas bibliotēkas;
- tiek piedāvātas saturīgas un izzinošas aktivitātes dažādu interešu attīstīšanai un saturīgai brīvā laika pavadīšanai;
- notiek bibliotēku sadarbība ar izglītības iestādēm un citām institūcijām;
- tiek nodrošināts Jelgavas Pilsētas bibliotēkas metodiskais un konsultatīvais atbalsts;
- Jelgavas novada pašvaldības atbalsts un ieinteresētība bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Ikdienā **Jelgavas pilsētas bibliotēkās** uzziņas par dažādiem ar bērnu audzināšanu un attīstību saistītiem jautājumiem lūdz pedagogi un vecāki. Savukārt skolēni uzziņas veic zinātniski pētniecisko darbu ietvaros, ir interesējušies par tēmām: “Spīdolas Valsts ģimnāzija”; “Puškina prospekta vēsture”; “Krāsu un mūzikas ietekme uz cilvēku” u.c.

BJB “Zinītis” ikdienas darbā ietilpst tematiskā grāmatu kataloga “Atrodī pats” veidošana. 2025. gadā pievienoti jauni temati: “Stāsti par pieaugšanu”, “Pubertāte”, “Mazais pavāriņš”, “Tehnoloģijas un es”, “Meklē lietas”, sērija “Mazi cilvēki, LIELI SAPNĪ”, “Skolas dzīve”, “Kika Mika” un citas. Kataloga tēmas sastrukturizētas sadaļās (folklorā, pasakas un stāsti, 3.–6.klašu skolēniem, grāmatas jauniešiem, dzeja, lasu svešvalodās, es pats, mācos, pasaule, aktivitātes, grāmatu sērijas, mazulis, žurnāli bērniem un CD un DVD), lai temati būtu pārskatāmāki.

Lasīšanas iemaņu attīstīšanas nolūkā, pārskata periodā bibliotēkās organizētas Kanisterapijas nodarbības skolēniem ar lasīšanas grūtībām Jelgavas jaunāko klašu skolēniem, ko vadīja biedrības “HP Canis Latvia” terapeites.

Jelgavas novada bibliotēkās uzziņu pieprasījumi galvenokārt saistīti ar mācību uzdevumu un skolas darbu izpildi, studiju iespējām, informācijas meklēšanu, elektronisko katalogu un datubāzu izmantošanu, kā arī aktuālajiem notikumiem Latvijā un pasaulē, dabas, vides un novadpētniecības jautājumiem.

Bērni un jaunieši meklējuši informāciju par drošību ikdienā un digitālajā vidē, kā arī par MI rīku izmantošanu mācību procesā. Bibliotēkas sniegušas arī praktiskas konsultācijas viedierīču lietošanā.

Sākot no 7. klases, skolēniem tiek piešķirti individuāli autorizācijas kodi attālinātai piekļuvei Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogam. Šī iespēja ļauj jauniešiem izvēlēties, rezervēt un plānot nepieciešamās literatūras izmantošanu arī ārpus bibliotēkas telpām.

Bibliotēku aktivitāšu piedāvājums tiek veidots, aptverot visus bērnu un jauniešu vecumposmus un ņemot vērā viņu intereses, vajadzības un attīstības īpatnības.

Populārākās aktivitātes pa vecumposmiem:

- pirmsskolas vecuma bērniem – radošās darbnīcas, pasaku rīti un lasījumi, pasākumi kopā ar vecākiem, iesaiste lasīšanas veicināšanas programmās, bibliotēkas apmeklējumi sadarbībā ar pirmsskolas izglītības iestādēm u.c.;
- jaunāko klašu skolēniem – bibliotēkārās stundas un iepazīšanās ar bibliotēku, tematiskie un izzinošie pasākumi, grāmatu un tematiskās izstādes, radošo darbu izstādes, konkursi un viktorīnas, literatūras popularizēšanas pasākumi u.c.;
- pamatskolas un vecāko klašu skolēniem – erudīcijas spēles, tematiskie pasākumi, tikšanās ar grāmatu autoriem un ievērojamiem cilvēkiem, drošības un pilsoniskās izglītības nodarbības, filmu vakari un diskusijas u.c.;

Apzinoties, ka arī skolēnu brīvlaikos ir svarīgi saturīgi pavadīt brīvo laiku un nepazaudēt saikni ar lasīšanu, **Kalneciema bibliotēka** skolēnu brīvlaikos piedāvā izzinošas un radošas nodarbības sadarbībā ar aktivitāšu centru “Kalneciems”, apvienojot lasītprasmes veicināšanu ar aktīvu un jēgpilnu brīvā laika pavadīšanu kā arī iesaistot kopīgās aktivitātēs, attīstot gan zināšanas, gan sadarbības prasmes. Bibliotēka sadarbībā ar skolu organizēja ikgadējo erudīcijas konkursu 1.–8. klašu skolēniem, kurā dalībnieki divās vecumgrupās pārbauda zināšanas Latvijas vēsturē un ģeogrāfijā. Spēles dalībnieki devās izzinošā braucienā uz Rīgas vēstures un kuģniecības muzeju, kur piedalījās muzejpedagoģiskajā nodarbībā. Vasaras izzinošais velobrauciens “Mēs maza daļiņa no Latvijas” ir

atzinības balva Jēkabnieku bibliotēkas lasītājiem, kuri bija iesaistījušies BJVŽ. Savukārt aktīvākie Vilces bibliotēkas BJVŽ dalībnieki devās ekspedīcijā uz Jūrmalu, kur apmeklēja Aspazijas māju Dubultos, viesojās Jūrmalas Centrālajā bibliotēkā, apskatīja Raiņa un Aspazijas vasarnīcu un iepazīna Aspazijas un Raiņa dzīves vietas. **Vilces bibliotēkā** tika iedibināta tradīcija reizi mēnesī Vilces pamatskolas skolēniem pulcēties Lasīšanas semināros. Šajā aktivitātē iesaistās 1.- 4. klašu skolēni. Bērni lasa grāmatas, tiekas reizi mēnesī bibliotēkā, lai apspriestu izlasīto ar klases biedriem, literatūras skolotāju un bibliotekāru. Skolēni vizualizē izlasīto un ilustrē savos zīmējumos. **Ziedkalnes bibliotēkā** notiek priekšā lasīšanas nodarbības, kurās vecākie bērni lasa Bērnu žūrijas 7+ grāmatas jaunākajiem BVJŽ dalībniekiem. Nodarbības notiek ne tikai bibliotēkas elpās, bet arī bērnu rotaļu laukumā uz bibliotēkas balkona, tādā veidā nodrošinot vides maiņu. **Jēkabnieku bibliotēkā** priekšā lasīšanas pēcpusdienas “Es lasu, Tu klausies!”, kurās bērni cits citam skaļi lasa grāmatas. “No stāsta līdz grāmatai” “Latviešu grāmatai 500” veltīta pēcpusdiena un literatūras izstāde. Pasākumu vadīja latviešu literatūras skolotāja. Valgundes bibliotēkā jaunākā vecuma bērniem tiek piedāvātas nodarbības, kas spēj noturēt viņu uzmanību, izmantojot dažādas atraktīvas un iesaistošas metodes – atpazīstamus tēlus, kustību elementus un rotaļas. Piemēram, nodarbība “Lupatiņas” bija gada apmeklētākā aktivitāte. Savukārt nodarbībā “Burto jogu” izmantotā netradicionālā pieeja – kustības apvienojumā ar lasīšanu – ir efektīvs veids, kā piesaistīt jaunāko auditoriju un padarīt lasīšanas procesu saistošu un aizraujošu.

Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Lasītprīka un lasītprasmes veicināšana bērnu un jauniešu vidū ir katras bibliotēkas viens no darba uzdevumiem. Specializētajā bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” šis ir pamatzdevums, ko mēģinām paveikt ik uz soļa – sākot ar mājīgu vidi un interesi rosinošu bibliotēkas iekārtojumu, ikdienas darbu ar lieliem un maziem lasītājiem, pasākumu rīkošanu, priekšālasīšanu, arī veidojot un īstenojot leļļu teātra mazizrādes.

Arī pagājušajā gadā visās bibliotēkās realizēta **LNB lasītveicināšanas programma “Grāmatu starts”**, vadot divas “Pūcītes skolas” nodarbības, iepazīstinot mazos jelgavniekus ar bibliotēku un piedāvājot izglītojošas, radošas un attīstošas aktivitātes, kas veicina bērnu lasītprīku, lasītprasmi un personības attīstību (<https://ej.uz/puculeni>). Savukārt noslēguma nodarbībā Lielā zinību pūce svinīgi pasniedza pūculēnu somiņas pēc rotaļas un leļļu teātra mazizrādes “Mollis” noskatīšanās (<https://ej.uz/grstarts>).

Lai veicinātu skolēnu informācijas meklēšanas prasmju attīstību un vienlaikus popularizētu Aspazijas daiļradi un personību viņas 160. jubilejas gadā, **bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”** tika rīkota **izglītojoša spēle “Iepazīsti Aspaziju!”** (<https://ej.uz/aspazijaspele>), kurā skolēni komandās pildīja uzdevumus, izmantojot gan grāmatas, gan virtuālos resursus –

www.enciklopedija.lv; letonika.lv, muzeji.lv, tezaurs.lv u.c., lai sagatavotu prezentāciju saviem klasesbiedriem. Tēmas, kas tika pētītas spēlē: “Aspazijas biogrāfija”; “Aspazijas skolas laiks”; “Aspazijas daiļrade”; “Aspazija un Rainis”; “Aspazija un dzīvnieki”, “Aspazija mākslā”. Katra klase saņēma ielūgumu uz muzeju “Aspazijas māja” gida pavadībā. Kopumā spēlē piedalījās 184 skolēni un 8 pedagogi.

Drošāka interneta mēneša ietvaros, bibliotēkā notika projekta “Make it clear” prezentācijas, kuras laikā klase kopīgi izpildīja moduli ‘Kritiskā domāšana’. Izmantojot portāla www.drossinternets.lv materiālus, skolēni tika informēti par Drošāka interneta dienu aktivitātēm, manipulācijas veidiem, drošu paroļu veidošanu, cert.lv izstrādāto DNS ugunsdzēsības un Gētes institūta projekta [Multi]medijpratība materiāliem par dezinformāciju. Kopumā notika 10 nodarbības 4.-5. klašu skolēniem par kritiskās domāšanas nozīmi, lietojot internetu un tās apmeklējusi 290 skolēni un 11 pedagogi (<https://ej.uz/12dep>).

Savukārt **“Kibermobinga nodarbība”** Drošāka interneta mēneša ietvaros tika rīkota 8. klases skolēniem, sadarbībā ar Jelgavas Veselības veicināšanas nodaļu un www.drossinternets.lv. Nodarbības ievadā skolēni teorētiski tika iepazīstināti ar kibermobingu un praktiskiem veidiem kā no tā izvairīties, izmantojot www.drossinternets.lv metodiskos materiālus, tika prezentēta Veselības ministrijas izstrādātā mācību filma “Nav smieklīgi, ja citam sāp” un prezentētas grāmatas, kurās ir šī tēma; savukārt nodarbības otrajā daļā Jelgavas Veselības veicināšanas speciālisti ar skolēniem pārrunāja cieņpilnu attieksmi vienam pret otru, par mobinga veidiem un ietekmi, kā arī to, kā tikt galā ar emocionālo pazemojumu (<https://ej.uz/iubnw>).

Par neatņemamu tradīciju kļuvusi leļļu teātra mazizrādes veidošana un tās integrēšana bibliotekārajā darbā. 2025. gadā bibliotēkā “Zinītis” tika rādītas divas **mazizrādes pēc Katri Kirkopelto** grāmatu motīviem **“Mollis”** un divdesmit četras reizes **“Mollis un ērms”**. Gada sākumā PII “Rūķu māja” grupiņa “Pīlādziši” un PII “Pūčuks” divas grupiņas apmeklēja bibliotēku draudzības mēneša ietvaros un skatījās mazizrādi “Mollis”, kas lielā mērā ir izrāde par draudzību. Savukārt PII “Zemenīte” grupiņas “Samtenītes” bērni apmeklēja tematisko ekskursiju par teātri (<https://ej.uz/7qs5m>).

Mazizrādes kļuvušas iemīļotas daudzām ģimenēm, tāpēc tās tika rādītas ne tikai skolēniem mācību stundu ietvaros, bet arī publiskajās izrādēs, kad tās varēja apmeklēt ikviens. Arī jaunākā mazizrāde **“Mollis un ērms”** ir izveidota kā ievads nodarbībai par dažādām emocijām, kuru vada Jelgavas Veselības veicināšanas nodaļas speciālistes. Kopumā 2025. gadā izrādi un nodarbību apmeklēja 654 skolēni un pirmsskolēni, kā arī 51 pedagogi. Savukārt tikai izrādi skatījušies vēl 66 bibliotēkas apmeklētāji (<https://ej.uz/mollisunermis>).

Bibliotēkā “Zinītis” jau kļuvis par tradīciju, ka PII “Ķīpari” **bērni savu grupas lugas izrādi prezentē ārpus PII telpām – bibliotēkā plašākam skatītāju pulkam**. PII “Ķīpari” grupiņas

“Varavīrksne” bērnu lugas “Sarkangalvīte” izrāde vecākiem un PII “Kamolītis” bērniem pulcēja ap 40 skatītāju un bibliotēkas zāli pārvērtā teātra skatuvē (<https://ej.uz/sgalvite>).

Par vienu no veiksmīgākajiem lasītveicināšanas pasākumiem bibliotēkā “Zinītis” jāmin brīvprātīgās Līvas Jaunciemas iniciatīva, kad Līva vērsās Jelgavas bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”, piedāvājot organizēt un vadīt **bērnu un jauniešu grāmatu lasītāju klubu** reizi mēnesī. Līva pati ir uzzīmējusi visus plakātus, kuri tika publicēti sociālajos tīklos un izlikti bibliotēkā, lai piesaistītu auditoriju. Pirmā klubiņa tikšanās reize notika 31. maijā. Kopumā Līva vadījusi 7 klubiņa tikšanās reizes. Vadītāja vēlējās klubiņu veidot arī atsevišķi jauniešiem, izveidoja jaunu plakātu, tomēr uz tikšanos neviens neieradās. Publikācija par bērnu klubiņa aktivitātēm: <https://www.jelgava.lv/jaunumi/bernu-gramatu-klubins-aicina-pievienotiesjaunus-lasitajus/>.

“Latviešu grāmatai 500” ietvaros bibliotēku “Zinītis” Jelgavas Tehnoloģiju vidusskolas 7.-8. klašu skolēni, kuri tika iepazīstināti ar rakstības attīstības posmiem pasaulē, latviešu valodas rakstības attīstības posmiem, Braila grāmatu izdošanas pirmssākumiem un alfabēta pielāgošanu latviešu valodai, kā arī uzzināja par tipogrāfiju attīstību Jelgavā, Rīgā, iepazīna Urķi Laiklauzi. Tika pārrunāta “lasīšanas revolūcijas” nozīme un tehnoloģiskās attīstības ietekme uz grāmatniecības nozari. Spriedām arī par to, ka mūsdienu sarakste ar EMOGI zīmēm savā ziņā ir atgriešanās pie pirmsākumiem – piktogrāfijas. Noslēgumā skolēni lasīja veco druku un mēģināja atšifrēt dzejoli (<https://ej.uz/gr500>). Kopumā piedalījās 73 skolēni un 6 pedagogi.

Miezītes bibliotēku 2025. gadā apmeklējušas šādas pirmsskolas izglītības iestādes: PPII “Mācos Mācīties” (3 reizes), PII Kāpēcītis” (6 reizes), PII “Sprīdītis” (3 reizes), PII “Gaismiņa (3 reizes), Lazdiņas privātskola “Punktiņš” (4 reizes), PPII “Rūķu māja” (2 reizes), Ozolnieku PII “Zilīte” (1 reizi), PII “Zīļuks” (4 reizes), PPII “Saliņa” (1x reizi), PPII “Pūčuks” (2 reizes), PII “Vālodzīte” (1x reizi), PII “Pasaciņa” (4x reizes), PII “Vārpiņa” (1 reizi). Ikvienu nodarbība vai tematiskā ekskursija bibliotēkā pirmsskolas vecuma bērnam paplašina redzesloku un paver priekškaru uz vēl neizzinātu grāmatu brīnumaino pasauli.

Lai radinātu bērnus ne tikai lasīt, bet arī socializēties un regulāri apmeklēt bibliotēku, kā arī bērniem parādīt, cik daudzveidīga var būt bibliotēka un ka bibliotēka kā iestāde ir izzinoša, radoša, izglītojoša un kultūras gūšanas vieta, bibliotekāres bērniem vasarā noorganizēja **radošo aktivitāšu nedēļu bibliotēkā**. Četras dienas bibliotēkā četras stundas bērni vecumā no 8 līdz 10 gadiem darbojās radoši, pildot dažādus lasītveicināšanas uzdevumus un spēlējot spēles. Bērni:

- iesaistījās dažādās ar lasīšanu saistītās nodarbēs;
- ieguva draugus;
- spēlēja pagalma spēles;
- skatījās leļļu mazizrādi;
- dalījās ar zināšanām par dažādām emocijām;

- veidoja no nopiestiem ziediem grāmatzīmes;
- pārrunāja par drošību vasarā uz ielas un ne tikai.

Mērķis – lasītveicināšana, intereses radīšana par grāmatām un draudzības gūšana. Pasākumu bildēs var apskatīt šeit: https://ej.uz/radoshais_laiks

Pārskata gadā tikai izsludināts konkurss – **foto akcija par godu Raiņa un Aspazijas jubilejas gadam “Mans foto ir kā dzeja”**. Foto akcija paredzēja iesūtīt darbus – gan foto, gan tam pievienotu atbilstošu Raiņa vai Aspazijas dzejoli vai tā fragmentu. Pavisam iesūtīti 67 darbi no 60 dalībniekiem.

Foto akcijas “Mans foto ir kā dzeja” izstādes “Aspazijas un Raiņa pēdas foto mākslā” NOSLĒGUMA PASĀKUMS norisinājās 8. novembrī, dienā, kad latviešu grāmatniecība visā Latvijā atzīmēja savu piecsimtgadī. Miezītes bibliotēkas vadītāja sagatavoja **isiestudējumu “Nezūdošā vēstule”**, kurā skanēja Raiņa un Aspazijas vēstules, ko viņi rakstīja viens otram. “Raiņa un Aspazijas sarakste (1894–1929)” ir iekļauta UNESCO programmas “Pasaulē atmiņas” Latvijas nacionālajā reģistrā kā unikāla liecība literātu personīgajām attiecībām, nacionālo kultūras procesu attīstībai un neatkarīgas Latvijas valsts izlološanai un tapšanai. Tāpēc šis pasākums bibliotēkā bija kā kulminācija latviešu grāmatniecības piecsimtgadē atzīmēšana. Notika arī konkursa darbu autoru apbalvošana. Lai taptu šāds pasākums, izveidojās laba sadarbība ar Foto un drukas studijas īpašnieku un forogrāfu Juri Zēbergu, kā arī Raiņa vēstuļu tekstu ierunāju Ā. Alunāna Jelgava teātra aktieri Ilmāru Dūrīti. Bilde no pasākuma var apskatīt šeit: https://ej.uz/nezudosaa_vestule

Miezītes bibliotēkā tiek organizēti dažādi izglītojoši pasākumi un aktivitātes skolēniem un bērnudārza audzēkņiem, tiek piedāvātas gan ekskursijas, tematiskās nodarbības, gan arī leļļu teātra mazizrādes. Bibliotēkā tiek parādīta izklaidējoši izzinoša **leļļu mazizrāde “Kur ņemt vienu apkampienu”**, kas veidota **pēc Deivida Mellinga tāda paša nosaukuma grāmatas**. Pārskata gadā izveidota jauna **mazizrāde pēc Džūlijas Donaldsones grāmatas “Bubulis” motīviem**. Izrādi bibliotēkās parādīja 20 reizes Miezītes bibliotēkā un to noskatījās 387 bērni no dažādām pirmsskolas izglītības iestādēm no visas Jelgavas, kā arī no Jelgavas novada. Pēc mazizrādes noskatīšanās ar bērniem tiek pārrunāts grāmatas sižets un apspriesta tēma par bailēm. Bibliotēkas apmeklējuma nobeigumā bērni pēc mazizrādes noskatīšanās nododas radošiem darbiņiem un citu grāmatu apskatīšanai. Mazizrādes ir viens no instrumentiem, kā veicināt lasītprasmi bērnos un interesi par grāmatām.

Lasītveicināšanas nodarbībā “Izglāb bibliotekāri!” Miezītes bibliotēkā piedalījās Aizupes pamatskolas divas 3. klases. Nodarbībā bērniem bija jāizvēlas kāda sev tīkama grāmata, aplūkojot to pēc vāka, tad klusībā pie sevis noteiktā laikā jāizlasa grāmatas pirmās lappuses, jānoskaidro grāmatas galvenie varoņi un galvenā grāmatā aprakstītā tēma, kas jāpieraksta iepriekš sagatavotajā veidlapā. Tad grāmata jāprezentē citiem grupas biedriem. Tādā veidā bērni ne tikai 15 minūtes lasīja, bet arī

dalījās izlasītājā ar citiem bērniem, kā arī klausījās citu bērnu prezentācijās un iepazīna vairākas grāmatas. Nodarbības beigās notika balsošana par interesantāko prezentāciju. Bērni šī nodarbība aizrāva tā, ka gandrīz visi paņēma līdzi uz mājām savu iesāktu grāmatu, ko lasīja nodarbībā, jo vēlējās zināt grāmatas turpinājumu.

Realizējot **aktivitāti “Bibliotēka ārpus telpām”** pārskata gadā uzsākta sadarbība ar privāto pirmsskolas izglītības iestādi “Rūķu māja”, kur bibliotekāres iestādes vecāko grupiņu bērnus iesaistīja BJVŽ projektā. Kopumā tika novadītas pavisam 5 nodarbības PII “Rūķu māja” bērniem, kurās tika lasītas grāmatas no BJVŽ grāmatu kolekcijas 5+ vecumgrupas. Pēc nodarbību cikla beigām bērni brauca uz Miezītes bibliotēku, kur katrs vērtēja izlasītās grāmatas. Bērni jutās lepni par to, ka var būt žūrijas komisijas loceklis un izteikt savu viedokli par grāmatu.

Pārlielupes bibliotēku 2025. gadā apmeklējušas šādas pirmsskolas izglītības iestādes: PII “Alnītis” (8 reizes), PII “Vārpiņa” (8 reizes), PPII “Pīlādžītis” (6 reizes), Ozolnieku PII “Zīlīte” (4 reizes), PII “Kamolītis” (2 reizes), PII “Pūcīte” (2 reizes), PII “Rotaļa” (1 reizes), PII “Sprīdītis” (1 reizi), PII “Zīļuks” (1 reizi), PPII “Paulas Karlsons” (1 reizi). Bibliotēka ieņem nozīmīgu lomu, veicinot bērnu lasītprasmi, attīstot lasītprasmi un veidojot pozitīvu attieksmi pret grāmatām jau agrīnā vecumā.

Pārlielupes bibliotēkā tiek piedāvātas gan ekskursijas, tematiskās nodarbības, gan arī leļļu teātra mazizrādes. Pirmsskolas iestāžu bērni apgūst dažādas kompetences un katru mēnesi izzina jaunu tēmu. Bibliotēkā regulāri (reizi mēnesī) tiek sagatavotas tematiskās kopas par kādu konkrētu tēmu, ko iepriekš pieprasījuši pedagogi padziļinātākai kādas tēmas izpētei. Šo grāmatu un citu izdevumu kopu uz konkrētu laiku izsniedz pirmsskolas iestāžu grupiņām vai sagatavoto tematu prezentē bibliotēkas telpās. Šo iespēju izmanto PII “Vārpiņa” un PPII “Auseklītis”.

Pieprasīts pakalpojums, ko izmanto pirmsskolas iestāžu pedagogi ir **tematiskās ekskursijas**, kuras sagatavo un vada bibliotekāri par kādu konkrētu tēmu vai par pedagogu individuāli izvēlētu tēmu, kuru apgūst pirmsskolas iestādē. Pārskata gadā sagatavotas tematiskās ekskursijas par dažādām tēmām, piemēram, “Draudzība”, “Kosmoss un kosmonauti”, “Ceļošana”, “Par visu es brīnos”.

Pārlielupes bibliotēka kopš 2023. gada sadarbojas ar biedrību “HP Canis Latvia”, organizējot **kanisterapijas nodarbības bērniem ar īpašām vajadzībām** no JVPII “Jelgavas pamatskola ”Valdeka” – attīstības centrs”. Nodarbības “Lasi kopā ar suni!” bibliotēkā notiek jau no 2023. gada un tajās piedalās dažāda vecuma bērni no 7 līdz 15 gadiem. 2025. gadā kopā notikušas 4 nodarbības, kuras apmeklējuši 55 bērni.

Šīs aktivitātes mērķauditorija ir bērni ar fiziskiem, somatiskiem, mācīšanās un garīgās attīstības traucējumiem, kā arī ar komunikācijas un lasīšanas grūtībām. Nodarbību mērķis ir sniegt atbalstu lasītprasmes un lasītprasmes attīstīšanai, vienlaikus stiprinot bērnu emocionālo labklājību un sociālās prasmes.

Suņu piesaiste ir būtiska, jo kanisterapija sniedz bērniem unikālu iespēju mācīties un komunicēt brīvāk, ar mazāku trauksmi un lielāku uzticēšanos. Terapijas suņu klātbūtne veicina emocionālu atvērtību, palīdz mazināt stresu, uzlabo koncentrēšanās spējas, kā arī sekmē kustību koordināciju un motorikas attīstību.

Aktivitātes galvenie uzdevumi bija radīt bērniem drošu un atbalstošu vidi, motivēt viņus lasīt un uzlabot komunikācijas prasmes, kā arī veicināt skolas un bibliotēkas sadarbību. Nodarbības noritēja mierīgā, draudzīgā atmosfērā, bērniem lasot priekšā suņiem un piedaloties nelielās aktivitātēs. Nodarbības ilgums bija 30–45 minūtes, un pozitīvās pārmaiņas bija pamanāmas jau pirmajā reizē.

Rezultāti apliecina, ka bērni bibliotēkā jūtas komfortabli, pieņemti un motivēti. Šo dažu gadu laikā izveidojusies cieša sadarbība ar JVPII “Jelgavas pamatskola ”Valdeka” – attīstības centrs”, un, ņemot vērā, ka skolai nav finansiālu iespēju iekļaut kanisterapiju savā programmā, bibliotēkas sniegtais atbalsts kļūst īpaši nozīmīgs. Šī iniciatīva ne tikai veicina bērnu lasītprasmi un lasītprieku, bet arī palīdz viņiem integrēties sabiedrībā, stiprina pašapziņu un piedāvā bibliotēku kā drošu, atvērtu un radošu kopienas telpu.

2025. gadā turpināta **lasītveicināšanas aktivitāte ģimenēm – Sestdienu LasāmRīts** (“Ziemas pasakas”, “Cepurpasakas”, “Maksa un Morica nedarbi”, “Lieldienas gaidot”). Jāatzīst, ka šo pasākumu apmeklētība ir bijusi zema, un gada otrajā pusē tā pārtraukta.

Bibliotēkas nedēļas ietvaros, turpinoties tradīcijai, Pārlielupes bibliotēkā viesojies Jelgavas **domes priekšsēdētājs A. Rāviņš ar tradicionālo grāmatas lasījumu** – Sigitas Vaivades un Lindas Iraids grāmatas “Kā Alnītis gāja ciemos pie Gudrās Pūces” lasījumu. Kopā ar PII “Alnītis” bērniem domes priekšsēdētājs gan aktīvi iesaistījās sarunā par mežu un tā iemītniekiem, gan izrādīja interesi par bērnu ikdienu, draugiem un aktivitātēm.

2025. gadā Pārlielupes **bibliotēkā viesojušās 3 rakstnieces**: Arlita Laine Fedotova (janvārī), Zane Zusta (maijā), Laura Dreize (decembrī). Uz tikšanos ar rakstniecēm tika aicināti Pārlielupes pamatskolas 9. klašu skolēni un 4. vidusskolas 10. klases skolēni. Pasākumiem bija laba apmeklētība, jauniešu atsaucība un interese.

Sadarbībā ar Jelgavas Pārlielupes pamatskolu 27. augustā tika rīkota topošās 1. klases bērnu (kopā 54) **ekskursija bibliotēkā “Iepazīsti bibliotēku”**. Mērķis – iepazīt bibliotēku, saliedēt dažāda vecuma un tautības bērnus, klausīties, kā skan latviešu valoda un dzirdēt latviešu valodu, saprasties, būt pieklājīgiem, izpalīdzīgiem un attīstīt saskarsmes spējas.

Joprojām ļoti populāri un pieprasīti ir **leļļu teātra mazizrāžu iestudējumi**, kas gan iepriecina lielus un mazus bibliotēkas apmeklētājus un veicina lasītprieku, gan popularizē krājumu un bibliotēkas pakalpojumus (visām mazizrādēm līdztekus piedāvātas gan izzinošas nodarbības, gan lasītveicināšanas aktivitātes):

- leļļu teātra mazizrāde **“Kur ņemt vienu apkampienu”** pēc **D. Melinga grāmatas “Kur ņemt vienu apkampienu”** motīviem (sadarbībā ar Miezītes bibliotēku) Pārlielupes bibliotēkā izrādīta 17 reizes 176 apmeklētājiem; izrāde izrādīta arī 4. pamatskolas Ģimeņu dienā, Jelgavas Pilsētas bibliotēkā Ģimeņu dienā, Vecpilsētas svētkos;
- leļļu teātra **mazizrāde pēc Dainas Tabūnas grāmatas “Lasis Stasis un Atlasijas okeāns”** grāmatas motīviem, kas sagatavota pēc “Bērnu un jauniešu bibliotēka “Zinītis”” iniciatīvas, 2025. gadā izrādīta 2 reizes Jelgavas 4. vidusskolas 1. klašu un Ozolnieku vidusskolas 2. klases skolēniem “Citādās dienas” ietvaros;
- sadarbībā ar Miezītes bibliotēku iestudēta **leļļu teātra mazizrāde “Bubulis”** pēc Dž. Donaldsones tāda paša nosaukuma grāmatas motīviem; izrāde izrādīta 22 reizes 463 apmeklētājiem;
- atzīmējot T. Jānsones radīto tēlu Muminu 80. dzimšanas dienu un saistībā ar bibliotēkā izvietoto izstādi “Muminu ģimene no Somijas”, tika iestudēta **leļļu teātra mazizrāde “Kā trollīši Mumini satika Ziemassvētkus”**, kas tika izrādīta 3 reizes 111 apmeklētājiem (t.sk., Ģimenes dienas ietvaros decembrī).

Leļļu teātra izrādes pēc grāmatu, stāstu vai pasaku motīviem ir ne tikai izklaidējošas, bet arī pedagoģiski vērtīgas, lai veicinātu lasītprieku pirmsskolas vecuma bērniem. Tās uzlabo valodas prasmes, veicina interesi par stāstiem un veidu, kā tie tiek izstāstīti, iedzīvina grāmatu tēlus un saturu bērnu emocionālajā pieredzē, kā arī stimulē vēlmi lasīt un meklēt aizvien jaunas grāmatas ar dažādiem interesantiem stāstiem, to piedzīvojumiem un varoņiem. Leļļu teātra izrādes ne tikai popularizē bibliotēkas krājumu vai bibliotēkas pakalpojumus. Tās reizē izglīto, tiek sasaistītas ar kādiem nozīmīgiem notikumiem un galvenais – veicina lasītprieku: emocionālā iesaiste (leļļu tēli rada emocionālu piesaisti stāstam, kas padara bērnu vēlmi lasīt ar prieku), valodas attīstība (sarunas, dialogi un stāstu atstāstīšana ar lellēm paplašina vārdu krājumu un izpratni par tekstu), stāsta struktūras izpratne (redzēts un piedzīvots stāsts palīdz bērniem labāk saprast – tas ir lasītprasmes pamats), emocionāli droša un draudzīga vide (leļļu teātris ļauj bērniem izpausties droši, spēlēties un reizē mācīties, kas samazina bailes no “nepareizas lasīšanas” un palielina motivāciju).

Lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” ietvaros arī Pārlielupes bibliotēka sadarbībā ar PPII “Pīlādzītis” 3 grupiņām (69 bērni, no kuriem gan oficiāli ar vecāku atļauju BJVŽ tika reģistrēti 42 bērni) veiksmīgi realizējusi aktivitāti **“Bibliotēka ārpus telpām”**, kuras laikā bibliotekārs kopā ar lāci Biblo devies gan lasīt BJVŽ kolekcijas grāmatas 5+ vecumposmam, gan kopīgi pildīt uzdevumus darba lapās, gan piedzīvot dažādas interesantas aktivitātes saistībā ar izlasīto grāmatu. Par šo sadarbību atzinīgi izteikušies gan vecāki, gan pirmsskolas iestādes pedagogi.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka sadarbībā ar LNB rīko Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensību Jelgavas reģiona finālu un Zemgales finālu. Organizējot Zemgales finālu, īpaša vērība tika pievērsta jauniešu iesaistei pasākuma norisē – gan vadītāji, gan lielākā daļa tiesnešu bija vidusskolēni. Jāatzīmē, ka viens no tiesnešiem bija 2021. gada Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensību Zemgales čempiona titula ieguvējs. Sacensību vadītāji bija bijušie jelgavnieki – skolēni Rūta Kronberga un Jānis Poots. Rūta debitējusi latviešu kinofilmās “Bille” un “Mātes piens”, savukārt Jānis savu erudīciju apliecina starptautiskos konkursos un olimpiādēs. <https://jelgavasbiblioteka.lv/aktualitates/jaunumi/noskaidroti-zemgales-regiona-labakie-lasitaji/>

Jelgavas Pilsētas bibliotēka piedāvāja dažādas **tematiskas ekskursijas un nodarbības** bērniem un jauniešiem, to ietvarā novadītas 13 ekskursijas un nodarbības, 6 “Kamišibai” teātra izrādes:

- ekskursijas-nodarbības “Sienas, kas runā”, “Grāmatas ceļš bibliotēkā”, “Barons. Zvejnieks. Bibliotēka”;
- bērnu grupām nodarbības par Jelgavas pili, ”Iepazīsti bibliotēku!”, latviešu tautas pasakas, dzīvnīeku pasaku varoņi;
- “Kamišibai” teātra izrādes Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un Vecpilsētas svētkos.

Sadarbībā ar Europa Direct Inform punktu sagatavota un **novadīta spēle “Ielauzies bibliotēkā!”** par tematu “Mīti un patiesība par Eiropu” Jelgavas novada jauniešiem, spēlē bija iespēja jaunā veidā iepazīt ievērojamoscilvēkus, aizpildot novadnieka CV, uzsverot saistību ar Jelgavu un novadu (<https://ej.uz/eiropasdienu-biblioteka>).

Organizēts un novadīts ikgadējais Dzejas dienu pasākums Jelgavas skolu jauniešiem **“Dzejritenis”**, tas 2025. gadā norisinājās Jelgavas pils pagalmā, kur katra skola sniedza muzikāli teatrālus priekšnesumus ar moto “Latviešu grāmata – mūsu stiprā pils. Tur dzeja kā padebess gaiši zils”.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ar tās piedāvātajām iespējām dalījās pasākumā “Soli tuvāk” – skolēnu un uzņēmēju sadarbībai pētniecībā un radošajā darbībā Zemgales reģiona 10.–12. klašu skolēniem.

JPB novadpētniecības speciāliste piedalījās (pasakas autore) **bukleta – darba burtnīcas “Es dzīvoju Zemgalē”** izstrādē. Burtnīca paredzēta pirmsskolas vecuma bērniem un palīdz vienkāršā, saistošā veidā iepazīt Zemgales novadu, tā vēsturi un raksturīgākās iezīmes, izmantošanai izglītojošajās aktivitātēs, veicinot bērnu piederības sajūtu savam novadam un interesi par kultūras mantojumu.

JPB novadpētniecības speciāliste dalījās pieredzē par darbu ar bērniem un jauniešiem LNB seminārā “Strādāsim kopā!” bibliotekāriem, kuri strādā ar bērniem un jauniešiem.

Veiksmīgākie lasīšanas veicināšanas pasākumi Jelgavas novada bibliotēkās:

- Rītausmas lasījumi Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros “Vienotības Ziemeļvalstīs” (Zaļenieku bibliotēka, Nākotnes bibliotēka);
- Ziedu tērpu skate un dzejas lasījums “Ziedu klēpis Aspazijai” (Bērvircavaas bibliotēka);
- “Skaļās lasīšanas pavasaris Vilce 2025” (Vilces bibliotēka);
- “Ģimeņu rīti” (Vecsvirlaukas bibliotēkā);
- Radošais konkurss “500 vārdi vienā bildē” “Latviešu grāmatai 500” ietvaros (Valgundes bibliotēka);
- Tēva dienas viktorīna “Kurš ir īstais sakāmvārds” “Latviešu grāmatai 500” ietvaros (Tīreļu bibliotēka);
- Tikšanās ar grāmatu autori Luīzi Pastori un Inesi Zanderu projekta “Tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada publiskajās bibliotēkās” ietvaros (Platonas bibliotēka, Garozas bibliotēka);
- Aspazijas dzejas rīts bibliotēkā “Sēd uz sliekšņa pasaciņa” Nākotnes bibliotēkā;

Vērtējot bibliotēku darbu ar bērniem un jauniešiem, jāsecina, ka veiksmīgāko pasākumu pamatā vienmēr ir bibliotekāra spēja uzrunāt dažāda vecuma bērnus un radīt tādu piedāvājumu, kurā lasīšana un grāmata mijas ar radošumu, spēli un izziņas procesu, radot bērniem un jauniešiem dabisku interesi par grāmatām un bibliotēku kā vietu, kur pasaules iepazīšana ir aizraujoša.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” viena no būtiskākajām problēmām darbā ar bērniem un jauniešiem ir paaugstināts trokšņa līmenis pēcpusdienās. Brīvajā laikā pirms un pēc pulciņiem Jaunrades namā “Junda”, kā arī pēc skolas skolēni bibliotēku bieži izmanto kā vietu brīvā laika pavadīšanai, spēlējot spēles. Bērni ir skaļi un emocionāli, tādēļ regulāri nākas aizrādīt par bibliotēkas lietošanas noteikumu ievērošanu. Tas apgrūtina ikdienas darbu un traucē apmeklētājiem, kuri bibliotēkā ieradušies lasīt vai strādāt pie datoriem.

Pozitīvi vērtējams, ka pārskata gadā, pateicoties pedagogu iesaistei, ir uzlabojusies bibliotēku sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestādēm Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas programmā. Lielākā daļa bērnu ir reģistrēti bibliotēkā kā lasītāji, un tiek aizpildītas arī anketas par izlasītajām grāmatām. Tomēr joprojām daļa vecāku nav ieinteresēti bērnu reģistrēšanā bibliotēkā, lai gan bērni regulāri lasa bibliotēkas grāmatas un apmeklē bibliotēku. Līdz ar to aizpildīto vērtējuma anketu skaits pilnībā neatspoguļo patieso lasītāju aktivitāti.

Vēl viena aktuāla problēma ir skolēnu nevēlēšanās izmantot Lasītāju vai Skolēnu kartes bibliotēkas pakalpojumu saņemšanai. Skolēni nereti ienāk bibliotēkā un neuzskata par nepieciešamu reģistrēties, kas apgrūtina pakalpojumu uzskaiti un bibliotēkas darba organizēšanu.

Pie problēmām var minēt arī sekojošo: bibliotēkas sadarbība ar skolēniem nav vienkārša, tā ir reizēm grūti sasniedzama auditorija; ne vienmēr ir iespējams mācību procesā ieplānot nodarbības uz vietas bibliotēkā, savukārt pēc stundām skolēniem ne vienmēr ir vēlme un iespēja apmeklēt papildu nodarbības bibliotēkā.

Digitālās vides konkurence un tās saturs kļūst par arvien nozīmīgāku izaicinājumu Jelgavas novada bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem. Viedierīču piedāvātais saturs ir dinamisks, vizuāli piesātināts un strauji mainīgs, tādēļ tradicionālās darba metodes arvien grūtāk notur jaunās paaudzes uzmanību. Tehnoloģiju plašā pieejamība vienlaikus rada risku, ka bērniem un jauniešiem nepietiek iemaņu atšķirt kvalitatīvu un padziļinātu saturu no virspusējas informācijas, kas ilgtermiņā var mazināt vēlmi iedziļināties literatūrā.

Zinoša un atbildīga bibliotekāra darba pamatā ir mērķtiecīga rīcība, lai grāmata nezaudētu konkurencē ar viegli uztveramo digitālo saturu. Bibliotēku darba rezultāti apliecina, ka būtiskākais instruments ir bibliotekāra neatlaidība un personiska komunikācija ar bērnu un jauniešu. Lasīšanas veicināšana bibliotēkā ir nepārtraukts attīstības process, kurā bibliotekārs ir kā motivējošs treneris – iedvesmotājs un atbalsts, kas palīdz saglabāt un stiprināt bērna intelektuālo izaugsmi.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

4.4. Līdz 2030. gadam ievērojami palielināt to jauniešu un pieaugušo skaitu, kuriem ir nodarbinātībai, pienācīgas kvalitātes darba veikšanai un uzņēmējdarbībai piemērotas prasmes — tostarp tehniskās un profesionālās prasmes

4.6. Līdz 2030. gadam nodrošināt, ka visi jaunieši un ievērojama daļa pieaugušo — gan vīriešu, gan sieviešu — apgūst rakstpratību un rēķinātprasmi

4.7 Līdz 2030. gadam nodrošināt, ka visi apmācāmie apgūst zināšanas un prasmes, kas vajadzīgas ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, tostarp izglītojot par ilgtspējīgu attīstību un ilgtspējīgu dzīvesveidu, civiltiesībām, dzimumu līdztiesību, veicinot miera un nevardarbības kultūru, globālo pilsoniskumu un radot izpratni par kultūras daudzveidību un kultūras ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes, jauninājumi novadpētniecības darbā

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas novadpētniecības krājums pārskata gadā regulāri apzināts, papildināts, sistematizēts, glabāts un popularizēts. Informācijas pieejamība nodrošināta ikvienam interesentam. Pārskata gadā sistemātiski veikti bibliogrāfiskie ieraksti novadpētniecības datubāzes

e-katalogā; laikraksta “Zemgales Ziņas” ierakstu eksports LNB analītikas datubāzei. Nodrošināta Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada periodisko tiešsaistes izdevumu saglabāšana JPB novadpētniecības krājumā. Lietotājiem pieejams ievērojamo novadnieku kalendārs 2025. gadam. Vietējā kopiena iespēju robežās tiek iesaistīta novadpētniecības aktivitātēs LNB Stāstu bibliotēku tīkla ietvaros.

Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas veic novadpētniecības darbu – vāc, apstrādā, glabā un popularizē novadpētniecības materiālus, kuri galvenokārt saistīti ar novadnieku apzināšanu, kultūras un vēstures objektiem. Novadpētniecības materiāli apkopoti mapēs un foto albumos, tie pieejami ikvienam bibliotēku lietotājam.

Jelgavas pilsētas bibliotēkas Novadpētniecības krājumu veido, veicot kārtējo un retrospektīvo (iepriekšējo gadu izdevumu) komplektēšanu: dokumenti par Jelgavas novadu, novadniekiem un Zemgali kopumā (grāmatas, turpinājumizdevumi, katalogi, kalendāri, elektroniskie resursi, bukleti, kartes, attēli, sīkiespieddarbi, nepublicētie dokumenti u.c.); Jelgavas novada autoru darbi; Jelgavā izdoti dokumenti ar kultūrvēsturisku vērtību; Jelgavas laikraksti un citi turpinājumizdevumi. Novadpētniecības izdevumi marķēti ar īpašu Jelgavas uzlīmi, tādējādi bibliotēkas lietotājam krājums viegli ieraugāms un atpazīstams.

Novadpētniecības materiālu mapes, novadpētniecības un senās grāmatas tiek glabātas Novadpētniecības un seno izdevumu krātuvē. Mapes, kurās apkopota informācija par Jelgavu, kā arī Jelgavas pilsētas un novada laikraksti izvietoti lasītavā atsevišķā plauktā, tādējādi atvieglojot lietotājiem meklēšanu. Jelgavas pilsētas un novada periodisko izdevumu krājums (sākot ar 1945. gadu) pārvietots brīvpieejā atsevišķā lasītavā. Izdevumi, kas attiecas uz novadpētniecību un atrodas citos brīvpieejas plauktos, marķēti ar īpašu Jelgavas uzlīmi.

Novadpētniecības materiālu digitalizācija pārskata gadā JPB netika veikta. Bibliotēkas tīmekļvietnei pievienota viena virtuālā izstāde “Grāmatas un citi materiāli par Jelgavu 2024” <https://jelgavasbiblioteka.lv/aktualitates/jaunumi/2024-gada-izdotas-gramatas-un-citi-izdevumi-par-jelgavu-un-apkartni/>, Novadnieku kalendārs 2025, tīmekļvietnē ievietotas 8 digitāli radītas rubrikas par novadpētniecību (sk. zemāk pie “Urķa atradums”). Bibliotēkas tīmekļvietnē ievietotas “Aspazijas un bibliotēkas draugu simpozijs” prezentācijas (sk. zemāk.). “Novadnieku datubāzē” apkopotie dati par ievērojamiem cilvēkiem Jelgavā un Jelgavas novadā tiek rediģēti un papildināti. Turpināts darbs pie digitāla bukleta par Jelgavas bibliotēku vēsturi izveides.

Novadpētniecības krājums

Novadpētniecības krājums Jelgavas Pilsētas bibliotēkā komplektēts visaptveroši. Krājumā sakopotas grāmatas, turpinājumizdevumi, katalogi, kalendāri, elektroniskie resursi, bukleti, kartes, attēli, sīkiespieddarbi, nepublicētie un cita veida dokumenti par Jelgavas novadu, novadniekiem un

Zemgali kopumā; Jelgavas novada autoru darbi; Jelgavā izdoti dokumenti ar kultūrvēsturisku vērtību; Jelgavas laikraksti, kalendāri u.c. turpinājumi.

Novadpētniecības krājumu Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas papildina ar materiāliem, kuru saturā ir liecības par Zemgales kultūru, vēsturi un ievērojamiem cilvēkiem. Pēc iespējas tiek iegādāti visi jaunizdotie materiāli, kā arī saņemti kā dāvinājumi. Pagastu bibliotēkās tiek uzturētas tematiskas novadpētniecības materiālu kopas un mapes.

Pārskata gadā novadpētniecības un seno grāmatu krājums izmantots izstāžu veidošanā, eksponēts ekskursiju un nodarbību laikā. Gatavojot stāstus par senām un īpašām grāmatām Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājumā, veikta 18.–19. gs. iespiesto grāmatu izpēte, izceļot Ex libris un spiedogus saistībā ar Jelgavu. Tuvojoties Latviešu grāmatas 500 gades kulminācijai, **īpaša uzmanība veltīta Jelgavas grāmatizdevēju darbiem**. Tie eksponēti izstādēs veltītās H. Alunānam, Ā. G. Reieram, E. Zīslakam u.c.

Novadpētniecības darba veicināšana

Pārskata gadā novadpētniecības darba veicināšanai un popularizēšanai ievērots **princips “Dari un dari zināmu!”** Atzīmējot Jelgavas pilsētas un novada notikumu un kultūrļaužu ievērojamās gadadienas, gan Jelgavas pilsētas, gan novada bibliotēkas piedāvāja daudzveidīgus pasākumus klātienē un virtuāli.

Organizēta spēlē “Ielauzies bibliotēkā!” par tematu “Mīti un patiesība par Eiropu” Jelgavas novada jauniešiem (sk. pārskata sadaļā “Darbs ar bērniem un jauniešiem”). Jelgavas Pilsētas bibliotēkā norišu ciklā “Latviešu grāmatai 500” tika organizēts **“Aspazijas un bibliotēkas draugu simpozijs”** (sk. pie “Latviešu grāmatai 500”). Pasākumam tika izveidotas 2 novadpētniecības izstādes – “Zelta Elza – vienmēr Jelgavas meita” un “Pa Jelgavas Pilsētas bibliotēkas pēdām”. Ar simpozija prezentācijām par bibliotēkas vēsturi un Aspazijas saikni ar Rīgu un Jelgavu tiek piedāvāts iepazīties JPB tīmekļvietnē (<https://jelgavasbiblioteka.lv/aktualitates/jaunumi/aspazija-jelgava-un-biblioteka--ieskaties-prezentacijas/>).

Godinot un stiprinot latviešu tradīcijas, atzīmēta Krišjāņa Barona 190. jubileja. Pasākums notika nozīmīgajā kultūras telpā – Barona zāle **“HaloBarons”**. Pasākuma apmeklētāji iesaistījās izglītojošās aktivitātēs, klausījās stāstniekos un folkloras kopas “Dimzēns” vadībā izdziedājās un izdejojās.

Lai popularizētu Zemgales un Jelgavas kultūrvēsturisko mantojumu un mudinātu bibliotēku apmeklētājus izmantot bibliotēkas novadpētniecības resursus un iedziļināties dzimtās zemes vēsturē, izmantots jauns veids – **novadpētniecības stāsti video formā** – **“Novadpētniecības rika”**. 2025. gadā sagatavoti 14 stāsti:

- Elza Stērste (<https://ej.uz/elzasterste/>);

- Jelgava atzīmē 760. dzimšanas dienu (<https://ej.uz/jelgavai760>);
- Fridrihs Vesmanis (https://ej.uz/f_vesmanis);
- Sigismunds Vidbergs (https://ej.uz/s_vidbergs);
- Sveicam Jelgavu 760. dzimšanas dienā! (https://ej.uz/jelgavas_dzimšanas_diena);
- Paulīna Bārda (https://ej.uz/p_bārda);
- Jāņu tirgus (https://ej.uz/jāņu_tirgus);
- Jelgavas Cukurfabrika (<https://ej.uz/cukurfabrika>);
- Heinriham Alunānam – 190! (https://ej.uz/alunānam_190);
- Visvaldis Melderis no Sapņu komandas (https://ej.uz/sapņu_komanda);
- Brīvā Latvija (https://ej.uz/brīvā_latvija).

JPB tīmekļa vietnē 8 rubrikas “Urķa atradums” par Jelgavas grāmatizdevējiem, senām un īpašām grāmatām bibliotēkas krājumā:

- Vecākā grāmata Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājumā (https://ej.uz/vecākā_grāmata);
- “Kurzemes hercoga Pētera izdotie Jaunie tirdzniecības un aldaru noteikumi” (<https://ej.uz/dokuments>);
- “Tā godagrāmata tiem Plienas bērniem par pamudināšanu pēc visādām vajadzīgām atzīšanām un labiem tikumiem dzīties” (https://ej.uz/sens_dokuments);
- Vecākā Jelgavā izdotā grāmata Jelgavas Pilsētas bibliotēkas krājumā (https://ej.uz/vecākā_grāmata);
- “Ansis Stāde, kā tam gājis” (https://ej.uz/sens_iespieddarbs);
- Grāmatizdevējs Heinrihs Alunāns (https://ej.uz/h_alunāns);
- Grāmatu iesējējs, apgādātājs un izdevējs Johans Frīdrihs Šablovskis (https://ej.uz/f_šablovskis);
- Grāmatizdevējs Eduards Zīslaks (https://ej.uz/e_zīslaks).

Pārskata gadā Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas iespēju robežās turpinājušas novadpētniecības darbu, papildinot dokumentu un materiālu krājumu. Pārskata gadā, līdz ar pievienošanu Jelgavas reģiona kopkatalogam, **Ozolnieku novadpētniecības datubāzes ieraksti pārcelti uz Jelgavas reģiona bibliotēku kataloga novadpētniecības datubāzi.** Ozolnieku bibliotēkā izceļama izstāde veltīta Trīszvaigžņu ordeņa kavalierim Voldemāram Birzniekam 100 gadu jubilejā (sk. <https://ej.uz/w37f>). Glūdas pagasta **Bramberģes bibliotēka** iesaistījās rakstu konkursā “Bibliotēka muižā” (sk. pie “Latviešu grāmatai 500”, <https://www.biblioteka.lv/rakstu-konkurss-biblioteka-muiza-biblioteka-muiza/>). Bramberģes bibliotēka veiksmīgi sadarbojas ar

biedrībām “Attīstības centrs – dzīvo gudri” un “Bramberges muiža”. Labu sadarbību abas Glūdas pagasta bibliotēkas (Bramberges un Nākotnes) veido ar Svētes pagasta Svētes un Jēkabnieku bibliotēkām. Sesavas pagasta **Bērvircavas bibliotēka** realizēts video projekts “Bibliotēka un bibliotekāri 75 gados” (sk. pie “Latviešu grāmatai 500”). Kalnciema pagasta **Kalnciema** un Valgundes pagasta **Tīreļu** bibliotēku novadpētniecības darbs notiek ciešā sadarbībā ar Kalnciema muzeju. **Tīreļu bibliotēka** nodrošina piekļuvi muzejam un materiāliem, muzeja vadītāja prombūtnes laikā. **Kalnciema bibliotēka** veido tematisku pasākumu “Vēstures diena bibliotēkā” un “Vēstures autobusa” braucieni “Apzināsim Jelgavas novadu”. Platonas pagasta **Lielvircavas bibliotēka** aktīvi iesaista pagasta iedzīvotājus novadpētniecības materiālu atpazīšanā, nezināmu personu un faktu noskaidrošanā un izpētē, papildinot novadpētniecības mapes. Jaunsvirlaukas pagasta **Stalģenes bibliotēkā** vākti un apkopoti materiāli par Jaunsvirlaukas pagasta mājām, pierakstīti stāstījumi par pagastu. Vainu bibliotēka veido sadarbību ar novada iedzīvotājiem, vēstures pētnieku G. Rozīti un Ozolnieku Vēstures muzeja vadītāju A. Stilleru. **Ūziņu bibliotēka** aktīvi popularizē novadpētniecības materiālus un jaunieguvumus sociālo tīklu kontā, sniedz atbalstu dzimtu pētniekiem, kā arī pārskata gadā Ūziņu bibliotēkas novadpētniecības materiāli izmantoti vairāku grāmatu tapšanā īpaši saistībā ar Aspaziju, viņas dzimtu un “Daukšām”. **Vilces bibliotēkas** novadpētniecības materiālu krājums tika papildināts ar pētījumu par Vilces vietvārdu pētījumu “Vilces vietvārdi” (autore Vilces pamatskolas vēstures skolotāja Aiva Ozoliņa). Vircavas bibliotēkā darbojas novadpētniecības klubiņš.

Bibliotēkas darbība “Stāstu bibliotēku” tīklā

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir LNB “Stāstu bibliotēkas” tīkla dalībniece.

16. martā, atzīmējot Aspazijas 160. dzimšanas dienu, Jelgavas Pilsētas bibliotēka sadarbībā ar Stāstnieku asociāciju tika rīkots pasaku piknīks “Jāj pa ceļu pasaciņa” Pasta salā Lielupes krastā, pulcinot stāstniekus un interesentus (<https://www.facebook.com/Latvijasstastnieki/posts/pasaku-stunda-jelgav%C4%81-aspazija160/1139757541495278/>).

1. aprīlī Jelgavas Pilsētas bibliotēkas novadpētniecības speciāliste prezentēja joku dienas stāstus “Mītavas joki un stāsti” Allažu bibliotēkā Allažu pamatskolas 7. klases skolēniem, sociālās aprūpes mājas “Gaismiņas” iemītniekiem un Allažu pensionāru kopai (<https://sigulda.lv/allazu-biblioteka-aizvadits-pasakums-mitavas-stasti-un-joki/>).

9. aprīlī Jelgavas novada bibliotekāru seminārā “Darām un darām zināmu” novadpētniecības speciāliste dalījās ar stāstu “Stāsts ir pārcēlājs”, kas saista Jelgavas novada pagastus, tika spriests par stāstu nozīmi novadpētniecībā.

22. maijā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas novadpētniecības speciāliste piedalījās Gāliņciema stāstu laika pēcpusdienā “Kā joko Kurzemē un kā Zemgalē”, stāstot jokus no Zemgales.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas pārstāve Latvijas Bibliotekāru biedrības konferences Ideju tirgū “Stāstu bibliotēkas” tīkla standā dalījās bibliotēkas pieredzē.

1. augustā dalība Latgales stāstnieku X festivālā “Omotu stuosti. Fotogrāfs – laikmeta liecinieks” ar stāstu “Melnbaltā dzīve” par Jelgavas Pilsētas bibliotekāru likteni.

31. oktobrī K. Barona 190. dzimšanas dienas svinības Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Barona zālē (sk. pie “Novadpētniecības darba veicināšana”)

17. decembrī Stāstnieku konferencē “Stāsti par mieru kara ēnā: Latvijas stāstnieki starp padarīto un darāmo” Jelgavas Pilsētas bibliotēka prezentēja bibliotēkas stāstu par iesaisti stāstu un stāstnieku pasākumos.

Jelgavas Senioru universitātei novadītas 2 lekcijas–nodarbības ar stāstiem par senām un īpašām grāmatām un slaveniem sportistiem–jelgavniekiem.

Novadpētniecības istabas

Jelgavas Pilsētas bibliotēkā nav novadpētniecības istabas.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības, problēmas un to risinājumi

Pārskata gadā Lauku partnerības “Lielupe”, “Bauskas rajona lauku partnerība”, “Dobeles rajona lauku partnerība” un “Partnerība “Kaimiņi”” sadarbības projektā “Novadpētniecība: mantojuma saglabāšana un komunikācija” tiešsaistes mācības uzsākušas Jelgavas Pilsētas novadpētniecības speciāliste, Ozolnieku, Bramberģes, Tīreļu, Ūziņu un Zaļenieku bibliotēku vadītājas, mācības turpināsies līdz 2026. gada 18. martam. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā tiks uzsākts jauns novadpētniecības sarunu cikls “Novadpētniecības ceturtdiena – tas esot noticis Jelgavā” veltīts stāstiem par ievērojamiem novadniekiem un nozīmīgiem notikumiem Jelgavā un novadā. Sakarā ar projektu realizāciju novadpētniecības un seno grāmatu krājums tiks pārvietots citās telpās.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

11.4. Nostiprināt centienus aizsargāt un nosargāt pasaules kultūras un dabas mantojumu

9. Projekti

Projektu apraksts

2025. gads Jelgavas Pilsētas bibliotēkai un tās sadarbības partneriem bijis nozīmīgs ar daudzveidīgām izglītojošām, kultūras, sociālās integrācijas un starptautiskās sadarbības iniciatīvām. Bibliotēka īstenojusi un piedalījies vietēja un starptautiska mēroga projektos, kas veicinājuši lasītprasmi un interesi par latviešu literatūru, attīstījuši digitālās, informācijpratības un medijpratības prasmes, stiprinājuši kopienas saliedētību un iekļaušanu, kā arī sekmējuši bibliotekāru profesionālo pilnveidi un bibliotēku lomu mūžizglītībā un sabiedrības noturībā.

Projekti aptvēra dažādas mērķauditorijas, nodrošinot pieejamu, kvalitatīvu un uz sabiedrības vajadzībām balstītu pakalpojumu attīstību. (sk. 9.1. tabulu).

9.1. tabula

Projektu apkopojums

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Rakstnieces uz stāstu tilta”	Valsts kultūrkapitāla fonds	800,00 euro	<p><i>Projekta mērķis – ar kvalitatīvu pasākumu kopumu veicināt interesi par latviešu oriģinālliteratūru, popularizēt autorus un viņu daiļradi, kā arī nodrošināt Jelgavas iedzīvotājiem iespēju saturīgi un radoši pavadīt brīvo laiku.</i></p> <p>Projekta gaitā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un tās filiālēs notika tikšanās ar rakstniecēm Zani Daudziņu, Zani Zusti, Daci Rukšāni, Agnesi Pastari.</p> <p>Projekta realizācijas laiks: 17.03.2025.–28.11.2025.</p>	Atbalstīts
“Autoru balsis jaunajiem lasītājiem”	Valsts kultūrkapitāla fonds	800,00 euro	<p><i>Projekta mērķis – ar kvalitatīvu autorpasākumu ciklu Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un filiālbibliotēkās veicināt bērnu un jauniešu interesipar lasīšanu, sekmējot viņu radošuma, kritiskās domāšanas un kultūras vērtību apguvi, kā</i></p>	Atbalstīts

			<p><i>arī nostiprināt bibliotēkas kā nozīmīgukultūras dzīves centru pilsētā.</i></p> <p>Projekta īstenošanas rezultātā JPB un tās filiālēs norisināsies četri autorpasākumi ar latviešu rakstniekiem Māri Runguli, Baibu Zīli, Agnesi Aizpurieti un Agnesi Vanagu/</p> <p>Projekta realizācijas laiks: 01.12.2025.–31.10.2026.</p>	
<p>“Mazo Pūcēnu skoliņa Jelgavā” – lasīšanas kultūras pilnveide trīsgadniekiem Jelgavas pilsētas bibliotēkās</p> <p><i>*Projekts turpinās no iepriekšējā pārskata perioda.</i></p>	Jelgavas Kultūras padome	500,00 euro	<p>Projekts tapis sadarbībā ar Jelgavas pilsētas bibliotēku atbalsta biedrību “Libro” (projekta iesniedzējs).</p> <p>Lasīšanas veicināšanas projekts trīsgadīgiem bērniem un viņu vecākiem, kura ietvaros organizēts nodarbību cikls, lai ar radošām aktivitātēm jau no agrīna vecuma veicinātu bērnu interesi par lasīšanu, bibliotēkas apmeklēšanu, kā arī sniegtu vienlīdzīgas iespējas ikvienam iegūt pieeju kvalitatīvai literatūrai un zināšanām.</p> <p>Projekta realizācijas laiks: 01.11.2024.–31.05.2025.</p>	Atbalstīts
“Uzzini un iesaisties!”	Sabiedrības integrācijas fonds	Nav zināms.	<p><i>Projekta mērķis – veicināt Ukrainas civiliedzīvotāju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, nodrošinot kultūrorientācijas kursus, digitālo prasmju attīstību un dažādus kopienu saliedēšanas pasākumus.</i></p> <p>Projektu īstenoja biedrība “Latvijas Mazpulki”, savukārt JPB kļuva par vienu no projekta sadarbības partneriem. Bibliotēkā norisinājās vairāki nozīmīgi pasākumi, tostarp kultūrorientācijas kursi un digitālo prasmju attīstības nodarbības.</p>	Atbalstīts
Nordplus Adult mobilitātes	Nordplus	1660,00 euro	<i>Mobilitātes projekta mērķis bija gūt ieskatu</i>	Atbalstīts

<p>programmas projekts “Libraries: Lifelong Literacy Labs” (“Bibliotēkas: mūžizglītības laboratorijas”), projekta Nr. NPAD-2024/10214.</p> <p><i>*Projekts turpinās no iepriekšējā pārskata perioda.</i></p>			<p><i>pieaugušo neformālās izglītības un apmācību programmās Igaunijas publiskajās bibliotēkās.</i></p> <p>Projekta ietvaros divi Jelgavas Pilsētas bibliotēkas darbinieki devās uz Tallinas Centrālo bibliotēku, lai apgūtu labās prakses piemērus un iegūtās zināšanas nodotu kolēģiem Latvijā, attīstot jaunas neformālās izglītības aktivitātes.</p> <p>Projekts uzsver informācijas pratību kā būtisku kompetenci, īpaši senioru auditorijai, veicinot mūžizglītību un sabiedrības attīstību.</p> <p>Projekta realizācijas laiks: 01.06.2024.–28.02.2025.</p>	
<p>Nordplus Adult mobilitātes programmas projekts “Discovering New Horizons of Learning in Libraries” (“Jaunu mācīšanās apvāršņu atklāšana bibliotēkās”), projekta Nr. NPAD-2025/10002.</p>	Nordplus	2320,00 <i>euro</i>	<p>Projekts ir mobilitātes iniciatīva, kuras mērķis ir paaugstināt bibliotēku darbinieku profesionālās kompetences pieaugušo izglītības jomā, īpašu uzmanību pievēršot informācijpratībai, mūžizglītībai un inovatīvām praksēm.</p> <p>Jelgavas Pilsētas bibliotēkas divi darbinieki apmeklēs Akureiras pašvaldības bibliotēku Islandē, lai apgūtu labās prakses piemērus un iegūtās zināšanas nodotu kolēģiem Latvijā, attīstot jaunas neformālās izglītības aktivitātes.</p> <p>Projekta realizācijas laiks: 01.06.2025.–28.02.2026.</p>	Atbalstīts
<p>Eiropas Komisijas līdzfinansēts projekts “Bibliotēku tilti: trešo valstu valstspiederīgo integrācijas un iekļaušanas veicināšana Eiropā,</p>	Eiropas Komisija	<p>Nav zināms.</p> <p>Jelgavas Pilsētas bibliotēkas budžets 1000 <i>euro</i></p>	<p>Kultūras informācijas sistēmu centrs no 2024. līdz 2026. gadam piedalās Eiropas Savienības atbalstītajā projektā “Bibliotēku tilti”, kas veicina trešo valstu pilsoņu integrāciju, izmantojot bibliotēku pakalpojumus un vietējās partnerības.</p>	Atbalstīts

<p>izmantojot Bibliotēkas un vietējās partnerības”. Projekta ID: LIBRI AMIF-2023-TF2-AG-CALL-AMIF.</p> <p><i>*Projekts turpinās no iepriekšējā pārskata perioda.</i></p>			<p>Projekta mērķis ir izstrādāt stratēģijas un rīkus, kas atbalsta migrantu iekļaušanos sabiedrībā, nodrošinot pielāgotus resursus, vietējās stratēģijas un starpkultūru komunikācijas vadlīnijas. Plānotie rezultāti ietver atbalsta aktivitāšu kartēšanu, digitālo rīku un metodoloģiju izstrādi, kā arī labās prakses apkopojumu un izplatīšanu īpašā platformā. Projektā iesaistītas vairākas Latvijas bibliotēkas.</p>	
<p>Erasmus+ programmas stratēģiskās partnerības projekts “Digital competence and information literacy for librarians” (“Digitālās kompetences un informācijpratība bibliotekāriem”).</p> <p>Projekta ID: 2023-1-BG01-KA220-ADU-000167178.</p> <p><i>*Projekts turpinās no iepriekšējā pārskata perioda.</i></p>	Erasmus+	<p>Projekta kopējais finansējums – 400 000,00 <i>euro</i></p> <p>JPB dalības finansējums – 1450,00 <i>euro</i></p>	<p>The University of Library Studies and Information Technologies (Bulgārija) izstrādāts projekts, kurā JPB iesaistās kā Latvijas Nacionālās bibliotēkas piesaistīta apakšiestāde.</p> <p><i>Projekta mērķis – attīstīt bibliotekāru un informācijas speciālistu prasmes un izveidot elektroniskus rīkus izglītošanai, kurus viņi var izmantot darbā ar vietējo kopienu un bibliotēku lietotājiem.</i></p> <p>Projekta īstenošanas laiks: 01.09.2023.–31.08.2026.</p>	Atbalstīts
<p>Izglītības un zinātnes ministrijas projekts “Sabiedrības digitālo prasmju attīstība”, projekta Nr.2.3.2.1.i.0/1/23/I/CFLA/001.</p> <p><i>*Projekts turpinās no iepriekšējā pārskata perioda.</i></p>	Atveseļošanas fonda finansējums	9 380 564,24 <i>euro</i>	<p><i>Projekta mērķis ir veicināt digitālo pašapkalpošanās prasmju attīstību sabiedrībā, tādējādi sekmējot veiksmīgāku iekļaušanos sabiedrībā un nodarbinātībā.</i></p> <p>Mērķa grupa ir iedzīvotāji vecumā no 16 līdz 74 gadiem, tostarp cilvēki ar invaliditāti. Projekta ietvaros plānots līdz 2026. gada 30. aprīlim nodrošināt 40 000 iedzīvotāju padziļinātas digitālās pašapkalpošanās</p>	Atbalstīts

			<p>prasmes un iesaisti tehnoloģiskās inovācijas darbībās. Galvenās aktivitātes ietver projekta vadību, vienota monitoringa izstrādi, pasniedzēju-mentor atlasi un apmācību, mācību programmu izstrādi un aktualizāciju, kā arī mācības pašvaldību iedzīvotājiem digitālo pašapkalpošanās prasmju attīstībai.</p> <p>Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Reģionālās bibliotēkārās mācību nodaļas vadītāja Viktorija Agafonova ir viena no šī projekta pasniedzējām un mentorēm Jelgavā, sniedzot iedzīvotājiem vērtīgas zināšanas un atbalstu digitālo prasmju apguvē, lai veicinātu viņu veiksmīgāku iekļaušanos mūsdienu tehnoloģiju pasaulē.</p> <p>Projekta realizācijas laiks: 22.12.2023.–30.04.2026.</p>	
<p>Erasmus+ programmas stratēģiskās partnerības projekts “ESG competences for the GLAM sector” (“Ilgspējas un pārvaldības kompetenču attīstība kultūras atmiņas institūcijās” Projekta ID: KA220-VET-266D5AA3-6.</p>	Erasmus+	<p>Projekta kopējais finansējums – 250 000,00 euro</p> <p>JPB dalības finansējums – 34 345,08 euro</p>	<p><i>Projekta mērķis – attīstīt ilgtspējas, sociālās atbildības un caurspīdīgas pārvaldības (ESG) kompetences muzeju, bibliotēku, arhīvu un galeriju (GLAM) darbiniekiem.</i></p> <p>Projekta rezultātā tiks izstrādāts mācību kurss un izveidota digitālā platforma “ESG Knowledge Box”, kas nodrošinās piekļuvi strukturētiem un praktiski izmantojamiem mācību materiāliem. Tiks identificētas un definētas kultūras nozarē strādājošajiem nepieciešamās kompetences ESG (vides,</p>	Atbalstīts

			<p>sociālās atbildības un pārvaldības) jomā. Izstrādātie mācību materiāli tiks pilotēti un praktiski pārbaudīti sadarbībā ar GLAM nozares darbiniekiem, lai nodrošinātu to kvalitāti, atbilstību nozares vajadzībām un ilgtspējīgu pielietojumu praksē.</p> <p>Projekta realizācijas laiks: 01.10.2025.–31.03.2028.</p>	
EEZ/Norvēģijas granta finansēts projekts “Bibliotēku attīstība kā pamats demokrātijai un saliedētai sabiedrībai” .		Plānotais finansējums 3 529 412 <i>euro</i> astoņām partnerbibliotēkām kopā	<p>Projekta īstenotājs – Latvijas Nacionālā bibliotēka.</p> <p><i>Projekta mērķis ir stiprināt kopienu gatavību krīzes situācijām, noturību, tai skaitā medijpratību un sociālo saliedētību, kā arī stiprināt bibliotēkuru kapacitāti, tādējādi pilnveidojot bibliotēku lomu kopienu atbalstā.</i></p> <p>Projekta rezultātā tiks stiprināta bibliotēku loma krīžu situācijās, attīstot darbinieku kompetences, uzlabojot infrastruktūru un paplašinot sabiedrībai pieejamus uzticamas informācijas un izglītojošus pakalpojumus. Rezultātā pieaugs bibliotēku prestižs, apmeklētība un kopienas uzticēšanās, īpaši reģionos.</p> <p>Projekta īstenošanas periods: 2027.–2030. g.</p>	

Projekts **“Rakstnieces uz stāstu tilta”** tika īstenots ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu, un tā mērķis bija veicināt latviešu oriģinālliteratūras pieejamību un popularitāti.

Projekta ietvaros Jelgavas Pilsētas bibliotēkā un tās filiālbibliotēkās notika tikšanās ar latviešu autorēm – Zani Daudziņu (Miezītes bibliotēkā), Zani Zusti (Pārlielupes bibliotēkā), Agnesi Pastari (bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”) un Daci Rukšāni (Jelgavas Pilsētas bibliotēkā), uzsverot viņu daiļradi, sniedzot apmeklētājiem iespēju iesaistīties diskusijās.

Projekts apliecināja bibliotēkas nozīmīgo lomu kā starpniekam starp autoru un lasītāju, radot iespēju klātienē dialogā **iepazīt latviešu oriģinālliteratūru**. Tikšanās ar autorēm veicināja apmeklētāju interesi par grāmatām un ļāva literāros darbus izprast dziļāk, caur paša autora pieredzi un radošo procesu. Pasākumi nodrošināja sabiedrībai kvalitatīvu un bezmaksas kultūras piedāvājumu, vienlaikus stiprinot kopienas iesaisti bibliotēkas aktivitātēs un palielinot latviešu oriģinālliteratūras vērtības apzināšanos vietējā sabiedrībā.

Pārskata gadā no Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu saņēma projekts **“Autoru baltis jaunajiem lasītājiem”**, kas paredz 2026. gadā Jelgavas publiskajās bibliotēkās rīkot tikšanās ar latviešu autoriem, kuri raksta bērniem un jauniešiem – Māri Runguli, Baibu Zīli, Agnesi Vanagu, Agnesi Aizpurieti.

Šādas tikšanās sniedz unikālu iespēju jaunajiem lasītājiem iepazīt literatūras autorus klātienē, dzirdēt viņu pieredzes stāstus un uzzināt par radošā procesa aizkulisēm. Tiešs kontakts ar autoru palīdz veidot ciešāku saikni ar grāmatu, **rosina interesi par lasīšanu un attīsta izpratni par literatūru** kā dzīvu, aktuālu un iedvesmojošu pieredzi. Projekta būtība ir ne tikai iepazīstināt bērnus un jauniešus ar latviešu oriģinālliteratūru, bet arī dot viņiem iespēju uzdot jautājumus, diskutēt un attīstīt savu kritisko domāšanu. Tādējādi bibliotēka kļūst par vietu, kur literatūra iziet ārpus grāmatu vākiem un iegūst jaunu nozīmi – kā saruna starp autoru un lasītāju. Pasākumi būs visiem pieejami bez maksas, nodrošinot Jelgavas iedzīvotājiem kvalitatīvu un iedvesmojošu kultūras pieredzi, kas ilgtermiņā sekmēs bērnu un jauniešu lasītprasmes, radošuma un kultūras vērtību apguvi.

2025. gadā tika turpināts darbs pie Nordplus Adult mobilitātes programmas projekta **“Libraries: Lifelong Literacy Labs”** (**“Bibliotēkas: mūžizglītības laboratorijas”**), kura ietvaros 2025. gada februārī JPB Sabiedrisko attiecību specialiste un Informācijas resursu attīstības nodaļas vadītāja devās pieredzes apmaiņas braucienā uz Tallinas Centrālo bibliotēku, lai iepazītu tās pieredzi un metodes darbā ar pieaugušajiem. Turklāt pārskata periodā tika sagatavots un iesniegts jauns Nordplus Adult mobilitātes programmas projekts **“Discovering New Horizons of Learning in Libraries”** (**“Jaunu mācīšanās apvāršņu atklāšana bibliotēkās”**), kas tapa ar mērķi paaugstināt bibliotēku darbinieku profesionālās kompetences pieaugušo izglītības jomā, īpašu uzmanību pievēršot informācijpratībai, mūžizglītībai un inovatīvām praksēm. JPB darbinieki dosies uz Akureiras pašvaldības bibliotēku Islandē, lai apgūtu labās prakses piemērus un iegūtās zināšanas nodotu kolēģiem Latvijā, attīstot jaunas neformālās izglītības aktivitātes. Projekts veicina starptautisku sadarbību un zināšanu apmaiņu, bagātinot abu bibliotēku profesionālo darbību. Tas kalpos kā pamats turpmākai partnerībai un jaunu, uz sabiedrības vajadzībām balstītu pakalpojumu attīstībai.

2025. gadā JPB turpināja sadarbības ar Jelgavas pilsētas bibliotēku atbalsta biedrību “Libro”, sadarbības rezultātā īstenots projekts **“Mazo Pūcēnu skoliņa Jelgavā”** – lasīšanas kultūras pilnveide

trīsgadniekiem Jelgavas pilsētas bibliotēkās. Projekts balstās uz LNB Bērnu literatūras centra un LNB Atbalsta biedrības lasīšanas veicināšanas projekta “Grāmatu starts” ietvariem.

Projekta laikā trīsgadīgiem bērniem un viņu vecākiem, tika organizēts nodarbību cikls, lai ar radošām aktivitātēm jau no agrīna vecuma **veicinātu bērnu interesi par lasīšanu, bibliotēkas apmeklēšanu**, kā arī sniegtu vienlīdzīgas iespējas ikvienam iegūt pieeju kvalitatīvai literatūrai un zināšanām. Projekta nozīmīgākais ieguvums ir tas, ka šādā veidā bibliotēkas veicina lasīšanas paradumu attīstību, jo pētījumi pierāda, ka interese, kas radusies par grāmatu un bibliotēkas apmeklējumu agrīnā vecumā, piesaista cilvēka interesi par grāmatu un lasīšanu arī vēlākajos vecuma posmos.

Jelgavas bibliotēkās – Jelgavas Pilsētas bibliotēkā, bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”, Miezītes bibliotēkā, Pārlielupes bibliotēkā tika organizētas trīs iepazīšanās nodarbības trīsgadniekiem un viņu ģimenēm (katrā bibliotēkā 3 nodarbības). Vienas nodarbības ilgums aptuveni 30 minūtes līdz 1 stundai. Pēdējā, trešā nodarbība (Pūcēnu skoliņas izlaidums), visiem Pūcēnu skoliņas dalībniekiem bija kopīga – bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis”.

Projekta gaitā bibliotēkas ieguvušas jaunus lasītājus, noturējušas stabilus grāmatu izsnieguma rādītājus, savukārt, biedrība “Libro” ar projekta palīdzību realizējusi savus galvenos darbības mērķus un vairojusi savu atpazīstamību.

2023. gada nogalē Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs uzsāka Erasmus+ programmas stratēģiskās partnerības projektu “**Digital competence and information literacy for librarians**” (“Digitālās kompetences un informācijpratība bibliotekāriem”). Projekts ir starptautiska iniciatīva, kuras mērķis ir attīstīt bibliotekāru un informācijas speciālistu prasmes, lai efektīvi strādātu ar vietējo kopienu un bibliotēku lietotājiem. Projektā piedalās partneri no **Bulgārijas, Latvijas, Grieķijas, Rumānijas un Portugāles**, un tā galvenie uzdevumi ir izstrādāt un pielāgot **digitālās izglītības rīkus** četrās jomās: **informācijpratība, medijpratība, dezinformācija un viltus ziņas, spēliskošana**. Pārskata gadā eksperti no Grieķijas un Bulgārijas universitātēm izstrādāja mācību moduļus un bibliotēku darbinieki jeb **key-librarians** apguva šīs zināšanas, lai pēc tam tās nodotu tālāk savās bibliotēkās un reģionos. Projekta noslēgumā 2026. gadā pavasarī-vasarā paredzētas starptautiskas apmācības, kurās dalībnieki ne tikai pilnveidos savas profesionālās prasmes, bet arī veidos **ilgtermiņa sadarbību ar Eiropas partneriem**. Projekta vadošais partneris ir “The University of Library Studies and Information Technologies” (Bulgārija). No Jelgavas Pilsētas bibliotēkas projektā piedalās Reģionālās bibliotēkārās mācību nodaļas vadītāja Viktorija Agafonova.

Projekts “**Sabiedrības digitālo prasmju attīstība**” (Nr. 2.3.2.1.i.0/1/23/I/CFLA/001) ir Izglītības un zinātnes ministrijas īstenota iniciatīva, kas veicina iedzīvotāju **digitālo pašapkalpošanās prasmju attīstību**. Tā mērķis ir palīdzēt cilvēkiem **efektīvāk izmantot digitālos rīkus** nodarbinātībā, ikdienas jautājumu risināšanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā. Līdz 2026. gada

30. aprīlim plānots apmācīt vismaz **40 000 iedzīvotāju**, piedāvājot **bezmaksas digitālo prasmju apmācības** dažādos līmeņos vairākās pašvaldībās, tostarp Jelgavā. Projekta ietvaros tika izstrādātas un aktualizētas mācību programmas, atlasīti un apmācīti mentori, kā arī ieviests monitoringa mehānisms, lai sekotu līdzi sabiedrības digitālās prasmes attīstībai. Iniciatīva ir daļa no Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna, un tās kopējais budžets ir 9,38 miljoni eiro. Projekta mērķa grupa ir iedzīvotāji no 16 gadu vecuma, tostarp cilvēki ar invaliditāti.

JPB Reģionālās bibliotēkās mācību nodaļas vadītāja Viktorija Agafonova ir viena no šī projekta pasniedzējām un mentorēm Jelgavā, sniedzot iedzīvotājiem vērtīgas zināšanas un atbalstu digitālo prasmju apguvē, lai veicinātu viņu veiksmīgāku iekļaušanos mūsdienu tehnoloģiju pasaulē.

Projekts **“Bibliotēku tilti: trešo valstu valstspiederīgo integrācijas un iekļaušanas veicināšana Eiropā”** tiek īstenots no 2024. gada maija līdz 2026. gada maijam un ir vērsts uz trešo valstu valstspiederīgo integrācijas un iekļaušanas veicināšanu Eiropā, izmantojot bibliotēkas un vietējās partnerības. Projekta vadošā organizācija ir “Bibliothèques Sans Frontières” (Francija), un tā īstenošanā piedalās partneri no **Francijas, Itālijas, Polijas, Rumānijas un Nīderlandes**, tostarp arī **Kultūras informācijas sistēmu centrs no Latvijas**. Projekta mērķis ir attīstīt stratēģijas un resursus, kas palīdzēs bibliotēkām kļūt par atbalsta punktiem migrantu integrācijai vietējās kopienās. Galvenās aktivitātes ietver reģionālo bibliotēkāju apmācību, starpkultūru komunikācijas rīku izstrādi, labās prakses piemēru apkopošanu un integrācijas pasākumu organizēšanu, tostarp hakatonus un seminārus. Latvijā projektā iesaistījās deviņas bibliotēkas, kas sadarbībā ar pašvaldībām un citām institūcijām veicinās migrantu iekļaušanos sabiedrībā.

Projektā pārstāvētās bibliotēkas no Latvijas: Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestāde “Latgales Centrālā bibliotēka”, Jēkabpils novada Galvenā bibliotēka, Jelgavas Pilsētas bibliotēka, Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka, Ogres Centrālā bibliotēka, Rēzeknes Centrālā bibliotēka, Salaspils novada bibliotēka, Saldus novada bibliotēka, Siguldas novada bibliotēka un Ventspils bibliotēka.

Paplašinot integrācijas aktivitātes, pārskata gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka kļuva par vienu no biedrības “Latvijas Mazpulki” integrācijas projekta **“Uzzini un iesaisties!”** sadarbības partneriem ar mērķi veicināt **Ukrainas civiliedzīvotāju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā**. Projekts norisinājās sešos novados – Alūksnes, Smiltenes, Saldus, Kuldīgas, Jelgavas un Talsu, iesaistot gan Ukrainas ģimenes, gan vietējo kopienu pārstāvjus.

Projekta gaitā tika organizēti vairāki kopienu saliedēšanas pasākumi, lai veicinātu mērķa grupas savstarpējo sapratni, uzlabotu Ukrainas civiliedzīvotāju zināšanas par Latvijas kultūru, vērtībām, tiesisko sistēmu un ikdienas dzīvi, kā arī rosinātu viņus aktīvi iesaistīties vietējās kopienu dzīvē. Jelgavas Pilsētas bibliotēkā norisinājās **kultūrorientācijas kursi un digitālo prasmju attīstības nodarbības**. Bibliotēka kā vieta izvēlēta ar mērķi nodrošināt drošu, atbalstošu un

iedvesmojošu vidi Ukrainas civiliedzīvotājiem, vienlaikus veicinot viņu latviešu valodas zināšanu un ikdienā nepieciešamo prasmju pilnveidi. Tā ir atvērta ikvienam un savā darbībā vienmēr cenšas iekļaut arī sabiedrības integrācijas un neformālās izglītības jautājumus, tāpēc iesaiste projektā ir likumsakarīga un vērtīga.

2025. gada nogalē Jelgavas Pilsētas bibliotēka uzsāka dalību Erasmus+ sadarbības partnerības projektā profesionālajā izglītībā (KA220-VET) **“ESG competences for the GLAM sector”** (“Ilgtspējas un pārvaldības kompetenču attīstība kultūras atmiņas institūcijās”), kurā kā bibliotēku nozares pārstāvis piedalās līdzās partneriem no Itālijas, Somijas un Serbijas.

Projekta mērķis ir attīstīt ilgtspējas, sociālās atbildības un caurspīdīgas pārvaldības kompetences muzeju, bibliotēku, arhīvu un galeriju (GLAM) darbiniekiem. Projekta rezultātā tiks izstrādāts mācību kurss un izveidota digitālā platforma “ESG Knowledge Box”, kas nodrošinās piekļuvi strukturētiem un praktiski izmantojamiem mācību materiāliem. Tiks identificētas un definētas kultūras nozarē strādājošajiem nepieciešamās kompetences ESG (vides, sociālās atbildības un pārvaldības) jomā. Izstrādātie mācību materiāli tiks pilotēti un praktiski pārbaudīti sadarbībā ar GLAM nozares darbiniekiem, lai nodrošinātu to kvalitāti, atbilstību nozares vajadzībām un ilgtspējīgu pielietojumu praksē.

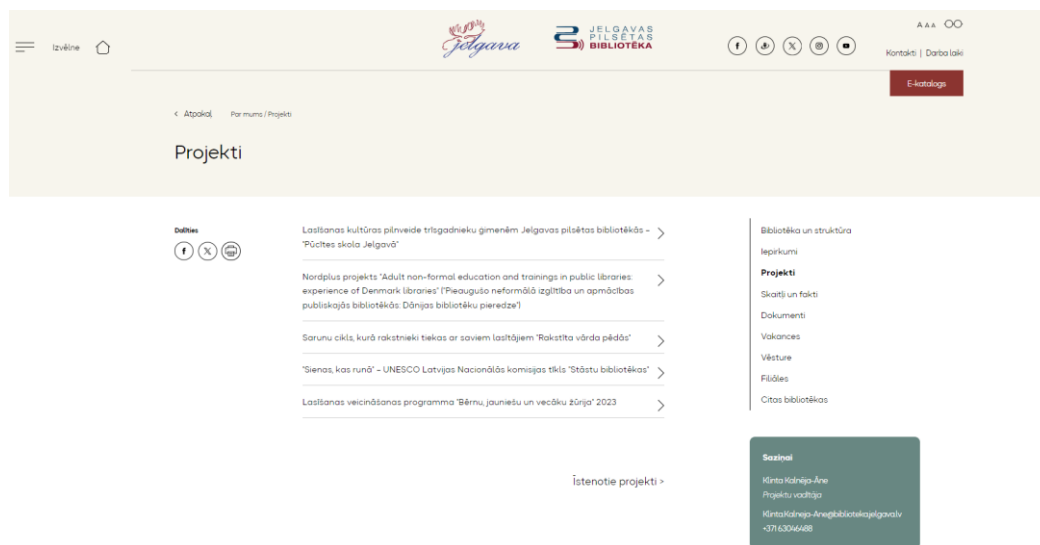
Pārskata gadā JPB saņēma uzaicinājumu no Latvijas Nacionālās bibliotēkas piedalīties EEZ/Norvēģijas granta finansētā projektā **“Bibliotēku attīstība kā pamats demokrātijai un saliedētai sabiedrībai”**, kura mērķis ir stiprināt kopienu gatavību krīzēm, noturību, tai skaitā, medijpratību un sociālo saliedētību, kā arī stiprināt bibliotekāru kapacitāti, tādējādi attīstot bibliotēku pakalpojumus.

Projekts norisināsies no 2027. līdz 2030. gadam un tā rezultātā tiks stiprināta bibliotēku loma kā nozīmīgiem kopienas atbalsta un uzticamas informācijas centriem krīžu situācijās, celts bibliotēku prestižs un nodrošināta to integrācija krīžu un noturības infrastruktūrā, izstrādātas skaidras rīcības vadlīnijas un instrukcijas. Uzlabosies bibliotekāru profesionālās kompetences krīžu gatavības, kopienas noturības, medijpratības un pilsoniskās izglītības jomās.

Projekta gaitā tiks īstenotas mērķtiecīgas kopienas aktivitātes, īpaši pielāgotas jauniešiem, senioriem, ģimenēm un sociāli mazaizsargātām grupām, kā arī stiprināta sadarbība ar NVO un izglītības partneriem. Tiks attīstīta bibliotēku infrastruktūra un pakalpojumi civilās aizsardzības informācijas izplatīšanai un drošicamu informācijas avotu pieejamības nodrošināšanai. Plānots palielināt bibliotēku apmeklētību un pieprasījumu pēc digitālajiem un drukātajiem resursiem, vienlaikus stiprinot sabiedrības izpratni par bibliotēku nozīmi krīzēs, kopienas uzticēšanos un pilsonisko līdzdalību, īpaši lauku reģionos.

Galvenās aktivitātes ietvers profesionālas apmācības bibliotekāriem, izglītojošu programmu izstrādi un īstenošanu sabiedrībai, bibliotēku pakalpojumu un infrastruktūras pilnveidi, iekļaujošu un drošu telpu attīstību, kā arī sadarbības apmaiņu un mentoru programmas ar Norvēģijas partneriem

Lai ikvienam interesentam būtu pieejama informācija par JPB projektiem, bibliotēkas tīmekļvietnē (sk. 9.1. attēlu) izveidota sadaļa, kurā pieejama šāda informācija, kas regulāri tiek atjaunota: <https://jelgavasbiblioteka.lv/par-mums/projekti/>. Ikviens projekts tiek popularizēts arī bibliotēkas sociālajos tīklos, vietējos un nozares medijos.

9.1. att. JPB tīmekļvietnes sadaļa “Projekti”

2025. gadā Jelgavas novada pagastu bibliotēkas aktīvi iesaistījās projektu izstrādē un īstenošanā, lai uzlabotu iedzīvotāju piekļuvi literatūrai, veicinātu lasītprasmi un sniegtu atbalstu sociāli mazaizsargātām sabiedrības grupām (sk. 9.2. tabulu).

9.2. tabula

Projektu apkopojums Jelgavas novada pagastu bibliotēkās

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada publiskajās bibliotēkās”	VKKF JNP	2000 euro 116,68 euro	Projekta īstenošanas laiks: 03.03.2025.–15.12.2025. <i>Projekta mērķis – veicināt lasīšanas kultūras vērtību saglabāšanu, popularizēšanu, attīstību un pieejamību reģionu pirmsskolu un pamatskolu vecuma bērniem, organizējot tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada publiskajās bibliotēkās.</i>	Atbalstīts

			<p>Tika īstenots projekta izvirzītais uzdevums un sasniegts paredzamais rezultāts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināta lasīšanas kultūras vērtību saglabāšana, popularizēšana, attīstība un pieejamība pirmsskolas un pamatskolas vecuma bērniem Jelgavas novadā, nodrošinot bērniem iespēju piedalīties un līdzdarboties 10 lasīšanas veicināšanas pasākumos. Tika iesaistīti novada 9 publisko bibliotēku mazie lasītāji sadarbībā ar novada bērnodārziem un skolām. 2. Noorganizētas tikšanās ar septiņiem bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada publiskajās bibliotēkās/skolās/tautas namos/bērnu dārzos, veicinot lasīšanas kultūras vērtību saglabāšanu, popularizēšanu, attīstību, pieejamību mazajiem novada lasītājiem. 3. Nodrošināta projekta aktivitāšu publicitāte ievietojot informāciju par projektu Jelgavas novada pašvaldības mājas lapā http://www.jelgavasnovads.lv/lv/, Valsts Kultūrkapitāla fonda tīmekļvietnē http://www.kkf.lv/; https://www.facebook.com/ sociālajos tīklos. Papildus, pēc pasākuma katra bibliotēkas vadītāja ievietoja atskatu par pasākumu savas bibliotēkas profilā sociālajā tīklā <i>Facebook</i>. 	
<p>“Jelgavas novada Grāmatu svētki 2025”</p>	<p>ZPR/VKKF JNP</p>	<p>800 <i>euro</i> 26,67 <i>euro</i></p>	<p>Projekta īstenošanas laiks: 05.05.2025. –12.12.2025.</p> <p><i>Projekta mērķis – veicināt lasīšanas kultūras vērtību saglabāšanu, attīstību, pieejamību un popularizēšanu Zemgales vēsturiskās zemes kvalitatīvas un daudzveidīgas mākslas un kultūras pieejamības nodrošināšanai, organizējot Grāmatu svētkus 2025 Jelgavas novadā.</i></p> <p>Tika īstenots projekta izvirzītais uzdevums un sasniegts paredzamais rezultāts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Veicināta lasīšanas kultūras vērtību saglabāšana, attīstība, pieejamība un 	<p>Atbalstīts</p>

			<p>popularizēšana Jelgavas novadā, noorganizējot Grāmatu svētkus 2025. gada 11. oktobrī, Zaļenieku pagasta Zaļenieku kultūras namā.</p> <p>2. Noorganizēti Grāmatu svētki 2025 Jelgavas novadā. Grāmatu svētku ietvaros tika organizēta tikšanās ar grāmatu autori Dženu Andersoni un TV režisori un rakstnieci Virdžīniju Lejiņu(projektu iesniedzot tika plānota tikšanās ar literatūras tulkotāju Daci Meieri, diemžēl Dace Meijere uz grāmatu svētkiem šajos datumos nevarēja ierasties, personīgu apstākļu dēļ). Autoru sarunu vadīja kultūras žurnāliste Liega Piešiņa. Grāmatu svētku programmu bagātināja Zaļenieku amatiermākslas kolektīvi – sieviešu koris “Zaļuguns” (diriģente Guntra Minkevica) un tautas deju kolektīvi “Lustīgais” un “Zaļais dancis” (vadītāja Guna Stankēviča). Visas dienas garumā, notika grāmatu maiņa “Lasītājs dāvina lasītājam”, varēja iegādāties un nodegustēt novada amatnieku un mājražotāju piedāvāto produkciju, kafiju un citus gardumus piedāvāja ģimenes uzņēmums “Dūcmaizīte”. Svētku noslēgumā notika Grāmatu izloze, kuras laikā vērtīgākie klausītāji saņēma jaunākās grāmatas no Latvijas izdevniecībām.</p> <p>3. Nodrošināta projekta aktivitāšu publicitāte, ievietojot informāciju Jelgavas novada pašvaldības mājas lapā www.jelgavasnovads.lv un sociālajā tīklā <i>Facebook</i>, Valsts Kultūrkapitāla fonda mājas lapā, kā arī veidojot pasākuma afišu tiks nodrošināta norāde un logo, ka ZPR ir konkursa organizētājs un VKKF ir projekta atbalstītājs.</p>	
<p>“Iekļaujošo bibliotēku tīkls sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām (INCLUSIVE)”</p>	<p>ERAF JNP Valsts budžets</p>	<p>93 994,28 <i>euro</i> 11 749,29 <i>euro</i> 11 749,29 <i>euro</i></p>	<p>Projekta ieviešanas laiks: 01.05.2024. –30.04.2026.</p> <p><i>Projekta “INCLUSIVE” mērķis ir izveidot jaunu daudzfunkcionālu iekļaujošu tīklu “Sensorā lasītava ar profesionālās informācijas punktu” Paņevežas un Šauļu rajonu (Lietuvā), kā arī Latgales un Zemgales reģionu</i></p>	<p>Atbalstīts</p>

			<p><i>(Latvijā) bibliotēkās, lai veicinātu sociāli mazaizsargātu personu iekļaušanos. Tīkls, kurā tiks izveidotas sensorās lasītavas, nodrošinās bezmaksas sociālos pakalpojumus vecāka gadagājuma cilvēkiem, sociālā riska grupas bērniem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, īpašu uzmanību pievēršot garīgās veselības stiprināšanai, sniedzot informatīvu, izglītojošu un profesionālu atbalstu. Jelgavas novadā projekta ietvaros plānots iekārtot sensoro lasītavu ar profesionālās informācijas punktu Zaļenieku pagasta bibliotēkā.</i></p> <p>Lai sniegtu kvalitatīvus pakalpojumus, projekta ietvaros tiks izveidota virtuāla e-apmācību platforma, kas ar metodiskajiem līdzekļiem atbalstīs programmas teritorijā un ārpus tās strādājošos speciālistus. Lai uzlabotu sabiedrībā izveidojušos attieksmi, uzvedību un zināšanas par sociālajam riskam pakļautajām personām, projektā tiks organizēta sociālās atstumtības mazināšanas kampaņa “Uzlabo savas prasmes un jūties labi”.</p> <p>Projekta mērķgrupām būs iespēja ne tikai izmantot sensoro lasītavu un informācijas punktu, bet arī piedalīties vietējās un starptautiskās apmācībās, kā arī piedalīties fotokonkursā “Manas emocijas”. Rezultātā projekta partneri būtiski veicinās sociāli mazaizsargāto personu iekļaušanu Latvijas-Lietuvas pārrobežu reģionos un ārpus tiem.</p>	
--	--	--	--	--

Projekts **“Tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem Jelgavas novada pagastu bibliotēkās”** tika īstenots no 2025. gada 3. marta līdz 15. decembrim, lai veicinātu lasīšanas kultūras saglabāšanu un attīstību pirmsskolas un pamatskolas vecuma bērnu vidū.

Tajā piedalījās **9 Jelgavas novada pagastu bibliotēku jaunie lasītāji**, sadarbojoties ar bērnodarziem un skolām. Projekta laikā tika organizētas **tikšanās ar septiņiem bērnu grāmatu autoriem – Ievu Samausku, Eviju Gulbi, Luīzi Pastori, Zani Zustu, Ilzi Skrastiņu, Agiju Staku un Inesi Zanderi**, lai iedvesmotu bērnus iepazīt grāmatu pasauli un veicinātu viņu lasītprasmi. Pasākumi notika bibliotēkās, skolās, Tautas namos un bērnodarzos, radot bērniem iespēju piedalīties 10 dažādos lasīšanas veicināšanas pasākumos.

Tikšanās organizēja **Ozolnieku pagasta Ozolnieku bibliotēka, Glūdas pagasta Bramberges bibliotēka, Platones pagasta Platones bibliotēka, Glūdas pagasta Nākotnes bibliotēka, Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkas, Sesavas pagasta Sesavas bibliotēka, Cenu pagasta Vainu bibliotēka, Vircavas pagasta Vircavas bibliotēka un Salgaļes pagasta Garozas bibliotēka**, nodrošinot plašu dalībnieku iesaisti.

Projekta publicitāte tika nodrošināta Jelgavas novada pašvaldības un Valsts Kultūrkapitāla fonda tīmekļvietnēs, kā arī sociālajos tīklos, kur bibliotēku vadītāji pēc katra pasākuma dalījās ar atskatiem un afišām. Projekts veiksmīgi sasniedza savu mērķi, padarot lasīšanu pieejamāku un pievilcīgāku bērniem visā Jelgavas novadā.

Pārskata periodā norisinājās arī tradicionālie **“Jelgavas novada Grāmatu svētki 2025”**. Grāmatu svētki **Jelgavas novadā norisinās jau vairāk nekā 10 gadus**, veicinot literatūras un kultūras pieejamību reģiona iedzīvotājiem. **2025. gada 11. oktobrī Zaļenieku pagasta Zaļenieku kultūras namā notika šī gada Grāmatu svētki**, pulcējot grāmatu mīļotājus uz **tikšanos ar grāmatu autori Dženu Andersoni un literatūras tulkotāju Daci Meieri, sarunu vadīja kultūras žurnāliste Liega Piešiņa**. Pasākuma laikā apmeklētājiem tika dota iespēja baudīt arī Novada vokālo ansambļu koncertu. Grāmatu svētku organizēšanā aktīvi iesaistījās Jelgavas novada bibliotēkas, kas aicināja savus lasītājus un vietējos iedzīvotājus, kā arī nodrošināja iespēju nokļūt uz pasākumu ar pagastu pārvalžu transportu. Projekta **mērķis bija veicināt lasīšanas kultūras saglabāšanu, attīstību un popularizēšanu**, īpaši Zemgales vēsturiskajā zemē, nodrošinot daudzveidīgu literāro un kultūras programmu. Pasākuma publicitāte tika nodrošināta, ievietojot informāciju Jelgavas novada pašvaldības un Valsts Kultūrkapitāla fonda tīmekļvietnēs, sociālajos tīklos un afišās, uzsverot atbalstītāju un organizatoru lomu. Projekts veiksmīgi sasniedza savu mērķi, piesaistot plašu auditoriju un sniedzot iespēju vietējiem iedzīvotājiem baudīt kvalitatīvus literāros un kultūras notikumus.

Ievērojamākais darbs pārskata periodā turpināts pie Interreg VI-A Latvijas – Lietuvas programmas 2021.–2027. gadam projekta **“Iekļaujošu bibliotēku tīkls sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām”** (*“Network of Inclusive Libraries for People of Disadvantaged Social Groups”*) ar akronīmu **INCLUSIVE**. Projekts ir vērsts uz sociāli atstumtu sabiedrības grupu iekļaušanu, veidojot iekļaujošu bibliotēku tīklu ar jaunu pakalpojumu – sensoro lasītavu ar profesionālu informācijas punktu (PIP). Projekta mērķis ir veicināt sociālekonomisko integrāciju, īpaši koncentrējoties uz vecāka gadagājuma cilvēkiem, bērniem no nelabvēlīgām ģimenēm un cilvēkiem ar invaliditāti.

Projekta ietvaros tiks izveidots jauns multi-kompleksais pakalpojums, kas apvieno izglītības, profesionālās informācijas un garīgās veselības stiprināšanas elementus bibliotēku infrastruktūrā. Lai nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu, tiks izstrādāta virtuālā e-apmācību platforma, kas piedāvās metodoloģiskus rīkus speciālistiem.

Projekta centrālais elements ir jaunās sensorās lasītavas ar profesionālu informācijas punktu (PIP) pakalpojuma izveide. Šīs lasītavas nodrošinās atbalstu sociāli atstumtajām grupām, piedāvājot relaksācijas un emocionālās labklājības veicināšanas aktivitātes caur sensorās stimulācijas metodēm, lasīšanas terapiju un individuālām konsultācijām. Bibliotēkās tika uzstādītas speciāli aprīkotas telpas ar sensoru tehnoloģijām, kas palīdzēs mazināt stresu, uzlabot koncentrēšanos un attīstīt lasīšanas iemaņas.

Projekts tiek realizēts ar Latvijas un Lietuvas starpvalstu sadarbību, un tajā piedalās četri partneri – Pasvalys Mariaus Katiliškis Publiskā bibliotēka (vadošais partneris), NGO Learning Sinergy (Lietuva), Augšdaugavas novada pašvaldība un Jelgavas novada pašvaldība (Latvija). Partneru savstarpējā sadarbība nodrošina pieredzes apmaiņu, resursu efektīvu izmantošanu un plašāku projekta ietekmi.

Sensoro lasītavu **Zaļenieku bibliotēkā** pārskata gadā ir apmeklējuši 160 apmeklētāji, kuru vidū sociālā riska grupas bērni, seniori un cilvēki ar īpašām vajadzībām. Sensoro lasītavu ļoti iecienījuši jaunieši, kuriem Zaļenieku pagastā izteikti trūkst savas telpas un aktivitātes brīvā laika pavadīšanai. Tāpat telpu aktīvi apmeklē sociālā riska grupas bērni, kuriem brīvā laika pavadīšanas iespējas pagastā ir ierobežotas, kā arī apstākļi ģimenē sarežģīti, tāpēc sensorā lasītava lieliski attaisno savu sākotnējo mērķi - veicot sociāli mazaizsargātu personu iekļaušanu un sniedz šai mērķgrupai brīvā laika pavadīšanas iespējas, psiholoģisku atbalstu un telpu, kurā viņi jūtas gaidīti, iepriecināti un atbalstīti. Kopā sensorajā lasītavā aizvadītas 160 nodarbības, no kurām 11 bija grupu nodarbības. Individuālo un grupu nodarbību apmeklētāji – seniori, ģimenes ar bērniem, bērni un jaunieši, cilvēki ar īpašām vajadzībām.

9.1. att. Aktivitātes Zaļenieku pagasta Zaļenieku bibliotēkas sensorajā lasītavā periodā no 01.09.2025. līdz 16.02.2026.

Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

JPB un tās filiālēs projektu izstrādi un vadību veic bibliotēkas projekta vadītājs, kas ir atsevišķa struktūrvienība bibliotēkā. Šī pieeja ļauj mērķtiecīgi un profesionāli strādāt pie projektu izstrādes un realizācijas, nodrošinot sistemātisku attīstību un pastāvīgu dalību vietējos un starptautiskos projektos. Salīdzinājumā ar citām publiskajām bibliotēkām Latvijā, JPB ir ieguvusi plašu atpazīstamību, pateicoties savai stratēģiskajai pieejai projektu vadībā, kas ļauj veiksmīgi attīstīt bibliotēkas pakalpojumus un paplašināt tās darbības jomas.

Tomēr pēdējos gados situācija projektu finansēšanā kļuvusi sarežģītāka, jo ekonomiskā situācija valstī un pašvaldības budžeta ierobežojumi tieši ietekmējuši bibliotēkas iespējas piedalīties līdzfinansējuma prasošos projektos. Apzinoties esošos izaicinājumus, bibliotēka šobrīd īpašu uzmanību pievērš tādiem projektiem, kuros līdzfinansējums no pašvaldības nav nepieciešams vai ir minimāls. Prioritāte tiek piešķirta iniciatīvām, kas nodrošina pilnīgu ārējo finansējumu, piemēram, Nordplus Adult programmām un dažādiem kultūras fondu projektiem, kas neprasa pašvaldības līdzdalību finansiālā ziņā. Tāpat bibliotēka meklē iespējas sadarboties ar nevalstiskajām organizācijām un uzņēmumiem, kas var sniegt atbalstu un paplašināt bibliotēkas resursus bez papildu sloga pašvaldības budžetam.

Lai gan šie ierobežojumi rada būtiskas grūtības jaunu projektu attīstībā, tie arī veicina rūpīgāku prioritāšu noteikšanu un stratēģiskāku pieeju bibliotēkas attīstībai, ļaujot koncentrēties uz projektiem ar vislielāko ietekmi uz sabiedrību un bibliotēkas pakalpojumiem.

2025. gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka turpināja aktīvu dalību dažādos vietēja un starptautiska mēroga projektos, kuru mērķis bija sabiedrības izglītošana, lasītprasmes un digitālās prasmes attīstība, sociālā integrācija, kā arī bibliotēku profesionālās kapacitātes stiprināšana. Pārskata periodā bibliotēka īstenoja vairākas nozīmīgas iniciatīvas, vienlaikus uzsākot jaunus projektus un iesaistoties starptautiskās partnerībās, kuru rezultāti tiks attīstīti turpmākajos gados.

Īpaši nozīmīga bija dalība starptautiskajos sadarbības projektos Erasmus+, Nordplus Adult un citās Eiropas programmās. Tika turpināts Nordplus Adult mobilitātes projekts “Libraries: Lifelong Literacy Labs”, kā arī sagatavots jauns projekts “Discovering New Horizons of Learning in Libraries”, kas vērsts uz pieaugušo izglītības un informācijprasmes attīstību. Bibliotēkas pārstāve iesaistījās arī Erasmus+ stratēģiskās partnerības projektā “Digital competence and information literacy for librarians”, pilnveidojot profesionālās prasmes digitālās izglītības jomā. Gada nogalē uzsākta dalība Erasmus+ projektā “ESG competences for the GLAM sector”, stiprinot bibliotēkas lomu ilgtspējas un pārvaldības kompetenču attīstībā kultūras nozarē.

Nozīmīgs uzsvars 2025. gadā tika likts uz lasīšanas veicināšanu dažādās vecuma grupās. Projekts “Rakstnieces uz stāstu tilta” sekmēja latviešu oriģinālliteratūras popularizēšanu, savukārt projekts “Autoru balsis jaunajiem lasītājiem” iezīmēja turpmāku mērķtiecīgu darbu ar bērnu un jauniešu auditoriju. Turpinājās arī sadarbība ar Jelgavas pilsētas bibliotēku atbalsta biedrību “Libro”, īstenojot projektu “Mazo Pūcēnu skoliņa Jelgavā”, kas veicināja agrīno lasītprasmi un ģimeņu iesaisti bibliotēkas aktivitātēs.

Vienlaikus bibliotēka aktīvi iesaistījās sabiedrības digitālo prasmju stiprināšanā un integrācijas procesos. Projekta “Sabiedrības digitālo prasmju attīstība” ietvaros tika sniegtas bezmaksas apmācības iedzīvotājiem, savukārt starptautiskais projekts “Bibliotēku tilti” un sadarbība ar biedrību “Latvijas Mazpulki” sekmēja trešo valstu valstspiederīgo un Ukrainas civiliedzīvotāju

iekļaušanos vietējā kopienā. Pārskata gadā bibliotēka saņēma arī uzaicinājumu piedalīties EEZ/Norvēģijas granta projektā “Bibliotēku attīstība kā pamats demokrātijai un saliedētai sabiedrībai”, kura īstenošana plānota no 2027. līdz 2030. gadam.

Kopumā 2025. gada laikā Jelgavas Pilsētas bibliotēkas dalība projektos apliecina tās stratēģisku attīstību, mērķtiecīgu virzību uz pakalpojumu modernizāciju, profesionālās kompetences paaugstināšanu un starptautiskās sadarbības paplašināšanu. Realizētās un uzsāktās iniciatīvas stiprinājušas bibliotēkas lomu kā dinamisku, iekļaujošu un sabiedrībai atvērtu kultūras un izglītības centru, veicinot ilgtspējīgu kopienas attīstību.

Jelgavas novada bibliotēkas lielākoties ir nelielas un bieži tās vada tikai viens darbinieks, kam jāuzņemas plašs pienākumu klāsts – no grāmatu krājuma uzturēšanas līdz vietējās kopienas iesaistīšanai un kultūras dzīves veidošanai. Darbs ar projektiem šādos apstākļos nav prioritāte, tomēr neskatoties uz to, šajā jomā pārskata periodā paveikts ļoti daudz.

Izstrādātie projekti koncentrējas uz trim galvenajiem virzieniem: lasīšanas kultūras veicināšanu, kultūras pieejamības nodrošināšanu un sociālās iekļaušanas atbalstu. Veiksmīgi īstenoti pasākumi, piemēram, “Tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem” un “Jelgavas novada Grāmatu svētki”, ir devuši iespēju vietējiem iedzīvotājiem tuvāk iepazīt literatūru, piedalīties sarunās ar autoriem un stiprināt lasītprasmi. Šie projekti ir apliecinājums tam, ka arī nelielas bibliotēkas spēj būt nozīmīgi kultūras centri.

Īpašs ieguvums ir Interreg VI-A Latvijas – Lietuvas programmas 2021.–2027. gadam projekts “Iekļaujošu bibliotēku tīkls sociāli mazaizsargātu cilvēku grupām”, kas vērsts uz sociāli mazaizsargāto grupu atbalstu. Šis projekts nodrošināja sensorās lasītavas izveidi un profesionālās informācijas punktus, piedāvājot jaunus pakalpojumus, kas sniedz atbalstu gan senioriem, gan bērniem no riska grupām, gan cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Starptautiskā sadarbība ar Lietuvas partneriem dod iespēju gūt jaunu pieredzi un ieviest inovatīvas pieejas bibliotēku darbā.

Neskatoties uz ierobežotiem resursiem un darbinieku noslogotību, reģiona bibliotēkas turpina attīstīties, meklējot jaunus veidus, kā paplašināt savus pakalpojumus un piedāvāt vairāk iespēju vietējiem iedzīvotājiem.

10. Publicitāte

Jelgavas Pilsētas bibliotēka 2025. gadā turpināja mērķtiecīgi pilnveidot savu publisko komunikāciju, nodrošinot sabiedrības sistemātisku informēšanu par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem, krājumu, novadpētniecības materiāliem un organizētajiem pasākumiem.

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Bibliotēkas tēla veidošanā tiek izmantoti dažādi publicitātes un informācijas kanāli, lai nodrošinātu, ka ziņas par bibliotēkas darbību, pakalpojumiem un pasākumiem sasniegtu pēc iespējas plašāku auditoriju. Sabiedrība tiek regulāri informēta, izmantojot bibliotēkas tīmekļvietni, sociālos tīklus un e-pastu, nodrošinot operatīvu, daudzpusīgu un personalizētu saziņu. Nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināta arī tieša saziņa ar Jelgavas skolu skolotājiem, lai informācija nonāktu pie konkrētās mērķauditorijas. Sociālo tīklu izmantošana ļauj veidot divvirzienu komunikāciju – lietotāji var sniegt komentārus, dalīties ar saturu un izteikt savu viedokli par bibliotēkas piedāvājumu. Lai paplašinātu informācijas sasniedzamību, bibliotēkas aktualitātes tiek publicētas arī Jelgavas valstspilsētas pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.jelgava.lv un drukātājā izdevumā “Jelgavas Vēstnesis”, sasniedzot arī tos iedzīvotājus, kuri ikdienā neseko līdzī bibliotēkas aktivitātēm sociālajos tīklos. Regulāra sadarbība tiek uzturēta arī ar citiem elektroniskajiem un drukātajiem medijiem – “Zemgales Ziņas”, “Jelgavniekiem.lv”, “ZZ.lv” u.c.

Sabiedrisko attiecību darbu Jelgavas Pilsētas bibliotēkā koordinē sabiedrisko attiecību speciālists, kura pienākumos ietilpst:

- ziņu, rakstu un citas informācijas sagatavošana un publicēšana sociālajos tīklos, bibliotēkas tīmekļvietnē un drukātajos medijos;
- preses relīžu izstrāde un komunikācijas nodrošināšana ar medijiem;
- pasākumu afišu, pasākumu kalendāra un citu informatīvo, vizuālo un audiovizuālo materiālu (plakātu, bukletu, video, “reels”, tematisko rubriku, foto galeriju u.c.) izstrāde un maketēšana bibliotēkas vajadzībām;
- mediju monitorings, publikāciju apkopošana un publicitātes izvērtēšana;
- sadarbība ar pašvaldības Sabiedrisko attiecību departamentu un citiem komunikācijas partneriem.

Ikdienas publicitāti filiālbibliotēkās nodrošina filiāļu darbinieki, savukārt plašāku aktivitāšu gadījumā iesaistās sabiedrisko attiecību speciālists.

Publicitātes materiāli tiek izstrādāti, rūpīgi ievērojot latviešu valodas normas, un cikliskajām publikācijām tiek saglabāta vienota vizuālā identitāte, nodrošinot konsekventu un estētiski pievilcīgu bibliotēkas tēlu. Papildus, visas afišas un relīzes, pirms publicēšanas tiek saskaņotas ar pašvaldības Sabiedrisko attiecību departamentu, nodrošinot vienotu un profesionālu komunikācijas pieeju. Izstrādātie materiāli tiek uzkrāti elektroniskā arhīvā.

Bibliotēkas tēls tiek veidots, balstoties uz atvērtību, uzticamību un pieejamību. 2025. gadā īstenotās publicitātes aktivitātes – ziņas sociālajos tīklos, afišas, informācija tīmekļvietnē un publikācijas vietējos medijos – palīdzēja palielināt bibliotēkas atpazīstamību un informēt sabiedrību

par tās piedāvājumu un pasākumiem. Regulāra un pārdomāta komunikācija sasniedza dažādas mērķauditorijas un nostiprināja izpratni par bibliotēkas daudzveidīgajām iespējām.

Par bibliotēkas darbības efektivitāti sociālajā vidē liecina saņemtās atgriezeniskās saites no sociālo tīklu lietotājiem – gan mutiski bibliotēkas telpās, gan sociālajos tīklos. Lietotāji izsaka atzinību par pasākumu saturu, krājuma pieejamību un komunikācijas aktivitātēm, īpaši novērtējot informatīvos un aizraujošos video materiālus. Šīs atsauksmes palīdz izprast bibliotēkas lietotāju vajadzības, pilnveidot pakalpojumus un plānot jaunus pasākumus bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem. Tās sniedz bibliotēkai vērtīgas idejas, norāda uz jomām, kur nepieciešami uzlabojumi, un kalpo par rādītāju paveiktā darba kvalitātei, vienlaikus sniedzot skaidru virzienu turpmākajai attīstībai.

Bibliotēkas klātbūtne publiskajā telpā redzama arī mediju pārskatos – pārskata gadā apkopota 261 publikācija elektroniskajos un drukātajos medijos (sk. 10.1. tabulu). Šajās publikācijās ietverta informācija par pasākumiem, izstādēm, krājuma jaunumiem un citiem piedāvājumiem. Regulāra parādīšanās medijos veicina interesi par bibliotēku, stiprina tās atpazīstamību un nostiprina lomu pilsētas informatīvajā telpā.

10.1. tabula

Publikāciju skaits elektroniskajos un drukātajos medijos 2025. gadā

Medijs	Ziņu skaits
www.jelgava.lv	46
www.zz.lv	31
www.jelgavniekiem.lv	43
www.novaja.lv	12
Jelgavas Vēstnesis	33
Zemgales Ziņas	77
Citi	19
Kopā	261

Bibliotēkas informācija tīmeklī

Lai gan sociālie tīkli papildina bibliotēkas komunikāciju, **tīmekļvietne saglabā savu centrālo lomu**, apvienojot visu būtisko vienuviet. Bibliotēkas tīmekļvietne www.jelgavasbiblioteka.lv kalpo kā stabils un uzticams rīks, kas nodrošina vienotu, pārskatāmu un ērtu piekļuvi bibliotēkas piedāvājumam. Tajā apkopota aktuālā informācija par pasākumiem, izstādēm, krājuma jaunumiem, novadpētniecības materiāliem un elektronisko kopkatalogu, kā arī praktiska informācija par darba laiku, kontaktiem un pakalpojumu izmantošanu. Vietne ir pārskatāma un lietotājiem draudzīga, ļaujot ikvienam ātri atrast nepieciešamo informāciju, plānot apmeklējumus un izmantot pieejamos resursus

efektīvāk. Papildus, tīmekļvietne nodrošina pāreju uz pielāgoto versiju personām ar redzes un lasīšanas traucējumiem.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīmekļvietne pārskata periodā tika apmeklēta 22 215 reizes, kas vidēji ir 60 apmeklējumi dienā. Tomēr jāņem vērā, ka faktiskais apmeklējumu skaits, visticamāk, ir lielāks. Tas saistīts ar to, ka apmeklētājiem ir jāapstiprina vai jānoraida sīkdatņu “cookies” paziņojums. Apmeklējumi tiek ieskaitīti statistikā tikai tad, ja lietotājs piekrīt sīkdatņu izmantošanai, savukārt, ja piekrišana netiek sniegta, apmeklējums netiek pievienots, lai gan lietotājs faktiski ir izmantojis tīmekļvietni.

Pārskata periodā tīmekļvietnē kopumā veikti 152 ieraksti. Visbiežāk apmeklētās sadaļas ir sākumlapa, informācija par darba laikiem, sadaļas “Grāmatu jaunumi”, “Novadnieku datubāze”, “Jaunumi” un “Kontakti”. Šie dati liecina par veiksmīgu darbību sociālajos tīklos un pozitīvu auditorijas atgriezenisko saiti, jo skaidri iezīmējas lietotāju interese par noteiktām satura daļām. Īpaši nozīmīga ir augstā interese par novadpētniecības saturu, jo pārskata periodā tika mērķtiecīgi veidotas video rubrikas “Novadpētniecības rika” un izzinošā rubrika “Urķis atklāj”. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīmekļvietni www.jelgavasbiblioteka.lv lietotāji visbiežāk atrod, izmantojot meklētājprogrammas un sociālos tīklus. Galvenais datplūsmas avots ir *Google.com*, savukārt otrajā vietā ierindojas bibliotēkas *Facebook* lapa – *Jelgavas Pilsētas bibliotēka* –, kurā publicitātes ierakstos regulāri tiek pievienota saite uz tīmekļvietni, ļaujot lietotājiem ērti iegūt papildu informāciju. Saite uz vietni ir pieejama arī lapas sākumā. Tāpat apmeklētāji vietni atrod, izmantojot *Bing.com*, e-pasta platformu *Inbox.lv* un mākslīgā intelekta rīku *ChatGPT*. Tas norāda uz bibliotēkas veiksmīgu klātbūtni digitālajā vidē un informācijas pieejamību dažādos tiešsaistes kanālos.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka pārvalda sešus sociālo tīklu kontus – *Facebook*, *Instagram*, *Draugiem.lv*, *TikTok*, *Twitter (X)* un *YouTube*. Aktivitātes intensitāte šajās platformās atšķiras, un saturs tiek veidots tā, lai tas atbilstu katra kanāla īpatnībām, interesēm un tam, kādu informāciju bibliotēka vēlas nodot sabiedrībai. Atsevišķos ierakstos iekļautas arī saites uz elektronisko kopkatalogu vai bibliotēkas tīmekļvietni, kur interesenti var iegūt detalizētāku informāciju un plašāku satura izklāstu.

10.2. tabula

Sociālo tīklu saturvienību skaits Jelgavas pilsētas bibliotēkās 2025. gadā

	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Bērnu un jauniešu bibliotēka "Zinītis"	Pārlielupes bibliotēka	Miezītes bibliotēka
<i>Facebook</i>	297	343	200	199
<i>Draugiem.lv</i>	48	-	145	-
<i>Instagram</i>	203	25	-	2
<i>Twitter</i>	25	-	-	-
<i>YouTube</i>	1	-	-	-
<i>TikTok</i>	9	-	-	-
Kopā	733	368	345	201

10.2. tabulā apkopots bibliotēku sociālo tīklu saturvienību jeb publicēto ierakstu skaits 2025. gadā. Analizējot datus, redzams, ka visaktīvākā sociālajos tīklos ir Jelgavas Pilsētas bibliotēka, pārskata gadā kopā publicējot 733 ierakstus. Šo aktivitāti veicina mērķtiecīga sociālo tīklu pārvaldība – bibliotēkas sociālo mediju kontus uztur sabiedrisko attiecību speciālists, savukārt par filiāļu ierakstu publicēšanu atbild filiāļu darbinieki. Jāpiebilst, ka visas četras bibliotēkas savā starpā sociālo tīklu kontos dalās ar interesantākajiem un svarīgākajiem ierakstiem, tādējādi aptverot plašāku lasītāju loku.

Visās Jelgavas pilsētas bibliotēkās galvenais un aktīvāk izmantotais sociālo mediju kanāls ir *Facebook*, kurā veikts vislielākais publikāciju skaits. Šī platforma tiek izmantota kā primārais komunikācijas rīks, lai informētu sabiedrību par aktualitātēm, pasākumiem un bibliotēku pakalpojumiem. *Facebook* ļauj sasniegt plašu un dažādu vecumu auditoriju, piemēram, gan jauniešus, gan pieaugušos un seniorus. Tas ir lieliski piemērots dažāda veida saturam – pasākumu afišām, jaunumu paziņojumiem, fotogalerijām un video materiāliem. Turklāt publiskie ieraksti un to kopīgošana ļauj saturam sasniegt arī cilvēkus, kas neseko bibliotēkas lapai, padarot šo platformu par efektīvu rīku sabiedrības informēšanai.

Otrs aktīvāk izmantotais sociālais tīkls ir *Instagram*, kuru aktīvi izmanto Jelgavas pilsētas bibliotēka (203 ieraksti), kā arī bērnu un jauniešu bibliotēka "Zinītis" (25 ieraksti). Šī platforma ļauj veidot neformālāku un personiskāku saziņu ar sekotājiem, galveno uzsvaru liekot uz vizuālo saturu – attēliem un video. Stāstu sadaļa palīdz dalīties ar ikdienas mirkļiem, pasākumiem un aktuālo informāciju, veicinot auditorijas iesaisti un interesi par bibliotēkas darbību.

Lai gan Jelgavas Pilsētas bibliotēkai sociālajā tīklā *Draugiem.lv* ir salīdzinoši daudz sekotāju (865), reālā sasniedzamība ir ierobežota, jo daudzi profili vairs netiek aktīvi izmantoti. Savukārt Pārlielupes bibliotēka *Draugiem.lv* izmanto regulāri, gada laikā publicējot 145 ierakstus, bet *Instagram* šī bibliotēka nepārvalda.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas aktivitāte *Twitter*, *YouTube* un *TikTok* platformās ir minimāla, jo šīs platformas nav piemērotas ikdienas aktualitāšu informēšanai, bet gan atsevišķa, vizuāli pievilcīga vai izklaidējoša satura publicēšanai.

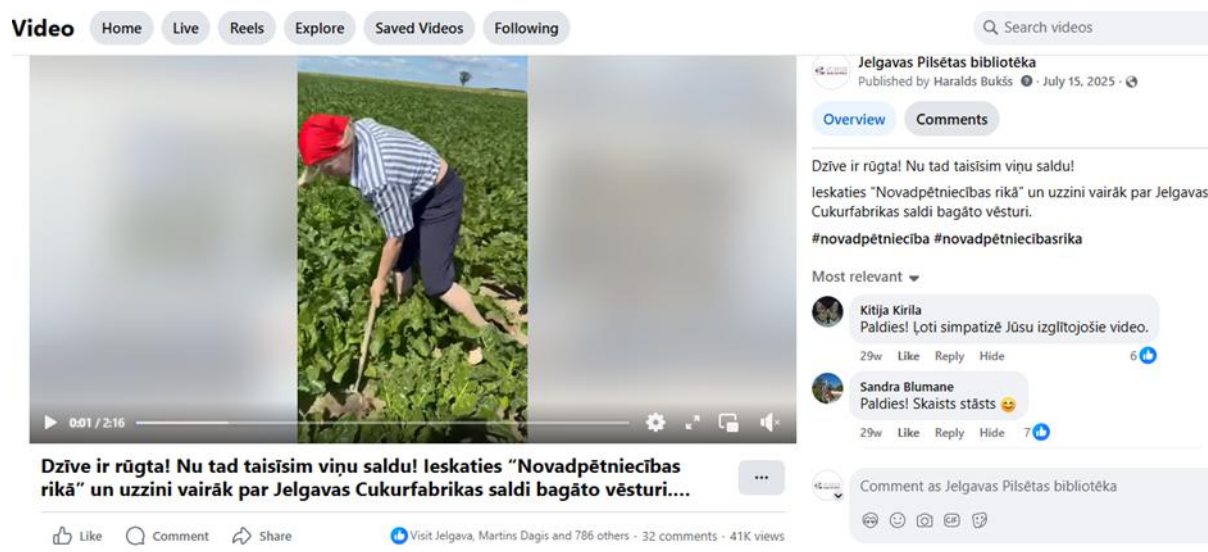
10.3. tabula

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālo tīklu sekotāju skaits

	<i>Facebook</i>	<i>Instagram</i>	<i>TikTok</i>	<i>Draugiem.lv</i>	<i>Twitter</i>
2024	1841	730	185	865	662
2025	2100	768	364	860	643
	+259	+38	+179	-5	-19

10.3 tabulā atspoguļo Jelgavas Pilsētas bibliotēkas sociālo tīklu sekotāju skaita izmaiņas no 2024. līdz 2025. gadam, liecinot par sekotāju skaita patstāvīgu un pakāpenisku pieaugumu galvenajos sociālajos tīklos, kuros bibliotēka ir aktīva – *Facebook*, *Instagram* un *TikTok*. Tas liecina par bibliotēkas sociālo mediju darbības efektivitāti, pastāvīgu auditorijas interesi par bibliotēkas sniegtajām iespējām un pakalpojumiem, kā arī par bibliotēkas spēju piesaistīt un noturēt sekotāju interesi.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas veidotais saturs pārskata gadā *Facebook* platformā sasniedza 449 881 skatījumu, kas ir ļoti augsts un pozitīvi vērtējams rādītājs, apliecinot satura kvalitāti un auditorijas interesi. Pārskata gada laikā īpaša uzmanība tika veltīta novadpētniecības rubrikas “**Novadpētniecības rika**” veidošanai video formātā, atklājot un izzinot dažādus faktus par Jelgavas un tās apkārtnes ievērojamiem cilvēkiem, vietām un nozīmīgiem notikumiem. Šie video kļuva par pārskata gada skatītākajiem ierakstiem, saņemot arī daudz pozitīvas atgriezeniskās saites no auditorijas.

10.1. att. 2025. gada populārākais ieraksts Jelgavas Pilsētas bibliotēkas *Facebook* lapā

Viens no skatītākajiem video bija “**Ieskaties ‘Novadpētniecības rikā’ un uzzini vairāk par Jelgavas Cukurfabrikas saldi bagāto vēsturi**”, kas sasniedza 41 924 skatījumus un 1 048 iesaistes (patīk, komentāri, dalīšanās).

Sekotāju pieaugums sociālajā tīklā *Facebook* vērojams arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkas filiālbibliotēkās. Pārskata periodā, salīdzinot 2025. gadu ar 2024. gadu, sekotāju skaits ir pieaudzis visās filiālēs: Pārlielupes bibliotēkas *Facebook* lapai 2025. gadā bija 769 sekotāji (+55), Miezītes bibliotēkai – 818 sekotāji (+106), savukārt bērnu un jauniešu bibliotēkai “Zinītis” – 827 sekotāji (+83).

Sekotāju skaita pieaugums sociālajos tīklos ir ļoti nozīmīgs indikators bibliotēkas publicitātes veidošanas darbā, jo tas skaidri parāda, vai veiktie pasākumi un publicitātes aktivitātes ir sekmējušas mērķauditorijas sasniegšanu. Tas atspoguļo arī to, cik efektīvi ir izdevies piesaistīt interesentus un radīt interesi par bibliotēkas piedāvātajām iespējām. Sekotāju pieaugums ir ne tikai skaitlisks rādītājs, bet arī apliecina, ka īstenotie publicitātes pasākumi ir bijuši veiksmīgi un ir devuši vēlamus rezultātus.

Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Viens no galvenajiem izaicinājumiem bibliotēkas publicitātē ir nodrošināt, lai sabiedrība būtu pietiekami informēta par bibliotēkas piedāvājumiem un pakalpojumiem. Pat ja publicitāte tiek veidota regulāri un plaši, vienmēr būs cilvēki, kurus šo informācija nebūs sasniegusi. Mūsdienās informācijas apjoms ir ļoti liels, tāpēc bibliotēkai jāmeklē veidi, kā izcelties un uzrunāt savu auditoriju. Lai efektīvāk sasniegtu dažādas vecuma grupas un auditorijas, jāizmanto dažādi kanāli – sociālie tīkli, e-pasti, plakāti, vietējie mediji un īsi video ziņojumi. Mūsdienu lietotāji vēlas ātru un skaidru informāciju. Piemēram, īsi video vai interaktīvs *Instagram* stāsts par grāmatu jaunumiem piesaista vairāk uzmanības nekā garš teksta apraksts. Labu atsaucību gūst arī atraktīvas darbinieku fotogrāfijas un ieskats ikdienas darba aizkulisēs.

Papildus tradicionālajiem izaicinājumiem bibliotēka mūsdienās saskaras arī ar dažiem jauniem izaicinājumiem:

- **Informācijas pārsātinājums internetā** – cilvēki ikdienā saskaras ar ļoti lielu informācijas apjomu, tādēļ bibliotēkas paziņojumi var palikt nepamanīti. Tāpēc svarīgi nodrošināt konsekventu vizuālo identitāti, skaidru vēstījumu un regulāru publicēšanas grafiku, pielāgojoties katra sociālā tīkla specifikai un algoritmiem. Neskatoties uz plašajām iespējām publicitātes īstenošanai, informācijas pārsātinātība joprojām ir būtisks izaicinājums, tāpēc ir svarīgi saglabāt līdzsvaru starp informācijas daudzumu un kvalitāti.
- **Ātrās tehnoloģiju izmaiņas** – tehnoloģijas un cilvēku paradumi mainās ļoti ātri. Ja bibliotēka turpina izmantot tikai ierastos saziņas veidus, piemēram, e-pastu vai plakātus, tā var

nesasniegt daļu auditorijas. Īpaši jaunieši lielāko daļu informācijas iegūst telefonā – sociālajos tīklos un ziņapmaiņas platformās. Tāpēc bibliotēkai ir svarīgi sekot līdzi tam, kur un kā cilvēki patērē informāciju, pielāgot savu saturu attiecīgajām platformām un regulāri izmēģināt jaunus digitālos rīkus, lai saglabātu aktualitāti un nezaudētu saikni ar apmeklētājiem.

- **Dažādu mērķauditoriju sasniegšana** – ir izaicinājums piesaistīt gan jauniešus, gan seniorus, gan cilvēkus no dažādām kultūrām, kuriem ir atšķirīgas intereses un ieradumi. Lai efektīvāk sasniegtu dažādas mērķauditorijas, būtiska ir iekšēja sadarbība ar skolām, universitātēm, jauniešu centriem, senioru klubiem, kultūras biedrībām un diasporas organizācijām, jo šīs iestādes un organizācijas var kalpot kā “tilts”, caur kuru informācija par bibliotēkas pakalpojumiem nonāk tieši pie konkrētās auditorijas.

Publicitāte Jelgavas novada pašvaldību publiskajās bibliotēkās

Jelgavas novadā afišas par bibliotēku pasākumiem tiek izvietotas pagastu teritorijā, bibliotēkā un veikalos, kā arī tiek sūtīti elektroniski ielūgumi iedzīvotājiem. Ja ir iespēja, informācija tiek izvietota bibliotēku logos.

Informācija par Jelgavas novada pašvaldību publiskajām bibliotēkām ir pieejama:

- Jelgavas Pilsētas bibliotēkas tīmekļa vietnē: <https://jelgavasbiblioteka.lv/par-mums/citas-bibliotekas/jelgavas-novads/>
- Jelgavas novada pašvaldības tīmekļa vietnē: <https://www.jelgavasnovads.lv/lv/bibliotekas>
- Latvijas digitālajā kultūras kartē: www.kulturaskarte.lv
- Par bibliotēkās notiekošajiem pasākumiem informācija tiek ievietota informatīvajā laikrakstā “Jelgavas Novada Ziņas” un Jelgavas novada tīmekļvietnē.

Visas pagastu bibliotēkas ir aicinātas izveidot savus kontus **sociālajos tīklos**. Lielākā daļa ir izveidojušas **Facebook kontus**.

Ieskatam – aktīvāko bibliotēku Facebook lapas:

- Bērvircavas bibliotēka: <https://www.facebook.com/LarisaBatkauske>
- Ozolnieku bibliotēka: <https://www.facebook.com/ozolniekubiblioteka>
- Platones pagasta bibliotēka: <https://www.facebook.com/platonesbiblioteka>
- Staļģenes bibliotēka: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61550953831717>
- Nākotnes bibliotēka: <https://www.facebook.com/Nakotne.biblioteka.jelgavasnovads.lv>
- Vilces bibliotēka: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61555925610377>
- Ūziņu bibliotēkas emuārs emuārā par Ūziņu vēsturi <http://uzinubiblioteka.blogspot.com/>
- Jelgavas novada bibliotēkas: <https://www.facebook.com/share/19zw2AftZv/>

Kopumā daudzas Jelgava bibliotēkas aktīvi informē par grāmatām un aktuālajām norisēm, cenšas veidot dažādus tematiskus oriģinālierakstus, kā arī dalās ar metodisko dienu aktivitātēm, grāmatu ieteikumiem un citu svarīgu informāciju.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir Jelgavas valstspilsētas pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas finansēta no Jelgavas valstspilsētas budžeta. Jelgavas Pilsētas bibliotēkai un tās filiālēm 2025. gadā bija plašs sadarbības tīkls:

- **Jelgavas valstspilsētas pašvaldība** (tiek saņemts gan finansējums, gan informacionālais un cita veida atbalsts);
- **Jelgavas novada pašvaldība** (līgums ar Jelgavas novada pašvaldības publiskajām bibliotēkām par metodisko un konsultatīvo vadību);
- **Jelgavas novada kultūras pārvalde** (cieša sadarbība Jelgavas novada pagastu bibliotēku darba organizācijas jautājumos);
- **Jelgavas pilsētas un novada Izglītības pārvaldes** (atbalsts dažādu jautājumu risināšanā);
- **Jelgavas pilsētas un novada izglītības un pirmsskolas izglītības iestādes** (informācijpratība, medijpratība, ekskursijas, izglītojoši pasākumi visu vecumu bērniem un jauniešiem, sadarbība Dzejas dienās);
- **Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejs** (pasākumu organizēšana, savstarpēja tīklošanās dažādu kultūrvēsturisku jautājumu atklāšanā);
- **Ādolfa Alunāna memoriālais muzejs** (pasākumu organizēšana);
- **Jelgavas mūzikas vidusskola** (muzikālo priekšnesumu sniegšana dažādos Jelgavas bibliotēku pasākumos; dalība Jelgavas Dzejas dienās 2025 “Latviešu grāmata – mūsu stiprā pils. Tur dzeja kā padebess gaiši zils”);
- **Jelgavas Sabiedriskais centrs** (ziedojumu tālāka nogādāšana uz Ukrainu, Sadarbība organizējot izglītojošas lekcijas skolēniem);
- **Jelgavas sociālo lietu pārvalde, Veselības veicināšanas nodaļa** (sadarbība organizējot izglītojošas lekcijas skolēniem);
- **Bērnu un jauniešu jaunrades centrs “Junda”** (sadarbība ar bērnu un jauniešu bibliotēku “Zinītis”);
- **Apkaimes biedrība “Jelgavas Līnijas”** (kopējā whatsapp saziņas grupā Miezītes bibliotēka ievieto informāciju par gaidāmiem pasākumiem un aktivitātēm bibliotēkā. Kā arī sadarbībā ar biedrību tika rīkoti “Apkaimes svētki” pie Miezītes bibliotēkas, kur bibliotēka piedalījās ar

savām aktivitātēm atsevišķā teltī, kur piedāvājām apmeklētājiem ar lasīšanu saistītas dažādas aktivitātes);

- **Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs** (ekskursijas pa Jelgavu, Ģ. Eliasa JVMM un Svētās Trīsvienības baznīcas torni ukraiņu bēgļu grupām, kas apgūst latviešu valodu ZRKAC kursus);
- **Jelgavas pilsētas bibliotēku atbalsta biedrība “Libro”** (kopīgu projektu realizācija);
- **Jelgavas Latviešu biedrība** (kopīga atbildība Latvijas pirmā prezidenta Jāņa Čakstes dzimtas māju “Auču” ābeļdarza uzturēšanā, Jelgavas Latviešu biedrības teātra mūsu novadniecei Aspazijai veltīta izrāde “Daukšu Elza un mēs” Jelgavas Pilsētas bibliotēkā);
- **Jelgavas senioru biedrība** (kopīgi kultūras un izglītojoši pasākumi);
- **Jelgavas Mākslinieku biedrība** (regulāra izstāžu organizēšana Jelgavas pilsētas bibliotēkās);
- **Dzejnieku klubs “Pieskāriens”** (dzejas krājuma “Zemgales vācelīte 2025” dāvinājums);
- **Jelgavas Pilsētas bibliotēkas Lasītāju klubiņš** (ikmēneša tikšanās, klubiņa biedru iesaistīšanās bibliotēkas sarīkojumos);
- **Pārlielupes bibliotēkas Lasītāju klubiņš** (ikmēneša tikšanās, klubiņa biedru iesaistīšanās bibliotēkas sarīkojumos);
- **Senioru klubiņš “Radītprīeks” Pārlielupes bibliotēkā** (tikšanās 2 reizes mēnesī);
- **Valsts sociālās aprūpes centra “Zemgale” filiāle “Jelgava”** (tikšanās un literāri muzikālie lasījumi);
- **Mākslas studija “Mansards”** (izstāžu organizēšana);
- **Mākslas studija “Mākslu RŪME”** (izstāžu organizēšana);
- **Miezītes bibliotēkas atbalstītāju un entuziastu klubiņš** (ikmēneša tikšanās, klubiņa biedru iesaistīšanās bibliotēkas sarīkojumos).

Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

- **CSDD un Valsts policijas Jelgavas nodaļa** (līgums ar CSDD par “Veloskolas” darbību un velosipēdista braukšanas eksāmena kārtošānu bibliotēkās);
- **Latvijas Nacionālā bibliotēka** (publisko bibliotēku metodiskā vadība, “Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām 2025, dažādu iniciatīvu uzturēšana, piem., “Latvijas Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensība”, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”);
- **Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība** (projekta “Grāmatu starts” apakšprogramma “Pūcītes skola” visās Jelgavas bibliotēkās);

- **Latvijas Bibliotekāru biedrība** (atbalsts Zemgales reģiona semināru rīkošanā: Zemgales reģiona bibliotekāru seminārs sadarbībā ar Jelgavas Pilsētas bibliotēku “Svētki grāmatai, bibliotēkai, bibliotekāram” Bērvircavā);
- **Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekcija** (jau tradicionāli tiek ņemta daļība jauno speciālistu sekcijas organizētajā Libday.lv, pārskata gadā ar savu redzējumu par vienu dienu bibliotēkas dzīvē turpinājām dalīties sociālajos tīklos);
- **Latvijas Republikas Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļa** (informatīvs atbalsts);
- **Europe Direct Informācijas centrs Jelgavā** (informatīvs atbalsts);
- **Tietoevry Latvia** (BIS ALISE uzturēšana, attīstīšana un konsultēšana);
- **Dobeles novada Centrālā bibliotēka** (bibliotekārā sadarbība, izstāžu apmaiņa, profesionālās pilnveides pasākumi, kopīgi organizēti LBB Zemgales nodaļas semināri);
- **Bauskas Centrālā bibliotēka** (kopīgi profesionālās pilnveides pasākumi, kopīgi organizēti LBB Zemgales nodaļas semināri);
- **Latvijas Zinātņu akadēmija** (grāmatu dāvinājumi, sadarbība ar LZA prezidentu Ojāru Spārīti un akadēmiķi Baibu Rivžu);
- **Jāņa Čakstes memoriālais muzejs “Auči”** (joprojām tiek aprūpēts ābeļdārzs, kurš tika iestādīts kopā ar Jelgavas Latviešu biedrību par godu Latvijas 1. prezidentam);
- **SIA “OC Vision” un SIA “Vision Express Baltija”** (Jelgavas Pilsētas bibliotēka saviem lasītājiem piedāvā pakalpojumu – bezmaksas lasāmbrilles);
- **Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte** (informacionāls atbalsts, ziņu par bibliotēkā organizētajām aktivitātēm ievietošana universitātes tīmekļvietnē);
- **Biedrība “HP Canis Latvia”** (kanisterapijas suņu saimnieces Sabīne Grobiņa un Kristīne Zaķe 2025. gadā Miežītes bibliotēkā, Pārlielupes bibliotēkā un bērnu un jauniešu bibliotēkā “Zinītis” novadīja nodarbības bērniem ar lasīšanas grūtībām);
- **Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā un Zviedrijas vēstniecība Latvijā** (Ziemeļvalstu literatūras nedēļa, projekts realizēts visās Jelgavas pilsētas bibliotēkās);
- **Somijas vēstniecība Latvijā**: ceļojošās izstādes “Muminu ģimene no Somijas” organizēšana Pārlielupes bibliotēkā, Somijas vēstnieces Latvijā vizīte bibliotēkā, Muminu 80. dzimšanas dienas svinības un tikšanās ar pirmsskolas iestādes bērniem;
- **Rīgas Stila un modes tehnikums** (studentu foto izstāžu organizēšana studiju moduļa "Foto projektu veidošana" noslēguma darba ietvaros);
- **LNB Stāstu bibliotēku tīkls** (dalība dažādās LNB Stāstu bibliotēku tīkla aktivitātēs);

- **Latvijas Okupācijas muzejs** (Miezītes bibliotēkā tika izstādīta izstāde “Brīvības garu nevar nokaut”, kā arī muzeja pārstāvis Arturs Romeiko tiešsaistē novadīja lekciju par Latvijas jauniešu cīņu pret komunistisko okupācijas režīmu 1940. un 1941. gadā un no 1944. līdz 1949. gadam).

Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

- **Akureiri Municipālā bibliotēka** Īslandē (Nordplus projekts “Jaunu mācīšanās apvāršņu atklāšana bibliotēkās” (Discovering New Horizons of Learning in Libraries, Nr. NPAD-2025/10002))
- **SIA “MAZZINI LAB S.R.L. BENEFIT”** Itālijā (Erasmus+ projekts “ESG competences for the GLAM sector” / “Vides, sociālās atbildības un pārvaldības (ESG) kompetenču attīstība galerijām, bibliotēkām, arhīviem un muzejiem (GLAM sektoram)”)
- **Novisadas Universitāte (UNIVERZITET U NOVOM SADU)** Serbijā (Erasmus+ projekts “ESG competences for the GLAM sector” / “Vides, sociālās atbildības un pārvaldības (ESG) kompetenču attīstība galerijām, bibliotēkām, arhīviem un muzejiem (GLAM sektoram)”)
- **Somijas Humanitāro zinātņu lietišķo zinātņu augstskola** (Suomen Humanistinen Ammattikorkeakoulu Oy, HUMAK) (Erasmus+ projekts “ESG competences for the GLAM sector” / “Vides, sociālās atbildības un pārvaldības (ESG) kompetenču attīstība galerijām, bibliotēkām, arhīviem un muzejiem (GLAM sektoram)”)
- **Jūrnieceības muzejs “Forum Marinum”** Somijā (Erasmus+ projekts “ESG competences for the GLAM sector” / “Vides, sociālās atbildības un pārvaldības (ESG) kompetenču attīstība galerijām, bibliotēkām, arhīviem un muzejiem (GLAM sektoram)”)

Eiropas līmenī bibliotēka piedalās **Eiropas Komisijas atbalstītajā projektā “Bibliotēku tilti”**, kurā sadarbojas ar **Francijas, Itālijas, Polijas un Nīderlandes bibliotēkām**. Projekta mērķis ir attīstīt stratēģijas un rīkus migrantu integrācijai, izmantojot bibliotēku pakalpojumus un vietējās partnerības.

Bibliotēku interešu aizstāvības darbs

Jelgavas Pilsētas bibliotēka pilda reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas un aktīvi sadarbojas ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldi un Jelgavas valstspilsētas domi dažādu jautājumu risināšanā. Regulāri tiek organizētas tikšanās ar domju pārstāvjiem, kurās apspriesti bibliotēku darba vides uzlabojumi, finansējuma piesaiste, bibliotekāru profesionālā pilnveide un informācijas tehnoloģiju atjaunošana.

Bibliotēku nozares jautājumi aktualizēti dažādos pārvaldības līmeņos – pagastu, pašvaldību, ministriju un Latvijas Republikas valdības līmenī.

Jelgavas Pilsētas bibliotēka ir Latvijas Bibliotēku biedrības institucionālais biedrs un iesaistās biedrības darbībā, sadarbojoties un kopīgi risinot nozares aktuālos jautājumus.

Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā

Novadpētniecības jomā Jelgavas Pilsētas bibliotēkai veiksmīga sadarbība izveidojusies ar Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzeju, Ā. Alunāna memoriālo muzeju un Ā. Alunāna Jelgavas teātri, kopīgi gatavojot izstādes, prezentācijas un pasākumus. Strādājot ar jauniešiem – popularizējot novada vēsturi, stiprinot lokālo identitāti un papildinot bibliotēkas novadpētniecības krājumu – notiek sadarbība ar Jelgavas “Europe Direct” Informācijas centru.

Kalnciema pagasta Kalnciema bibliotēka un Valgundes pagasta Tīreļu bibliotēka novadpētniecībā sadarbojas ar Kalnciema muzeju. Ozolnieku bibliotēka organizē kopīgus pasākumus ar Ozolnieku vēstures ekspozīciju un vēstures interesentu kopu, savukārt Bramberģes bibliotēka veiksmīgi sadarbojas ar biedrībām “Attīstības centrs – dzīvo gudri” un “Bramberģes muiža”.

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Bibliotēka bērnu un jauniešu auditorijas sasniegšanai veido plašu un daudzveidīgu sadarbības tīklu ar izglītības iestādēm, pirmsskolām, interešu izglītības centriem, nevalstiskajām organizācijām un pašvaldības institūcijām. Sadarbības mērķis ir veicināt lasītprasmi, medijpratību, lokālo identitāti, radošumu un sociāli emocionālās prasmes, vienlaikus stiprinot bibliotēkas lomu kā drošai un pieejamai mācīšanās un brīvā laika pavadīšanas videi.

Ar **Jelgavas Mūzikas vidusskolu** bibliotēka sadarbojās Dzejas dienu 2025 norisē un dažādu kultūras pasākumu organizēšanā.

Sadarbībā ar **Jelgavas Veselības veicināšanas nodaļu** organizētas 24 nodarbības par kibermobingu un emocijām (drosme un bailes) pēc izrādes “Mollis un ērms”.

Īpaši aktīva sadarbība izveidojusies ar vispārizglītojošajām skolām:

- **Jelgavas Centra pamatskolu** (vasaras nometnes–ekskursijas (1.–3. klase), Jelgavas reģiona fināls Skaļās lasīšanas sacensībām, Drošāka interneta mēneša nodarbības “Make it clear”, SBA grāmatu izmantošana vasarā, Kristīnes Jacino nodarbība, izzinošā spēle “Iepazīsti Aspaziju”);
- **Jelgavas 4. sākumskolu** (Eiropas dienas prezentācija, “Make it clear” nodarbības, spēle “Iepazīsti Aspaziju”, lasīšanas veicināšanas programma “Atrodi pats”, mazizrāde “Mollis un

ērms”, tematiskās ekskursijas bibliotēkā un Miežītes bibliotēkas dalība skolas Ģimenes dienā);

- **Jelgavas Tehnoloģiju vidusskolu** (spēle “Iepazīsti Aspaziju”, vasaras nometnes–ekskursijas, izrāde “Mollis”, prezentācija “Latviešu grāmatai 500”);
- **Svētes pamatskolu** (filmu studijas “Animācijas brigāde” radošā nodarbība);
- **Vircavas pamatskolu** (Kristīnes Jacino nodarbība un nodarbības par kibermobingu);
- **Ozolnieku vidusskolu** (ekskursijas, nodarbība “Digitālās prasmes ilgtspējīgai videi”, izrāde “Mollis”);
- **Aizupes pamatskolu** (tematiskās ekskursijas un dalība Ēnu dienā Miežītes bibliotēkā). Sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestādēm vērsta uz agrīno lasītprasmi:
- **PII “Zemenīte”** (tematiskās ekskursijas, grāmatu kopu izmantošana, dalība programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2025”);
- **PII “Ķipari”** (bērnu un vecāku veidota izstāde “Roboti pasakās”, lugas “Sarkangalvīte” izrāde vecākiem un PII “Kamolītis” bērniem, dalība lasīšanas programmā). Sadarbība ar interešu izglītības un jauniešu organizācijām:
- **Jelgavas EDIT punktu** (ceļojošās izstādes “Ceļo valodu pasaulē – Harijs Poters” un “Ceļo valodu pasaulē – Dons Kihots”, atbalsts Skaļās lasīšanas konkursam);
- **Jauniešu centru “Pakāpiens”** (trīs spēles “Mafija” pēcpusdienas Miežītes bibliotēkā);
- **JN “Junda”** (keramikas pulciņa izstāde un telpas noslēguma pasākumam “Atrodi pats”);
- **Jelgavas Mākslas skolu** (audzēkņu darbu izstādes “Meža serenāde” un “Ziemas prieki”). Sadarbība iekļaujošas izglītības un sociālās integrācijas jomā ar:
- **Dienas aprūpes centru “Harmonija”** (regulāri izstāžu apmeklējumi);
- **Jelgavas Paula Bendrupa pamatskolu un Jelgavas pamatskolu “Valdeka” – attīstības centru** (kanisterapijas nodarbības lasītprasmes veicināšanai un dalība bibliotēkas leļļu mazizrādēs ar izzinošām aktivitātēm)

Sadarbības partneru loks ir stabils un mērķtiecīgi paplašināts. Kopīgi organizētie pasākumi veicina regulāru bibliotēkas apmeklējumu, uzlabo lasītprasmi un digitālo prātību, kā arī attīsta sociāli emocionālās prasmes. Partneru iesaiste nodrošina kvalitatīvāku un daudzveidīgāku piedāvājumu nekā bibliotēka spētu īstenot patstāvīgi. Kopumā sadarbība vērtējama kā ļoti veiksmīga, ilgtermiņa un uz attīstību vērsta.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

17.16. Uzlabot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai, to papildinot ar vairāku ieinteresēto personu partnerībām, kas piesaista zināšanas, pieredzi, tehnoloģiju un finanšu resursus un dalās ar tiem, lai atbalstītu ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu visās valstīs un jo īpaši jaunattīstības valstīs

17.17. Veicināt un sekmēt efektīvas publiskā un privātā sektora un pilsoniskās sabiedrības partnerības, pamatojoties uz partnerību pieredzi un resursu nodrošināšanas stratēģijām

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā

Jelgavas Pilsētas bibliotēka veic reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas, nodrošinot metodisko un konsultatīvo atbalstu Jelgavas valstspilsētas 4 publiskajām bibliotēkām, 13 izglītības iestāžu bibliotēkām, 25 Jelgavas novada pašvaldības publiskajām bibliotēkām un 18 izglītības iestāžu bibliotēkām. Jelgavas Pilsētas bibliotēka veido Jelgavas reģiona bibliotēku krājuma kopkatalogu, kas aptver 61 bibliotēkas krājumus.

Pārskata perioda galvenie darba virzieni metodiskajā darbā bija:

- bibliotekāru profesionālo zināšanu un kompetences paaugstināšana, īpaši jauno darbinieku apmācība – mācības, semināri, individuālās konsultācijas, pieredzes braucieni, kursi u.c.;
- konsultācijas un praktiska palīdzība darbā ar BIS ALISE pagastu un izglītības iestāžu bibliotēkās;
- automatizētās krājuma pārbaudes (inventarizācijas);
- atbalsts bibliotēku krājumu pārvaldībā, tostarp pielāgotās literatūras piedāvājuma nodrošināšana;
- konsultācijas un atbalsts bibliotēkām darbā ar bērniem un jauniešiem;
- bibliotēkās pieejamo resursu un pakalpojumu popularizēšana iedzīvotājiem, tai skaitā sociālajos tīklos;
- lasīšanas veicināšanas programmu “Grāmatu starts” un “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” koordinēšana un grāmatu sadale;
- projekta “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” koordinēšana un grāmatu sadale;

- Latvijas Nacionālās Skaļās lasīšanas (SkaLa) sacensības vietējā, Jelgavas reģiona un Zemgales starppfīnāla kārtu koordinēšana;
- individuālais atbalsts darbiniekiem un savstarpējās komunikācijas stiprināšana;
- Jelgavas novada pagastu, kā arī Jelgavas Pilsētas bibliotēkas un tās filiālbibliotēku darba rezultātu apkopojums un analīze;
- konsultācijas un praktisks atbalsts visām reģiona bibliotēkām statistikas datu apkopšanā ievadē Latvijas kultūras datu portālā;
- līdzdalība Jelgavas novada lasīšanas veicināšanas projektu “Jelgavas novada Grāmatu svētki” un “Bērnu autori Jelgavas novada bibliotēkā” sagatavošanā iesniegšanai VKKF;
- bibliotēku nozares aktuālās informācijas izplatīšana un koordinācija bibliotēku iesaistei LNB, LBB, valsts un pašvaldības u.c. institūciju pasākumos;
- metodiskā atbalsta jomu identificēšana un piedāvājuma nodrošināšana.

Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

Metodiskā darba, konsultāciju un informatīvā atbalsta sniegšanā JPB filiālbibliotēkām, Jelgavas valstspilsētas skolu bibliotēkām, Jelgavas novada publiskajām un skolu bibliotēkām piedalās Jelgavas Pilsētas bibliotēkas KAN, IRAN un Reģionālās bibliotēkārās mācību nodaļas speciālisti, sistēmbibliotekāre, novadpētniecības speciāliste, sabiedrisko attiecību speciāliste, datortīkla administrators un direktores vietniece metodiskajā darbā. Metodiskā un konsultatīvā darba sekmīgai darbībai ir izveidota Jelgavas novada pagastu bibliotēku konsultatīvā padome.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas direktores vietniece metodiskajā darbā kopā ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldes vadītāju veica pagastu bibliotēku vizitācijas, īpašu uzmanību pievēršot bibliotēkām, kurās nesen nomainījušās vadītājas un bibliotekāres – Cenu pagasta Vainu bibliotēkai, Platones pagasta Platones bibliotēkai, Glūdas pagasta Nākotnes un Bramberģes bibliotēkām, Elejas pagasta Elejas bibliotēkai, Svētes pagasta Svētes bibliotēkai.

Oktobrī darbu uzsāka Sesavas pagasta Bērvircavas bibliotēkas jaunā vadītāja bez pieredzes bibliotēku darbā. Jelgavas Pilsētas bibliotēka organizēja divu dienu praktiskas ievadapmācības “Pirmie soļi bibliotēku darbā” bibliotēku darba procesos – lietotāju apkalpošanā, darbā ar BIS ALISE, krājuma komplektēšanā un organizēšanā, novadpētniecības darbā, darba plānošanā, izglītojošajā darbībā, lasīšanas veicināšanā u. c. Decembrī JPB vadošie speciālisti apmeklēja Bērvircavas bibliotēku, lai gūtu izpratni par bibliotēkas darbību un sniegtu atbalstu un padomus pilnveidojamajās darba jomās.

Bibliotekāru profesionālās kompetences pilnveidošanai pārskata periodā tika organizēti 5 semināri (viens no tiem izglītības iestāžu bibliotekāriem), praktiskās nodarbības un viens pieredzes

brauciens, kurā piedalījās Jelgavas pilsētas un Jelgavas novada bibliotēku darbinieki. Jelgavas Pilsētas bibliotēka sadarbībā ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldi un Bērvircavas bibliotēku organizēja LBB Zemgales novada semināru, kurš notika Bērvircavas Tautas namā. Jau otro gadu viens no JPB organizētajiem semināriem notiek kādā no pagastu bibliotēkām. 2025.gadā seminārs notika Valgundes bibliotēkā un tas tika organizēts sadarbībā ar Kalnciema muzeja vadītāju. Tiek turpināta iepriekšējā gadā ieviestā pieredzes apmaiņas forma – “Vēlos tev pastāstīt”. Tas rosina bibliotēku speciālistus dalīties pieredzē par dažādiem bibliotēku darba aspektiem. Liela uzmanība pārskata periodā tika pievērsta pagastu bibliotēku darbinieku profesionālās kapacitātes stiprināšanai. Bibliotēku speciālisti piedalījās semināros, kuros, praktiskās nodarbībās ko īstenoja gan Jelgavas Pilsētas bibliotēka, gan Jelgavas novada pašvaldība. Plašāks izklāsts lasāms šī pārskata 4. daļā “Personāls” sadaļā “Jelgavas novada bibliotēkāju apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi” un 5. daļā “Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība” sadaļā “Bibliotēkas izglītojošā darbība”.

Jelgavas Pilsētas bibliotēkas mācību klasē notika intensīvas apmācības: divas praktiskās nodarbības pagastu bibliotekāriem par tematisko kolekciju veidošanu BIS ALISE un septiņas nodarbības rudenī izglītības iestāžu bibliotekāriem. Šīs apmācības nodrošināja bibliotēku darba kvalitātes celšanu un prasmju pilnveidi.

“Digitālās nedēļas 2025” ietvaros bibliotēku darbiniekiem tika rīkota praktiskā nodarbība “Jelgavas reģiona tiešsaistes katalogs”: “Mana bibliotēka”; grāmatu meklēšana, rezervēšana, pagarināšana, velmju saraksts u.c.

Novadpētniecības darbā padziļinātas konsultācijas un atbalsts tika sniegts Bērvircavas bibliotēkai videofilmas “Ceļojums laikā: Bērvircavas bibliotēkas vēsture un bibliotekāri”

Veiktas 7 bibliotēku krājuma inventarizācijas (2 izglītības iestāžu bibliotēkās un 5 pašvaldību publiskajās bibliotēkās) Visi darbi tika veikti modulī Inventarizācija. Noskenētu eksemplāru skaits krājumu esības pārbaudes laikā – 73 459 eks. Bibliotēkas krājuma pārbaudes procesa piedalās kolēģes arī no citam pagastu bibliotēkām. Visas inventarizācijas notika un plānotas trešdienās. Automatizētās krājuma pārbaudes (inventarizācijas) ir viena no prioritātēm darbā ar krājumu.

Sagatavoti metodiskie materiāli Alise_i lietotājiem un SKOLU ALISE lietotājiem par kolekciju veidošanu un par atlases kritērijiem statistikas gada pārskata sagatavošanā. Atjaunoti metodiskie materiāli sūtījumu veidošanā.

12.1. tabula

Jelgavas PB īstenotie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	09.04.	Valgundes pagasta	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Jelgavas novada pagastu bibliotēku Pavasara seminārs.	22	4

		Valgundes bibliotēka		Tēmas: Pārskats par Jelgavas novada pagastu bibliotēku darbu 2024. gadā un aktualitātes 2025. gadā; Darām! Un darām zināmu!; Stāsti un novadpētniecība; Pa senā Kalnciema takām (ekskursija): Tīreļu bibliotēka, Kalnciema muzejs, Kalnciema luterāņu baznīca.		
2.	26.04.	Jelgavas Valsts ģimnāzijas bibliotēka	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Jelgavas pilsētas skolu bibliotekāru seminārs. Tēmas: Jelgavas Valsts ģimnāzijas bibliotēkas darbs; Kolekciju veidošanas BIS ALISE; BJB "Zinītis" grāmatu katalogs "Jaunietis jaunietim".	13	3
3.	18.06.	Ventspils novada bibliotēkas: Ugāles, Puzes, Gāliņciema bibliotēkas	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Jelgavas novada un pilsētas bibliotekāru pieredzes brauciens. Tēmas: Pieredzes stāsts un diskusija par darbu ar bērniem un jauniešiem Ugāles bibliotēkā; Lokālā kultūras mantojuma apzināšana un novadpētniecības darbs Puzes bibliotēkā; Kopienas iesaiste Gāliņciema bibliotēkas aktivitātēs un diskusija par iedzīvotāju ar redzes un lasīšanas traucējumiem bibliotekāro apkalpošanu; Kurzemes vēsturiskās kultūrvides izpēte Piejūras brīvdabas muzejā.	24	5
4.	26.09.	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Seminārs - praktikums "Efektīva savstarpējā mijiedarbība" Tēmas: Komunikācija ar kolēģiem; Konflikta risināšana.	25	2,5
5.	29.10.	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Jelgavas novada pagastu bibliotēku Rudens seminārs.	23	4

				Tēmas: Komunikācijas etiķete sociālajos tīklos; Kas ir “smadzeņu puve” un kā tā ietekmē mūsu domāšanas spējas?		
6.	10.12.	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Jelgavas Pilsētas bibliotēka	Jelgavas novada pagastu bibliotēku Gada noslēguma seminārs. Tēmas: Bibliotēkas veiksmes stāsts 2025; Tautas dziesmu dzīvesziņa. K. Baronam – 190; Erudīcijas spēle “Profesija grāmatā”	22	4
7.		Sesavas pagasta Bērvircavas Tautas nams	Jelgavas Pilsētas bibliotēka / Jelgavas novada Kultūras pārvalde/LBB ZN	Latvijas Bibliotekāru biedrības Zemgales reģionālās nodaļas seminārā “Svētki grāmatai, bibliotēkai, bibliotekāram”. Tēmas: Kultūras mantojums, kultūras saglabāšana, bibliotēkas Zemgalē; Iedvesmas bibliotēkas; Ceļojums laikā: Bērvircavas bibliotēkas vēsture un apskate Bērvircavas KultūrTelpa; Tikšanās ar grāmatas “Vienaldzīgo nav” autorēm.	24	5

Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām

Konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām tika īstenots šādos virzienos:

- informēšana par aktualitātēm;
- konsultācijas par dažādiem ar bibliotēkas darbu saistītiem jautājumiem;
- lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” koordinēšana, grāmatu sadale;
- Nacionālās skaļās lasīšanas sacensību koordinācija un pasākuma organizēšana;
- BIS ALISE izmantošana;
- pielāgotās literatūras piedāvājums skolu bibliotēkām;
- atbalsts statistikas datu apkopošanā un datu ievadē Latvijas kultūras datu portālā.

Reizi gadā Jelgavas Pilsētas bibliotēka organizē semināru Jelgavas valstspilsētas skolu bibliotekāriem un semināra norises vieta ir kāda no skolu bibliotēkām. Tas dod iespēju iepazīties ar kolēģu darbu un paviesoties skolā un bibliotēkā. 2025. gadā seminārs notika Jelgavas Valsts

ģimnāzijā (JVĢ), kur skolas bibliotēka ir izvietota plašā, mūsdienīgi iekārtotā un aprīkotā telpā. JVĢ bibliotekāre iepazīstināja ar skolas bibliotēkas darbu, prezentēja sniegtos pakalpojumus skolēniem un pedagogiem, atbildēja uz kolēģu jautājumiem. Jelgavas BJB “Zinītis” vadītāja prezentēja kustības “Restarts lasīšanai” ietvaros izveidoto katalogu “Jaunietis jaunietim”. Tajā ir apkopotas grāmatas, kuras ieteikuši jaunieši <https://jelgavasbiblioteka.lv/berniem-jauniesiem/jaunietis-jaunietim/> Skolu bibliotēkas saņēma kvadrātkodu uzlīmes, kurus izlikt bibliotēkā pie grāmatu plauktiem. JPB sistēmbibliotekāre iepazīstināja ar tematisko kolekciju veidošanu BIS ALISE. Direktores vietniece metodiskajā darbā sniedza aktuālo informāciju – par norisēm bibliotēku nozarē, lasīšanas veicināšanas aktivitātēm, BJVŽ un Skaļās lasīšanas sacensībām. Semināra noslēgumā notika pieredzes apmaiņas diskusija, ekskursija pa skolu un Skolas muzeja apmeklējums. Seminārā saņemtā informācija par tematisko kolekciju veidošanu, skolu bibliotēku speciālistēm raisīja pastiprinātu interesi, tāpēc JPB rudenī organizēja 7 nodarbības skolu bibliotekāriem. Pārskatot skolu bibliotēku katalogus, tai skaitā arī pamatskolu, redzams, ka visas Jelgavas skolu bibliotekāres iegūtās zināšanas pielieto praksē un aktīvi veido jauno grāmatu un tematiskās kolekcijas.

Vairāk kā 10 gadus Jelgavas 4. vidusskolas bibliotēka organizē Grāmatu svētkus. Grāmatu svētku programmas tapšanā iesaistās arī Jelgavas pilsētas bibliotēkas. 2025. gadā svētku dalībniekus priecēja Jelgavas BJB “Zinītis” mazizrāde “Mollis”. Par Grāmatu svētkiem informācija šeit: <https://4vskbiblioteka.blogspot.com/2025/04/gramatu-svetki.html>

Jelgavas skolu bibliotekāri piedalījās Valsts valodas dienai veltītajā seminārā “No pirmā soļa līdz pirmajam teikumam”, kas norisinājās 23. oktobrī Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrā. Pasākuma mērķis bija paplašināt pedagogu un bibliotekāru zināšanas par bērnu lasītprasmes veicināšanas iespējām, sniedzot ierosmes jaunu metodisko paņēmieni ieviešanai mācību procesā. Seminārā uzstājās BJB “Zinītis” vadītāja. Semināru organizēja Jelgavas izglītības pārvalde un ZRKAC.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem

Pārskata periodā sniegtas konsultācijas un ieteikti risinājumi darbā ar bērniem un jauniešiem. Bibliotekāri tika mudināti piedalīties dažādos LNB tīmekļsemināros un tiešsaistes pasākumos, kur sniegta informācija par jaunāko literatūru bērniem, lasītveicināšanas programmām, medijpratību un citiem aktuāliem jautājumiem.

Pārskata periodā Jelgavas Pilsētas bibliotēka koordinēja un popularizēja lasīšanas veicināšanas programmu “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2025”, sazinoties ar pilsētas un novada bibliotēku darbiniekiem, kā arī apkopojot potenciālo aizpildīto anketu skaitu, lai nodrošinātu korektu veicināšanas balvu sadali. Jelgavas pilsētas bibliotēkām un Jelgavas novada bibliotēkām tika

nodrošināts konsultatīvais atbalsts programmas “Grāmatu starts” organizēšanā. Arī Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros sūtīta nepieciešamā informācija un metodiskie norādījumi.

Bibliotēku speciālisti, kuri strādā ar bērniem un jauniešiem apmeklēja Latvijas skolu un bērnu bibliotekāru 2. lasītpatikas forumu Tukumā, kā arī starptautisko konferenci “Literatūras zināšanas lasītveicināšanai” Latvijas Nacionālajā bibliotēkā.

Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)

Konsultatīvais un metodiskais darbs pārskata periodā veiksmīgi tika īstenots sadarbībā ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldi, Jelgavas novada Izglītības pārvaldi, Jelgavas Izglītības pārvaldi, Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centru, LNB Kompetenču attīstības centru, LNB Bērnu literatūras centru, LNB Bibliotēku attīstības centru, Latvijas Neredzīgo bibliotēku u. c.

Vasarā Jelgavas Pilsētas bibliotēkā viesojās LNB Bibliotēku attīstības centra speciālistes Anita Veckalne un Ieva Velberga. Jelgavas Pilsētas bibliotēkas novadpētniecības speciāliste Andra Poota dalījās savā darba pieredzē, sniedzot vērtīgas atziņas par bibliotēku darbu, izaicinājumiem, darbu ar jauniešiem un pieredzi darbā “Stāstu bibliotēku” tīklā. Plašāka informācija šeit: https://ej.uz/bac_apmeklējums.

Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

Sniedzot metodisko un konsultatīvo atbalstu Jelgavas novada skolu bibliotekāriem, secināts, ka lielai daļai zināšanas par bibliotēku darbu ir nepietiekamas. Aicinot uz semināriem vai konsultācijām, bieži tiek saņemta atbilde, ka tam trūkst laika, jo darbs skolas bibliotēkā tiek veikts strādājot tikai 0,2–0,5 darba slodzes.

Jelgavas reģionā metodiskais un konsultatīvais darbs vērtējams kā stabils un kvalitatīvs. Tajā iesaistās ne tikai metodiskā darba speciālists, bet arī visa bibliotēkas komanda. Var teikt, ka katras Jelgavas Pilsētas bibliotēkas nodaļas speciālisti piedalās metodiskā un konsultatīvā darba veikšanā. Jelgavas novada publisko bibliotēku konsultatīvā padome ir būtisks instruments vienota novada bibliotēku tīkla darbības stiprināšanai un sniedz atbalstu metodiskā darba speciālistam.